

Kuvauksia metsäelämästä sivistyksen äärimmäisellä rajalla

eli Natty Bumpon elämänvaiheet

James Fenimore Cooper

Project Gutenberg

The Project Gutenberg EBook of Kuvauksia metsäelämästä sivistyksen
äärimmäisellä rajalla, by James Fenimore Cooper

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no
restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the
terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at
www.gutenberg.org

Title: Kuvauksia metsäelämästä sivistyksen äärimmäisellä rajalla eli Natty
Bumpon elämänvaiheet

Author: James Fenimore Cooper

Translator: K. E. S.

Release Date: September 4, 2006 [EBook #19176]

Language: Finnish

*** START OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK KUVAUKSIA
METSÄELÄMÄSTÄ ***

Produced by Tapio Riikonen

KUVAUKSIA METSÄELÄMÄSTÄ SIVISTYKSEN ÄÄRIMMÄISILLÄ RAJOILLA

Eli Natty Bumpon elämänvaiheet

Kirj.

JAMES FENIMORE COOPER

Ruotsin kielestä suomentanut K. E. S.

G. W. Edlund, Helsinki, 1879.

SISÄLTÖ:

Ensimmäinen Luku.

Hirventappajan muotokuva. — Ensimmäinen sotajälki. — Taistelu järven rannalla.

Toinen Luku.

Chingachgook ja Hirventappaja. — Wah-ta-Wah'in vapauttaminen.

Kolmas Luku.

Hirventappaja joutuu vankeuteen.

Neljäs Luku.

Hirventappaja pakenee. — Häntä ajetaan takaa. — Hän otetaan jälleen kiinni.

Viides Luku.

Hirventappajaa kidutetaan. — Pelastuminen.

Kuudes Luku.

Opas. — Uusia tapauksia. — Kosken laskeminen.

Seitsemäs Luku.

Vihollisten jälkiä. — Piilopaikka.

Kahdeksas Luku.

Opas vaarassa. — Vihollinen peijattu.

Yhdeksäs Luku.

Kohtaus koskessa. — Chingachgook vihollisten joukossa — Pelastus.

Kymmenes Luku.

Tuhannen saarta. — Puulinnoitus. — Varoitus.

Yhdestoista Luku.

Hyökkäys. — Puulinnan piiritys. — Indianialaista kavaluutta.

Kahdestoista Luku.

Oppaan tulo. — Hyökkäys puuvarustusta vastaan. — Vihollisten torjuminen.

Kolmastoista Luku.

Ystäviä tulee. — Vihollisten täytyy tehdä pakko-sovinto.

Neljästoista Luku.

Uudisasukkaat. — Riidanalainen metsävuohi. — Ampumakilpailu joulukalkkunasta.

Viidestoista Luku.

Kyyhkysjahti. — Kohtaus järvellä. — Pelastus pantterin kynsistä.

Kuudestoista Luku.

Metsänpalo. — Chingachgookin kuolema. — Pelastus kauhistavasta tilasta. — Nahkasukan elämänvaiheet.

ENSIMMÄINEN LUKU.

Hirventappajan muotokuva. — Ensimmäinen sotajälki. — Taistelu järven rannalla.

Tuskinpa löytynee muita kertomuksia, jotka todella ansaitisivat niin suurta huomiota kuin Cooperin romanit ja etenkin ne, joissa tuo kuuluisa kirjailija antaa lukijalle kuvauksen sen miehen vaiherikkaasta elämästä ja ihmeellisistä kohtaloista, joka on tunnettu nimillä Hirventappaja, Haukansilmä, Opas ja Nahkasukka. Hänen jalo, rikas elämänviisautensa, hänen suora rehellinen luonteensa, hänen karskiluontoisuutensa vaarassa, hänen älykkäisyytensä tappelusuunnitelmia tehtäissä, hänen urhoollisuutensa taistelussa, sanalla sanoen kaikki nämät hänen etevät omaisuutensa ihmisenä, metsästäjänä ja sotilaana, jotka kaikissa oloissa tuottivat hänelle kunnioitusta, ihmettelemistä ja menestystä, tekivät hänestä yhden etevimpiä ja enimmän suosituista uroja kaikista niistä metsämiehistä, jotka europalaisten etujoukkona samoilivat Pohjois-Amerikan avaroissa metsissä.

Hirventappaja eli Natty Bumpo — tämä, näet, oli hänen oikea nimensä — ei kumminkaan juuri halunnut tulla valkeaihoisten maanmiestensä pariin; hän eleli mieluummin noissa äärettömissä, jylhissä metsissä, noilla laajoilla ruohokkoaavoilla taikka noiden viehättävien yksinäisten järvien rannoilla, joita ei yhdenkään valkean miehen silmä vielä ollut nähnyt. Siellä menestyi hän parhaiten indianilaisten ystäviensä Delavarien tahi Mohikanien seurassa, ja hänen paras kumppalinsa metsästys- ja seikkailu-retkillä oli eräs mohikanilainen päällikkö, nimeltä Chingachgook, joka merkitsee Suuri Käärme — mielistelevä lisänimi, osoittava hänen sukkeluutta ja viekkauttansa. Chingachgookin sukunimi oli Unkas, jota hän kuitenkin kantoa ainoastaan siksi, kunnes häntä ruvettiin kunnioittamaan semmoisella nimellä, joka osoitti jotakuta hänessä olevaa erityistä, etevämpää omaisuutta. Samasta syystä oli myöskin Natty Bumpo saanut monet eri nimensä — nimen Hirventappaja, osoittamaan hänen

erinomaista taitavuuttaan metsästäjänä, Haukansilmä, hänen tarkkaa näköänsä, Opas, sitä erinomaista kykyä millä hän osasi tiensä metsissä.

Kun kertomuksemme alkaa, oli Hirventappaja nuori, kolmenkolmatta vuoden ikäinen mies. Hän oli noin kuuden jalan pituinen, mokkasiinit (indianilaiset jalkineet) siihen luettuina, mutta hänen vartensa oli verrattain hoikka ja soleva, ja jäntereet ilmoittivat tavatonta notkeutta, vaikka kohta ei tavatonta voimaa. Hänen kasvoissansa olisi tuskin ollut muuta miellyttävää kuin nuoruuden verevyys, jos niissä ei olisi ollut jotain semmoista, mikä harvoin oli vetämättä puoleensa sitä, joka maltti niitä tarkastaa ja antoi niiden herättämän luottamuksetunteen vaikuttaa. Hänen kasvoina juonteissa kuvautui nimittäin vilpitön suoruus, yhdistettynä lujan päätteliäisyyden ja lämpimän tunnollisuuden kanssa. Hänen pukunsa oli suurimmaksi osaksi valmistettu metsävuohen nahasta ja osoitti selvästi, että sen omistaja kuului niiden henkilöiden joukkoon, jotka elelevät aikansa sivistyneen yhteiskunnan ja äärettömien metsien rajamailla. Joku taipumus kauniiseen ja ihantavaan huomattiin hänessä kumminkin, etenkin aseiden ja muiden varustus-kapineiden suhteen. Hänen pyssyinsä oli erinomaista laatua, metsästyspuukon pää oli siroasti kuviin leikelty, ruutisarvi koristettu sopivilla, luonnikkaasti leikatuilla vertauskuvilla ja luotikukkaro kaunistettu vampumilla. [Niin kutsutaan muuanta nauhaan tahi eläimen suoneen pujotetuista monivärisistä näkinkengistä tehtyä koristusta, jota kannetaan joko helminauhana kaulassa tahi vyönä vyötäreellä.]

Tämmöinen oli se mies, joka on sankarina tässä kertomuksessa, ja jonka kanssa nyt saatamme lukijan tekemään tuttavuutta Otsegojärven rannoilla noin keskipaikoilla viime vuosisataa. Sota oli hiljakkoin syttynyt ranskan Canadian ja englantilaisten uudisasukasten välillä. Maakappaletta Otsegojärven ympärillä oli pidetty Canadalaisten ja Delavarelais-indianien yhteisenä metsästysmaana ja Hirventappaja oli mennyt järven tienoille tapaamaan nuorta indianilaista ystäväänsä Chingachgookia. Keskelle järveä oli eräs uudisasukas, Tom Hutter, rakentanut itselleen asunnon paaluille, jotka oli lyöty pystyyn muutamaan pitkään, kaitaiseen, noin 8-10 jalan syvyydellä olevaan hiekkaluotoon. Tässä rakennuksessa, jota pilkalla kutsuttiin Bisamrotan-linnaksi, ja joka oli rakennettu turvapaikaksi indianeja vastaan, asui vanha Hutter kahden tyttärensä, Judithin ja Hetyn kanssa. Tämän linnan asukasten puolustukseksi taisteli Hirventappaja ensimmäisen taistelunsa elämästä ja kuolemasta muutaman indianin kanssa. Eräs vihollinen indianilais-heimo, tunnettu nimellä Mingot, oli nähty linnasen likitienoilla, ja sentähden oli Hutter Hirventappajan avulla kiirehtinyt korjaamaan turvapaikkaan muutamia ruuhia, joita hän tahtoi varjella indianien

käsiin joutumasta. Kun ruuhet, toinen toisensa perästä oli vedetty esiin piilopaikoistansa ja lykätty veteen, missä ne vapaasti saivat kulkea vuolteen mukana, oli Hirventappaja, väsyneenä tästä työstä, joka oli kestänyt myöhään yöhön, astunut ruuheensa ja, sidottuaan toiset sen perään, soutanut järven selälle, jossa hän, nauttiaksensa muutaman tunnin lepoa, oli pannut maata ruuhensa pohjalle. Hänen herätessään oli jo selvä päivä, ja hän näki vuolteen vieneen ruuhet etemmäksi kuin olisi voinut luullakaan. Yksi niistä läheni lähenemistään rantaa, jossa se välttämättömästi tarttuisi kiinni ja kenties joutuisi indianien käsiin, jos ei pikainen apu ehtisi väliin. Hirventappaja käsitti kyllä sen vaaran, jolle hän rantaa lähestymällä antautui alttiiksi, mutta souti kuitenkin ensiksi tarkastettuaan pyssynsä vänkkiruutia hiljaa ja varovasti ruuha kohden, kaartaen hieman, jott'ei joutuisi vihollisen hyökkäykselle alttiiksi, ainakaan useammalta kuin yhdeltä haaralta.

Tuuliajolla oleva ruuhi tarttui pian kiinni vedenaliseen kallioon, kolmen tai neljän kyynärän päässä rannasta. Vaan ainoastaan hetkeksi, sillä pian irtaantui se siitä ja ajeli maalle. Vaikka nuorukainen tämän kyllä huomasi, ei hän kumminkaan ollenkaan kiiruhtanut soutoaan. Suurinta varovaisuutta oli noudattaminen, sillä jos joku vihollinen oli väijyksissä rannalla, oli erittäin vaarallinen suojatta joutua sen läheisyyteen; jos taas ei ollut ketään väijymässä, oli hätäileminen turhaa. Jota enemmän Hirventappaja läheni rantaa, sitä harvempaan hän souti ja sitä enemmän hän jännitti näköään ja kuuloaan huomataksensa josko joku vaara piileili läheisyydessä. Yhtä vähän vallaton kuin pelkäävä, osoitti hän jonkunlaista filosofillista varovaisuutta ja viisautta, jota voipi pitää tavattomana sille, joka, kuten nyt hän, vasta alkaa metsästäjä-elämänsä.

Päästyään noin sadan kyynärän päähän rannasta, kohotti hän ruumistansa, vetäsi muutamia aironvetämiä, kyllin voimakkaita viemään ruuhen rantaan asti ja tarttui sitten pyssyynsä. Juuri kun hän oli sitä nostamaisillaan, kuului kova paukaus ja luoti vingahti niin likeltä hänen korvaansa, että hän säpsähtäen heilahti taaksepäin, horjahti samassa ja kaatui pitkälleen ruuheen. Ilohuuto kuului, indiani syöksi pensaikosta aukealle järvenrannalle ja juoksi suoraan venettä hohti. Tätä hetkeä oli nuorukainen odottanut. Hän nousi seisaalleen ja oikasi pyssynsä suojatta olevaa vihollistansa kohti, vaan ei kuitenkaan tahtonut ampuu kuoliaaksi tuota aseetonta indiania, joka käytti tätä tilaisuutta syöstäkseen takaisin metsikköön, samassa kuin Hirventappajan ruuhen keula survasi maata vasten. Vaikka toinen ruuhi oli ainoastaan muutaman kyynärän päässä tästä paikasta ja indiani varmaankaan ei vielä ollut ennättänyt saada pyssyänsä

uudelleen latinkiin, ei Hirventappajalla kuitenkaan ollut aikaa ottaa ruuhta haltuunsa. Nyt oli henkeä varjeleminen ja sentähden syöksi hänkin metsikköön suojaa etsimään.

Niemen kärjessä oli pieni aukea paikka, joka osittain oli ruoholla, osittain hiekalla peitetty; sen korkeinta osaa sitä vastoin reunusti pensaat ja pieni metsä. Kulettuaan tämän soukan, kääpiökasvia kasvavan palstan läpi, saapui vaeltaja suuren metsän korkeain, jylhien lakien alle, jonka pitkät jättiläispuut olivat niin oksattomat korkealle maasta, että näyttivät mahtavilta pylväiltä, joita oli asetettu sinne tänne kannattamaan tuota valtavaa lehväkaarrosta.

Hirventappaja arvasi vastustajansa olevan uudestaan pyssyänsä lataamassa, jos ei ollut kokonaan paennut. Edellinen arvelu näkyi olevan oikea, sillä tuskin oli hän ennättänyt etsiä suojaa erään puun takana, ennenkuin näki indianin käden painavan luotia pyssynpiippuun. Huokea olisi nyt ollut juosta esiin ja päättää asia äkkinäisellä hyökkäyksellä varallaanolematonta vihollista vastaan, mutta Hirventappajan oli mahdoton ryhtyä tällaiseen tekoon; hän oli liian hurskasmielinen tahtoakseen käyttää tätä etua varustamatonta vihollisiaan vastaan.

"Ei, ei", jupisi hän, "olkoon tämä punanahkain sodankäyntitapaa, kristittyin lahjoihin se ei kuulu. Pankoon konna ensin latinkiin, sitten päätämme asian miesten tavalla. Venettä hän ei saa eikä tule saamaan. Ei, ei, mielelläni suon hänelle latinkiiinpano-aikaa; Jumala on kyllä puolustava oikeutta".

Indiani oli tällä aikaa ollut niin toimessaan, ett'ei edes tiennyt vihollisensa olevan metsässäkään. Heti kun oli saanut pyssyysä kuntoon, astui hän niin varamattomasti esiin, että joutui ihan alttiiksi Hirventappajan varmalle pyssylle.

Samassa astui myöskin tämä piilopaikastaan esiin.

"Tännepäin, punanahka", huusi hän, Jos haluatte tavata minua, olen kyllä sotaan tottumaton, vaan en kumminkaan sellainen pöllöpää, että jäisin aukealle rannalle ja antaisin ampua itseni kuin tarha-pöllö päivänvalossa. Muuten riippuu kokonaan teistä, onko sota tai rauha ratkaiseva välimme; minä puolestani en pidä minään kehuttavana asiana, että ihmiset ampuvat toisiansa kuoliaaksi, missä vaan tapaavat".

Metsäläinen, jota tämä odottamaton puhuttelemisen suuresti hämmästytti ja joka sen verran taisi englannin kieltä, että jokseenkin ymmärsi mitä puhuttiin, oli liian

hyvin opetettu osoittaakseen mitään pelkoa. Miehen katseella, joka ei tahdo tunnustaa ketään itseänsä paremmaksi, laski hän, tyynesti maltaen mieltänsä, pyssynperän maahan ja tervehti ylpeällä kohteliaisuuden osoitteella.

"Kaksi ruuhta," sanoi hän sillä syvällä kurkku-äänellä, joka on omituinen indianeille, ja kohotti kahta sormeaa välttääkseen kaikkea väärin ymmärtämistä; "yksi teille, yksi minulle".

"Ei, ei, Mingo, se ei kelpaa. Ei kumpikaan ole teidän, ettekä saa kumpakaan niinkauvan kuin minä voin sitä estää. Sota tosin on olemassa teidän ja minun kansani välillä, vaan en kuitenkaan voi käsittää että yksityisten henkilöin tarvitsisi yhteen sattuissa tappaa toisiansa. Menkää matkoihinne ja antakaa minun tehdä samoin; maailma on kyllin lavea meille kummallekin. Kun tapaamme toisemme taistelussa, niin ratkaiskoon Jumala kohtalomme".

"Hyvä", huudahti indiani, "minun veljeni lähetyssaarnaaja — mahtava puhuja — kaikki manitou'sta". [Näin nimittävät indianit palvelemaansa korkeinta olentoa.]

"Ei, ei niin, sotilas. Olen vaan metsästäjä yhä edelleen, vaikka kyllä voipi tapahtua, että tulen vaihtamaan laukauksia teidän kansanne kanssa; kuitenkin toivoisin tämän tapahtuvan julkisessa taistelussa, eikä riidassa kehnon ruuhen omistamisesta".

"Hyvä, veljeni olemas hyvin nuori, mutta hyvin älykäs. Vähäpätöinen sotilas — mahtava puhuja — joskus päällikkö neuvotteluissa; veljelläni on kaksi päänahkaa — harmaat hiukset tummien alla — vanha äly — nuori kieli".

Indiani läheni luottamuksella, ojensi hymyillen kätensä, ja tarttuen Hirventappajan käteen puisti hän sitä innokkaasti. Molemmat näyttivät hartaasti vakuuttavan toisilleen ystävyyyden osoitustensa ja rauhallisten aikomustensa vilpittömyyttä. "Jokaisella olemas omansa", sanoi metsäläinen, "minun ruuhi minun, teidän ruuhi teidän; mene katsomas perään; jos se olemas teidän, pitämäs se, jos se olemas minun, minä pitää sen".

"Se on oikein ja kohtuullisesti, vaikka erehdytte, jos luulette ruuhen olevan teidän. Mutta minkä näkee, sen uskoo; käykäämme rantaan omin silmin katsomaan, sillä ette suinkaan ehdottomasti luota minuun".

He kulkivat yhdessä rantaan, ja indiani käveli huolettomasti edellä, osoittaakseen ehdotonta luottamusta seuralaistaan kohtaan. Tultuaan niemen päässä olevalle

aukealle paikalle, osoitti metsäläinen Hirventappajan ruuhta ja sanoi äänenkorolla: "Ei minun — keltanaaman ruuhi. Tuo tuolla punasen miehen ruuhi — ei tahtomas muiden — tahtomas omansa".

"Nyt olette, punanahka, kokonaan väärässä. Tämä ruuhi jätettiin Hutterin haltuun, ja se on kieltämättä hänen siksi, kunnes omistaja vaatii sen takaisin. Voitte jo koko sen rakennuksesta ja laadustakin huomata, ett'ei punanahka ole sitä tehnyt".

"Hyvä — veljeni ei vanha — hyvin älykäs. Indiani ei ole tehnyt sitä — olemas valkean miehen työtä".

"Minua ilahuttaa, että näin ajattelette, sillä jos olisitte pysynyt entisessä mielipiteessänne, niin olisi meistä tullut vihamiehet. Mielelläni tahdon vapauttaa meidät tästä riidanaineesta".

Samassa survasi hän kepeää ruuhta niin voimakkaasti jalallaan, että se kiiti viisikymmentä kyynärää rannasta ja joutui virtaan, joka sen pian oli vievä niemen sivu ja estävä maalle joutumasta. Metsäläinen hämmästyi tästä aavistamattomasta menettelystä, ja se pikainen, julma silmäys, jonka hän viskasi Hirventappajan ruuheen päin, ilmoitti hänen sisimmät ajatuksensa. Mutta pian sai hän takaisin entisen ystävällisen katsantonsa ja tyytyväinen hymy pani hänen huulensa ryppyyn.

"Hyvä", lisäsi hän kovemmalla painolla kuin ennen; "nuori pää, vanha järki. Tietää mitenkä riita on ratkaistava. Hyvästi, veli; te menemäs veden päällä olevaan huoneeseen — indiani leiriin. Sanomas päälliköille ei löytämäs ruuhta".

Hirventappaja kuuli ilolla tämän ehdoituksen, ja puistettuaan indianin ojennettua kättä, meni hän ruuhen luo, samalla kuin indiani poistui metsään päin, pitäen pyssyään kainalossa ja heittämättä ainoatakaan levotonta tai epäilevää katsetta taaksensa. Alussa ei Hirventappaja voinut vapautua jonkunlaisesta epäluulosta metsäläistä kohtaan; mutta kun hän huomasi tämän aivan huoletonna ja väliä pitämättä poistuvan, rupesi hän valmistamaan poislähtöä ja lykkäämään ruuhta vesille. Tässä toimessa oli hän ollut minuutin tai pari, kun hänen nopea ja tarkka silmänsä, sattumalta vilaisten maalle päin, huomasi että häntä uhkasi mitä suurin vaara. Indianin mustat, julmat silmät kiiluivat häntä kohden erään pienen aukon läpi kuin väijyvän tiikerin silmät, ja pyssyn suu tähtäsi häneen päin.

Hirventappaja ei kauan arvellut, ja hänen pitkä harjoituksensa pyssyn

pitelemisessä oli hänelle nyt apuna. Ollen tottunut ampumaan metsävuohia juoksusta ja usein täytyen arvaamalla arvata eläimen ruumiin oikeata asemaa, käytti hän myöskin tällä erällä samaa keinoa. Silmänräpäyksessä jännitti hän hanan ja ampui melkeen tähtäämättä siihen suuntaan, missä otaksui metsäläisen ruumiin olevan. Niin sukkelat olivat hänen liikkeensä, että molemmat pyssyt laukesivat aivan samalla hetkellä ja vuoristakin kuului yksi ainoa kaiku. Hirventappaja laski pyssynperän maahan ja seiso tyynesti odottaen pää pystössä, samalla kuin metsäläinen päästi tuon tunnetun ulvonnan, joka on tullut maineesen sen pelon tähden, minkä se herättää, juoksi metsiköstä ja heilutti tomahavkia (sotakirvestä) päänsä päällä. Hirventappaja ei liikahtanut paikalta, mutta hänen kätensä hapuilivat, vanhan metsästäjätavan mukaan, ruutisarvea ja pyssynrassia. Päästyään noin neljäkymmenen askeleen päähän hänestä viskasi indiani terävän aseensa, mutta niin epävakaisella kädellä, että hirventappaja kaappasi, sen sivutse suhistessa, varresta kiinni. Samalla hoipertui metsäläinen ja kaatui pitkälleen maahan.

"Tiesinhän sen — tiesinhän sen", huudahti Hirventappaja, joka jo työnsi uutta luotia pyssyynsä. "Tiesinhän jo silloin, kuin näin hänen silmänsä, että näin tulisi käymään. Kun henki on vaarassa, niin tähtää pian ja ampuu nopeasti. Olin sadannesosan sekuntia häntä ripeämpi liikkeissäni, muuten olisi minun käynyt huonosti. Tuon pedon luoti raapasi minua kylkeen, mutta, sanottakoon mitä hyvänsä, punanahka ei ammu niin hyvästi kuin valkea mies. Heillä ei näy olevan lahjoja siinä kohden".

Kun Hirventappaja oli pannut pyssyynsä latinkiin ja heittänyt tomahavkin ruuheen, meni hän uhrinsa luokse ja seiso pyssyynsä nojassa surullisesti katsellen häntä. Tämä oli ensimmäinen vihollinen, jonka hän oli taistelussa kaatanut, ja omantunnon-nuhteita sekoittui voittaja-ylpeyteen. Indiani eli vielä, vaikka luoti oli mennyt suoraan ruumiin läpi. Hän makasi liikkumaton selällään, vaan silmät, jotka osoittivat täyttä tuntoa, tarkastivat voittajan kaikkia liikkeitä. Hän näytti selvästi odottavan sitä kuolettavaa iskua, joka tavallisesti isketään ennen päänahan riistämistä. [Indianeilla on tapana terävällä veitsellä viiltää ympäri vihollisen pään ja riistää pois päänahka, jota he pitävät kunniallisimpana voittosaaliina. Tätä kutsutaan päänahan riistämiseksi.] Hirventappaja aavisti mitä hän ajatteli ja tunsu surullista lohdutusta, kun sai poistaa saamattoman vihollisensa pelkoa tämän suhteen.

"Ei, ei, punanahka", sanoi hän, "teidän ei enää tarvitse pelätä mitään minun puoleltani. Olen kristitty sukuperältäni ja minun lahjoihini ei kuulu päänahan

riistäminen. Tahdon ottaa haltuuni pyssynne; sitten tulen takaisin ja autan teitä minkä voin. Tänne en voi pysähtyä kauaksi, sillä kolme pyssyn laukausta voipi houkutella tänne joitakuita teikäläisiä riiviöitä".

Hirventappaja teki niinkuin oli sanonut, kävi noutamassa metsäläisen pyssyn, pani sen omansa kera ruuheen ja palasi sitten haavoitetun vihollisensa luokse.

"Kaikki vihollisuus teidän, punanahka, ja minun välillä on nyt loppunut", sanoi hän; "voitte olla täydellisesti rauhoitettu päänahan riistämisen ja muun pahoinpitelemisen suhteen. Minun lahjani ovat valkean miehen, kuten jo olen sanonut, ja toivon että käytökseni myöskin tulee olemaan niiden mukainen".

"Vettä", sammalsi onneton metsäläinen, "antamas indianiraukalle vettä"!

"Vettä saatte, vaikka tahtoisitte juoda koko järvellisen. Minä kannan teidät tuonne alas, niin voitte tyydyttää tarpeen. Taitaa olla kaikkein haavoitettuin laita sellainen, niin on minulle sanottu — vesi on heidän paras virvoitusaineensa ja suurin nautintonsa."

Hirventappaja otti indianin syliinsä ja kantoi hänet järvenrannalle. Annettuaan hänen juoda, istahti hän kivelle, pani indianin pään polvelleen ja koki vointinsa mukaan lohduttaa ja rauhoittaa häntä.

"Väärin tekisin, sotilas, jos sanoisin, ett'ei teidän päivänne nyt ole päättyneet", alkoi hän, "ja sentähden en tahdo sitä teiltä salata. Olette jo elänyt sivu keski-ijän ja katsoen siihen elämänlaatuun, jota vietätte, olette elänyt kylliksi kauan. Sekä puna- että keltaihoiset kuvailevat, ett'eivät tule ikuisesti nukkumaan, vaan toivovat saavansa jatkaa elämää toisessa maailmassa. Jos olette ollut hurskaskielinen indiani, niin tulette löytämään autuaalliset metsästysmaanne, ja vaikka minulla on omat mielipiteeni tästä asiasta, niin olette luullakseni kylliksi vanha ja kokenut, ett'ette tarvitse tarkempia selityksiä näistä seikoista näin nuorelta mieheltä kuin minä olen."

"Hyvä", sammalsi indiani, jonka äänellä vielä nytkin, kun elon viimeiset kipinät olivat sammumaisillaan, oli tuo syvä sointu. "Nuori pää, vanha äly — nuori sydän myöskin. Vanha sydän sitkeä — ei kyynelöitse. Kuulemas indiania kun hän kuolee ja ei tarvitsemas valehdella. Mikä olemas nimenne?"

"Hirventappaja on nykyinen nimeni, vaikka Delavarit ovat sanoneet, että kun palaan tältä sotaretkeltä, niin saan miehevämmän nimityksen, jos näet, tulen

sellaisen ansaitsemaan."

"Tämä nimi hyvä poikaselle — huono nimi sotilaalle. Kohta saatte paremman, ei mitään pelkoa tuolla", virkkoi indiani, ja ponnistaen kaikki voimansa löi hän Hirventappajata rintaan, "silmiä — tarkka, sormi — salaman nopea, tähtäminen — kuolema, mahtava sotilas pian. Hirventappaja — Haukansilmiä, Haukansilmiä — puistamas kättä."

Hirventappaja — tai Haukansilmiä, joksi häntä nyt ensi kerran kutsuttiin — tarttui metsäläisen käteen, ja samassa veti indiani viimeisen henkäyksensä, silmiä kummastuksella kiintyneinä tämän muukalaisen kasvoihin, joka oli osoittanut niin suurta sukkeluutta, taitoa ja uskallusta näin koittelevan ja hänelle oudon kohtausten sattuissa.

"Hänen henkensä on mennyt", sanoi Hirventappaja surullisella, tukahutetulla äänellä. "No niin, näin käypi meille kaikille ennen tai myöhemmin, ja onnellisin se, oli sitten ihon väri mikä hyvään, joka on parhaiten valmis ottamaan sitä vastaan."

Hirventappaja asetti kuolleen metsäläisen ruumiin istuillea selkä kiveä vasten, katsoen tarkasti ett'ei se kaatuisi tai saisi sellaista asemaa, jota metsäläisen arka, vaikkapa eksynyt kuvailus voi katsoa sopimattomaksi. Kun tämä oli tehty, seisoi nuorukainen ja katseli kaatuneen vihollisensa ankaroita kasvoja jonkunlaisella surullisella hajamielisyydellä. Tämä haihtui yht'äkkiä, kun hän näki toisen indianin muutaman sadan kyynärän päässä järven rannalla. Tämän, joka selvään myöskin oli vakooja, olivat pyssyn laukaukset houkutelleet tänne, ja hän kiiruhti metsiköstä esiin niin vähällä varovaisuudella, että Hirventappaja huomasi hänet ennenkuin itse tuli huomatuksi. Samassa kuin tämä tapahtui, johon ei ollut kuin silmänräpäys, päästi hän kovan ulvonnan, johon tusina ääniä vuoren eri osista vastasi. Nyt ei enää ollut aikaa viipyä, ja seuraavassa tuokiossa kulkikin ruuhi kaukana rannasta, pitkään ja voimakasten aironvetäminä eteenpäin kiidättämänä.

Koska Hirventappajalla ei enään ollut mitään syytä viipyä niemen läheisyydessä, valmistautui hän kokoomaan ruuhia, viedäkseen ne linnan tykö. Lähin oli pian pantu hänen veneensä perässä kulkemaan, kun sitä vastoin toinen oli kulkenut loitommalle pois päin. Häntä kummastutti, että tämä vene oli lähempänä rantaa kuin se olisi ollut, jos ainoastaan tuo heikko tuuli olisi sitä kulettanut eteenpäin. Hän rupesi sentähden luulemaan, että joku näkymätön virta kuletti sitä, ja joudutti soutuansa saadakseen ruuhen kiinni, ennenkuin se tuli metsän

vaaralliseen läheisyyteen. Hänen tultuaan ruuhta likemmäs, näytti se kulkevan huomattavasti eteenpäin, ja tämä liike näkyi vievän sitä maalle päin, koska se oli sivuttain tuulta vasten. Salaisuus selveni, sittenkuin pari vahvaa aironvetämää oli vienyt hänet vielä lähemmäksi.

Jotain liikkui edes takaisin vedessä sillä puolen ruuhta, joka oli pois päin hänestä, ja Hirventappaja huomasi pian sen olevan paljaan ihmiskäsivarren. Indiani makasi ruuhen pohjalla ja kuletti sitä, käyttäen käsivarttansa airona, hiljaa mutta vakaasti rantaa kohti. Hirventappaja oivalsi heti, että metsäläinen, sillä aikaa kuin hänellä itsellään oli ollut tekemistä vihollisen kanssa niemellä, oli uinut ruuhen luokse, ottanut sen haltuunsa ja koetti nyt viedä sitä talteen.

Varmana siitä, ett'ei ruuhessa olevalla indianilla ollut asetta, ei Hirventappaja epäillyt lähestyä ruuhta, jossa metsäläinen oli, eikä huolinut ottaa pyssyänsäkään käsille. Heti kuin metsäläinen veden loiskeesta huomasi toisen ruuhen olevan lähellä, hyppäsi hän pystöön, huudahtamisella ilmoittaen suuren hämmästyksensä. "Jos nyt olette kyliksi huvitellut siinä ruuhessa, punanahka, niin tehnette viisaimmin, jos suoriatte veteen takaisin," sanoi Hirventappaja, estäen ruuhtaan sattumasta yhteen sen ruuhen kanssa, jossa metsäläinen oli. "Tällaisissa tapauksissa olen kyliksi myöntäväinen, enkä tahdo vuodattaa vertanne, kun vaan paikalla lähдете tiehenne."

Metsäläinen ei ymmärtänyt englannin kieltä, vaan ei hän kumminkaan voinut erehtyä puheen tarkoituksen suhteen. Kenties myöskin valkean miehen saatavissa olevan pyssyn havaitseminen joudutti hänen päätöstänsä. Hän vetäysi kokoon kuin hyppäämisillään oleva tiikeri, päästi ulvonnan, ja tuossa tuokiossa oli hänen tumma ruumiinsa kadonnut aaltojen alle. Kun hän jälleen nousi veden pinnalle hengittämään, oli hän jo monen kyynärän päässä ruuhesta, ja se hätäinen silmäys, jonka hän vilkaisi taaksensa, ilmoitti kuinka paljon hän pelkäsi kuoloa tuottavaa tervehdystä vihollisen pyssystä. Mutta Hirventappaja ei ryhtynyt mihinkään vihollisuuksiin; hän kiinnitti ruuhen toisten perään ja rupesi soutamaan järven selälle päin niin kiiruusti, että hän, kun indiani nousi maalle, puistaen itseään kuin kastunut koira, ja riensi pyssyänsä ottamaan, jo oli kaukana pyssynkantaman ulkopuolella.

Vanhan tavan mukaan rupesi nuorukaisemme puhelemaan itsekseen viimeisistä tapahtumista, samassa jatkaen soutuansa määrättyä matkansa määrä kohti.

"Hyvä, hyvä", sanoi hän, "väärin olisin tehnyt, jos syyttä olisin surmannut

ihmisen. Elämä on rakasta kaikille, eikä sitä pidä säälimättä riistää sen, jolla on valkean lahjat. Metsäläinen oli Mingo, se on tosi, enkä epäile ollenkaan, että hän on ja koko elinaikansa tulee olemaan kirottu matelija ja maankulkija, mutta tämä ei ole mikään syy, jonkatähden unhottaisin lahjani ja värini. Ei, ei, antaa hänen mennä; jos kerran vielä tapaamme toisemme pyssy kädessä, niin silloin saamme nähdä kummallako on rohkeampi sydän ja tarkempi silmä. — Haukansilmä! Tämä ei ole mikään huono nimi sotilaille ja kuuluu paljoa miehuullisemmalta ja urhokkaammalta kuin Hirventappaja. Aluksi tämä ei ole huono nimi ja on rehellisesti ansaittu. Jos Chingachgook olisi tämän tehnyt, menisi hän kotia ja kehuisi urotöillään, ja päälliköt kutsuisivat häntä paikalla Haukansilmäksi; mutta valkean miehen ei sovi kehua, vaikka on vaikea ymmärtää, kuinka tämä tapaus voi tulla tunnetuksi, jos en kerro sitä alusta loppuun saakka. Hyvä, Jumalassa on juoksun määrä, niin tässä kuin kaikissa muissakin tapauksissa; siihen luotan palkkani suhteen."

Näin ilmoitettuaan heikon puolensa, jatkoi nuorukainen soutamista linnasta kohden, niin pikaisesti kuin perään otetut ruuhet sallivat.

TOINEN LUKU.

Chingachgook ja Hirventappaja. — Wah-ta-Wah'in vapauttaminen.

Wah-ta-Wah tai Hist-oh-Hist, niinkuin tämä nimi kuuluu englannin kielellä [Suomen kielellä: Ääneti-oi-Ääneti], oli eräs nuori delavarelais-tyttö, jonka Chingachgook oli kihlannut. Hänet olivat Irokesit tai Mingot, niinkuin Hirventappaja heitä nimitti, vähää ennen vanginneet, ja sen mukaan kuin Hetty Hutter, Bisamrotta-linnasen omistajan tytär tiesi kertoa, oleskeli hän vartioineen järven rannan läheisyydessä. Hetty oli, näet, myöskin ollut indianien vankina, mutta ollen heikkopäinen, oli hän päästetty vapaaksi ja palannut kotiinsa. Hist (näin kutsumme lyhyiden vuoksi indianitarta) oli häntä myöten laittanut sanan sulholleen, ilmoittaen koettavansa tavata häntä eräässä osoitetussa paikassa seuraavana yönä, silloin kuin eräs suuri, kirkas tähti ensi kerran näkyi kunnasten takaa. Chingachgookin ja Hirventappajan tärkeimpänä tarkoitusperänä oli nyt tavata Histiä ja jos mahdollista vapauttaa hänet vankeudesta.

He ryhtyivät täyttämään tätä vaarallista ja vaikeata tehtävää sellaisella jäykkyydellä ja tyyneydellä, kuin se olisi ollut heidän kahdeskymmenes, eikä ensimmäinen sotaretkensä. Indiani asettui ruuhen kokan puolelle, ikäänkuin lähemmäksi sitä kaunista vankia, jonka aikoivat vapauttaa, ja Hirventappaja istui perää pitämään.

Hirventappaja ei ohjannut ruuhta suoraan sitä nientä kohti, jonka yläpuolelle Hist oli määrännyt yhdyntäpaikan, vaan käänsi sen kokan viisto-suuntaan järven keskustaan päin, jonka kautta se paikka, missä vihollinen oli, joutui suoraan heidän eteensä ja he sitä paitse pääsivät soutamasta ympäriinsä rantaa pitkin. Vaikka ei oltu tiedusteltu Chingachgookin mieltä tämän suunnan suhteen, joka näytti vievän hänet päinvastaiselle taholle kuin tarkoitus oli, niin käsitti hän kuitenkin paikalla tämän kulkusuunnan välttämättömäksi ja jatkoi tyyneesti soutamistansa. Muutamissa minuutissa kulki ruuhi tarpeellisen matkan päähän, jolloin molemmat nuorukaiset ikäänkuin luonnonvetoisesta sopimuksesta

lopettivat soutamisen, ja ruuhi pysähtyi melkein paikalla.

Pimeys pikemmin lisääntyi kuin väheni, vaan kumminkin voi vielä siitä paikasta, jossa seikkailijamme olivat, eroittaa vuorten haahmo-piirteet. Turhaan katseli kuitenkin Chingachgook itäänpäin nähdäkseen edes vilaukselta tuota merkiksi määrättyä tähteä, sillä vaikka pilvet olivat hieman hajonneet taivaan-ranteella, olivat ne kumminkin kylliksi paksut kätkemään kaikki niiden takana olevat esineet.

Seikkailijat pitivät nyt hiljaisen keskustelun ajankulusta, ja Hirventappaja väitti, että muutamia minuutia vielä kuluisi ennenkuin tähti kohoisi taivaanranteelle, vaan Chingachgook malttamattomuudessaan selitti yön jo pitkälle kuluneen ja vakuutti kihlattunsa varmaankin jo odottavan häntä rannalla. Hän menettelikin oman mielipiteensä mukaan, ja suurimmalla taidolla ja varovaisuudella ohjattiin siis ruuhi määrättyä yhdyntäpaikkaa kohti. Airoja nostettiin ja laskettiin veteen ihan äänettömästi, ja kun oli päästy noin sadan kyynärän päähän rannasta, veti Chingachgook aironsa ruuheen ja tarttui pyssyynsä. Tultuansa lähemmäs rantaa, huomasivat miehet laskeneensa liian paljon pohjoista kohti, ja kun sentähden oli muutettu suuntaa, näytti ruuhi paljaan vainun voimalla liikkuvan eteenpäin; niin varovaiset olivat kaikki sen liikkeen.

Kun sen pohja viimeinkin raappi rannan hiekkaa, astui Chingachgook maalle ja tutki varovaisesti rantaa ruuhen kummaltakin puolelta. Histiä tiedusteleminen oli kumminkin turhaa, ja takaisin palattuaan piti hän hiljaisen keskustelun Hirventappajan kanssa, joka myöskin oli noussut maalle. Indiani väitti heidän erehtyneen yhdyntäpaikan suhteen, jota vastoin hänen ystävänsä selitti, että olivat tainneet erehtyä ajan suhteen. Heidän tästä vielä keskustellessa, hajosivat pilvet hieman ja tuo odotettu tähti kimelti esiin erään männyn oksien välistä. Tämä oli kaikin puolin hyvä enne, ja nuorukaiset seisoivat pyssyjensä nojassa tarkasti kuunnellen lähenevien askelten rapinaa. Usein kuului ääniä, joihin sekaantui tukahutettuja lasten huutoja ja indianilais-naisten alhaista, mutta soinnukasta naurua. Koska metsäläiset ovat erittäin varovaisia ja harvoin tarinoivat kovalla äänellä, ymmärsivät seikkailijamme nyt kuuluvista äänistä, että leiri oli läheisyydessä. Mutta vaikka he valkean loisteesta, joka valaisi korkeampia puunoksia, voivat huomata tulen olevan viritetyn metsään, oli kumminkin heidän olopaikastaan mahdoton päättää kuinka likellä se oli.

Neljänneksen tuntia kestäneen levottoman, mieltä jännittävän odotuksen perästä ehdoitti Hirventappaja, että soutaisivat niemen ympäri ja, jos mahdollista,

koettaisivat silmätä leiriin, nähdäkseen minkätähden Hist ei tullutkaan. Indiani kieltäytyi kumminkin vakaasti lähtemästä paikaltaan, syystä osoittaen kuinka julmasti tyttö pettyisi, jos heidän poissa ollessaan saapuisi yhdyntäpaikalle. Hirventappaja hyväksyi ystävänsä mainitseman syyn, tarjoutui yksinensä soutamaan niemen ympäri ja lykkäsi ruuhen veteen; mutta Chingachgook kätkihe rannalle oleviin pensaisiin odottamaan jotakuta myötäistä tapausta, joka voisi edistää hänen tuumiansa.

Suurimmalla varovaisuudella ryhtyi Hirventappaja panemaan vaarallista hankettansa toimeen, ja äänetönnä kiiti ruuhi tyventä vedenpintaa myöten, niin nopeasti ja kepeästi kuin vesilintu. Hetken aikaa soudettuaan havaitsi hän niin äkkiä tulen, että rupesi pelkäämään varomattomasti uskaltaneensa sen valaisemaan piiriin. Mutta yksi ainoa silmäys kun oli vakuuttanut häntä siitä, ett'eivät indianit, niinkauan kuin pysyivät valaistun paikan keskessä, voineet huomata häntä, pysäytti hän ruuhen ja alkoi tehdä havaintoja tältä edulliselta asemapaikaltaan.

Suuri nuotio, joka oli tehty sekä leirin valaisemista että tuon kohtalaisen ruu'an valmistamista varten, leimusi kirkkaasti tällä hetkellä, sillä kuivia puita oli juuri siihen viskattu. Se valaisi metsän lehväkaarrosta, ja leirin koko ala sai niin valoisaksi kuin siinä olisi palanut sadottain vahakynttilöitä. Useimmat työt olivat päättäneet, nälkäisimmätkin lapset olivat saaneet tarpeensa niistä yltäkylläisistä ravintoaineista, joita metsästäjät ja kalastajat olivat hankkineet — sanalla sanoen, kaikki näyttivät olevan tuossa velttouden ja yleisen puutumisen tilassa, joka seuraa hyvää ateriaa ja hyvin lopetettua päivätyötä.

Useita sotilaita oli poissa, mutta taaimpana perällä puoleksi makasi maassa tai istui selät puita vasten kahdeksan tai kymmenen metsäläistä, laiskeliaan levon uskollisina esikuvina. Jokaisella oli aseet likellä saatavina, joko nojattuina samaa puuta vasten kuin omistaja itsekin, taikka huolettomasti pantuina varalle omistajan ruumiin päälle. Mutta kaikkein enimmäen herättivät Hirventappajan huomiota vaimot ja lapset, jotka yhteen ryhmään asettuneina, pysyivät toisiansa lähellä. Edelliset nauroivat ja juttelivat tavallisella hiljaisella, herttaisella tavallaan, vaikka se, joka tunsu indianien tavat, helposti voi huomata ett'ei kaikki asiat olleet aivan sillä kannalla, kuin niiden olisi pitänyt olla. Useimmat nuoret naiset näyttivät iloisilta ja suruttomilta, vaan muuan vanha akka istui erillään itsekseen, ja hänen valppaasta, tyytymättömästä katseestaan huomasu metsästäjä, että ämmä oli saanut päälliköiltä jonkun vähemmän hauskan tehtävän.

Innolla ja levottomasti, vaikka turhaan, tirkisteli Hirventappaja Histiä nähdäkseen; häntä ei näkynyt missään. Väliin säpsähti hän, kun oli kuulevinaan Histin nauravan, mutta nuo suloiset, sointuvat sävelet, jotka ovat niin tavalliset intianilaisnaisten äänelle, pettivät hänen korviansa. Viimmein kuuli hän vanhan akan puhuvan kovasti ja vihaisesti, ja nyt huomasi hän taaempaan puiden välissä pari mustaa hahmoa, jotka totellen kutsumusta tulivat lähemmäksi tulen valaisemaan piiriin. Ensin näkyi nuori sotilas ja sitten kaksi nuorta naista; toisen näistä tunsi Hirventappaja heti delavarilais-tytöksi. Nyt hän ymmärsi millä kannalla asiat olivat. Indianien epäluulo oli jostakin syystä herännyt ja he olivat niin tarkasti vahtineet tyttöä, ett'ei hän voinut tulla sovitulle yhdyntäpaikalle. Useita kertoja katsahti Hist taivasta kohti nähdäkseen edes vilaukselta sitä tähteä, jonka itse oli määrännyt aiotun kohtaamisen merkiksi, mutta turhaan. Huolettoman näköisenä käyskenneltyään leirissä vielä jonkun aikaa, istahti hän seuralaisensa kanssa muiden naisten joukkoon, jonka jälkeen vanha ämmäkin vaihtoi istumapaikkansa mieluisampaan sellaiseen — varma todiste siitä, että hänen siihen asti oli täytynyt pitää tyttöä tarkalla silmällä.

Hirventappaja ei oikeen tiennyt, mitä hänen nyt oli tekeminen. Hän tiesi kyllä, ett'ei hän millään mokomin voinut saada Chingachgookia palaamaan takaisin koettamatta miten kuten vapauttaa rakastettuansa, ja hänen oma jalomielinen luonteensa pakoitti häntä olemaan ystävänsä apuna tässä vaikeassa tehtävässä. Hänen oli välttämättömästi saatava selville minkä katoksen alla Hist tuli yötä majoilemaan; mutta jos hän viipyisi liian kauan poissa, oli pelättävä että hänen ystävänsä, malttamaton kun oli, ryhtyisi johonkuhun varomattomaan yritykseen. Hän päätti sentähden palata takaisin tyyneydellään ja varovaisuudellaan laimentamaan Delavarilaisen tulista intoa, ja kymmenen tai viistoista minuutia sen jälkeen, kun oli lähtenyt maallenusu-paikasta, tuli hän siihen takaisin.

Asiain laita ilmoitettiin nyt Chingachgookille, ja uusi tuuma, vaikutettuna idianien leiripaikan muuttamisesta ja heissä heränneestä epäluulosta, laadittiin hetimiten. Pantuaan ruuhan niin, että Hist sen havaitsisi, jos tulisi rantaan ennen heidän takasin palaamistansa, tarkastivat nuorukaiset aseitansa ja valmistausivat astumaan metsään. Koko tuo järveen pistävä kannas oli tuskin kahden tynnyrinalan suuruinen, ja itse niemeke, jossa leiri oli, oli tuskin puolen sen kokoinen. Siinä kasvoi enimmästä päästä tammia, joiden vasta korkealla ilmassa rungosta lähtevät oksat synnyttivät tuuhean lehväkaarroksen. Maa kohosi vähän kannaksen keskustaa kohti, jonka kautta niemi jakaantui pohjoiseen ja eteläiseen puoliskoon. Viimeksi mainitulle olivat Huronit tehneet tulen, luullen maan laadun salaavan heidät vihollisiltansa linnasessa, joka oli heistä pohjoiseen päin.

Kaikkia näitä eri seikkoja oli Hirventappaja tutkinut, ja matalan maanselänteen kätkeminä, hiipivät ystävämme indianien huomaamatta aina tuon turvaavan rintasuojan tykö saakka.

Tässä pysähtyivät he nyt asemaa tutkiaksensa. Tuli leimusi vielä kirkkaana; pimeys peitti leirin taustan — mutta etupuoli, ollen kirkkaasti valaistuna, paljasti metsäläiset, vaan salasi heidän vihollisensa. Molemmat seikkailijamme hiipivät nyt suurimmalla varovaisuudella selänteen laidalle, tarkasti varoen etteivät tulen valolle paljastaneet kirkkaita pyssyn-piippujaan tai muuta ruumiinsa osaa kuin kasvot.

Leiri oli nyt ihan toisennäköinen kuin se Hirventappajan järveltä katsellessa oli ollut. Ylt'ympäri leimuavaa tulta istui kaatuneiden puiden päällä kolmetoista sotilasta, hartaasti keskustellen keskenänsä. Naiset olivat tunkeuneet yhteen joukkoon ja olivat melkeen kohtisuorassa Hirventappajan ja tulen välillä, joka tuskin voi olla enemmän kuin kolmenkymmenen kyynärän päässä hänestä. Vaikka naiset puhelivat hiljaisella äänellä, olivat he kumminkin niin likellä seikkailijoitamme, että nämät voivat kuulla koko lauseitakin, ja Hirventappaja tunsu kuinka hiljaiset väreet vavahuttelivat hänen ystävätänsä, tämän kuullessa niitä suloisia sanoja, joita tuli Histin kauniilta huulilta.

"Delavarilaiset ovat naisia," sanoi eräs Huroni-tyttö ylenkatseella Histille. "Metsävuohikaan ei peljästy kuullessansa metsästäjän astuntaa. Kuka on elämässään kuullut nuoren delavarilaisen sotilaan nimeä mainittavan."

"Kuka on elämässään kuullut nuoren delavarilaisen sotilaan nimeä mainittavan," kertoi Histi vakaalla äänellä. "Vaikka Tamenund itse nyt on niin vanha kuin hongat vuorella tai kotkat ilmassa, niin on hän kumminkin kerran ollut nuorena; hänen nimensä tunnettiin suuresta valtamerestä aina läntisiin sisävesiin saakka. Entäs Unkasin suku? Missä löytyy toinen niin mahtava suku, vaikka keltanaamat ovat kyntäessään mullistelleet sen hautoja ja poleksineet sen luita? Lentävätkö kotkat niin korkealle, onko metsävuohi niin nopea tai pantteri niin rohkea? Eikö tässä suvussa löydy yhtään nuorta sotilasta? Huronilais-tytöt avatkoot vähän enemmän silmiänsä, niin saanevat nähdä erään, Chingachgook nimisen, joka on solakka kuin nuori saarni, notkea kuin hickori-puu.

Kun tyttö vertailemalla puhuen, käski kumppaneitansa avaamaan silmänsä, niin saisivat nähdä Chingachgookin, survasi Hirventappaja ystävätään kylkeen nauraen tavallista hiljaista, hyvänsävyistä nauruaan. Toinen hymyili, mutta

puhujattaren lauseet miellyttivät häntä niin suuresti ja hänen äänensä sävelet olivat niin suloiset, ett'ei mikään satunnainen tapaus olisi voinut vetää hänen huomiotansa toisaalle.

Hän viittasi ystävätänsä kyykistymään sen verran, että täydellisesti piiloutuisi vihollisilta, ja matki sitten erään pienen amerikalaisen oravan ääntä niin hyvästi, että Hirventappajakin oli siitä pettyä. Huronit eivät ottaneet huomionsa tätä metsissä niin tavallista ääntä, mutta Hist herkesi paikalla puhumasta ja istui liikkumattomana. Hän maltti kuitenkin mieltänsä eikä kääntynyt sinnepäin, vaikka tämä merkki, joka ilmoitti hänen sulhonsa olevan läheisyydessä, oli hänelle yhtä suloinen kuin serenadi sivistyneelle neitoselle. Hän oli tahtovinaan jatkaa sanasotaa, vaikk'ei tämä tapahtunut tavallisella elävyydellä ja sukkeluudella; mitä hän nyt puhui, sen lausui hän paremmin vaan syötiksi, jolla viekottelisi vastustajiansa huokeaan voittoon, tarkoittamatta itse päästä voittajaksi tarinassa. Vihdoin, kun kiistelijät olivat väsyneet ja nousivat istuiltaan mennäksensä levolle, uskalsi Hist ensi kerran kääntää päätään sinnepäin, mistä merkki oli annettu. Tämän teki hän mitä luonnollisemmalla tavalla; hän, näet, ojensi käsiään ja haukotteli, ikäänkuin häntä olisi hyvinkin nukuttanut. Oravan ääni kuului uudestaan, ja tyttö tiesi varmaan, missä paikassa sulho oli kätkössä, vaikk'ei voinut häntä nähdä.

Se hetki oli nyt tullut, jolloin Histin täytyi ryhtyä toimiin. Hänelle oli osoitettu makuupaikaksi muuan pieni kota eli lehtimaja, joka oli ihan likellä hänen istumapaikkaansa, ja seurakumppalina oli hänellä tuo jo mainittu vanha akka. Jos hän kerran oli majan sisässä, ja vartijatar, kuten tavallista, makaamassa sisäänkäytävän suulla, niin oli kaikki pakenemisen toivo melkeen mahdoton, ja millä hetkellä hyvänsä voi hän saada käskyn mennä levolle. Onneksi huusi eräs sotilas tällä hetkellä vanhaa vaimoa luoksensa ja käski hänen mennä juomavettä noutamaan. Niemen pohjoispuolella oli oiva lähde, ja vaimo otti leilin puun oksalta, ja, käskien Histin seurata, ohjasi hän kulkunsa harjannetta kohti mennäkseen sen poikki niemen toiselle puolen. Kaiken tämän huomasivat ja käsittivät seikkailijamme, jotka sentähden vetäysivät taammas varjoon, kunnes molemmat naiset olivat menneet ohitse. Juuri heidän sivutse kulkiessansa, kuului taas oravan ääni, ja tuo vanha huronilais-vaimo kummeksi kun nämät pienet eläimet näin myöhään olivat valveella ja liikkeellä, johon Hist vastasi vähää ennen kuulleensa saman äänen pari kertaa ja arveli että tuo pieni raukka odotti myöhäisen iltasen jäännöksiä.

Tyytyen tähän selitykseen, jatkoi akka matkaansa molempien nuorten miesten

läheltä seuraamana. Kun leili oli vedellä täytetty, lähdettiin paluumatkalle, jolloin vanha vaimo, joka toisella kädellä kovasti piti kiinni Histin kalvosimesta, yht'äkkiä tunsi niin kovasti tartuttavan kurkkuunsa, että hänen täytyi päästää vanki vapaaksi ja hädin tuskin voi pusertaa rinnastaan rähisevän, tukahtuneen äänen. Chingachgook kietoi käsivartensa Histin vyötäreeseen ympäri ja syöksi hänen kanssaan metsään.

Hirventappaja sormitteli edelleen akan kaulaa, kuin urkuin käsittimiä, antaen hänelle aika ajoin vähän hengähtämisen tilaisuutta, vaan sitten jälleen puristaen niin, että hän oli vähällä tukehtua. Vaimo käytti kuitenkin yhtä hengähdyksen hetkeä hyväkseen ja päästi huudon, joka paikalla herätti meteliä leirissä. Soturit hypähtivät heti nuotiolta juoksuun, ja lyhyen hetken perästä kolme tai neljä heistä ilmestyi harjanteelle, piirtyen himmeässä valossa kummituksen kaltaisiksi. Nyt oli jo korkea aika metsästäjän perääntyä. Kampittaen vankinsa, ja puristaen hänen kurkkuaan vielä jäähyväisiksi, tehden näin aivan yhtä paljon vangin lannistumattomien yritysten vuoksi saada aikaan hälytys kuin perusteltuna menettelytapana, hän jätti tämän selälleen ja siirtyi pensaikkoon kohti, kivääri valmiina, pää hartioiden yllä, kuten puolustautuva leijona.

KOLMAS LUKU.

Hirventappaja joutuu vankeuteen.

Nuotio, ruuhi ja lähde, jonka lähellä Hirventappaja aloitti perääntymisensä, olisivat muodostaneet miltei tasasivuisen kolmion kulmat. Matka nuotiolta veneelle oli hieman vähemmän kuin matka nuotiolta lähteelle, kun taas lähteeltä veneelle oli suunnilleen yhtä pitkälti kuin nuotioltakin. Näin oli kuitenkin suorina viivoina laskien, mihin keinoon pakolaiset eivät voineet turvautua. Heidän tuli tehdä kaarros saadakseen suojaa pensaikosta ja seuratakseen kaareutuvaa rantaviivaa. Metsästäjä aloitti peräytymisensä tietoisena näistä haitoista, sillä hän tunsu hyvin kaikkien indianien tavat, tietäen, että nämä harvoin laiminlyövät äkillisissä hälytyksissä, erityisesti löytäessään suojaa, lähettää välittömästi sivustoille satureita, kohdatakseen vihollisensa joka kohdasta ja mahdollisesti päästä tämän selustaan. Jotta jotain tällaista tehtiin nytkin, päätteli hän jalkojen töminästä, jota kuului ei ainoastaan mainittua rinnettä ylös, vaan aivan alusta alkaen loitontuvan kukkulan taakse sekä vastakkaiseen suuntaan sitä pistettä, johon hän oli suuntaamassa kulkuansa. Vikkelyys oli siis ensiarvoisen tärkeätä, koska osapuolet saattaisivat kohdata rannalla, ennenkuin pakolainen voisi päästä ruuhelle saakka.

Hirventappaja epäröi vielä hetkisen, ennenkuin hän syöksyi rantapusikkoon. Neljä tummaa hahmoa näkyi harjanteella tulen loimoa vasten, ja vihollisen olisi voinut kaataa helposti. Onneksi hän oli järkevämpi ja katosi pensaikon suojaan. Hetkessä hän pääsi rantaan ja siihen paikkaan, missä Chingachgook Histin kanssa ruuhessa odottivat häntä levottomina. Hirventappaja laski kiväärin veneen pohjalle ja kumartui työntääkseen ruuhen vesille, kun voimakas indiani hypähti pensaikosta pantterin lailla suoraan hänen selkäänsä. Nyt riippui kaikki hiuskarvan varassa. Hirventappaja käytti kaikki voimansa epätoivoiseen yritykseen, lähetti ruuhen voimakkaalla sysäyksellä sata jalkaa rannasta, kaatuen itse järveen kasvot alaspäin, vainoojansa välittömästi seuraamana. Kaksintaistelu

ei ehtinyt kunnolla alkaakaan, kun kuusi villiä syöksyi esiin, ja Hirventappajan oli antauduttava, minkä hän teki kaikella arvokkuudella.

Indianit olivat niin keskittyneet vankinsa saattamiseen nuotiolle, että he eivät lainkaan huomanneet läheistä ruuhtia ja Delavarea sekä tämän morsianta, jotka hiljaa meloivat karkuun järven keskellä olevaan linnaseen. Pian Hirventappajan lähes kuristama vastustaja tointui sen verran, että hän kertoi, miten tyttö oli päässyt vapaaksi. Tultuaan nuotiolle huomasi Hirventappaja siellä vanhan tuttavansa Rivenoakin, joka kertoi muille mielihyvällä, millaisen arvokkaan vangin nämä olivat saaneet.

Hirventappajan käsivarret eivät olleet sidotut, ja hänelle oli jätetty puukon pois ottamisen jälkeen vapaus käyttää käsiään. Häntä tarkkailtiin ehtymättömän valppaasti, minkä lisäksi nilkasta nilkkaan kulki voimakas parkkinuora estäen äkillisen pakoon hypähtämisen. Hirventappaja huomasi tästä, että hänen nimensä alkoi olla tunnettu ja arvostettu indianien keskuudessa viimeaikaisten tapahtumien vuoksi.

Nyt lähestyi metsästäjää englantia puhuva vanha vaimo, jonka nimi oli Naaraskarhu, nyrkit yhteen puristettuina ja silmät tulta iskien. Huudettuaan täyttä keuhkoa hälytystä, käänsi hän nyt huomionsa ottelussa kärsimiinsä vammoihin, vaikka nämä eivät olleetkaan suuria, ja haki kostoa myös jo kauan sitten kadotetusta viehätysvoimastaan kaikkien hänen valtaansa joutuneiden olioiden kautta.

"Keltanaamainen skunkki", aloitti tämä vimmastunut ja puoli-runollinen raivotar, heiluttaen nyrkkiään metsästäjän nenän alla, "sinä et ole edes nainen. Ystäväsi Delavaret ovat vain naisia, ja sinä olet heidän lampaansa. Oma väkesi ei omista sinua, eikä yksikään punanahkojen heimo päästä sinua vigvamiinsa; sinä hiiviskelet hamesoturien keskuudessa. Sinäkö tapoit urhean ystävämme, joka on jättänyt meidät? — Ei, hänen suuri sielunsa kaihti taistelua kanssasi ja jätti hänen ruumiinsa mielummin kuin olisi kärsinyt sen häpeän, että olisi surmannut sinut. Mutta se veri, jonka vuodatit hengen katsoessa muualle, ei ole imeytynyt maahan. Se täytyy haudata valituksiisi. Mitä musiikkia kuulenkaan? Nuo eivät ole punaisen miehen voivotuksia — ei mikään punanahka valita niin paljon kuin emäsika. Ne tulevat keltanaaman kurkusta — jenkin rinnasta, ne kuulostavat yhtä miellyttäviltä kuin laulavat tytöt — koira — skunkki — metsäkana — minkki — siili — sika — rupikonna — hämähäkki — Jengis-koira —"

Tässä vanha nainen hengästyti ja piti pienen tauon epiteettien ehdyttyä, mutta nyrkkejään hän silti heristeli Hirventappajan edessä ulkonäön ilmaistessa raivoisaa kaunaa. Metsästäjä suhtautui naiseen yhtä välinpitämättömästi kuin nykyaikana kohdellaan pikku konnaa. Lisähyökkäyksiltä hänet pelasti Rivenoak, joka sysäsi eukon syrjään ja käski tämän häipyä, valmistautuen istuutumaan vankinsa viereen. Nainen poistui vastahakoisesti odottamaan seuraavaa tilaisuutta kaunansa ilmaisemiseen, ja hetken kuluttua Rivenoak aloitti vuoropuhelun, jonka annamme käännöksenä niiden lukijoiden huviksi, jotka eivät ole opiskelleet Pohjois-Amerikan alkuperäiskieliä.

"Keltanaamainen ystäväni on tervetullut", sanoi indiani nyökäyttäen tuttavallisesti hymyillen niin salakavalasti, että sen keksimiseen tarvittiin koko Hirventappajan valppaus ja paljon filosofiaa tämän jälkeen pysymään rauhallisena; "hän on tervetullut. Huroneilla on kuuma tuli valmiina valkoisen miehen märkien vaatteiden kuivaamiseksi."

"Minä kiitän teitä Huron — tai Mingo, kuten eniten haluan nimittää teitä", sanoi Hirventappaja. "Minä kiitän teitä tervetulijaisistanne ja kiitän teitä tulen edestä. Molemmat ovat hyvät tavallaan ja viimeksi mainittu etenkin, kun on sattunut käymään Peilijärven kylmässä lähteessä".

"Keltanaama — mutta veljelläni lienee kuitenkin joku nimi? Niin suurelta sotilaalta ei voi puuttua nimeä?"

"Mingo," sanoi metsästäjä, ja silmäin loiste sekä poskien puna ilmaisi hieman inhimillisen luonnon heikkoutta, "Mingo, teidän urhoollinen toverinne nimitti minua Haukansilmäksi, luultavasti sukkelan ja tarkan tähtämisen takia, ja päänsä levätessä polvellani antoi hän minulle tämän nimen, vähää ennen kuin hänen henkensä lähti autuille metsästysmaille."

"Tämä on hyvä nimi; Haukka syöksee varmasti saaliinsa selkään. Haukansilmä ei ole mikään nainen; miksi elelee hän Delavarien parissa."

"Minä ymmärrän ajatuksenne, Mingo, mutta me katsomme kaiken tämän muutamien teidän paholaistenne petokseksi ja kiellämme syytöksen. Luojan sallimuksesta jouduin jo nuorena Delavarien joukkoon, ja kaiken muun puolesta, kuin sen, mitä kristilliset tavat minun väriltäni ja lahjoiltani vaativat, toivon saavani elää ja kuolla kuin joku heistä. En kumminkaan kokonaan aio jättää syntyperäisiä oikeuksiani ja koetan täyttää keltanaaman velvollisuudet

punanahkain seurassa."

"Hyvä; Huroni on punanahka yhtä hyvin kuin Delavarikin. Haukansilmä saavuttaa enemmän Huronien kuin naisten parissa."

"Minä arvaan että itse ymmärrätte mitä lausutte, Huroni. Jos toivotte minun avullani saavanne selkoa jostakin, niin on teidän puhuminen selvempää kieltä, sillä kauppaa ei voi sopia sidotuvin silmin tai suletuin suin."

"Hyvä; Haukansilmä ei ole kaksikielinen ja hän lausuu mieluimmin ajatuksensa suoraan ilmi. Hän tuntee Bisam-rotan, joksi nimitämme vesihuoneessa asuvata miestä, ja hän on asunut tämän vigvam'issa (majassa), mutta ei ole hänen ystävänsä. Haukansilmä ei huoli päänahoista, niinkuin indiani-raukka, vaan taistelee urhoollisen keltanaaman tavalla. Bisam-rotta ei ole valkea eikä punainen, ei eläin eikä kala. Hän on vesikäärme, väliin järvessä, väliin maalla. Haukansilmä voi palata takaisin ja kertoa hänelle kuinka petti Huronit ja pakeni vankeudesta, ja kun hän on peittänyt Bisam-rotan silmät, niin ett'ei tämä voi nähdä majasta metsään saakka, aukaisee Haukansilmä ovet Huroneille. Ja kuinka on saalis jaettava? Haukansilmä on ottava suurimman osan, ja Huronit ottavat mitä hän antaa heille. Päänahat voivat kaikki mennä Canadaan, koska keltanaama ei pidä niistä mitään lukua."

"Hyvä, Rivenoak, tämä on suoraa ja selvää kieltä, vaikka lausuttu irokesilais-kielellä. Kyllä ymmärrän mitä tarkoitate, ja minun täytyy tunnustaa, että tämä on Mingoinkin ilkeyttä ilkeämpää. Epäilemättä olisi aivan helppo uskotella Bisam-rotalle, että olen paennut luotanne, ja päälle päätteeksi saavuttaisin mainetta urotyöstä."

"Hyvä; tämä juuri on se teko, jota tahdon keltanaaman toimittamaan."

"Niin, niin, tämä on aivan selvää; minä tiedän mitä minulta toivotte, ja sentähden ette tarvitse turhaan pitää minulle puhetta. Kun olen saapunut linnaseen ja istun syömään Bisam-rotan leipää, juttelen ja nauran hänen tytärtensä kera, silloin pitää minun niin sokaista hänen silmänsä, ett'ei hän näe oveakaan, mitä sitten lähintä maata."

"Hyvä; Haukansilmä olisi oleva Huroni. Hänen syntyperänsä on ainoastaan puoleksi valkea."

"Tässä kohden erehdytte, Huroni, niin suuresti, kuin jos pitäisitte sutta

metsäkissana. Minä olen valkeaihoinen syntyperän, sydämen, luonteen ja lahjain puolesta, vaikka hieman punanahka tunteilta ja tavoilta. Mutta kun vanhan Hutterin silmät ovat oikein utuiset ja hänen kauniit tyttärensä ehkä syvässä unessa ja kaikki pitävät Haukansilmää luotettavana vahtimiehenä, niin silloin minun pitää tehdä jonnekin päretuli merkiksi teille, aukaista ovi ja laskea sisään Huronit, jotka kohlivat kaikilta asukkailta päät puhki."

"Varmaankin on veljeni erehtynyt; hän ei voi olla keltanaama. Hän ansaitsisi olla suurena päällikkönä Huronien joukossa."

"Niin, siinä kohden olemme samaa mielipidettä, jos, näet, hän tekisi tällä tavoin. Kuulkaas nyt, Huroni, ja pankaa huomioonne muutamia totuutta rakastavan miehen rehellisiä sanoja. Olen syntyisin kristitty, ja ne, jotka kuuluvat siihen sukuun, joka tottelee niitä sanoja, joita lausuttiin heidän esi-isillensä ja lausutaan heidän lapsillensa niin kauan, kunnes maailma ja kaikki, mitä siinä on, häviää — ne eivät milloinkaan ryhdy tällaisiin kirottuihin konnantöihin. Viekkkaus sodassa olkoon menneeksi ja onkin myönnetty, mutta viekkkaus, kavaluus, petos ystäviä kohtaan sopii ainoastaan heittiöille keltanaamain joukossa. Tiedän löytyvän yltä kyllin valkeita miehiä, jotka voivat saattaa teidät tällaiseen väärään käsitykseen luonteestamme, mutta nämä ovat luopuneet syntyperästään ja lahjoistaan ja, jos eivät vielä elä, niin ainakin ansaitsisivat elää maankulkijoina, pois-suljettuina rehellisten ihmisten seurasta. Mikään rehellinen keltanaama ei voisi tehdä mitä pyydätte, ja luullakseni ei kukaan Delavarikaan sitä tekisi — tahdon, näet, puhua suuni puhtaaksi teille. Mingoin laita taitaa olla aivan toisellinen."

Nähtävästi harmistuneena kuunteli Huroni tätä nuhdesaarnaa, vaan muistaen tarkoituksensa, oli hän liian viisas tahtoakseen äkillisen vihannäyttämisen kautta jäädä sitä saavuttamatta. Hän näytti hartaasti kuuntelevan, ollen hymyilevinään, ja sitten tutkivan mitä oli kuullut.

"Pitääkö Haukansilmä paljon Bisam-rotasta tai rakastaako hän tämän tyttäriä?" kysäsi hän yht'äkkiä.

"Ei kumpaakaan, Mingo. Vanha Tom ei ole mies semmoinen, joka voisi voittaa rakkauttani, ja mitä tyttäriin tulee, ovat he kyllin kauniita viehättämään ketä miestä hyvänsä; mutta syitä löytyy, jotka estävät rakkauden syttymistä kumpaankaan heistä. Hetty on hyvä olento, mutta luonto on laskenut kätensä raskaasti hänen ymmärryksensä päälle, tyttö raukka."

"Entäs Metsän Ruusu!" huudahti Huroni, joka oli kuullut puhuttavan Judithin mainiosta kauneudesta. "Eikö hän ole kyllin kaunis sytyttämään rakkautta veljeni rintaan? Ystäväni on tullut tänne erään pienen "siteen" tautta, jolla hänet on kahlehtinut tyttö, joka voi vetää vahvimman sotilaan kanssaan."

"Huroni, nyt olette totuutta lähempänä, kuin milloinkaan ennen tämän keskustelun aikana. Tämä on kyllä tosi, mutta tämän siteen toinen pää ei kahlehti minua sydäntäni, eikä myöskään Metsän Ruusu pitänyt sen toisesta päästä kiinni."

"Tämä on kummallista! Rakastaako veljeni päällä eikä sydämellä? Voiko tuo heikkomielinen vaikuttaa niin mahtavasti näin urhoolliseen soturiin?"

"No nyt taas, väliin oikeen, väliin aivan päin seiniä! Side, jota tarkoitatte, sitoo erään mainion Delavarin sydäntä — oikeastaan on hän Mohikani ja on oleksinut Delavarien parissa siitä asti kuin hänen oma kansansa hajosi; hän on Unkasin sukua ja nimensä on Chingachgook eli Suuri Käärme. Hän on tullut tänne talutusnuorassa, ja minä seurasin tahi oikeemmin kävin edellä, sillä minä tulin tänne ensiksi, enkä muun kuin ystävyys tautta. Tämä ystävyys on kumminkin kyllin vahva niiden välillä, jotka eivät ole saituria tunteidensa suhteen ja tahtovat hieman elää muiden ihmisten, eikä ainoastaan itsensä tähden."

"Mutta tällä siteellä on kaksi päätä — toinen on kiinnitetty Mohikanin sydämeen, mutta toinen...?"

"Niin, toinen oli täällä tulen luona puoli tuntia sitten. Wah-ta-Wah piti sitä kädessään, jos hän ei pitänyt sitä sydämessään."

"Minä ymmärrän, veljeni," vastasi indiani vakaisesti; hän, näet, nyt vasta alkoi aavistaa tämän illan tapahtuman oikeata laitaa. "Koska Suuri Käärme oli vahvin, veti hän kovimmin, ja Histin täytyi jättää meidät."

"En luule hänen tässä kohden tarvinneen suuresti vetää," vastasi metsästäjä, nauraen hiljaisella, herttaisella tavallaan, "sitä en todellakaan luule. Hän pitää tytöstä ja tämä taas hänestä, eikä Huronienkaan viekkaus voine pitää erillään kahta nuorta ihmistä, joita vahva tunne kiinnittää toisiinsa."

"Ja Haukansilmä sekä Chingachgook tulivat leiriimme ainoastaan tästä syystä?"

"Mingo, tämä on kysymys, joka ei vaatine selitystä. Missähän muussa

tarkoituksessa olisimme tänne tulleet? Ja kuitenkin ei ole asian laita aivan niinkään, sillä emme ensinkään tulleet leiriin, vaan ainoastaan tuon hongan luokse tuolla toisella puolen selänteen harjaa, ja siinä seisoimme ja tarkastimme liikuntojanne ja toimianne niin kauan kuin suinkin halusimme. Kun olimme valmiit, ilmoitti Käärme merkillään, ja sitten kävi kaikki kuin pitikin, siihen hetkeen asti, jolloin tuo kulkulainen hyppäsi selkääni. Niin oikein, siinä tarkoituksessa tulimme ja saimme mitä tahdoimme, eikä maksane vaivaa toisin väittää. Hist on poissa miehen kanssa, joka jo melkeen on hänen puolisonsa, ja käyköön minulle kuinka hyvänsä, on tämäkin jo jonkunlainen voitto."

Huroni näytti suuttuneelta, vaan osasi kuitenkin hillitä väkivaltaisen vihan ilmipääsemistä. Hän meni pian vankinsa pakeilta muiden sotilasten luokse ja kertoi heille pääsisällön siitä, mitä oli saanut tietää. Niinkuin häntä, niin kummastutti ja suututti näitäkin seikkalijaimme rohkeus ja heidän asiansa menestyminen. Kolme neljä sotilasta meni tuolle matalalle harjanteelle, katselivat puuta, jonka suojassa ystävät olivat seisonneet, ja tarkastelivat ympärillä olevia jälkiä nähdäkseen oliko metsästäjä puhunut totta. Johtopäätös osoitti puheen todeksi, ja kaikki palasivat takaisin nuotion ääreen yhä enemmän ihmetellen ja kunnioittaen metsästäjäämme.

Aina tähän saakka oli se nuori indiani, joka oli ollut Histin ja erään toisen nuoren tytön seurassa, pysynyt Hirventappajasta erillään. Ystävistänsäkin oli hän pysynyt erillään lähellä niitä nuoria naisia, jotka matalalla äänellä puhelivat kumppalinsa vapauttamisesta. Ylipäänsä eivät nämä näyttäneet olevan kovin vihoissaan siitä, ett'ei niin kaunis kilpakumppali kuin Hist enää saattanut varjoon heidän omaa suloisuuttaan, ja sitä paitsi pääsivät heidän paremmat tunteensa voitolle ja asettuivat kauniin pakolaisen ja hänen sulhonsa puolelle. Muuan tytöistä nauroikin nuoren sotilaan lohduttomalle silmäykselle, joka osoitti hänen tavallaan katsovan itsensä hyljättyksi. Tämä nauru näytti yht'äkkiä yllyttävän hänen mieltään, ja sai hänet menemään sen kaatuneen puun luokse, jonka päällä vanki vielä istui vaatteitaan kuivaamassa.

"Tässä on Metsäkissa", sanoi hän ja löi kiivaasti paljasta rintaansa vasten, osoittaakseen kuinka suuren vaikutuksen hän luuli sanoillansa olevan.

"Ja tässä on Haukansilmä", vastasi metsästäjä tyynesti, käyttäen sitä nimitystä, jolla hän vast'edes tuli tunnetuksi kaikissa Irokesien heimokunnissa. Näköni on tarkka; hyppääkö veljeni pitkältäkin?"

"Täältä Delavarien kyliin saakka. Haukansilmä on varastanut vaimoni; hänen täytyy hankkia hänet takaisin, muuten tulee hänen päänahkansa paalussa riippuen kuivamaan vigvamissani."

"Huroni, Haukansilmä ei ole varastanut mitään. Hän ei ole peräisin varkaan suvusta eikä hänellä ole varkaan lahjat. Vaimonne, joksi sanotte Wah-ta-Wahia, ei ikinä tule olemaan canadalaisen punanahan vaimona; hänen sydämensä on erään Delavarin majassa ja hän on mennyt tätä majaa etsimään. Metsäkissa on ketterä, mutta hänen jalkansa eivät kumminkaan voi seurata naisen toiveita."

"Delavarien Käärme on koira, hän on vesikoira raukka, joka piileksen vedessä; hän ei uskalla urhoollisen indianin tavalla tulla kuivalle maalle."

"No, no, Huroni, tämä on jo jotenkin hävytöntä, katsoen siihen että tuskin tunti on kulunut siitä, kuin Käärme seisoj viidenkymmenen kyynärän päässä teistä ja olisi voinut koetella nahkanne sitkeyttä pyssyn luodilla, jos en olisi pannut vähän miettimisen painoa hänen kätensä päälle. Voitte pettää herkkäuskoisia tyttöjä uudistaloissa metsäkissan lailla naukumalla, mutta miehen korva voi eroittaa toden valheesta."

"Hist nauraa hänelle! Hän huomaa hänen olevan velton ja kehnon metsästäjän, joka ei milloinkaan ole ollut sotajälellä. Hän tahtoo miehen puolisoiseksi, vaan ei huoli narrista."

"Mistä sen tiedätte, Metsäkissa?" vastasi metsästäjä nauraen. "Hän on mennyt järvelle, niinkuin näette, ja ehkä hän pitää lohenmullon apinakissaa parempana. Mitä sotajälkeen tulee, niin sekä Käärme että minä myönnämme kernaasti, että meillä ei ole paljon kokemusta siinä kohden; mutta jos ette kutsu tätä ensimmäiseksi sotajälen alkeeksi, niin täytyy teidän kutsua sitä kuninkaalliseksi avioiretkeksi. Seuratkaa neuvoani, Metsäkissa, ja valitkaa vaimonne huronilais-tyttöin joukosta; ette ikinä, ainakaan vapaasta tahdosta, voi saada ketään delavarilais-tyttöä vaimoksenne."

Metsäkissan käsi etsi tomahavkia, ja kun hänen sormensa olivat tarttuneet varren ympäri, liikkui ne vapisten, ikäänkuin niiden omistaja olisi epäillyt käyttäytyisikö viisaasti vai pitikö kostaa. Tällä päättävällä hetkellä lähestyi Rivenoak, ja käskevällä viittauksella ilmoittaen, että nuoren miehen oli poistuminen, istui hän entiselle paikalleen Hirventappajan viereen. Hetkisen äännettömyyden perästä, jolloin hän noudatti indianilaisen päällikön tyyntä

arvollisuutta, alkoi hän keskustelun.

"Haukansilmä on oikeassa," sanoi hän, "hänen silmänsä on niin tarkka, että hän voi nähdä totuuden pimeässä yössä, vaan meidän silmämme ovat olleet sokeat. Hän on huhkain, sillä pimeys ei salaa häneltä mitään. Hänen ei pidä pettää ystäviänsä, hän on oikeassa."

"Minua ilahuttaa, Mingo että niin ajattelette, sillä pettäjä on minun mielestäni pelkuria kehnempi. Minä huolin yhtä vähän Bisam-rotasta, kuin joku keltanaama voipi huolia toisesta, vaan en kumminkaan voi pettää häntä, niinkuin tahdoitte. Minun käsitykseni mukaan sotii kaikki petos, paitsi viekkaus sodassa, sekä lakia että — niinkuin me valkeaihoiset lausumme — evankeliumia vastaan."

"Keltanaama veljeni on oikeassa; hän ei unhota manitoutaan eikä väriään. Huronit tietävät itsellään olevan suuren sotilaan vankina, ja he tulevat sen mukaan käyttäytymään häntä kohtaan. Jos häntä tullaan kiduttamaan, niin hänen kipunsa eivät tule olemaan semmoisia, joita tavallinen ihminen voipi kestää, ja jos häntä tullaan kohtelevaan ystävänä, niin se tulee olemaan päällikköin ystävyyttä."

Lausuessaan tämän kummallisen vakuutteen kunniotuksestansa, silmäsi Huroni salaisesti kuulijansa puoleen, nähdäkseen kuinka hän otti vastaan tämän kohteliaisuuden-osoitteen, vaikka hänen vakainen ulkomuotonsa ja näennäinen suorautensa olisi estänyt jokaista, joka ei tuntenut indianein kavaluutta, huomaamasta missä tarkoituksessa hän lausui tämän. Hirventappaja oli tällainen luulematon olento, ja hyvin tietäen mitä indianit tarkoittavat kunnioituksella vangin kohtelemisen suhteen, tunsu hän, Huronin siitä puhuessa, verensä hyytyvän; vaan hän säilytti kuitenkin tyynen ja rohkean ulkomuodon, jott'ei tarkkanäköinen vihollinen havaitsisi näitä heikkouden merkkejä.

"Jumala on antanut minut käsiinne, Huroni", sanoi hän viimein, "ja minä arvaan teidän aikovan menetellä sananne mukaan. En tahdo kerskata siitä, mitä tulen kipuin kestäessä tekemään, sillä en milloinkaan ole ollut tällaisessa koettelemuksessa, eikä kukaan voine edeltäkäsni sanoa mitenkä hän tulee käyttäytymään; mutta minä olen koettava parastani, jotta en häpäisisi sitä kansaa, jolta olen saanut kasvatukseni. Tulkoonpa käytökseni olemaan millainen hyvänsä, niin tahdon muistuttaa teitä siitä, että olen valkeaihoinen syntyperältäni ja sentähden on minulla valkeaihoisten lahjat, niin että, jos kivut valtaavat minut ja unhoitan itseni, toivon teidän lukevan tämän niiden viaksi, joihin se

oikeastaan kuuluu, eikä laskevan mitään Delavarien syyksi, yhtä vähän kuin heidän liittolaistensa ja ystäväinsä, Mohikanienkään. Kaikki olemme luodut suuremmilla tai pienemmillä heikkouksilla, ja pelkään olevan keltanaaman heikkoja puolia sen, että sortuu suuren ruumiillisen tuskan aikana, jolloin punanahka laulaa laulujaan ja kehuu urotöitään vihollisten kynsissä ollessaan."

NELJÄS LUKU.

Hirventappaja pakenee. — Häntä ajetaan takaa. — Hän otetaan jälleen kiinni.

Muutamia päiviä edellä kerrotun tapauksen perästä tapaamme Hirventappajan taaskin kokoontuneiden indianein edessä. Juhlallinen ilmiö kuvaantui nyt hänen silmäinsä eteen. Kaikki vanhemmat sotilaat istuivat kaatuneen puun päällä ja odottivat hänen tuloansa jäykällä arvokkaisuudella; oikealla puolen seisoivat nuoret miehet täysissä aseissa ja vasemmalla naiset ja lapset. Keskessä oli avoin, jokseenkin laaja, lehväkaarrosten varjooma paikka, josta oli tarkasti poistettu kaikki pensaat, varvut, kuivat oksat y.m. Tätä paikkaa oli luultavasti usein pidetty leiripaikkana, sillä se näytti kovaksi poljetun kedon kaltaiselta.

Niinkuin useimmiten oli tapana indianein heimokunnissa ja kuleksivissa indianijoukoissa, jakoi tässäkin kaksi päällikköä keskenänsä näiden metsänlasten hallitsemisvallan. Toinen oli vanhempi, tunnettu hyväksi puhelajansa puolesta, viisaaksi keskusteluissa sekä älykkääksi toiminta-ohjelmia tehdessä, toinen taas oli mainio urhollisuutensa, julmuutensa ja viekkautensa tautta. Edellinen oli Rivenoak, toista nimitettiin Pantteriksi, joka nimi hyvin ilmaisi sotilaan, indianein käsityksen mukaan parhaita ominaisuuksia — julmuutta, kavaluutta ja petosta.

Rivenoak ja Pantteri istuivat vieretysten, odottaen vangin tuloa, kun Hirventappajan ruuhi laski rantaan ja hän itse nousi maalle. Koska indianein tarkoitus saada hänet pettämään Hutterin ja linnasen muut asukkaat ei onnistunut, olivat he pakoittaneet metsästäjän, jonka piti antaa kunniasanansa takaisinpalaamisesta, käymään Hutterin luona houkuttelemassa häntä muuttamaan pois näiltä seuduilta. Hirventappaja kyllä vakuutti, ett'ei hänen lähetyksensä onnistuisi, vaan sitoutui kumminkin käymään siellä ja lupasi kaikissa tapauksissa palata takaisin määrätyllä hetkellä. Tämän lupauksen hän nyt täytti.

"Tässä olen nyt, Mingot," sanoi hän astuessaan heidän piiriinsä; "tehkää minulle mitä tahdotte. Minun tilini ihmisten ja elämän kanssa on lopetettu; tehtäväni ei ole onnistunut, niinkuin jo edeltäkäsini sanoin, ja nyt ei minulla ole muuta tehtävänä, kuin valkeaihoisten Jumalan kohtaaminen valkean miehen velvollisuuksien ja lahjojen mukaan."

Suostumuksen jupina kuului näitä sanoja lausuttaissa naistenkin joukosta, ja kotvasen aikaa toivoivat muutamat hartaasti saada heimoonsa näin urhoollisen ja jalon miehen. Mutta useat olivat sitä vastaan, etenkin Pantteri ja hänen sisarensa Sumach, joka oli Hirventappajan ampuman Ilveksen leski. Toista näistä vallitsi syntyperäinen julmuus, toista esti raivokas kostonhimo tottelemasta hellempiä tunteita. Niin ei ollut Rivenoakin laita. Tämä päällikkö nousi seisaalleen, ojensi kätensä kohteliaisuutta osoittavalla tavalla ja tervehti vankia sellaisella tyyneydellä ja arvokkaisuudella, joka olisi voinut herättää ruhtinaan kateutta.

"Keltanaama," sanoi hän, "kansani on ollut niin onnellinen, että on saanut vangiksi miehen eikä arkaa kettua. Me tunnemme teidät, me tulemme kohtelemaan teitä kuin urhokasta soturia. Jos olette surmannut yhden meikäläisen soturin ja ollut apuna muita surmatessa, niin on teillä henki, jonka voitte antaa korvaukseksi. Muutamat nuorista miehistäni luulivat, että keltanaaman veri on liian vetelätä — että se epäisi juoksemasta Huronin veitsentiestä. Näyttäkää heille, ett'ei niin ole laita; teidän sydämenne on voimakas niinkuin ruumiinnekin. Jos sotilaani sanovat, ett'ei Ilveksen kuolemaa saa unhoittaa ja että hän ei voi yksin matkustaa henkien maille, niin tulevat he muistamaan että hänet surmasi urhokas mies, ja laittavat teidät hänen perästään sellaisilla ystävyyskavereidemme todisteilla, ett'ei hän seuraanne häpeä. Olen puhunut; tiedätte, mitä olen sanonut."

"Totta kyllä, Mingo, kaikki on totta kuin evankeliumi," vastasi teeskentelemätön metsästäjä. "Te olette puhunut, ja minä tiedän ei ainoastaan mitä olette sanonut, vaan vielä päälle päätteeksi mitä *tarkoitatte*. Uskallan väittää Ilveksen olleen urhoollisen, jalon sotilaan ja ansainneen ystävyystänne ja kunnioitustanne, mutta kumminkaan en luule itseäni kelvottomaksi seurustelemaan hänen kanssansa ilman teidän passittannekin. Kuitenkin olen nyt täällä, valmiina kuulemaan tuomiotani; tehkää minulle mitä tahdotte."

Rivenoak ilmoitti suostumuksensa, ja sen jälkeen keskustelivat päälliköt syrjässä hetken aikaa. Tämän päätyttyä, erosi kolme, neljä nuorta sotilasta kumppaleistaan ja poistuivat leiristä. Nyt ilmoitettiin vangille, että hän sai

vapaasti kuleksia niemellä, sill'aikaa kuin hänen tulevasta kohtalostaan keskusteltiin — lupa tämmöinen ei paljoa maksanut, sillä yllämainitut nuoret sotilaat olivat asettuneet linjaan niemen kannasta vahtimaan ja järvelle pakeneminen oli mahdoton.

Odotettuaan noin tunnin aikaa, joka hänestä tuntui tuskallisemmalta kuin itse välttämättömän kuoleman ajatus, kutsuttiin Hirventappaja uudestaan tuomariensa eteen, jotka jo olivat istuneet entisille paikoillensa.

"Hirventappaja," alotti Rivenoak, kun vanki oli saapunut hänen eteensä, "vanhat mieheni ovat kuunnelleet viisaita sanoja; he ovat valmiit puhumaan. Teidän esi-isänne tulivat nousevan auringon maasta, me olemme laskevan auringon lapsia. Maa voipi kyllä olla rikasta, viisauden puolesta viljavata tuolla kaukana aamukoitteen alla, mutta ehtoon maa on suloisempaa. Me katselemme mieluisimmin sinnepäin. Kun katselemme itäänpäin, valtaa meidät pelko; ruuhi toisensa perästä kuljettaa kansaanne joukottain auringon jälkiä myöten, ikäänkuin sen maa olisi täpötäynnä ja tulvillaan ihmisiä. Punasia miehiä on jo aivan vähän, he tarvitsevat apua. Yksi paraista majoistamme on nykyään joutunut tyhjäksi omistajan kuoleman kautta; kauan tulee viipymään, ennenkuin hänen poikansa tulee kyllin vanhaksi täyttämään isän sijan. Tuolla on hänen leskensä; hän tarvitsee riistaa ruu'aksi itselleen ja lapsilleen, sillä hänen poikansa ovat vielä kuin haukan pojat ennen pesästään lähtemistä. Teidän kätenne kautta on tämä suuri onnettomuus kohdannut häntä. Hänellä on kaksi velvollisuutta, toinen kaatunutta puolisoitansa ja toinen lapsiansa kohtaan. Päänahka päänahasta, henki hengestä, veri verestä, on yksi laki; ruu'an hankkiminen lapsillensa on toinen. Me tunnemme teidät, Hirventappaja. Te olette rehellinen mies, ja kun sanotte jotakin, niin on se niin. Ette ole kaksikielinen kuin käärme, päänne ei ole ruuhoon peitetty; te näette kaikki. Te pysytte oikeudessa; kun olette pahoin tehnyt, toivotte saavanne korvata sen niin pian kuin voitte. Tässä on Sumach; hän on yksinään vigvamissaan ja hänen lapsensa kaipaavat ruokaa. Ottakaa tuosta pyssy, se on latingissa, ampukaa hirvi, antakaa lapsille ruokaa ja ottakaa Sumach vaimoksenne. Ruvetkaa Huroniksi; Sumach ei silloin ole miestä vailla, ja sotilaani lukumäärä on jälleen täysi."

"Juuri tätä pelkäsin Rivenoak," sanoi metsästäjä, kun päällikkö oli lopettanut puheensa; "niin, pelkäsin näin käyvän. Totuus on pian lausuttu ja se on lopettava kaikki toiveet tässä kohden. Olen valkeaihoinen ja kristitty syntyisin; huonosti sopisi minulle vaimon ottaminen indianien tavalla ja pakanain seasta. Mitä en tahtoisi tehdä rauhallisina aikoina ja *selkeän* päivän paisteessa, sitä vielä

vähemmin tahdon tehdä pilvisenä aikana henkeni pelastukseksi. Kenties en koskaan joudu naimisiin; aivan varmaan oli Luojan tarkoitus, kun Hän saattoi minut tänne metsiin, että eläisin yksinäni ja ilman omaa kattoa pääni päällä, vaan jos ei niin kävisi, niin tulee ainoastaan semmoinen nainen, joka kuuluu omaan väriini ja lahjoihini, pimentämään vigvamini ovea, eikä kukaan muu. Kuolleen sotilaanne lapsille kyllä mielelläni hankkisin ravinnon, jos se voisi tapahtua häpeättä, mutta sehän ei ole mahdollista, koska en voi asua huronien kylässä. Omien nuorten miestenne täytyy hankkia Sumachille riistaa, ja kun hän toisen kerran menee naimisiin, lienee paras, että hän ottaa miehen, jonka jalat eivät ole kylliksi pitkät kulkemaan sille alueelle, missä hänellä ei ole mitään tekemistä. Me taistelimme rehellistä taistelua ja hän kaatui; tässä ei ole mitään muuta, kuin mitä jokaisen urhoollisen miehen on odottaminen ja arvaaminen. Mingon sydäntä en ikinä voi saada, se on yhtä mahdotonta kuin jos ajattelisi harmaita hiuksia kasvavan pojan päähän tai karhunmarjoja mäntyyn. Ei, ei, Huroni; lahjani ovat vaimoa koskevissa seikoissa valkeaihoisen lahjat, delavarilaisia ovat ne kaikissa indiania koskevissa asioissa."

Tuskin oli nämä sanat lausuttu, ennenkuin yleinen jupina ilmoitti niiden herättämää tyytymättömyyttä. Naiset etenkin lausuivat julki harminsä, ja Sumach, joka oli kyllin vanha ollakseen sankarimme äiti, ei suinkaan purkanut vihaansa sävyisimmillä lauseilla. Mutta kaikki muut pettymisen ja harmin osoitukset olivat aivan vähäpätöisiä Pantterin raivokkaan vihastumisen rinnalla. Hän oli luullut alentavan arvoansa, jos antaisi sisarensa ottaa keltanaaman miehekseen — vaikka tämä oli indianeille jokseenkin tavallista — ja oli ainoastaan sisaren hartaasta pyynnöstä antanut tähän suostumuksensa. Nyt harmitti häntä sydämen pohjasta, kun näki keltanaaman hylkäävän sen kunnian, jota hänelle oli osoitettu, ja hillitsemättömän raivokkaalla ja julmalla katseella hän katsoa tuijotti vankia; eikä hänen kätensä kauan epäillyt tyydyttää sitä kostonhimoa, joka poltti hänen rintaansa.

"Sinä keltanaamain koira," huudahti hän irokesien kielellä, "mene ulvomaan rakkien kanssa omille onnettomille metsästyksmaillesi!"

Vielä hänen puhuessaan viskasi kohoitettu käsi tomahavkin. Onneksi oli puhujan kuuluva ääni vetänyt Hirventappajan huomion sinnepäin, muuten olisi tämä hetki varmaankin ollut hänen viimeinen hetkensä. Tuo vaarallinen ase olisi murtautunut vangin päähän, ellei hän olisi ojentanut kättänsä ja varren heilahtaessa tarttunut siihen kiinni niin nopeasti, että tämä sukkela liike kummastutti katsojaa yhtä paljon kuin se taitavuus, jolla ase oli viskattu. Sen vauhti oli kuitenkin niin

voimallinen, että se Hirventappajan käden pysähtyessä joutui juuri siihen asemaan, joka tarvittiin viskuun vastaamiseksi. Ja tietymätöntä on eikö juuri tämä viekoitellut nuorukaista kostamaan. Hänen silmänsä säihkyivät ja pieni punanen pilkku nousi molempiin poskiin, kun hän, kooten kaiken voimansa, viskasi aseensa takaisin vihollistansa vastaan. Tämän viskuun odottamattomuus edisti sen onnistumista; Pantteri ei nostanut kättänsä eikä kumartanut päätänsä pois tomahavkin tieltä. Pieni terävä kirves sattui keskelle vihollisen otsaa ja suorastaan halkasi pään. Juosten esille, niinkuin käärme syöksesi vihollisensa päälle vielä sittenkin, kun on saanut kuolemanhaavan, kaatui tuo vahva mies pitkälleen maahan, vapisten kuolemankampauksessa. Kun kaikki juoksivat häntä auttamaan, jäi vanki hetkeksi vahtimatta, ja päättäen koettaa pelastaa henkeänsä, kävi kuinka kävi, syöksyi hän metsävuohen nopeudella sivulle päin. Silmänräpäyksen ällistys vaan — ja koko joukko, vanhat ja nuoret, lapset ja naiset jättivät Pantterin hengettömän ruumiin, päästivät ulvonnan ja ryhtyivät vankia takaa-ajamaan.

Vaikka se tapaus, joka vietti Hirventappajan tähän hurjaan yritykseen, oli äkillinen, ei hän kumminkaan ollut ihan valmistumaton siihen. Viimeksi kuluneen tunnin ajalla oli hän näet tarkoin punninnut pakenemisen kaikkia mahdollisuuksia ja hänen pakoansa ohjasi sentähden ennen harkittu tuuma, jonka kautta kaikki epäileminen ja neuvottomuus päättävällä hetkellä oli kadonnut. Tämä seikka yksistään saattoi hänelle aluksi sen suuren edun, että hän pääsi ahdistamatta vahtien sivutse. Se keino, jolla hän tämän saavutti, oli aivan mutkaton, vaan ansaitsee sentään kertoa.

Vaikk'ei metsikkö reunustanut kannaksen rantoja ihan veden rajaan saakka, alkoi tavallisen tiheä pensaikko kumminkin jo vähäistä ylempänä, sekä ulottui pohjoisesta etelään päin. — Samaa suuntaa ohjasi Hirventappajakin kulkunsa ja oli jo ennättänyt pensaikon suojaan, ennenkuin vahdit, jotka olivat asetetut vähän sitä alemmaksi, ennättivät saada selkoa melun oikeasta syystä. Mahdotonta kuitenkin oli juosta pensaikkoon myöten, jonkatähden Hirventappaja kappaleen matkaa jatkoi juoksua rannassa, polviin ulottuvassa vedessä; mutta heti kuin sopiva tilaisuus tarjontui, syöksyi hän pensaikkoon ja siitä aukeaan metsään.

Monta laukausta ammuttiin Hirventappajata kohti hänen juostessansa vesirannikkoa pitkin, ja vielä useampia kuului sitten, kuin hän oli päässyt aukeaan metsään, jossa hänellä oli verrattain vähemmän suojaa. Mutta vaikka kuulat vinkuivat hänen ympärillään, ei kumminkaan ainoakaan sattunut. Nämä

turhat hänen pakonsa estämisen yritykset saattoivat hänelle sen edun, että hän pääsi enemmän kuin sata kyynärää lähimmän takaa-ajajan edelle, ennenkuin takaa-ajaminen ennätettiin saada jonkunlaiseen järjestykseen. Mahdoton oli seurata vankia pyssy kädessä, jonkatähden nopeimmat juoksijat, laukaistuaan pyssyynsä siinä epävarmassa toivossa, että voisivat haavoittaa metsästäjää, viskasivat ne pois, käskivät naisten ja poikasten koota ja panna ne latinkiin niin pian kuin mahdollista, ja syöksivät pakenijan jälkeen.

Hyvin tietäen kuinka hurjaan yritykseen oli ryhtynyt, koki Hirventappaja käyttää jok'ainoaan kalliin minuutin hyväksensä. Hän tiesi myöskin että hänen oli juokseminen suoraan eteenpäin, jos mieli pelastaa itsensä, sillä jos hän olisi ruvennut kääntymään tai mutkiin kulkemaan, niin olisi tuo suuri takaa-ajain paljous tehnyt kaiken pakenemisen mahdottomaksi. Sentähden juoksi hän viistoon tuota nähtävästi loivaa vuorenrintettä ylöspäin, ja tultuaan sen harjalle, hiljensi hän vauhtia hengähtääksensä. Ulvoen seurasivat Huronit perästä, mutta siitä hän vähät huoli, sillä hän tiesi heillä olevan voitettavana samat vaikeudet, joista hän jo oli päässyt. Hän oli nyt likellä viimeistä vuorenhuippua ja huomasi että olisi kulkeminen syvän laakson poikki, ennenkuin pääsisi seuraavan mäen juurelle. Ainoa piilopaikka, jonka hän huomasi läheisyydessään, oli kaatunut puunrunko; ja epätoivon tilassa käytetään viimeisiä keinoja. Puu oli kaatunut pitkin harjanteen ylimmäistä vierrettä, ja silmänräpäyksessä hyppäsi hän sen yli ja painautui sen alle, jota ennen hän kuitenkin, erehdyttääkseen takaa-ajajiansa, huudahti kovalla äänellä, ikäänkuin iloissaan siitä, että pääsi alasmäkeä juoksemaan.

Tuskin oli hän asettunut piilopaikkaansa ja makasi siinä kovasti tykyttävin sydämin, kuin jo vuorentörmän toiselta puolen alkoi kuulua astunta, ja kohta sen jälkeen ilmoittivat korkeat äänet ja taaja jalkain kopina, että takaa-ajajat olivat lähellä. Kovasti huudahtaen juoksi toinen toisensa perästä puunrungon yli ja syöksi alaspäin vierrettä myöten, toivoen saavansa pakenijan näkyviin, ennenkuin hän ennättäisi laakson pohjalle. Jo oli varmaankin neljäkymmentä miestä tällä tavoin hypännyt metsästäjän piilopaikan ylitse, ja etukynnessä olijat alkoivat juosta ylöspäin vastaista luisua myöten, kun heissä alkoi ilmaantua epäily, ja he valmistautuivat lähemmin tutkimaan pakolaisen jälkiä. Tämä hetki oli päättävä; vähemmän karaistuilla hermoilla ja lujalla mielellä varustettu henkilö olisi karannut ylös ja paennut. Eipä niin Hirventappaja. Liikkumatonna makasi hän paikallaan, ahneilla silmäyksillä vartioiden jokaista liikuntaa alhaalla laaksossa ja syvään hengittäen voimia kootaksensa.

Huronit näyttivät nyt koirajoukolta, joka on eksynyt otuksen jäljiltä. Tuskin mitään puhuttiin, mutta kaikki juoksivat ympäriinsä, tutkien jokaista maassa olevaa kuivaa lehteä, ihan kuin koirat, jotka vainustelevat kadonneita jälkiä. Hirventappaja katsoi nyt ajan tulleeeksi, ja yht'äkkiä viskausi hän rungon toiselle puolen. Hetkisen kuunneltuaan oliko häntä huomattu, ryömi hän käsin jaloin vuoren harjulle — noin kymmenen tai kaksitoista kyynärää — kunnes sen takana luuli olevansa piilossa vihollisten katseilta. Mutta samassa kuin nousi ylös huomattiin hän, ja takaa-ajaminen alkoi uudelleen. Hirventappaja juoksi pitkin harjannetta, voidakseen käyttää hyväkseen tämän tasaista pintaa, jota vastoin Huronit, jotka maan laadusta ylipäänsä päättivät, että selänne pian tulisi laskeutumaan laaksoon, juoksivat sitä myöten päästäkseen oikotietä pakenijan eteen. Muutamat heistä kääntyivät samalla eteläänpäin, estääkseen hänen pakenemistaan tälle suunnalle, toiset taas juoksivat rantaan estämään pakoa järvelle.

Hirventappajan asema oli nyt tukalampi kuin koskaan ennen, sillä kolmelta haaralta oli hän saarroksessa ja neljännellä oli järvi. Mutta hän oli punninnut kaikki sekä myötäiset että vastaiset asianhaarat, ja nopeasti paetessaan, mietti hän tyynellä mielellä yhtä ja toista pelastuskeinoa. Niinkuin kestävät raja-asukkaat ainakin, juoksi hän nopeammin kuin yksikään takaa-ajajista, jotka etenkin lukumääränsä ja etuisan asemansa tautta olivat hänelle vaaralliset, ja hän olisi sentähden yhä edelleen juossut suoraan eteenpäin, jos hän siten olisi voinut saada heidät kaikki taaksensa. Mutta se ei ollut mahdollista, ja kun hän vielä lisäksi selänteen vähitellen laskeutumisesta huomasi yhä enemmän lähenevänsä laaksoa, kääntyi hän yht'äkkiä suoraan sivullepäin entisestä suunnastaan ja juoksi tavatonta vauhtia vierteen rinnettä myöten rantaa kohti. Muutamat takaa-ajajista juoksivat läähättäen harjanteelle suoraan hänen perästään, mutta useimmat pysyivät laaksossa ollakseen häntä vastassa sen perukassa.

Hirventappajalla oli nyt toinen vaikka huima tuuma mielessä. Luopuen kaikista metsään päin pääsemisen toiveista, riensi hän, sen kuin jalat kantoivat, ruuhta kohti. Oli se vaan kerran saavutettu, niin oli hänellä ainoastaan muutamia pyssynlaukauksia pelättävänä, ja sitten oli hän pelastettu. Kaikki sotilaat olivat viskanneet pois aseensa; hänen ei siis tarvinnut pelätä muuta kuin muutamia heikkoja naisia ja keski-ikäisiä poikia. Kaikki näytti lupaavan menestystä hänen tuumallensa, ja kun hän yhä juoksi alaspäin, oli hänen kulkunsa niin nopeaa, että hän pian oli pääsevä tarkoituksensa perille.

Kun Hirventappaja riensi niemellä olevain naisten ja lasten sivutse, kokivat

nämät estellä häntä viskaamalla kuivia risuja hänen jalkoihinsa; mutta se kauhu, jonka hän oli heissä nostanut rohkeasti kostamalla julmalle Pantterille, vaikutti, ett'ei kukaan uskaltanut häntä lähestyä. Hän juoksi ilkkuen heidän ohitse, murtihe metsikön läpi ja oli nyt järven rannalla viidenkymmenen askeleen päässä ruuhesta. Hän pysähtyi hengähtämään ja levähtämään, joka oli sangen tarpeen, ja joi vettä järvestä jäähdyttääkseen tulista suutansa. Mutta aika oli kallis ja hän kiiruhti ruuhen luokse. Yksi ainoa silmäys ilmoitti hänelle että airot oli viety pois. Tämä suuri pettyminen kaikkien ponnistusten perästä synnytti hänessä hetkeksi ajatuksen kääntyä takaisin ja vihollisten uhalla miehevästi palata leiripaikalle, mutta pirallinen ulvonta hänen takanaan ilmoitti takaa-ajajain nopeata lähestymistä, ja luonnonvetoinen rakkaus elämään sai voiton. Kooten kaikki voimansa ja taitonsa survasi hän ruuhen järveen ja viskausi itse siihen, sen kautta paljon vähentämättä sen vauhtia. Sen pohjalle pani hän selälleen maata, sekä saadakseen vapaasti hengittää että varjellakseen itseänsä pyssynluodeilta. Mutta ruuhen kepeys, joka oli niin edullinen soutamiselle, oli nyt haittana, painon puute vähenti, näet, sen liikuntavoimaa, muutoin olisi sysäys vienyt sen niin kauas rannasta tyynelle järvelle, että sitä vaaratta olisi voinut käsin soutaa eteenpäin. Hirventappaja ajatteli, että jos hän kerta pääsisi näin kauas, huomaisivat hänet kyllä hänen ystävänsä, jotka olivat järven toisella puolella, ja siinä tapauksessa kiiruhtaisivat he epäilemättä avuksi. Ruuhessa maatessaan tarkasti hän vuorella olevien puiden latvoja, jotta niiden avulla voisi päättää minnepäin se kulki. Lukuisia ääniä kuului rannalta, ja muun muassa kuuli hän kuinka jotkut tahtoivat miehittää lautan, joka onneksi kuitenkin oli jokseenkin kaukana niemen toisella puolen.

Hirventappajan asema oli nyt todella tuskallinen. Hän makasi muutamia minuutia ihan liikkumaton, luottaen ainoastaan kuuloonsa, ja varmana siitä, ettei veden loiske, jos joku koettaisi uida ruuhen luokse, voisi jäädä häneltä huomaamatta. Yht'äkkiä vaikenivat kaikki äänet ja hiljaisuus semmoinen tuli sijaan, että tuntui kuin kaikki olisi uupunut kuolemanhorrokseen. Ruuhi oli pian kulkenut niin kauvas järvelle, ett'ei Hirventappaja selällään maaten voinut nähdä muuta kuin sinisen taivaan. Mahdotonta oli kauemmin kestää tätä. Hyvin tietäen tämän syvän äänettömyyden ennustavan vaaraa, sillä metsäläiset eivät milloinkaan ole niin hiljaa, kuin silloin kuin ovat valmiit karkaamaan jonkun kimppuun, otti hän veitsensä ja rupesi leikkaamaan reikää ruuhen laitaan, mutta samassa kuului pyssyn pamaus ja luoti singahti ruuhen laitain läpi, muutaman tuuman päässä hänen päästään. Heti sen perästä alkoi muuan tammen latva verkalleen tulla näkyviin.

Hirventappaja ei nyt enään voinut hillitä malttamattomuuttaan. Varovasti siirtyi hän hieman eteenpäin, tirkisti luodin tekemän reijän läpi ja onnistui siitä nähdä suuren osan nientä. Ruuhi, joka vahvan sysäyksen voimasta oli kulkenut niemen sivu, oli sitten kääntynyt etelä suuntaa järvellepäin, vaan oli kumminkin vielä niin lähellä rantaa, että väli tuskin saattoi olla sataa kyynärää pitempi.

Hirventappaja huomasi välttämättömäksi koettaa poistua vihollisten läheisyydestä ja jos mahdollista antaa ystävilleen tiedon asemastaan. Ruuhen kumpaankin päähän oli pantu iso, pyöreä kivi sekä istumapaikaksi että painolastiksi. Suurilla ponnistuksilla ja vaivoilla sai hän toisen näistä siirretyksi perästä kokkaan, jotta molemmat yhteensä olivat vastapainona painolle perällä, jonne hän itse muuttihe. Ennen rannasta lähtöänsä oli hän, huomattuaan airot poisotetuiksi, viskannut kuivan puunoksan ruuheen. Tämän päähän asetti hän nyt lakkinsa ja pisti sen ruuhen laidasta ylös niin pitkälle kuin yletti. Tämä viekkaus ei kuitenkaan onnistunut; pyssyn luoti, joka lensi ruuhen vastaisen pään läpi ja oli raapaista hänen nahkaansa, vakuutti häntä siitä, että indianit halveksivat tätä sotajuontaa, jonka tarkoituksen olivat käsittäneet. Hän otti pois lakkinsa ja asetti sen varjoksi lähelle päätänsä, mutta Huronit eivät näyttäneet huolivan siitä sen enempää, luultavasti sentähden että toivoivat saada hänet elävänä käsiinsä.

Karkaaja oli nyt muutamia minuutia rauhassa, ja silmä luodin tekemän reijän suussa iloitsi hän nähdessään ruuhen hiljakseen etenevän yhä kauemmaksi rannasta. Kun hän katsoi ylöspäin, oli puunlatvat kadonneet näkyvistä, mutta pian huomasi hän ruuhen kääntyneen niin, että hän tirkistysreijästään näki ainoastaan järven kummankin pään. Oksan avulla, joka oli hieman väärä, alkoi hän nyt soutaa eteenpäin, koettaen ohjata ruuhta niin suoraan kuin mahdollista. Useat rannalta kuuluvat huudot ilmoittivat, että hänen hankkeensa huomattiin, ja luoti, puhkasten reijän ruuhen perään, vinkui sitä pitkin sankarimme käsien välitse ja meni ulos aivan hänen päänsä vierestä. Tämä joudutti hänen ponnistuksiansa, mutta samassa kuin hän veti tavallista voimallisemman aironvetämän, tuli toinen luoti rannasta, katkasi oksan ruuhen ulkopuolella ja riisti häneltä kerrassaan hänen kuljetusneuvonsa. Koska rannalta kuuluvat äänet tuntuivat jäävän yhä etemmäksi, päätti hän antaa ruuhen kulkea omin neuvoinsa, kunnes arvaisi olevansa pyssyn kantamattomissa — viisain päätös, minkä hän tällä hetkellä voi tehdä, etenkin koska hän tunsu vilppaamman tuulen viilistelevän kasvojansa — varma todistus siitä, että alkoi käydä tuuli.

Hirventappaja oli nyt maannut ruuhessa noin kaksikymmentä minuutia ja alkoi levotonna ikävöidä avun merkkiä. Ruuhen asema esti häntä yhä näkemästä

ympärilleen muualle kuin järven toiseen tai toiseen päähän päin, ja nyt vallitseva syvä äänettömyys herätti myöskin levottomuutta, koska hän ei tiennyt oliko tämä hänen ja vihollisten välisen yhäti pitenevän matkan vaikuttama vai oliko joku uusi viekkaus keksitty. Väsyneenä tästä mitään auttamattomasta valppaudesta, kääntyi hän viimein selälleen, ummisti silmänsä ja odotti loppupäätöstä miehevällä tyynyydellä. Jos metsäläiset voivat niin täydellisesti hillitä kostonhimonsa, niin oli hän päättänyt olla yhtä tyynenä kuin he ja jättää onnensa virran ja tuulen huostaan.

Noin kymmenen minuutin paikoille oli molemmin puolin oltu näin ääneti, kun Hirventappaja luuli kuulevansa hiljaista rapinaa, ikäänkuin jokin olisi raapaissut ruuhien laitaa. Hän aukaisi silmänsä, luullen saavansa nähdä indianin pään tahi käden kohoavan vedestä; mutta sen sijaan näki hän lehväkaaroksen levenevän päänsä päällä. Ensimmäinen esine, jonka hän ylösnoustuaan huomasi, oli Rivenoak, joka oli sen verran jouduttanut ruuhien hiljaista kulkua, että oli vetänyt sen rannalle, ja sen pohjan hankaaminen hiekkaa vastaan oli synnyttänyt sen äänen, joka herätti karkaajassa levottomuutta. Epätasaiset tuulen puuskat sekä virranveto olivat olleet syynä ruuhien muuttuneeseen suuntaan.

"Tule," sanoi Huroni, tyynesti käskien vangin nousta maalle; "nuori ystäväni on purjehtinut sinne tänne, kunnes on väsynyt; hän on unhottava juoksemisen, ell'ei käytä jalkojaan."

"Teillä on ollut onni liittolaisena," vastasi Hirventappaja, astuen vakavin askelin ruuhista ja välinpitämättömästi seuraten saattajaansa ennen mainitulle aukealle paikalle. "Sallimus on odottamattomalla tavalla ollut teille apuna. Minä olen uudestaan teidän vankinne."

"Nuori ystäväni on hirvi. Hänen jalkansa ovat jokseenkin pitkät; ne ovat saattaneet paljon vaivaa nuorille miehille. Mutta kala hän ei ole; hän ei voi löytää tietä järvessä. Emme tahtoneet häntä ampua; kaloja pyydetään verkoilla, eikä ammuta luodeilla. Kun hän tulee hirveksi, tullaan häntä kohtelemaan kuin hirveä."

"Kehukaa te hyvällä onnellanne Rivenoak; se on teidän oikeutenne, luulen minä, samaten kuin myöskin tiedän sen kuuluvan lahjoihinne. Siihen asiaan ei meidän kesken tarvitse tuhlata sanoja, sillä jokaisen täytyy ja tulee seurata lahjojansa. Kun naiset ryhtyvät minua pilkkaamaan ja herjaamaan, jonka piakkoin luulen tapahtuvan, niin muistakoot, että jos keltanaama taistelee henkensä edestä,

niinkauan kuin hänen taistelunsa on laillista ja miehuullista, niin hän myöskin tietää arvokkaasti antaa sen mennä, kun huomaa aikansa tulleen. Olen vankinne; tehkää minulle mitä tahdotte."

"Veljelläni on ollut pitkä vaellus vuorilla ja hupainen matka järvellä," jatkoi Rivenoak leppeämmin ja semmoisella hymyllä, jonka Hirventappaja luuli ennustavan rauhallisia aikeita. "Hän on nähnyt metsät, hän on nähnyt veden; kummastako hän enimmän pitää? Ehkä hän on nähnyt kyllin muuttaakseen mieltänsä ja kuunnellakseen järkevää puhetta?"

"Puhukaa suunne puhtaaksi, Huroni. Teillä on jotakin mielessä, ja mitä ennen se lausutaan, sitä pikemmin saatte vastauksen."

"Se on rehellistä ja suoraa puhetta! Veljeni puheessa ei ole mitään kavaluutta, vaikka hän juoksee kuin kettu. Tahdon puhua hänen kanssaan; hänen korvansa ovat nyt entistä herkemmit kuulemaan, eivätkä hänen silmänsä ole ummessa. Sumach on köyhempi kuin koskaan ennen. Hänellä oli kerran veli ja puoliso; lapsia oli hänellä myöskin. Aika tuli, ja puoliso läksi hyvästi-jättämättä pois autuille metsästysmaille; hän jätti Sumachin yksinään lastensa kera. Tätä ei hän olisi tehnyt, ell'ei häntä olisi siihen pakoitettu; Ilves oli hyvä puoliso. Iloista oli katsella sitä riistaa, niitä metsäsorsia, hanhia ja karhunlapoja, jotka talven aikana riippuivat hänen majassaan. Kuka nyt pitää huolta kaikesta tästä tulevina talvina? Muutamat arvelivat, ett'ei veli unhottaisi sisartaan, vaan että hän tulevana talvena pitäisi huolta siitä, ett'ei maja jäisi tyhjäksi. Niin luulimme mekin, mutta Pantteri ulvoi ja seurasi sisarensa puolisoa kuolon tiellä. Nyt he kilpailevat, kumpiko ennen ennättää autuille metsästysmaille. Muutamat luulevat Ilveksen juoksevan sukkelammin, toiset arvelevat Pantteria nopeammaksi. Sumach väittää molempien kulkevan niin nopeasti ja niin etäälle, ett'ei kumpikaan koskaan tule takaisin. Kuka on ravitseva häntä ja hänen lapsiansa? Se mies, joka käski hänen puolisonsa ja veljensä jättää hänen majansa; hän on mahtava metsästäjä, ja me uskomme ett'ei nainen koskaan tule hätää kärsimään."

"Niin, Huroni, teidän katsantotapanne mukaan on tämä pian päätetty, mutta sotii kovasti valkean miehen tunteita vastaan. Olen kuullut että moni tällä tavoin on pelastanut henkensä, vaan olen tullut tuntemaan toisia, jotka olisivat pitäneet kuoleman tällaista vankeutta parempana. Minä puolestani en etsi kuolemata, vaan en myöskään etsi avioliittoa."

"Keltanaama ajatelkoon tätä sillaikaa kuin kansani valmistuksen neuvoitteluun."

Hän on saava tietää, mitä tulee tapahtumaan. Hän muistakoon, kuinka vaikea puolison ja veljen kadottaminen on. Menkää — kun tarvitsemme Hirventappajaa, niin kutsumme häntä."

Näin lausuttuaan, meni Rivenoak metsään ja katosi pian puiden taakse, jättäen Hirventappajan yksinänsä. Se joka ei tunne metsäläisten tapoja, olisi voinut luulla että vanki nyt jätettiin omaan valtaansa; mutta nuorukainen tunsı heidät ylen hyvin, jottei ruvennut kuvittelemaan mitään sellaista. Hän ei kumminkaan tiennyt kuinka pitkälle Huronit aikoivat harjoittaa kavaluuttaan, ja sentähden päätti hän mitä pikemmin koetella heitä. Teeskennellen välinpitämättömyyttä, joka tietysti oli kaukana hänestä, kulki hän eteenpäin, vähitellen läheten sitä paikkaa, missä oli tullut maalle, kunnes hän alkoi kiiruhtaa kulkuansa, kumminkin tarkasti varoen ett'ei näyttäisi pakenevan, ja tunki yht'äkkiä pensaikon läpi rantaan. Ruuhi oli poissa; siitä ei näkynyt jälkiäkään vaikka hän tarkkaan tutkien kulki sekä niemen pohjois- että etelärantaa pitkin. Se oli epäilemättä kätkeyty niin, ett'ei hän voinut saada sitä haltuunsa eikä edes selkoa missä se oli, ja selvästi näkyi, että metsäläiset olivat tehneet tämän jossakin tarkoituksessa.

Hirventappaja käsitti nyt selvemmin todellisen asemansa. Hän oli vankina soukalla niemekkeellä, epäilemättä tarkkaan vartioituna ja kaikkein pakokeinoin puutteessa, paitsi uimista. Hän ajatteli todella ryhtyä tähän viimeiseen pelastuskeinoon, mutta varmana siitä, että ruuhta paikalla käytettäisiin takaa-ajamista varten ja ett'ei hänellä ollut paljon menestymisen toivoa, jätti hän tämän tuuman. Surumielin katseli hän linnaan päin, mutta kaikki näytti siellä hiljaiselta ja kolkolta, ja hän tunsı olevansa aivan yksinänsä ja hyljättynä, joka tietysti lisäsi hetken katkeruutta.

"Tapahtukoon Luojan tahto," mutisi hän alakuloisena palaten rannasta; "tapahtukoon Luojan tahto niin maassa kuin taivaassa. Olen toivonut, ett'ei päiväni näin äkkiä päättyisi, mutta itse asiassa merkitsee se aivan vähän. Muutama talvi ja kesä vielä, ja elämä olisi ollut lopussa luonnon järjestyksen mukaan. Voi kuitenkin, nuoret ja voimakkaat ihmiset uskovat harvoin kuoleman mahdollisuutta, ennenkuin se yht'äkkiä irvistää heitä vastaan ja ilmoittaa että heidän aikansa on tullut!"

VIIDES LUKU.

Hirventappajaa kidutetaan. — Pelastuminen.

Lehtien kahina ja kuivien oksien ratiseminen ilmoitti Hirventappajalle että viholliset lähestyivät. Huronit asettuivat ympäri sitä paikkaa, jossa seuraava kohtaaminen tapahtuvalle; sen keskelle nyt vanki asetettiin, ja aseellisia miehiä sijoitettiin heimon heikompien jäsenten sekaan sillä tavalla, ett'ei vanki mitenkään voinut päästä piiristä pois. Eikä hän enää ajatellutkaan paeta, sillä viime yritys oli osoittanut, että hänen oli mahdoton karata näin suuren takaa-ajajajoukon käsistä. Päinvastoin kokosi hän nyt kaikki voimansa kohdatakseen onnettomuuttaan niin pontevasti, että siitä olisi kunniaa hänen värilleen ja miehuudelleen, ja että se eroaisi yhtä paljon arkamaisesta pelosta kuin kurjasta röyhkeydestä. Heti piiriin astuttuaan asettui Rivenoak paikalleen sen ylimmäisessä päässä. Useimmat vanhat soturit kokoontuivat hänen ympärilleen, mutta Sumachin veljen kuoltua, ei läsnäolevien joukossa löytynyt ketään tunnustettua päällikköä, jota hänen olisi tarvinnut pelätä vaarallisena kilpailijana vallasta.

Likinnä aseiden käyttämistaitoa on hyvä puheenlahja varmin keino, jolla voittaa kansan suosion, yhtä hyvin sivistyneissä kuin metsäläis-yhteiskunnissakin, ja samoin kuin moni ennen häntä oli Rivenoakkin saanut arvoa yhtä paljon tekemällä vääriä johdelmia, joita hänen kuulijansa hyväksyivät, kuin perinpohjaisella ja oppineella totuuden esittelemisellä tai tarkasti logillisella todistamisella. Hänellä oli kuitenkin paljon valtaa heimokunnassaan, eikä häneltä suinkaan puuttunut perusteellisia ansioita siihen. Hän ei ollut ollenkaan taipuisa päästämään kansansa hurjimpia himoja valloilleen, ja siitä ajasta saakka, jolloin hän sai vallan, oli hän tavallisesti vaatinut lempeyttä kaikissa tapauksissa, jotka heimokuntalaisissa herättivät raivoa ja kostonhimoa. Tässäkin tapauksessa ryhtyi hän vastenmielisesti liiallisuuksiin, vaikka sitä vaadittiin niin yleisesti, ett'ei hän voinut keksiä mitään keinoa sen estämiseksi. Hylkääminen harmitti

Sumachia pahemmin kuin miehen ja veljen kuolema, eikä ollut luultava, että hän, ollen nainen, antaisi anteeksi miehelle, joka oli hänet niin häpeällisesti hyljännyt. Kun hän ei antanut anteeksi, niin ei voinut toivoakaan että heimo unhottaisi tappionsa, ja vaikka Rivenoak olisi kuinka kernaasti suonut anteeksi, niin ei hän voinut olla huomaamatta, että sankarimme tila nyt oli melkein toivoton.

Kun koko heimo oli keräytynyt vangin ympärille, syntyi äänettömyys, sitä uhkaavampi, kun se miltei ollut haudan hiljaisuutta. Hirventappaja huomasi, että naiset ja lapset olivat männyn juurista halkoneet puikkoja, jotka, niin kuin hän hyvin tiesi, pistettäisiin hänen ruumiisensa ja sytytettäisiin, ja muutamat nuoret miehet pitivät saatavilla niitä niiniköysiä, joilla hän oli kiinni sidottava. Vähän matkan päästä nouseva savu ilmoitti että tulisia kekäleitä hankittiin, ja muutamat vanhemmat sotilaat koettelivat sormillaan tomahavkiensa teriä, ikäänkuin hankkiakseen varmaa tietoa niiden terävyydestä ja voimasta. Puukotkin vedettiin tupistansa, hätäisinä alkamaan veristä ja armotonta työtään.

"Hirventappaja," alkoi Rivenoak tyynesti ja arvokkaasti, mutta semmoisella äänellä, joka ei osoittanut mitään myötätuntoisuutta tai sääliväisyyttä, "on aika, että väkeni oppii tuntemaan oman tahtonsa. Aurinko ei ole enää päämme päällä; kauan odotettuaan Huroneja, on hän väsynyt ja alkanut laskeutua laakson tällä puolella olevia mäntyjä lähelle. Se kulkee nopeasti ranskalaisten isäimme maata kohti ilmoittamaan lapsilleen, että heidän majansa ovat tyhjät ja että heidän pitäisi olla kotona. Kuleksivalla sudella on pesänsä, ja hän palaa sen luo, kun tahtoo nähdä penikkansa. Irokesit eivät ole susia köyhempiä. Heillä on kyliä, majoja ja peltomaita; hyvät henget väsyvät niitä yksinään vahtiessansa. Kansani täytyy kääntyä kotiin asioitansa hoitamaan. Ilo on nouseva majoissa, kun huutomme kuuluu metsästä. Surullinen huuto on syntyvä, kun päästään tietämään että iloa seuraa suru. Tullaan vaatimaan päänahkaa, mutta ainoastaan yhtä. Hirventappajan on päättäminen, josko vielä yhden päänahan täytyy riippua paalullamme. Kaksi majaa on joutunut tyhjäksi; yksi päänahka, elävänä tai kuolleen tarvitaan kummankin ovelle."

"Ota se sitten kuolleen," vastasi vanki vakaasti, mutta pöyhkeilemättä. "Aikani on luullakseni tullut, ja mikä on tapahtuva, sitä ei voi muuttaa. Jos olette päättäneet minua kiduttaa niin koetan kaikin voimin kestää tuskat, vaikk'ei kukaan, ennenkuin on koettanut, voi sanoa paljoko luontonsa tulee kestämään."

Rivenoak käski nyt muutamien nuorten miesten sitoa vangin. Tähän ei suinkaan

ryhdytty pelosta, että hän pääsisi pakenemaan taikka siitä syystä, että luultiin hänen sitomatonna ei voivan kestää kidutusta, vaan siinä älykkäässä tarkoituksessa, että hän saatettaisiin tuntemaan oman avuttomuutensa ja että hänen rohkeutensa siten vähin erin askel askeleelta masentumalla lannistuisi. Hirventappaja ei tehnyt minkäänlaista vastarintaa. Vapaasti antoi hän sitoa kätensä ja jalkansa, ja kun hänen ruumiinsa oli kovasti kiedottu niiniköysiin, kannettiin hän erään puun luokse, johon hän sidottiin kiinni, jotta estyisi sekä liikkumasta että kaatumasta. Kädet ojennettiin ruumista pitkin, lakki otettiin pois ja hän jätettiin, puoleksi seisoen, puoleksi köysiin nojautuen, vointinsa mukaan kohtaamaan mitä nyt seurasi.

Sitä että Hirventappaja oli kieltäytynyt ottamasta Sumachia vaimokseen, pidettiin solvauksena koko heimoa vastaan. Kunnianasiaksi katsottiin sentähden keltanaaman rankaiseminen, hän kun hylkäsi Huroninaisen ja ennen antautui kuolemaan, kuin vapautti heimon yhden lesken ja hänen lastensa elättämisen velvollisuudesta. Nuoret miehet odottivat kärsimättömästi leikin alkamista, ja kun Rivenoak huomasi sen, eikä vanhemmatkaan soturit näyttäneet haluavan myöntää pitempää viivykkiä, täytyi hänen pakosta antaa merkki tuon julman työn alkamiseen. Mettäläisillä oli tapana tällaisissa tilaisuuksissa mitä kovimmin koetella uhrinsa hermojen kestävyyttä. Toiselta puolen taas pitivät he kunnian asiana ei näyttää minkäänlaista heikkoutta vankina ollessaan, vaan kokivat kaikin tavoin yllyttää vihollisia sellaisiin väkivaltaisuuksiin, jotka pian tuottivat kuoleman. Moni soturi oli vihollisiansa pilkkaamalla ja uhoittelemalla osannut hankkia pikaisemman lopun tuskillensa, mutta Hirventappaja halveksi tätä keinoa ja oli päättänyt ennen miehuullisesti kestää kaikki, kuin saattaa värinsä häpeään.

Heti kuin nuoret miehet huomasivat saavansa alottaa, juoksi muutamia rohkeimpia ja huimapäisimpiä tomahavki kädessä esiin. He valmistautuivat viskaamaan tuota vaarallista asetta; mutta tarkoitus oli uhria haavoittamatta osata puuhun niin likelle hänen päätänsä kuin mahdollista. Tämä oli niin rohkea koete että ainoastaan ne saivat ottaa kilpailuun osaa, jotka olivat erittäin taitavia aseiden käyttämisessä, sillä muutoin olisi uhrin liian aikainen kuolema tehnyt lopun odotetusta nautinnosta. Mutta vaikka näitäkin varokeinoja käytettiin, tapahtui harvoin että vanki pääsi vahingoittumatta, ja useen seurasi kuolema, vaikk'ei sitä oltu varta vasten tarkoitettu.

Sitä nuorukaista, joka ensiksi astui esiin, kutsuttiin Korpiksi, koska hänen tähän asti ei ollut onnistunut saada sotaishempaa lisänimeä. Hän oli päässyt

jonkunlaiseen maineesen pikemmin suurten vaatimustensa kuin taitavuuden ja loistavien tekojen kautta, jonka vuoksi ne, jotka tunsivat hänen luonteensa, luulivat vangin hengen olevan suurimmassa vaarassa, kun hän asettui paikallensa ja heilutti tomahavkia. Mutta nuori metsäläinen oli hyväluontoinen, ja ainoa hänessä vallitseva ajatus oli toivo voida viskata paremmin kuin kukaan muu. Vähän aikaa heilutettuaan tomahavkia ja tehtyään sopivan määrän liikkeitä, joista luuli suuriakin seuraavan, viskasi Korppi sotakirveensä. Se kiiti ilman halki, leikkasi muutaman tuuman päässä vangin poskesta kaarnapalasen puusta, johon hän oli sidottu kiinni, ja tarttui takana olevaan suureen tammeen.

Tämä oli aivan selvään huono viskuu, sen osoittikin nuorukaisen suureksi harmiksi yleinen pilkkanauru. Toiselta puolen ilmoitti yleinen, vaikka tukahutettu jupina sitä kummastusta, minkä se tyyneys herätti, jolla vanki oli kestänyt tämän ensimmäisen koetuksen. Pää oli ainoa ruumiinosa, jota hän voi liikuttaa, ja sen oli metsäläiset tahallansa jättäneet irralleen, jotta saisivat huvikseen nähdä uhrin tempovan ja vääntelevän sitä sinne tänne koettaessaan karttaa vaarallisia iskuja. Mutta Hirventappaja petti heidän toivonsa mielenmaltilla semmoisella, joka teki koko hänen ruumiinsa yhtä liikkumattomaksi kuin se puu, johon hän oli sidottu kiinni. Ei hän myöskään käyttänyt tuota luonnollista ja tavallista silmäin ummistamisen keinoa — helpoitus, jota ei vahvimmat ja vanhimmatkaan indianilaiset soturit koskaan ole kieltäneet itseltänsä suuremmalla ylönkatseella, kuin hän nyt.

Tuskin oli Korppi ennättänyt tehdä onnistumattoman ja lapsellisen koetteensa, kun Hirvi astui hänen sijaansa. Tämä oli keski-ikäinen soturi, erittäin taitava tomahavkia käyttämään, jonka vuoksi katselijat odottivatkin suurta huvia hänen viskuustaan. Hänellä ei ollut Korpin hyvänluontoisuutta, ja hän olisi mielellään saattanut vangin uhriksi vihallensa keltanaamoja kohtaan, jos hän ei etupäässä olisi tahtonut vahvistaa mainettaan taitavana tomahavkinviskaajana. Hän astui tyyneenä paikalleen, ollen itseensä luottavan näköisenä, heilutti pientä kirvestään ainoastaan tuokion, astui toisen jalkansa askeleen eteenpäin — ja viskasi. Hirventappaja näki terävän aseensa vilisten tulevan itseänsä kohti ja luuli viimeisen hetkensä tulleen, vaan jäi kumminkin vioittumatta. Tomahavki vaan naulasi vangin pään puuhun kiinni, sivumennessään siepaten hiustukon mukaansa ja sen kanssa upoten syvälle pehmeään kaarnaan. Yleinen huuto ilmoitti katsojain ihastusta, ja Hirven sydämessä alkoi liikkua leppeämpiä tunteita vankia kohtaan, jonka erinomainen tyyneys oli suonut hänelle tilaisuuden näin loistavalla tavalla osoittaa taitavuuttaan.

Hirveä seurasi hyppäävä poika, joka juoksi esille kuin koira tai leikillinen kili. Hän oli noita jänteviä nuorukaisia, joiden jäntereet näyttävät myötäänsä olevan liikkeessä ja jotka joko tottumuksesta tai täydestä tarkoituksesta, eivät milloinkaan pysy yhdessä kohden. Kuitenkin oli hän sekä urhoollinen että taitava ja oli saavuttanut mainetta heimokunnassa urotöittensä kautta sekä sodassa että metsästäessä. Hyppäävä poika loikahti suoraan vangin eteen, uhkasi häntä tomahavkillaan toisen vuoron toiselta, toisen toiselta puolen, siinä turhassa toivossa, että tällä teeskennellyllä uhkaamisella voisi pakoittaa häntä pelkoa osoittamaan. Hirventappaja väsyi viimein tähän ilveesen ja puhui nyt ensi kerran sen perästä kuin tämä kiduttaminen oli alkanut.

"Viskaa, Huroni," huudahti hän, "muuten unhottaa tomahavkisi asiansa. Miksi tanssit siinä sinne tänne kuin hirven vasikka, joka emälleen tahtoo näyttää voivansa hyppiä, koska kuitenkin olet täysikasvuinen sotilas, ja sinulla on edessäsi täysikasvuinen sotilas, joka halveksii sekä sinua että yksinkertaisia koukkujasi? Viskaa, sillä muuten tulevat huronilais-tytöt nauramaan sinua vasten naamaa."

Vaikka ei ollut tarkoitus, herätti tuo loppulause hyppäävän pojan vihan. Sama hermostus, joka teki hänet niin liikkuvaksi, vaikutti sen, että hänen oli vaikea hillitä tunteitansa, ja sanat olivat tuskin ennättäneet vangin huulilta, ennenkuin tomahavki lensi indianin kädestä julmalla surmaamisen tarkoituksella. Mutta juuri hänen kiivautensa teki tämän tarkoituksen tyhjäksi. Tähtääminen oli epävarma, ja ase viisti vangin kasvoja vähän haavoittaen häntä olkapäähän. Tämä oli ensi kerta, jolloin joku muu tarkoitus kuin vangin peloittaminen tahi taitavuuden osoittaminen oli näyttäytynyt, ja hyppäävä poika talutettiin paikalla pois, saaden ankarat nuhteet malttamattomuudestaan, joka niin vähällä oli tehdä tyhjäksi heimon toiveet.

Hänen perästään seurasi muutamia nuoria miehiä, jotka huolettomalla välinpitämättömyydellä viskoilivat ei ainoastaan tomahavkeja, vaan vielä vaarallisempiakin aseita, nimittäin puukkoja. Kaikki osoittivat kuitenkin niin suurta taitavuutta, ett'ei vanki vaarallisemmin vahingoittunut, vaikka hänen nahkansa useita kertoja naarmoittui. Se lannistumaton lujuus, jota hän osoitti etenkin siinä kilpailulajissa, jolla tämä koettelu päättyi, vaikutti katselijoissa syvää kunnioitusta häntä kohtaan, ja kun päälliköt ilmoittivat hänen hyvästi kestäneen puukko- ja tomahavkikokeet, ei löytynyt koko heimossa ketään, paitsi Sumachia ja hyppäävää poikaa, joka todella olisi tuntenut vihan tunteita häntä vastaan.

Rivenoak sanoi nyt kansallensa, että keltanaama oli näyttänyt olevansa mies. Jos kohta hän olikin elänyt Delavarien joukossa, niin ei hän kumminkaan ollut nainen, niinkuin muut niistä. Hän tahtoi nyt tietää toivoivatko Huronit jatkaa kiduttamista. Hellätuntoisimmatkin naiset olivat suureksi hauskuudekseen katselleet viime koetteita, eivätkä siis tahtoneet luopua jatkamisesta, jonka tähden ainoastaan yksi mieli vallitsi siitä, mikä vastaus oli annettava.

Tuo älykäs päällikkö, joka yhtä halukkaasti toivoi saavansa liittää heimoonsa näin mainion metsästäjän, kuin joku europalainen ministeri toivoo löytävänsä sopivia tekosyitä uusiin veroittamistoimiin, koetti jos jollakin keinoin ajoissa tehdä lopun tästä koettelusta; sillä hän tiesi aivan hyvin, että jos kiusaajain julmemmat himot pääsisivät valloilleen, niin olisi yhtä vaikea hillitä heidän veristä menettelyänsä kuin estää hänen kotiseutuinsa suurten järvien veden aaltoilemasta. Sen tähden kutsui hän luoksensa neljä tai viisi parasta pilkkaan-ampujaa ja käski heidän pyssyillä koetella vangin lujuutta, vaan samalla muistutti hän kuinka tärkeätä oli, että he koettaisivat ylläpitää hyvää ampujain mainettansa ottamalla ampuissaan mitä tarkimpaa vaaria itsestensä.

Kun Hirventappaja näki valittuin soturien aseet kädessä astuvan esiin, tunsu hän samanlaista huojennusta, kuin kauan kiusautunut potilas-parka tuntee varman kuoleman lähestyessä. Tämän vaarallisen aseiden vähinkin kohottaminen tai laskeminen tuottaisi kuoleman, ja kun pää oli ainoa pilkkutaulu, johon oli koskettaminen, ilman vahingoittamatta, niin antaisihan yhden ainoan tuuman poikkeaminen oikeasta linjasta luodille kuolemaa tuottavan suunnan.

Väli oli mitätön ja siis yhdessä suhteessa turvaava. Mutta sitä vielä enemmän lyhentämällä pantiin vangin hermot yhä kovempaan pinteeseen. Töin tuskin olivat hänen kasvonsa niin kaukana pyssynsuista, ett'ei tuli niitä kärventänyt, ja vakaalla katseellaan voi hän odottaessaan kuolemansanomaa katsoa suoraan niiden sisään. Nuo älykkäät Huronit tiesivät tämän aivan hyvin, ja tuskin yksikään nosti pyssyä sillä ampuuksensa, ennenkuin oli tähtänyt vangin otsaa kohti niin likeltä kuin mahdollista, toivoen että hänen rohkeutensa täten lannistuisi ja heimo iloten ja riemuten saisi nähdä taidokkaan julmuutensa kukistavan uhrin. Kuitenkaan ei kukaan kilpailijoista tahtonut vahingoittaa vankia, sillä liian aikainen satuttaminen katsottiin miltei yhtä häpeälliseksi kuin tykkänään sivu ampuminen. Pyssy toisensa perästä laukaistiin, ja kaikki luodit sattuivat mitään vahinkoa tekemättä puuhun ihan likelle Hirventappajan päätä. Kumminkaan ei kukaan huomannut hänen liikahuttavan jänterettäkään eikä edes räpäyttävän silmiään. Tätä lannistumatonta lujuutta, jonka moista ei koskaan tätä

ennen oltu nähty, voipi katsoa kolmen tietyn seikan ansioksi. Ensimmäinen oli antauminen kohtalon valtaan ynnä jäykkä luonne; toiseksi oli juuri tämä ase hänelle niin tuttu, jotta kaikki se kauhu, joka tavallisesti seuraa paljasta vaaran ajattelemista, sen kautta katosi; kolmanneksi oli hän oppinut käyttämään tätä asetta niin erinomaisen taitavasti, että hän jo edeltäpäin voi tuumalleen ilmoittaa sen paikan, mihin luoti oli sattuva. Niin tarkasti laski hän ampumajuonteen, että hänen ylpeytensä viimein voitti nöyrän malttavaisuuden, ja kun viisi tai kuusi indiania oli ampunut luotinsa puuhun, ei hän enää voinut olla ilmoittamatta halveksivansa heidän huonoa sekä pyssyn käsittelijä- että tähtääjä-taitoansa.

"Kutsukaa tätä ampumiseksi jos tahdotte, Mingot, sanoi hän," mutta meillä on sqvavsia (vaimoja) Delavarien joukossa ja minä tunnen Mohavkin seudulla hollantilaisia tyttöjä, jotka voittaisivat paraammankin teistä. Päästäkää käteni irti, antakaa minulle pyssy, niin minä naulitsen ohkaisimmankin käheränne mihin puuhun hyvänsä, ja sen teen puolentoista, jopa kahdenkin sadan kyynärän päästä, yhdeksäntoista kertaa kahdesta kymmenestä, tai oli menneeksi tasaisuuden vuoksi kaksikymmentä kertaa kahdesta kymmenestä, jos vaan esine on niin iso, että sen voi nähdä."

Hiljainen, ivallinen mutina seurasi tätä pilkallista muistutusta, ja sotilasten viha kiihtyi kun kuulivat sellaista nuhdetta siltä, joka rohkeasti näytti tyhjäksi heidän kokeensa saada hänen silmänsä räpähtämään, vaikka pyssyt laukaistiin niin likellä hänen kasvojansa kuin vaan voitiin ilman niitä kärventämättä. Heidän toivonsa lannistaa hänen rohkeuttaan yltyi samassa määrässä kuin huomasivat mitenkä vaikea tämän tarkoituksen saavuttaminen oli. Heimon kunnia riippui nyt tämän toiveen toteutumisesta, ja heikompikin sukupuoli unhotti kaiken sääliväisyytensä kidutettavana olevaa vankia kohtaan toivoessaan saada heimon maine pelastetuksi. Tyttöin luonnostaan lempeät ja sointuisat äänet sekoittuivat miesten uhkaaviin huutoihin, ja loukkaus Sumachia kohtaan muuttui yht'äkkiä solvaukseksi jokaista Huroninaista vastaan. Väistyen yltyvän melskeen alta, vetäysivät miehet hieman syrjään, täten osoittaen naisille, että jättivät vangin heidän käsiinsä, joka oli tavallista tällaisissa tilaisuuksissa, jolloin naiset herjauksilla ja haukkumasanoillaan kokivat saattaa uhria vihan vimmaan ja sitten yht'äkkiä jättivät hänet miesten käsiin sellaisessa mielentilassa, jossa oli vaikea tyyneydellä kestää ruumiin tuskia. Eikä heimolta suinkaan puuttunut tällaisten vaikutusten aikaan-saamiseen sopivia henkilöitä. Turhaa lienee kertoa kaikkia, mitä julmuus ja tietämättömyys yhdessä keksi tämän tarkoituksen saavuttamista varten; ainoana eroituksena tämän naisellisen vihan ja samallaisen välillä meidän omassa keskuudessamme olivat puheen erilaiset kuvat ja sivusanat, sillä

Huronilais-naiset käyttivät tuntemainsa alhaisimpain ja enimmänsä halveksittuin eläinten nimiä haukkumanimiksi vangilleen.

Mutta Hirventappajan ajatukset olivat liian paljon kiinnitetyt muihin asioihin, jotta olisivat voineet joutua tasapainosta muutaman hurjistuneen noita-akan hävittömyyden tautta; ja kun näiden vimma tietysti yhä kiihtyi hänen jäykkyydestänsä, saattoivat raivottaret pian itsensä voimattomiksi oman liiallisen kiihkonsa kautta. Huomattuaan, että akkain yritys ei ollenkaan onnistunut, ryhtyivät sotilaat leikkiin tehdäkseen siitä lopun, ja nyt ruvettiin toden teolla valmistautumaan varsinaiseen kiduttamiseen tai siihen, joka kovimmin tulisi koettelemaan vangin rohkeutta.

Rivenoak oli jo heittänyt kaiken toivon ja myöskin tahdon pelastaa vankia eikä halunnut pitemmälle lykätä kidutusta; Kuivia halkoja koottiin pikaisesti läjiin puun ympärille, ja niitä tikkuja, joita aiottiin pistellä vangin ruumiiseen, pidettiin varalla. Kaikki tämä tapahtui syvässä äänettömyydessä, niin uutterasti työskenteli jokainen, samalla kuin Hirventappaja silmäili heidän liikkeitänsä, ulkonäöltään yhtä jäykkänä kuin vuoren petäjät. Puukasa sytytettiin ja kaikki odottivat loppupäätöstä piinteällä tarkkuudella.

Huronien tarkoitus ei kumminkaan ollut tulella suorastaan tappaa uhriansa. He tahtoivat vaan mitä kovimmalla tavalla koetella hänen luonnollista lujuuksiinsa, kuitenkin heti äärettömiin menemättä. Tosin oli heillä tarkoituksena viedä hänen päänahansa mukanaan kotikyliinsä, vaan ensiksi toivoivat he kumminkin voivansa lannistaa hänen lujamielisyytensä ja saada hänet miehuuttomasti vaikeroitsevan raukan kaltaiseksi. Halkokasa oli tästä syystä asetettu sopivan matkan päähän hänestä, elikkä niin kauas että kuumuuden pian katsottiin käyvän mahdottomaksi sietää, vaikk'ei aivan heti tappavaksi. Niinkuin kuitenkin useen tapahtuu tällaisissa kohden, oli väli väärin laskettu, ja liekit alkoivat ojennella halkinaisia kieliään niin likelle vangin kasvoja, että luultavasti olisivat muutamassa silmänräpäyksessä lopettaneet hänen elämänsä, jos ei muuan indianilais-nainen samassa olisi tunkeutunut katselijain välitse aina tulen luokse ja potkaissut palavia puita sinne tänne. Vihan ulvonta seurasi tätä tekoa, vaan kun tuo rohkea nainen kääntyi ja indianit näkivät Histin kasvot, muuttui ulvonta yleiseksi ilon- ja kummastuksen huudoksi. Minuutin aikana ei muistettu ajatellakaan aloitetun työn jatkamista, ja nuoret sekä vanhat keräytyivät tytön ympärille pyytämään selitystä, minkätähden hän näin äkkiä ja odottamatta oli tullut takaisin. Mutta heidän tiedustelemistansa keskeytti uusi, vielä odottamattomampi tapaus. Eräs nuori indiani tuli rynnäken Huronien rivien läpi

ja juoksi piirin keskeen ryhdillä semmoisella, joka osoitti suurinta luottavaisuutta tahi julkeuteen vivahtavaa uskallusta. Viisi tai kuusi vahtia seisoj vielä eri paikoissa järven luona, jonka vuoksi Rivenoakin ensimmäinen ajatus oli, että joku niistä oli tullut tärkeitä sanomia tuomaan. Muukalaisen liikkeet olivat niin nopeita, ja hänen taistelupukunsa, joka tuskin suojeli häntä enemmän kuin poimunne suojelee muinaisaikaista kuvapatsasta, oli niin vähän silmiin pistävä, että ensi kiireessä oli mahdoton sanoa, oliko hän ystävä vai vihollinen. Kolme hyppäystä oli vienyt hänet Hirventappajan viereen, jonka köydet hän leikkasi poikki niin nopeasti ja taitavasti, että vanki silmänräpäyksessä pääsi vapaaksi. Muukalainen ei huolinut mistään muusta ennenkuin oli tämän toimittanut; vasta sen perästä kääntyi hän, ja hämmästyneet Huronit näkivät delavarilaisessa sotasussa olevan nuoren soturin jalot kasvonjuonteet, rohkean katseen ja kauniin vartalon. Hän piti pyssyä kumpaisessakin kädessä, ja laski niiden perät maahan, jolloin toisesta riippui luotikukkaro ja ruutisarvi. Tämä oli Hirvensurma, vangin kuuluisa varmaan sattuva ja nopeasti ampuva ase, jonka hän nyt laski oikean omistajansa käsiin, rohkeasti ja uljaasti katsoen ympärillä seisovaa joukkoa. Kahden aseellisen miehen läsnäolo sai Huronit säpsähtämään, vaikkapa nämät seisoivatkin heidän keskellensä. Heidän omat pyssynsä olivat asetetut sinne tänne puiden nojaan, ja veitset ja tomahavkit olivat siis ainoat käsillä olevat aseet. Kuitenkin oli heillä liian paljon mielenmalttia osoittaakseen minkäänlaista pelkoa. Ei ollut uskottava että niin vähälukuiset viholliset karkaisivat näin lukuisan heimon kimppuun, ja kaikki odottivat että jokin erinomainen ehdoitus seuraisi näin rohkeata käytöstä. Muukalainen näyttikin aikovan toteuttaa tämän arvelun ja valmistihe puhumaan.

"Huronit", sanoi hän, "maanpiiri on hyvin avara; suuret järvet ovat myöskin avarat. Irokeseilla on tilaa niiden toisella puolen, Delavareilla taas tällä puolen. Minä olen Chingachgook, Unkasin poika, Tamenundin sukulainen. Tämä tyttö on morsiameni, tämä keltanaama ystäväni. Sydämessäni tuntui ikävältä kun kaipasin häntä; minä seurasin häntä leirillenne nähdäkseni, ett'ei hänelle mitään pahaa tehty. Kaikki Delavarien tytöt odottavat Wahia; he kummeksivat, miksi hän viipyy poissa niin kauan. Tulkaa, jättäkäämme jäähyväiset ja menkäämme tiehemme".

"Huronit, tämä on teidän verivihollisenne, Suuri Käärme Delavarien seassa, joita vihaatte", huudahti paikalla eräs metsäläinen, jonka nimi oli Orjantappuranpiikki. "Jos hän pääsee pakoon, niin tulevat mokkasininne jälet tiukkumaan verta täältä Canadaan saakka. Minä olen kokonaan Huroni".

Samassa viskasi hän veitsensä Delavarin paljasta rintaa vastaan. Nopealla liikkeellä sai Hist, joka seisoj hänen vieressään, vaarallisen aseisen toiselle uralle, niin että sen kärki tarttui muutamaa mentyyn. Paikalla vilahti samanlainen ase Käärmeen kädessä ja tarttui tutisten Huronin sydämeen. Minuuti oli tuskin kulunut siitä, kuin Chingachgook juoksi piiriin, siihen kuin Orjantappuranpiikki kaatui kuolleen maahan. Niin nopeasti olivat tapaukset seuranneet toisiaan, ett'ei Huronit ennättäneet toimia; mutta tämä tapaus ei suonut enempää viivyksiä. Yleinen huuto seurasi ja koko joukko joutui liikkeelle. Mutta samassa kuului metsissä harvinainen ääni, ja kaikki Huronit, sekä miehet että naiset, pysähtyivät odottavin katsein tarkasti kuuntelemaan. Ääni oli säännöllinen ja raskas, ikäänkuin maata olisi moukareilla taottu. Eläviä olentoja vilkkui puiden välistä ja soturijoukko lähestyi mittelevin askelin. Se marssi esiin hyökätäkseen indianien päälle, ja tuo punanen asu kiilteli metsän raittiin vihannuuden välistä.

Vaikea on kertoa sitä näytelmää, joka nyt seurasi. Hurja hämminki, epätoivo ja raivokkaat ponnistukset sekoittuivat niin toisiinsa, ett'ei tapauksissa voinut eroittaa mitään yhteyttä. Yleinen ulvonta kuului ympäröityin Huronien joukosta ja sen perästä muutamia reippaita hurra-huutoja soturien puolelta. Ei vielä oltu laukaistu yhtään muskotiä tai pyssyä, vaikka tuo vakava, mittelevä astunta yhä kuului ja pajunetit kiiluivat, kun tuo melkein kuuskymmen-miehin joukko riensi eteenpäin. Huronien asema oli sangen tukala. Vesi ympäröitsi heitä kolmelta haaralta, samalla kuin heidän pelättävät ja harjaantuneet vihollisensa estivät pakenemista neljännelle puolelle. Sotilaat syöksivät asettensa luo, ja muut, ukot, naiset ja lapset kiiruhtivat etsimään piilopaikkoja. Tämän hämmingin ja kauhistuksen ajalla ei mikään saattanut voittaa Hirventappajan tyyneyttä ja viisautta. Hän asettui peräytyvien Huronien sivulle, kun nämät vetäytyivät niemen etelärantaan päin toivoen, jos mahdollista, päästä järven yli pakenemaan. Hirventappaja etsi sopivaa tilaisuutta, ja kun hän näki kaksi entistä kiusaajaansa suorassa linjassa itsestään, rikkoi hänen pyssyinsä ensiksi äänettömyyden tässä kamalassa kohtauksessa, ja yhdellä laukauksella kaatoi hän molemmat indianit maahan. Tämä vaikutti yleisen laukauksen Huronien puolelta, ja Käärmeen pyssyn ja sotahuudon voi eroittaa melskeestä. Säännöllinen sotajoukko ei vielä ollut laukaissut yhtään latinkia, ja ainoa, mitä sieltäpäin kuului, oli muutama lyhyt, vakava komentosana ja tuo raskas, mittelevä, uhkaava astunta. Pian kuului kumminkin voivotusta, tuskanhuutoja ja kirouksia, nyt kun murhaavat pajunetit ahmivat kostoja. Useimmat indianilaiset sotilaat surmattiin paikalle, harvat pääsivät pakoon ja vielä harvemmat otettiin vangiksi, niiden joukossa pahoin haavoitettu Rivenoak. Soturien saapuminen paikalle oikeaan aikaan oli seurauksena Hirventappajan ystävien toimista, jotka,

niinkuin voi huomata, eivät olleet jääneet huolettomiksi ja välinpitämättömiksi hänen kohtalonsa suhteen.

KUUDES LUKU.

Opas. — Uusia tapauksia. — Kosken laskeminen.

Monta vuotta on kulunut viimeksi kerroittuin tapausten perästä. Natty Bumpon menettely hänen ensimmäisellä sotaretkellään oli saattanut hänet suureen arvoon koko tällä seudulla, ja kaukaisissakin indianilais-heimoissa kutsuttiin häntä Haukansilmäksi ja kunnioitettiin kaikkien etevimpänä pyssymiehenä. Rajalinnoissa vahtina olevat soturit kutsuivat häntä keskenänsä Oppaaksi, ja tämä nimi on hänellä kaikissa niissä vaarallisissa tapauksissa, joita nyt ryhdymme kertomaan.

Oswegojoki syntyy Oneidan ja Onondagan yhtymisen kautta ja jatkaa juoksuansa noin kahdeksankymmentä peninkulmaa matalamäkistä maata myöten, kunnes saapuu jonkunlaisen luonnollisen vietoksen reunalle, jota myöten se syöksee alas tehden 10-15 jalan korkuisen putouksen. Sen perästä saapuu joki tasangolle, jota myöten se syvävetisenä hiljaa kulkee eteenpäin, kunnes purkaa vetensä Ontarion laajaan altaaseen.

Noin kaksikymmentä vuotta ennen amerikalaisen vapaussodan syttymistä tapaamme tällä joella erään matkueen kulkemassa sen suussa olevaan linnaan. Matkueesen kuului seuraavat henkilöt: neiti Mabel Dunham, joka matkusti linnassa asuvan isänsä, kersantti Dunhamin luokse; Charles Cap, Mabelin eno, täydellinen merimies, jonka mielestä ei mitään auringon alla voinut edes verratakaan rakkaasen mereen; eräs Tuskarora-indiani, nimeltä Nuolenkärki, ja hänen vaimonsa Kesäkuu; ystävämme Natty eli Opas, hänen vanha toverinsa Chingachgook sekä Jasper Länsi, eräs maavesillä purjehtija, Myrskypilvi nimisen aluksen päällikkö, yleisimmin tunnettu nimellä Eau-douce eli maavesi, jonka liikanimen järven pohjoisrannalla asuvat ranskalaiset olivat hänelle antaneet. Mabel, jota enonsa tavallisesti nimitti mielinimellä Magneti, sekä Cap olivat matkustaneet Nuolenkärjen opastamina aina siihen asti kun kertomuksemme alkaa, jolloin vastikään olivat tavanneet Oppaan ja hänen

seuralaisensa, jotka kersantti Dunham oli lähettänyt heitä vastaan. Opas oli taipuisa pitämään Nuolenkärkeä petollisena, ja seuraavat tapaukset osoittivat hänen luulonsa oikeaksi.

Ruuhi, jossa matkue kulki, oli indianilaiseen tapaan rakennettu, ja sopi erinomaisen kepeytensä ja nopeakulkuisuutensa vuoksi sellaiselle vesimatkalle, jossa myötäänsä tapaa luotoja, nietoksia ynnä muita samanlaisia esteitä. Nyt puheina oleva ruuhi oli pitkä ja avara ja, vaikka näytti heikolta, niin luja, että luultavasti olisi kestänyt vielä lisäksi yhtä monta henkeä, kuin siinä nyt oli.

Cap istui matalalla telalla ruuhen keskessä, Suuri Käärme oli polvillaan hänen vieressä. Nuolenkärki vaimoineen istui heidän edessään, Mabel puoleksi nojallaan muutamia enonsa takana olevia matkakapineita vasten; Opas ja Eau-douce taas seisoivat, toinen kokassa toinen perässä, kumpikin harvaan, voimakkaasti ja äänettömästi vetäen airollansa. Oswego oli juuri tällä kohdalla syvä ja musta, vaan ei leveä, ja kulki tyynenä, synkkänä varjoavien puiden välitse, jotka muutamien paikoin melkein sulkivat pois päivänvalon. Siellä täällä makasi joku puoleksi kaatunut metsien jättiläs melkein poikkitellen jokea, ja sentähden oli suurinta varovaisuutta käyttäminen, jos mieli karttaa niiden oksia; melkein koko matkalla olivat matalampien puiden alimmat oksat ja lehdet vedessä. Kokonaisuudessaan kuvasti seutu rikasta ja anteliasta luontoa, semmoisena kuin se on, ennenkuin joutuu ihmisten nautinnon ja haluin orjaksi, rehoittavana, jylhänä, lupaavaisena, eikä raaimmassakaan tilassaan ihantavaa suloutta vailla.

"Väliin haluan rauhaa jälleen", sanoi Opas, katkaisten tuon pitkällisen äänettömyyden, "jolloin voi kuljeksia metsissä etsimättä muita vihollisia kuin riistaa ja kaloja. Useita päiviä olemme Käärme ja minä onnellisina viettäneet jokiloilla, syöden metsänriistaa, lohta ja mulloja, Mingoista ja päänahoista vähääkään ajattelematta. Toisinaan toivon että nämät hyvät päivät jälleen koittaisivat, sillä toisten ihmisten surmaaminen ei ole minun lahjani. Olen varma siitä, ett'ei kersantin tytär pidä minua viheliäisenä heittiönä, joka hauskuudekseen surmaa ihmisiä."

Tehdessään tämän muistutuksen joka oli puoleksi kysymys, katsoi Opas taakseen, ja vaikka hänen puoltavaisinkaan ystävänsä tuskin voi pitää hänen auringon polttamia ja karheita kasvonjuonteitaan kauniina, niin oli Mabelinkin mielestä hänen hymyilynsä miellyttävää sen järkevän suoruuden ja vilpittömyyden tautta, joka loisti hänen rehellisten kasvojensa joka piirteestä.

"En usko, että isäni olisi laittanut teidän kertomuksenne mukaista henkilöä kuljettamaan tytärtänsä metsien läpi", vastasi nuori tyttö yhtä suorasti, mutta miellyttävämmän hymyillen.

"Sitä hän ei olisi tehnyt. Kersantti oh tunnokas mies, ja moneen sotaretkeen, moneen taisteluun olemme yhdessä ottaneet osaa, seisoen, niinkuin hän sanoisi, olka olassa kiinni, vaikka minä puolestani tahdon pitää jäsenenäni vapaina, kun lähestyn ranskalaista tai Mingoa".

Tällä hetkellä kuului puiden välitse kohina, jonka vieno, tuskin vedenkalvoa karehtimaan saava tuulenpuuska toi heidän korviinsa.

"Tuo kuuluu hauskalta", sanoi Cap, huipistaen korvansa kuin koira, joka kuulee kaukaisen haukunnan; "se on aaltain loisketta järven rantaa vastaan, luulen ma".

"Ei, ei suinkaan", vastasi Opas, "se on ainoastaan virta, joka kuppuroitsee muutamien kallioiden yli puoli peninkulmaa meitä alempana".

"Onko asian laita todellakin sellainen"? kysyi Mabel ja kirkas puna nousi hänen kasvoilleensa.

"Kuulkaapas herra Opas ja te herra Eau-douce" (sillä näin rupesi Cap nimettämään Jasperia, omistaen sen tavan, jota käytettiin tällä rajaseudulla), "eikö olisi paras että laskettaisiin likemmäksi rantaa? Virta on tavallisesti kova näiden koskien yläpuolella, ja olisi yhtä älykästä kerrassaan antautua Mal-virtaan kuin joutua näiden virranjuovaan".

"Luottakaa meihin, ystävä Cap", vastasi Opas; "tosi kyllä, että olemme ainoastaan maavesissä purjehtijoita, ja minä puolestani en voi kehua kuuluvani edes näidenkään joukkoon, vaan kyllä ymmärrämme mitenkä virtapaikkain, koskien, ja putousten kanssa on meneteltävä, ja kun laskemme niitä alas, tulemme koettamaan parastamme, jott'ei kasvatuksemme joutuisi häpeään".

"Laskea alas", huudahti Cap. "Mies uneksitteko todellakin kosken laskemista tällä munankuoren kaltaisella ruuhella?"

"Miksei, matkamme kulkee putousten alapuolelle, ja paljon helpompi on laskea niitä alas, kuin purkaa ruuhi tyhjäksi ja kantaa sitä sekä kaikkia sen sisältöä neljänneksen peninkulmaa maata myöten.

Mabel käänsi kalpeat kasvonsa ruuhien perässä olevaan nuorukaiseen päin, kun kosken valtava kohina vilppaamman tuulenpuuskan kanssa juuri nyt tuli hänen korviinsa ja kuului sitä peloittavammalta, koska nyt tiedettiin mitä se merkitsi.

"Jos viemme naiset ja molemmat indianit maalle", huomautti Jasper tyynesti, "niin voimme me kolme valkeaa miestä, jotka olemme veteen tottuneet, viedä ruuhien alas sitä vahingoittamatta; olemme usein laskeneet näitä kuohuja alas".

"Olemme toivoneet teistä, merimies ystävämme, parasta apumiestä", virkkoi Opas, viitaten olkansa yli Jasperille. "Te olette tottunut näkemään aaltojen kuppuroivan, ja jos ei kukaan olisi kuormaa pitelemässä niin kastuisivat ja pilaantuisivat kaikki kersantin tyttären korukapineet".

Cap hämmästyi. Se ajatus, että hän tulisi laskemaan putousta alas, tuntui hänestä huolettavammalta, kuin ehkä olisi tuntunut siitä, jolle merimiehen ammatti on aivan vierasta; sillä hän tunsu veden voiman ja ihmisen auttamattoman heikkouden, kun hän joutuu sen raivolle alttiiksi. Mutta hänen ylpeytensä ei sallinut hänen ajatellakaan ruuhista pois lähtemistä, koska muut yhtä varmasti kuin tyynesti päättivät jäädä siihen. Jos tätä tunnetta ei olisi ollut, niin olisi hän vastoin sekä syntyperäistä että aikain kuluessa saavuttamaansa tyyneyttä vaaran sattuessa, luultavasti kuitenkin poistunut paikaltaan, ell'ei kuvitus murhaavista indianeista niin kokonaan olisi vallannut hänen ajatuksiaan, että hän miltei pitänyt ruuhaa jonkunlaisena turvapaikkana.

"Mitenkä on meidän meneteltävä Magneetin suhteen?" kysyi hän, sillä hellyys sisaren tyttärtä kohtaan herätti uutta levottomuutta. "Emme voi päästää häntä maalle, jos vihollisia indiania löytyy läheisyydessä".

"Ei yhtään Mingoa ole valkamamme läheisyydessä; siinä paikassa kulkee liian paljon ihmisiä, jotta se sopisi heidän ilkitöidensä asemaksi", vastasi Opas tyynesti. "Luonne on luonne, ja indianille luonteen mukaista on, että hän tavataan siellä, missä häntä vähimmin odotetaan. Häntä ei tarvitse pelätä yleisesti kuljetulla tiellä, sillä hän karkaa päälle silloin, kuin toinen on vähimmin varallansa, ja nuo kurjat heittiöt pitävät kunnianansa pettää ihmistä tavalla tai toisella. Laskekaa rantaanpäin, Eau-douce, annetaan kersantin tyttären astua tuon kaatuneen puun päälle, josta hän kuivin jaloin voi päästä maalle".

Käskyä toteltiin, ja muutamia minuutia sen jälkeen olivat kaikki, paitsi Opas ja molemmat merimiehet, nousseet maalle. Ammatti-ylpeydestään huolimatta olisi

Cap mielellään seurannut heitä maalle, jos olisi maavesissä purjehtijalle kehdannut näin julkisesti näyttää heikkouutansa.

"Minä otan teidät kaikki todistajiksi", sanoi hän maallemenijäin poistuessa, "että katson kaiken tämän olevan melkein yhden vertaista kuin jos matkustaisi ruuhella metsissä. Putousta alas kuppuroiminen ei kuulu merimiehen toimiin, sillä sen voi suurin nahjuskin tehdä yhtä hyvin kuin vanhin merimies".

"Ei, ei; älkää halveksiko Oswegon putouksia", vastasi Opas, "sillä vaikka niitä ei voi verrata Niagaraan tai muihin kuuluisiin putouksiin, saapi niissä vasta-alkavainen kumminkin kyllin ponnistella. Pyytäkää kersantin tytärtä pysähtymään tuolle kalliolle, niin hän saa nähdä, kuinka taitamattomat metsämiehet menevät vaikean paikan ylitse, jonka alitse eivät voi mennä. Nyt, Eau-douce, vakava käsi, ja tarkka silmä, sillä kaikki riippuu teistä, koska, kuten huomaan meidän täytyy pitää herra Capia ainoastaan matkustajana".

Ruuhi läksi nyt rannasta, ja Mabel kiiruhti vapisten sille kalliolle, joka oli hänelle osoitettu. Hän puhui seuralaistensa kanssa siitä vaarasta, johonka enonsa suotta oli antautunut, mutta katse kiintyi Eau-doucen solevaan ja voimakkaaseen vartaloon, kun hän, seisoen kepeän aluksen perässä, ohjasi sen liikkeitä. Saavuttuaan sille paikalle, josta voi nähdä koko putouksen, päästi hän vasten tahtoansa puoleksi tukahutetun huudon ja pani käden silmäinsä eteen. Pian otti hän sen pois jälleen, ja ikäänkuin taikavoiman lumoomana seiso i hän liikkumatta kuin kuvapatsas, pitäen niin tarkasti silmällä mitä virrassa tapahtui, että tuskin malttoi huokuakaan. Molemmat indianit istahtivat huolettomina kaatuneen puun päälle ja tuskin katsahtivatkaan joellepäin, mutta Nuolenkärjen vaimo hiipi Mabelia likemmäksi ja näytti katselevan ruuhen liikkeitä yhtä halukkaasti kuin lapsi katselee nuorantanssijan keikauksia.

Kun ruuhi oli joutunut virranjuovaan, laskeutui Opas polvilleen, kuitenkin yhä hoitaen airoa, vaikka nyt veti enemmän verkalleen ja sillä tavalla, ett'ei tullut häiritsemään kumppalin liikkeitä. Tämä seiso i vielä pystössä ja silmäili jotakin putouksen alapuolella olevaa esinettä, selvään etsien laskemiselle sopivinta paikkaa.

"Enemmän länteenpäin, poikani, enemmän länteenpäin", mutisi Opas, "tuonne, missä näemme veden kuohuvan. Asettakaa suunta niin, että tuon kuivuneen tammen latva tulee suoraan linjaan tuon lakastuneen katkon rungon kanssa".

Eau-douce ei vastannut, sillä ruuhi oli nyt keskellä virtaa, kokka suoraan putousta kohden, ja kova virta alkoi yhä lisätä sen vauhtia. Tällä hetkellä olisi Cap mielellään luopunut kaikesta kunniasta, minkä tässä tilassa voi saavuttaa, jos vaan olisi eheänä päässyt rantaan. Hän kuuli veden pauhaavan kuin kaukaisen ukkosen, mutta yhä selvemmin ja voimakkaammin, ja edessään näki hän sen pinnan ikäänkuin katkaisevan alapuolella olevan metsän, jota pitkin tuo viheriä hurjistunut elementti näytti ikäänkuin haihtuvan tuhansiin kimelteleviin pisaroihin.

"Peräsin pois, peräsin pois, mies"! huudahti hän ruuhen joutuessa putouksen reunalle, sillä hän ei voinut enää hillitä suurta levottomuuttaan.

"Niin, niin, poissa se onkin olkaa varma siitä", vastasi Opas hiljaa herttaisesti nauraen ja katsoen äkisti taaksensa. "Alaspäin menemme, se on varma. Ylemmäs perä, poikani; ylemmäs perä".

Loppumatka kuljettiin tuulen nopeudella. Eau-douce toimitti käsketyn liikkeen airolla, ruuhi liukui virranjuovaan, ja muutamia sekuntia luuli Cap olevansa kiehuva kattilassa. Hän tunsu ruuhen keulan laskeutuvan, näki hurjasti vahtoavan veden rajusti pauhaavan sen sivuilla, huomasi kepeän aluksen häilyvän sinne tänne kuin munankuoren ja havaitsi sitten, suureksi iloksi ja kummastukseksi, että se kulki eteenpäin Jasperin vakavan airon voimalla tyyntä vettä myöten putouksen alapuolella.

Opas nauroi yhä vielä, mutta nousi ylös polviltaan, urkki esiin erään tinamaljan sekä sarvilusikan ja alkoi tarkoin mitata matkalla ruuheen tullutta vettä.

"Neljätoista täyttä lusikkaa Eau-douce, hyvinkin neljätoista lusikkaa. Tiedän kuitenkin, niinkuin teidän täytyy myöntää, että olemme laskeneet alas saaden ainoastaan kymmenen lusikkaa vettä".

"Mr Cap nojautui niin paljon taaksepäin, että oli vaikea ohjata ruuhtaa", vastasi Jasper vakaasti.

"Saattaa olla, saattaa olla mahdollista; epäilemättä täytyy niin olla, koska niin sanotte, mutta minä tiedän kuitenkin teidän laskeneen alas saaden ainoastaan kymmenen lusikallista."

Capia ahdisti nyt kova yskänpuuska ja hän katsoi taakseen, saadaksensa selville sen vaaran, josta oli onnellisesti päässyt. Helppo on selittää millä tavalla tämä oli

tapahtunut. Melkein kaikki joen vesi syöksi kymmenen tai kahdentoista jalan korkuista, pystysuoraa putousta alas, mutta läheltä sen keskipalkkaa oli kova virta syönyt pois osan kalliosta, niin että vesi siinä syöksi ahdasta juovaa myöten, tehden noin 40-45 asteisen kulman. Tätä vaarallista luisua oli ruuhi kiitänyt alas irtaantuneiden kallionlohkareiden, pyörretten ja kuohujen keskellä, jotka äkkinäisen silmissä epäilemättä näyttivät välttämättömällä häviöllä uhkaavan näin heikkoa esinettä. Mutta juuri aluksen kepeys oli helpoittanut alaslaskemista; kohollaan aaltoin päällä ja vakaan silmän ja voimakkaan käden ohjaamana oli se kuin höyhen tanssinut toisen vaahtokuohun päältä toiselle, jolloin sen sileät laidat tuskin kastuivatkaan. Ainoastaan muutamia kallioita oli väistäminen, niin hoiti väkevä virta loput.

Sana hämmästys ei ilmoittaisi puoliakaan Capin tunteita. Hän tunsi itsensä kokonaan masennetuksi, vaan ei kumminkaan tahtonut lausua ilmi ajatuksiansa, koska hän silloin olisi suonut liian paljon kunniaa maavesissä ja saaristoissa purjehtimiselle. Kun hän yllämainitulla rykimisellä oli selvittänyt kurkkunsa, irroitti hän kielensä lukon tavallisella omaa paremmuuttaan osoittavalla lauseella.

"En suinkaan kiellä teidän tuntevan virranjuovaa, mr Eau-douce", sanoi hän, "ja itse asiassa onkin juovan tunteminen tässä kahden pää-asia. Minulla on ollut pursimiehiä, jotka olisivat voineet laskea jopa tämmöistäkin putousta alas, jos vaan olisivat juovan tunteneet".

"Ainoastaan juovan tietäminen ei riitä, merimies ystäväni", vastasi Opas, "tarvitaan myös hermoja, taitavuutta ruuhta oikeen ohjaamaan ja kallioita välttämään. Koko tällä seudulla ei löydy ketään muuta soutumiestä kuin Eau-douce, joka jollakin varmuudella on laskenut Oswegoa alas, vaikka yhdelle ja toiselle sattumalta on onnistunut luikahtaa juovan läpi. Luojan avutta en voi sitä itse tehdä, ja todella tarvitaankin Jasperin käsi ja silmä, jos mieli pysyä kuivana matkalla. Neljätoista täyttä lusikallista ei itse asiassa ole paljon, vaikka toivoisin että olisimme saaneet ainoastaan kymmenen, koska meillä oli kersantin tytär katselijana".

"Minä piittaa aivan vähän koko asiasta, ja jos puhun suuni puhtaaksi, en ollenkaan", sanoi Cap, vakaasti päättäen olla myöntämättä maanmoukalle minkäänlaista kuntoa tai ansiota; "se on aivan vähäpätöinen sen suhteen, kuin matkustaminen Lontoon-sillan alitse, jota joka päivä tekee sadat henkilöt ja usein maan hienoimmat naisetkin. Hänen majesteetinsa oma korkea persoona on myöskin kulkenut sillan alitse".

"Minä en suinkaan tahtoisi ruuheeni ylhäisiä naisia tai kuninkaallisia henkilöitä näitä putouksia alas laskiessani, sillä veneenleveyden erehdys jommallekummalle puolelle saattaisi koskenlaskijat hukkumisen vaaraan. Eau-douce, viekäämme tämä ystävämme Niagaraa alas, näyttääksemme hänelle mihin rajaseutulaiset pystyvät".

"Saakeli olkoon, mr Opas, nyt taidatte laskea leikkiä! Aivan varmaan on mahdoton teidän kaarnaveneellänne laskea tuota mahtavaa putousta alas".

"Ette elämässänne ole enemmän erehtynyt, mr Cap. Ei mikään ole huokeampaa,

ja monen ruuhen olen omilla silmilläni nähnyt luistavaan Niagaraa alas; jos me molemmat saamme elää, niin toivon voivani saattaa teidät uskomaan, että se on mahdollista. Minä puolestani olen vakuutettu siitä, että suurin laiva, joka koskaan on merta kyntänyt, voisi laskea sitä alas, jos vaan tuntisi oikean virranjuovan".

Cap ei huomannut Oppaan ja Jasperin salaisia silmäniskuja, ja istui hetkisen ääneti, sillä totta puhuen ei hän koskaan ollut ajatellut Niagara-kosken laskemista mahdolliseksi, vaikka sen tarkemmin ajatellen täytyy näyttää mahdolliselta kelle hyvänsä. Todellisesti mahdotonta on sitä ylös meneminen.

Seurue oli nyt ehtinyt sille paikalle, jossa Jasperin pensaikkoon kätkeyty ruuhi oli, ja kaikki astuivat jälkeen ruuhiin, Jasper, Cap ja Mabel toiseen, toiseen taas Opas, Nuolenkärki ja hänen vaimonsa. Mohikani oli jo mennyt joen rannalle, varovasti ja indianien tavallisella älyllä tarkastelemaan olisiko vihollisten jälkiä lähistössä.

Mabelin posket saivat entisen raittiin värinsä vasta sittenkuin ruuhi jälleen oli virrassa, jota alas se, silloin tällöin Jasperin airon jouduttamana kiireesti kulki eteenpäin. Hän oli katsellut kosken laskemista semmoisella hämmästyksellä, joka teki hänet äänettömäksi, vaan kauhistus ei kuitenkaan ollut niin suuri, että olisi estänyt häntä ihmettelemästä sitä voimaa ja tyyneyttä, millä Jasper ohjasi aluksen liikkeitä. Vähemminkin hilpeää ja tunteellista tyttöä olisi miellyttänyt se uljuus ja sukkeluus, jota Eau-douce tässä osoitti.

"Me tunnemme siksi hyvin naisen lahjat, ettemme ajatelleetkaan viedä kersantin tytärtä putouksesta alas", sanoi Opas, puhutellen Capia, mutta luoden katseen Mabeliin. "Kumminkin olen tullut tuntemaan muutamia hänen sukupuoleensa kuuluvia, jotka vähän huolehtisivat tällaisesta".

"Mabel on arka luonnoltaan niinkuin äitinsäkin", sanoi Cap, "ja te teitte viisaasti, kun säälitte hänen heikkouttansa. Teidän on muistaminen ettei lapsi koskaan ole ollut vesillä".

"No, no, omasta pelkäämättömyydestänne voi helposti huomata, kuinka vähän sitä itse aristelitte. Minä laskin kerran alas erään äkkinäisen kanssa, ja hän hyppäsi ruuhesta juuri kuin se kulki putousta alas, ja voittehan ymmärtää mikä siitä seurasi".

"Miten kävi sille miesraukalle?" kysyi Cap, tuskin tietäen mitä ajattelisi toisen

lauseesta, joka oli niin kuiva ja samalla niin mutkaton, että vähemmän hidasjärkinen henkilö, kuin tuo vanha merimies, syystä olisi epäillyt sen totuutta. Se joka on kulkenut samaa tietä voipi saada käsityksen hänen tunteistansa. "Hän oli, raukka mieheksi, niinkuin sanotte, ja raukka rajaseutulaiseksikin, vaikka tahtoi muka näyttää taitavuuttaan meille taitamattomille. Kuinka hänelle kävi? Hän kuppuroitsi nurinniskoin putousta alas, aivan kuin raatihuone tai linna olisi tehnyt..."

"Jos ne, näet, olisivat hypänneet ruuhesta", keskeytti hänet Jasper hymyillen, vaikka hän epäilemättä mieluummin kuin ystävänsä olisi antanut kosken laskemisen jäädä unohduksiin.

"Poika on oikeassa", alkoi Opas uudelleen ja kääntyi Mabeliin, kun ruuhet nyt olivat niin likellä toisiaan, että laita oli melkeen laidassa kiinni.

"Vaan te ette vielä ole sanonut, mitä ajattelette loikkauksestamme".

"Se oli vaarallinen ja rohkea hyppäys", vastasi Mabel. "Sitä katsellessani toivoin, ett'ei siihen ensinkään olisi ryhdytty; mutta nyt kun se on tehty, voin ihmetellä sitä rohkeutta ja uskallusta, jolla se toimitettiin".

"Me teimme sen ainoastaan omaksi eduksemme. Jos olisimme päättäneet kuletaa ruuhen maata myöten, niin olisimme menettäneet aikaa, eikä mikään ole niin kallista kuin aika, silloin kuin luulee Mingoin olevan lähistössä".

"Mutta eihän meillä nyt liene paljon pelättävää! Ruuhet kulkevat nopeasti eteenpäin, ja olettehan sanonut meidän kahden tunnin perästä olevan perillä"!

"Se pitää olla kavala Irokesi, joka voi liikuttaa hiuskarvaakaan teidän kauniissa päässä, sillä kaikki olemme kersantin ja luullakseni enimmänsä teidän itsenne tähden sitoutuneet viemään teidät eheänä linnaan. Kas Eau-douce, mikä on tuo tuolla alhaalla joenpolvekkeessa — tuo tuolla loitompana kalliolla?"

"Se on Suuri Käänte, Opas. Hän tekee meille merkin, jota en ymmärrä".

"Se on todellakin Käärme, niin totta kuin olen valkea mies, ja hän viittaa meitä kulkemaan lähempänä sitä rantaa, jossa hän itse on. Joku vaara on tarjona, muuten ei näin vakaa ja tyyni mies tällä tavoin peloittaisi meitä. Rohkeutta kuitenkin; olemmehan miehiä ja meidän täytyy kohdata vastoinikäymistä värimme ja lahjaimme vaatimusten mukaan. Ah! tiesinhän ett'ei milloinkaan ole

hyvä kerskata, ja juuri nyt, kun kerskasin turvallisuudestamme, tulee vaara ja saattaa minut valehtelijaksi".

SEITSEMÄS LUKU.

Vihollisten jälkiä, — Piilopaikka.

Putousten alapuolella on Oswegon juoksu kiivaampaa ja epätasaisempaa kuin niiden yläpuolella. Paikoittain kulkee virta syvän veden tyvenellä hiljaisuudella, mutta toisin paikoin tapaa siinä luotoja ja koskia. Aivan vähän tarvitsi siis niiden ponnistella voimiansa, jotka ohjasivat ruuhia, paitsi missä kiivas virta ja vaaralliset kalliot vaativat suurempaa varovaisuutta, jolloin ei ainoastaan varallaan-olo vaan myöskin tyyneys, hätäilemättömyys ja käsivoima oli tarpeen vaarain välttämiseksi. Kaiken tämän tunsu Mohikani aivan hyvin, ja hän oli sentähden viisaasti valinnut erään verrattain tyvenen paikan, jossa pysäyttäisi ruuhet ja vaaratta voisi lähestyä niitä, joita tahtoi puhutella.

Heti kun Opas tunsu punasen ystävänsä, käänsi hän voimakkaalla aironvetämällä ruuhensa kokan rantaan päin, viitaten Jasperia seuraamaan perästä. Hetkistä myöhemmin kulkivat ruuhet jokea alaspäin niin likellä rannan pensaita, että niihin ylettyi koskemaan, ja kaikki olivat aivan ääneti, toiset pelon tuskasta, toiset tavaksi tulleesta varovaisuudesta. Kun tulivat lähemmäksi indiania, käski tämä heitä pysähtymään, ja piti sitten Delavarien kielellä lyhyen mutta totisen keskustelun Oppaan kanssa.

"Päällikkö ei juuri pidä hengettömiä puunrunkoja vihollisina," sanoi viimeksi mainittu, "miksi käskee hän meitä pysähtymään?"

"Mingoja on metsässä."

"Sitä olemme luulleet jo pari päivää; tietääkö päällikkö sen?"

Mohikani nosti näkyviin kivistä tehdyn piipunkopan.

"Tämä oli tuoreella järellä, joka kulki linnaan päin; tupakka savusi siinä vielä

silloin kuin sen löysin."

"Tuo ei ole leikin asia — missä jälki oli?"

Mohikani osoitti erästä paikkaa, joka tuskin oli puolentoista sadan kyynärän päässä heistä.

Asia näytti tulevan arveluttavaksi, ja molemmat etevimmät johtajat keskustelivat muutamia minuutia kahden kesken sill'aikaa, kuin kävelivät osoitetulle paikalle ja suurimmalla tarkkuudella tutkivat jälkiä. Neljännestunnin kuluttua palasi Opas takaisin ja hänen ystävänsä katosi metsään.

Oppaan kasvonjuonteet ilmoittivat tavallisesti suoruutta, rehellisyyttä, vilpittömyyttä sekä jonkunlaista itseensä luottavaisuutta, joka rohkasi niiden mieltä, jotka olivat hänen suojeltavinaan; tällä hetkellä varjoitti kuitenkin sellainen huoli hänen rehellisiä kasvojansa, että koko seurue sen huomasi.

"Mikä on hätänä, mr Opas?" kysyi Cap, alentaen tavallisesti kovan ja vakavan äänensä melkein kuiskutukseksi, joka oli soveliaampi täällä jylhässä, vaarallisessa metsämaassa. "Onko vihollinen asettunut meidän ja satamamme välille."

"Mitä sanotte?"

"Onko jotkut noista maalatuista narreista laskeneet ankkurinsa sen sataman suuhun, johon aiomme mennä, ottaaksensa meidät saaliikseen, kun purjehdimme sisään?"

"Asia kyllä on niinkuin sanotte, ystävä Cap, vaikka en minä sentähden paremmin sanojanne ymmärrä; sivumennen tahdon huomauttaa, että kuta selvemmin puhumme huolettavina hetkinä, sitä helpompi on muiden ymmärtää ajatuksemme. En tiedä mitään satamista ja ankkureista, mutta sen tiedän, että kirottu Mingonjälki on puolentoista sadan kyynärän päässä meistä ja niin tuore kuin suolaamaton riista. Varmaankin on tusina niitä viheliäisiä lurjuksia kulkenut siitä, ja se pahinta että ovat kulkeneet linnaan päin, niin että heidän vakoilevat silmänsä huomaavat jokaisen, joka tahtoo kulkea sen ulkopuolella olevan aukean paikan poikki, ja silloin tulee varmoja luotia satamaan."

"Eikö tuossa linnassa ole kylkeä, joka voisi raivata puhtaaksi kaikki, mikä tulee tykinkantamiin."

"Ei, linnat näillä seuduin ovat toisenlaisia kuin uudistalojen tienoilla; joensuuhun päin on niissä kaikkiaan kaksi tai kolme pientä tykkiä. Yksi linnankylki tusinaa väijyksissä olevaa Mingoaa vastaan, jotka ovat asettuneet puunrunkoin taakse, olisi sitä paitsi turhaa ruudin haaskaamista. Meillä on ainoastaan yksi keino ja sekin arveluttava. Meidän täytyy toistaiseksi pysähtyä tähän, jossa korkea ranta ja pensaat jokseenkin hyvin kätkevät meidät, jos ei joku vakooja toiselta rannalta meitä huomaa. Mutta miten viekotella näitä verenhimoisia lurjuksia uudestaan jokea ylös? Ah, jo tiedän sen ... jo tiedän... Jos se ei hyödytä, niin ei se haittaakaan. Näettekö tuota tuuheata kastanjapuuta tuolla viimeisessä joenpolvekkeessa, Jasper? Tuolla loitompana meidän puoliselä rannalla."

"Tuolla, kaatunen männyn luona?"

"Than siinä. Ottakaa pii ja tuluskuppi, hiipikää rantaa pitkin ja virittäkää tuli sinne; ehkä savu viettelee heidät meidän yläpuolelle. Sillä aikaa viemme varovasti ruuhet tuon niemekkeen alapuolelle ja etsimme toisen piilopaikan. Niistä ei liene puutetta näillä seuduin, jossa löytyy niin kosolta pensaita."

"Sen olen tekevä, Opas", sanoi Jasper ja hyppäsi maalle. "Kymmenessä minuutissa on tuli viritetty."

"Ottakaa tuoreita puita, Eau-douce. Kun tarvitsee savua, on vesi hyvänä apuna sitä paksuntamaan."

Nuori mies, joka kyllä hyvin käsitti velvollisuutensa, jottei ruvennut turhaan aikaa kuluttamaan, kiiruhti osoitettuun paikkaan. Seurue valmistihe muuttamaan olopaikkaa, koska sen nyt voi nähdä sieltä, mihin Jasper oli mennyt tulta tekemään. Kovin kiirettä heidän ei kuitenkaan tarvinnut pitää ja sentähden ryhdyttiin suurimmalla tarkkuudella toimiin. Ruuhet soudettiin pensaikosta ja saivat sitten virran ajelemina kulkea jokea alas, kunnes tulivat semmoiseen paikkaan, mistä kastanjapuuta tuskin näki. Kaikkien silmät kääntyivät nyt sinnepäin.

"Tuolta näkyy savu", huudahti Opas, kun tuulenpuuska ajoi pienen savupatsaan maalta ja kuletti sitä kiehkurana vedenpintaa myöten. Hyvä pii, pieni teräspalanen ja kasa kuivia lehtiä tekevät pian tulen. Toivon että Eau-douce ymmärtää käyttää tuoreita puita, koska juuri ne ovat nyt suurimmaksi hyödyksi."

"Liian paljon savua — liian paljon älyä," sanoi Nuolenkärki miettiväisesti.

"Se olisi totta kuin evankeliumi, Tuskarora, jos Mingot eivät tietäisi sotamiehiä olevan läheisyydessä; sillä levähdysten aikana on sotamiehillä ruoka enemmän mielessä kuin vaara. Ei, ei, annetaan pojan laittaa kokkonsa niin, että se savuaa aika lailla; kaiken tämän lukevat Mingot muutamien skotlantilaisten tai irlantilaisten nahjusten tuhmuuksi, jotka enemmän pitävät huolta kauranjauhovellistään ja perunoistaan kuin varovat indianien kavaluutta ja punanahkain pyssyjä. Yhdellä ainoalla metsäläisellä on enemmän älyä kuin kokonaisella rykmentillä vesien tuolta puolen tulleita — semmoista älyä, näet, jota kutsun metsäkavaluudeksi. Mutta tuolla on savua kylliksi, ja paras on että etsimme toisen piilopaikan."

Opas pani ruuhensa jälleen liikkeelle, ja muutaman minuutin kuluttua saatti eräs joenpolveke sekä savun että kastanjapuun pois näkyvistä. Muutamain kyynäräin päässä siitä niemekkeestä, josta seurue vasta lähti liikkeelle, oli joki kaikeksi onneksi tehnyt pienen lahdelman rantaan, ja siihen kulkivat nyt molemmat ruuhet airoin ajelemina.

Parempaa piilopaikkaa eivät matkalaisemme olisi voineet löytää. Pensaat olivat tiheet ja jokeen päin kallellansa, muodostaen siten täydellisen lehväkaaroksen. Lahdelman pohjukassa oli soukka hietikkö-ranta, johon useimmat matkalaisista mukavuuden vuoksi nousivat maalle; ainoa paikka, josta heidät voi huomata, oli heitä aivan vastapäätä oleva kohta toisella rannalla. Kuitenkaan ei tarvinnut pelätä että heidät siltä suunnalta huomattaisiin, sillä senpuolinen metsikkö oli tavallista vielä tiheämpää ja maa sen takapuolella niin rämeistä ja suoperäistä, että siellä ainoastaan suurella vaivalla voi kulkea.

"Tämä on varma piilopaikka," sanoi Opas tarkasti katseltuaan ympärillensä; "mutta meidän täytyy tehdä se vielä varmemmaksi. Mr. Cap, teiltä en vaadi muuta kuin äänettömyyttä ja että jätätte pois sellaiset tavat, joihin olette merellä tottunut. Tuskarora ystävämme ja minä teemme valmistuksia vaarallista aikaa varten."

Indianin kanssa meni Opas metsikköön, jossa katkoivat muutamia vahvempia leppiä ja muita pensaita, tarkasti välttämällä kaiken ryskeen. Puiden tyvet — sillä puita ne itse asiassa olivatkin — pistettiin liejuun ruuhten eteen, jossa vesi oli jokseenkin matalaa, ja kymmenen minuutin kuluessa oli viheriöitsevä varjos kohonnut heidän ja sen puolen välille, mistä vaara uhkasi. Suurta taitavuutta ja tottumusta osoitettiin näitä yksinkertaisia valmistuksia tehdessä, mutta työmiehillemme oli myöskin suurena apuna rannan muoto, lahdelman pitkä

pohjukka, veden mataluus ja metsikön tiheys. Opas valitsi tahallansa vääriä pensaita, joita täällä oli yllin kyllin, leikkasi ne poikki vähää alapuolelta koukkupaikkaa ja asetti ne niin että koskivat vedenpintaan, jonka kautta tuo pieni pensasaita ei tullut näyttämään vedessä kasvavalta, joka olisi voinut herättää epäluuloa, vaan näytti vaakasuoraan pistävän rannasta, ennenkuin kääntyi ylöspäin. Ainoastaan tavattoman epäluuloinen henkilö olisi voinut hetkeksi kääntyä sinnepäin, luullen sen takaa löytävänsä kätköpaikan.

"Paremmassa kätkössä en ikään ole ollut", sanoi Opas nauraen tyynellä tavallaan, ensiksi käytyään ulkopuolta tarkastamassa; "näiden pensasten lehdet melkeen koskevat päämme yllä olevaan metsikköön, eikä maalarikaan, joka hiljan kävi linnassa, voisi eroittaa Luojan kasvattamia pensaita meidän asettamistamme. Hiljaa — tuolla tulee Eau-douce, kahlaten kuin älykäs poika ainakin, joka ei tahdo jättää jälkiä taakseen; kohta saamme nähdä kelpaako kätköpaikkamme vai ei."

Jasper, joka palasi tehtävänsä toimittamasta, oli, paikalla kun huomasi ruuhet kadonneiksi, arvannut että ne oli viety lähimmän jokipolvekkeen taakse, jott'ei niitä siitä paikasta keksittäisi, mihin tuli oli viritetty. Hän kahlasi nyt verkalleen pitkin joenrantaa ja etsi tarkasti katsellen sitä paikkaa, jossa ruuhet olivat kätkössä.

Panemalla silmänsä lehtiä likelle voivat pensasaidan sisässä olijat täydellisesti nähdä mitä ulkopuolella tapahtui, joutumatta muiden näkyviin. Nyt he huomasivat selvästi, ett'ei Jasperilla ollut vähintäkään aavistusta siitä, mihin Opas sekä muut olivat kätkeytyneet. Kun hän oli mennyt lahdelman sivu eikä enää nähnyt tulta, jonka oli virittänyt sen yläpuolelle, pysähtyi hän ja rupesi tarkkaan ja huolellisesti tutkimaan rannikkoa. Hän astui kymmenen, kaksitoista askelta ikäänkuin umpimähkään ja pysähtyi sitten jälleen uudistamaan tutkimistaan. Koska vesi oli tavallista vähempänä astui hän muutamia askeleita sivullepäin ja tuli siten niin likelle tuota keinotekoista istutusta, että voi siihen kädellään koskea. Vaikka niinkin oli, ei hän kuitenkaan huomannut mitään ja oli jo lähtemäisillään eteenpäin kulkemaan, kun Opas teki aukon pensasaitaan ja hiljaisella äänellä kutsui häntä sisään.

"Tämä on aivan oivallista", nauroi Opas, "vaikka keltanaaman ja punanahan silmät ovat yhtä erilaiset kuin kiikarit. Jos Mingot menevät jokeen kuin Jasper, niin saa piilopaikkamme minut vapisemaan. Se on kumminkin pettevä heidän silmänsä joen vastaiselta puolelta ja siis ei kokonaan ole meille hyödytön."

"Ettekö luule, mr Opas", sanoi Cap, "kuitenkin olevan viisainta että kerrassaan kaikin purjein lähdemme virtaa alas kulkemaan, niin pian kuin olemme varmat siitä, että nuo konnat ovat joutuneet peränpuolelle meistä? Meillä merimiehillä on tapana sanoa, että myötätuuleen takaa-ajaminen on pitkää ajoa."

"Vaikka saisin tuon tuolla alhaalla olevan linnan koko ruutivaraston, niin en jättäisi tätä paikkaa, ennenkuin olemme saaneet tietoa Käärmeestä. Vankeus tahi kuolema olisi varma seuraus siitä. Jos hento hirvenvasikka, sellainen kuin tuo tyttö tuossa, jonka olemme saaneet suojeltavaksemme, voisi kuin vanha hirvi vaelttaa metsässä, silloin ehkä kävisi laatuun jättää ruuhet; sillä kaaretellen kulkemalla voisimme ennen päiväkoittoa ennättää linnaan."

"Antaa mennä sitten", sanoi Mabel ja kavahti ylös yht'äkkiä tuntien saaneensa uutta voimaa, "minä olen nuori, voimakas, vaivoihin tottunut ja voisin kävellä enoni uuvuksiin. Minua ette saa katsoa miksikään vastukseksi. En voi kärsiä sitä ajatusta, että te kaikki panisitte henkenne alttiiksi minun tähteni."

"Ette suinkaan kestä sitä, ette suinkaan kestä sitä. Tulisi enemmän kuin kolmen peninkulman matka ja päälle päätteeksi risuin, puunjuurien ja rämeiden yli pilkkopimeässä. Näin suuren ihmisjoukon jälet voitaisiin nähdä ja lopuksi olisi meidän kenties pakko rynnätä indianien rivin läpi linnaan. Ei, paras on, että odotamme Mohikania."

Koska tämä oli sen mielipide, johon kaikki nykyisissä oloissa loivat silmänsä kuin esimieheen ja johdattajaan ainakin, niin ei tästä puhuttu sen enempää. Seurue hajaantui nyt pienempiin joukkoihin; Nuolenkärki vaimoinensa istahti syrjään pensaikkoon ja alkoi hiljaisella äänellä keskustelun, jossa mies näytti lausuvan ajatuksensa jonkunmoisella ankaruudella, kun sitä vastoin vaimo vastasi tuolla nöyrällä lempeydellä, joka on seuraus indianien vaimoin alhaisesta asemasta. Opas ja Cap asettuivat toiseen ruuheen, jutellen erilaisista vaiheistaan maalla ja merellä, Jasper ja Mabel taas istuivat toiseen. Täten oli lähes tunti kulunut, kun Mohikani tuli näkyviin samalta suunnalta, mistä Jasper oli tullut. Mutta sen sijaan kuin hänen olisi ollut kulkeminen suoraan eteenpäin, vetäytyi hän, tuskin päästyään sen joenpolvekkeen sivu, joka piilotti hänet kaikilta sen yläpuolella kenties olevilta, ihan likelle rantaa ja valitsi itselleen varovaisesti semmoisen paikan, josta voi katsoa taakseen, ollen kylliksi pensaiden suojassa, jott'ei tarvinnut pelätä että hänet nähtäisiin.

"Käärme näkee ne konnat", kuiskasi Opas; "niin totta kuin olen kristitty, ovat he

tarttuneet onkeen ja hiipineet savun luokse."

Herttaisella, mutta äänettömällä naurulla keskeytti hän itsensä, ja tyrkkäsi Capia kylkeen; ääneti katseltiin sitten Chingachgookin liikkeitä. Mohikani oli täyteen kymmenen minuutia yhtä liikkumatonna kuin se kivi, jonka päällä hän seiso; sitten huomasi selvästi, että joku erinäinen seikka oli vetänyt hänen huomion puoleensa, sillä hän kiiruhti takaisin, katseli levottomana tarkasti rantaa pitkin ja kulki kiireesti sitä alaspäin, huolellisesti hävittäen jälkensä matalan veden peittämästä liejusta. Nähtävästi oli hänellä kiire ja levotonna katseli hän usein taakseen ja tutki rantaa tarkoin joka kohdalta, missä voi luulla ruuhten olevan kätkössä.

"Kutsukaa hänet tänne", kuiskasi Jasper, joka tuskin voi malttaa mieltänsä, "kutsukaa hänet tänne, muutoin on liian myöhäistä. Katsokaa, hän menee ohitsemme."

"Ehei, poikani, ei ole kiirettä, ole varma siitä, muutoin rupeisi Käärme ryömimään. Jumala auttakoon meitä ja suokoon meille viisautta! Luulenpa ettei Chingachgookkaan, jonka näkö on yhtä varma kuin koiran vainu, huomaa meitä eikä löydä piilopaikkaamme."

Tämä riemu oli liian aikainen, sillä tuskin ennätti hän lopettaa lauseensa, ennenkuin indiani, joka todella oli astunut muutaman askeleen piilopaikan ohitse yht'äkkiä pysähtyi, loi terävän, läpitunkevan katseen rantaan pistettyihin pensaisiin, astui nopeasti muutaman askeleen eteenpäin ja seiso vähän kumarruttuaan ja varovasti siirrettyään oksia tieltä pois yht'äkkiä heidän joukossansa.

"Nuo kirotut Mingot", sanoi Opas heti kun hänen ystävänsä oli niin likellä, että häntä voi varovasti puhutella.

"Irokeseja", vastasi indiani lyhyesti.

"Yhden tekevä, yhden tekevä! — Irokeseja — konnia — Mingoja — Mengvesiä — hornanhenkiä, kaikki ovat melkein saman veroisia. Minä kutsun kaikkia konnia Mingoiksi. Pällikkö, tulkaa tänne, puhukaamme muutamia järjen sanoja."

Molemmat ystävät väistyivät syrjään ja rupesivat vakaasti keskustelemaan Delavarien kielellä. Tämän yksityisen keskustelun päätyttyä ilmoitti Opas muille

matkalaisille kaikki mitä oli saanut tietää.

Mohikani oli seurannut vihollisten jälkiä hyvän matkaa linnalle päin, kunnes ne olivat huomanneet Jasperin virittämän tulen ja paikalla kääntyneet takaisin. Silloin täytyi Chingachgookin, joka oli suuressa vaarassa joutua vihollisten näkyviin, etsiä itselleen kätköpaikka siksi kunnes joukko oli kulkenut ohitse. Oli ehkä onneksi hänelle, että metsäläiset olivat niin mieltyneet vasta tekemäänsä keksintöön, etteivät ottaneet edes tavallisen tarkkaan huomioon mitä metsässä tapahtui. He kulkivat, viisitoista miestä luvultaan, kiivaasti hänen sivutsensa, tarkoin astuen toistensa jälkiin, ja hän voi sitten uudelleen seurata heitä. Tultuaan sille paikalle, missä Oppaan ja Mohikanin jälet yhtyivät pääpolkuun, olivat Irokesit kääntyneet joellepäin, jonka rantaan olivat saapuneet juuri kuin Jasper oli kadonnut alempana olevan polvekkeen taakse. Koska tuli oli nyt täydellisesti näkyvissä, menivät metsäläiset metsään ja koettivat salaa lähestyä sitä. Chingachgook käytti tätä tilaisuutta hiipiäkseen joen rantaan ja ennättääkseen niemen ympäri, jonka hän toivoi tehneensä vihollisten huomaamatta. Siinä pysähtyi hän, niinkuin jo olemme maininnut, kunnes huomasi viholliset tulen luona, missä ne kumminkaan eivät kauan viipyneet.

Irokesien aikeet voi Mohikani ainoastaan heidän toimistansa päättää. Hän luuli heidän käsittäneen tulella tarkoitetun viekkauden ja ymmärtäneen, että se oli viritetty heitä eksyttämään; sillä kiireesti tarkastettuaan paikan olivat he eronneet siten, että muutamat menivät takaisin metsään ja toiset, kuusi tahi kahdeksan luvultaan, seurasivat Jasperin jälkiä pitkin rantaa aina siihen paikkaan asti, missä ruuhet oli laskettu maalle. Mitä he sitten aikoivat tehdä, voitiin ainoastaan arvaamalla arvata, sillä Käärme ei ollut enää malttanut pysyä paikallaan ja tarkastella heidän hankkeitaan, vaan kiirehtinyt ystäviensä luokse. Muutamista heidän viittauksista ja liikkeistään päätäten oli hän kumminkin sitä mieltä, että he aikoivat seurata jokirantaa alaspäin, vaan sitä hän tietysti ei voinut varmaan sanoa.

Kun Opas oli lopettanut kertomuksensa, kavahti Jasper vilkkaasti pystyyn.

"Astukaamme paikalla ruuhiin," sanoi hän; "virta on kova, ja jos voimakkaasti käytämme airoja, niin pääsemme pian pyssynkantamattomiin noista konnista."

"Kyllä olette reipas käyttämään airoa, Eau-douce, sen myönnän, mutta kirottu Mingo on ripeämpi toimittamaan perikatoa; ruuhet ovat nopeat, mutta pyssynluodit ovat kuitenkin nopeammat."

Hiljainen lyönti olkapäälle keskeytti puhujan. Mabel oli seisallaan ruuhessa; hänen hoikka mutta täyteläinen vartalonsa oli kumartunut eteenpäin miellyttävän vakaiseen asemaan; sormi huulilla ja pää puoleksi poispäin käännettynä katseli hän vilkkailla silmillään oksien välistä joellepäin ja löi samalla toisessa kädessä olevalla ongenvavalla Opasta hiljaa olkapäähän. Opas kumarsi päänsä alas sen lehviin tehdyn tirkistys-reijän suulle, jonka luokse hän varta vasten oli asettunut, ja kuiskasi sitten pikaa Jasperille:

"Kiroitut Mingot! Olkaa varallanne aseiden kanssa, mutta liikkumattomina kuin puunkannot."

Jasper riensi pikaisesti mutta hiiskaustakaan kuulumatta ruuhen viereen ja vaati hellällä pakolla Mabelia kumartumaan sen verran alas, että hänen ruumistansa ei näkyisi; vaan luultavasti ei hänen kykynsä olisi riittänyt pakoittamaan tyttöä niin paljon päätänsä kumartamaan, jott'ei olisi voinut katsella vihollisten hankkeita. Hän asettui sitten Mabelin läheisyyteen, pyssynhana vireellä ja milloin hyvään valmisna ampumaan. Nuolenkärki ja Chingachgook ryömivät pensaikkoon ja makasivat väijyksissä kuin käärmeet, aseet valmiina tehtäväänsä toimittamaan. Cap otti molemmat pistoolit vyöltään, mutta näytti olevan kahdella päällä siitä, mitä hänen oli tekeminen. Opas ei liikahdanut paikaltaan. Tämä oli tosiaankin tuskallinen hetki. Juuri kun Mabel kosketti Oppaan olkapäätä, oli kolme vedessä kahlaavata Irokesia ilmaantunut joenpolvekkeeseen, noin puolentoista sadan kyynärän päähän piilopaikasta, ja pysähtyneet siihen tutkimaan sen alapuolella olevaa virtaa. Kaikki olivat vyötäreesen saakka alastomat, täysissä aseissa ja taistelu-asuun maalattuina. Selvästi huomasi heidän epäilevän mihinkä suuntaan oli mentävä, jotta pakenijat tavattaisiin. Yksi viittaili jokea alaspäin, toinen taas ylöspäin ja kolmas vastaista rantaa kohti.

Pakenijain asema oli todella hankala. Ainoana ohjeena, jonka avulla he voivat arvata vihollisten aikomuksia, oli niiden viittaukset ja ne huudahdukset, jotka pääsivät heidän suustaan, kun näkivät toiveensa pettyneen. Aivan selvä oli, että muutamat heistä jo olivat palanneet maalle, ja se hyöty, minkä tulella tarkoitettun viekkauuden toivottiin tuottavan, oli siis mennyt hukkaan. Mutta tämän huomaaminen oli vähästä arvosta juuri nyt, kun pakolaisia uhkasi kohtipäinen keksiminen joenrantaa alaspäin kulkevien vihollisten puolelta. Kaikki tämä oli selvää Oppaalle, joka käsitti sekä kiireen päätöksen että sen yhtä joutuisan toimeen-panemisen tarpeellisuuden. Sentähden viittasi hän hiljaa molemmat indianit ja Jasperin luokseen ja ilmoitti heille kuiskuttaen mielipiteensä.

"Meidän täytyy olla varoillamme", sanoi hän. "Tuolla on ainoastaan kolme päänahkoja riistävää konnaa ja meitä on viisi, joista neljää voi pitää miehevinä sotilaina tällaisessa taistelussa. Te Eau-douce, otatte osaksenne tuon veijarin tuolla, joka on maalattu kuoleman haahmoon, Chingachgook saa päällikön hoidettavakseen ja Nuolenkärjen täytyy pitää tarkalla silmällä tuota nuorta sotilasta. Minkäänlaista erehdystä ei saa tapahtua; kaksi luotia yhteen ruumiiseen olisi syntistä haaskaamista, kun semmoinen neito kuin kersantin tytär on vaarassa. Minä olen varallani kaikkia tapauksia varten, jos neljäs sotakonna ilmaantuu näkyviin tai joku teistä ampuu sivu. Ei millään ehdolla saa kukaan ampua ennenkuin annan merkin; ainoastaan pahimmassa hätätilassa saa pyssynlaukaus kuulua, niin kauan kuin kaikki muut paholaiset ovat korvan kuuluvissa. Jasper, poikani, jos joku liike syntyy rannalla takanamme, niin toivon että lykkäätte vesille ruuhen, jossa kersantin tytär on ja soudatte linnaväen luokse."

Tuskin oli Opas määrännyt nämä ohjaelmat, ennenkuin vihollisten lähestyminen teki syvimmän äänettömyyden tarpeelliseksi. Joessa olevat Irokesit kulkivat verkalleen sitä alaspäin, täytymyksestä pysyen lähellä pensaikkoa, joka pistihen rannasta kappaleen matkaa veteen, kun samassa lehtien kohina ja oksien ruske pakenijain kauhistukseksi ilmoitti että toinen joukkokunta oli kulkemassa rantaa pitkin ja tarkoin pysyttelihe melkein edellisten kohdalla. Pakenijain asettamani pensasten ja todellisen rannan välin takia tulivat molemmat joukkokunnat toistensa näkyviin juuri kuin ennättivät tämän paikan kohdalle. Kumpikin pysähtyi, ja nyt alkoi keskustelu, jonka voipi sanoa pidetyksi pakenijain korvain juuressa. Keskustelussa, joka pidettiin vakaalla, vaikka tukahutetulla äänellä, ikäänkuin puhujat olisivat tahtoneet tehdä kaiken kuuntelemisen mahdottomaksi, käytettiin murretta, jota sekä Opas että molemmat indianit taisivat. Myöskin Jasper ymmärsi osan siitä mitä puhuttiin.

"Vesi on pyyhkinyt pois jälen", sanoi yksi joessa oleva metsäläinen, joka seisoikin niin likellä pakenijain keinotekoista suojaa, että hänen olisi voinut tavoittaa Jasperin lohikeihäällä. "Vesi on pessyt sen niin puhtaaksi, ett'ei Jengis-koirakaan voisi sitä seurata."

"Keltanaamat ovat ruuhissaan lähteneet rannasta," vastasi eräs ääni rannalta.

"Se on mahdotonta. Tuolla alempana olevien sotilastemme pyssyt ovat tarkat."

Opas katsoi mieltivän näköisenä Jasperin puoleen ja puri yhteen hampaitaan jott'ei huokumisensa kuuluisi.

"Antaa nuorten sotilasteni näyttää, onko heidän näkönsä kotkan näön kaltainen", sanoi vanhin joessa olevista sotilaista. "Olemme jo olleet kokonaisen kuukauden sotaretkellä emmekä ole saaneet kuin yhden ainoan päänahan. Heidän joukossaan on yksi tyttö, ja muutama nuorista sutureistani on vaimon puutteessa."

Onneksi ei Mabel ymmärtänyt näitä sanoja, mutta Jasperin otsa rypistyi ja vahva puna lensi hänen poskillensa.

Metsäläisten keskustelu päättyi nyt, ja pakenijat kuulivat rannalla kulkevien hiljaiset, varovaiset liikunnot, kun he kääntivät pensaita tieltä pois varuisan etenemisen kestäessä. He ennättivät piilopaikan ohitse, mutta heidän joessa olevat kumppalinsa seisoivat vielä samassa paikassa ja katselivat rantaa, silmät sotamaalauksen alta kiiluvina kuin tuliset hiilet. Muutaman minuutin kuluttua alkoivat myöskin nämä kolme kulkea jokea alaspäin, mutta verkalleen askel askeleelta, niinkuin semmoiset, jotka etsivät jotakin hukkaan joutunutta kapinetta. Tällä tavoin olivat he kulkeneet tuon keinotekoisen lehvävarjoksen ohitse, ja Opas pani jo suunsa tavalliseen hiljaiseen, herttaiseen nauruun, jonka luonto ja tottumus oli tehnyt hänen ominaisuudekseen. Mutta hänen riemunsa oli liian aikainen; juuri tällä hetkellä katsoi jälkimmäinen heistä taakseen ja pysähtyi, jolloin hänen liikkumaton olentonsa ja vakainen katseensa osoitti, että joku huolettomasti pantu pensas herätti hänessä epäluuloa

Oli ehkä onneksi kätöksä olijoille, että se sotilas, joka osoitti näitä levottomuutta herättäviä epäluulon merkkejä, oli nuori ja tarvitsi hankkia nimen itselleen. Hän tiesi erittäin tärkeätä olevan, että tällä ijällä osoitti varovaisuutta ja vaatimattomuutta, ja kaikkein enemmän pelkäsi hän sitä pilkkaa ja ylenkatsetta, joka häntä kohtaisi, jos suotta herättäisi meteliä. Paluuttamatta seuralaisiaan kääntyi hän takaisin, ja näiden kulkiessa jokea alas, lähestyi hän varovasti pensaikkaa, johon hänen katseensa olivat ikäänkuin lumouksesta kiintyneet. Muutamat auringon paisteelle enemmän alttiit lehdet olivat hieman lakastuneet, ja tämän vähäpätöisen poikkeuksen luonnon tavallisesta muodosta oli indianin tarkka silmä huomannut. Ja itse tämän vähäpätöisyys oli hänelle uutena syynä, jonkatähden ei ilmoittanut kumppaleilleen tekemäänsä huomiota. Jos tämä todellakin oli jonkin arvoinen, niin saavuttaisi hän siitä sitä suuremman kunnian, koska se lankiaisi hänelle yksistään, ja jos taas hänen epäluulonsa oli perätön, niin voi hän toivoa välttävänsä sen häpeän ja pilkan, jota nuori indiani niin kovin pelkäsi.

Se pelko, että joku voi olla väijymässä tai äkkiarvaamatta hyökätä päälle, jota sotilaan metsissä aina on varominen, vaikutti että hän lähestyi verkalleen ja varovasti. Sen viipymisen tautta, joka täten syntyi, olivat molemmat joukkokunnat ennättäneet noin kahdeksankymmenen tai sadan kyynärän päähän, silloin kuin nuori metsäläinen oli niin likellä Oppaan asettamia pensaita, että voi kädellään koskea niihin..

Vaikka pakenijain asema oli tuskallinen, katselivat he kuitenkin nuoren Irokesin kasvonpiirteitä, jotka yhä muuttuivat mitä ristiriitaisimpain tunnetten vaikutuksesta. Ensiksi heräsi hänessä toivo onnistua siinä missä hänen heimonsa harjaantuneimmatkin sotilaat olivat erehtyneet, jolloin hän myöskin voi saavuttaa kunnian, joka harvoin on langennut hänen ikäiselleen tai ensimmäisellä sotaretkellä olevalle sotilaalle; hänen kasvoinjuonteissaan ilmaantui sitten arvelua ja epäilystä, kun nuo lakastuneet lehdet näyttivät kohoavan ja heräävän uuteen eloon raitisten tuulenpuuskien vaikutuksesta, ja päälle päätteeksi lisäsi salaisen vaaran pelko elävyyttä ja vilkkautta hänen merkikkäisiin kasvonpiirteisinsä. Auringon paiste oli niin vähän muuttanut lehtien muotoa, jotta Irokesi, kun kosketti niihin, luuli erehtyneensä niiden suhteen. Mutta koska jokainen tietysti tahtoo käyttää kaikkia keinoja poistaakseen itsessään herännyttä epäluuloa, sivuutti nuori sotilas oksat varovasti ja astui piilopaikkaan, jossa hänen katseensa kohtasi pakenijat seisomassa kuin elottomat kuvapatsaat. Tuo tukahtunut huuto, tuo äkillinen hämmästys, nuo kiiluvat silmät oli tuskin huomattu, ennenkuin Chingachgookin käsi kohosi ja tomahavki putosi vihollisen paljaaksi ajetulle päälle. Irokesi nosti hurjasti kätensä ylöspäin, horjahti ja kaatui takaperin veteen, jonka väkevä virta vei pois ruumiin, sen elinten vielä kuoleman tuskista nykiessä ja vääntyessä. Delavari koetti äkkiä, vaikka turhaan, tarttua uhrin käteen kiinni saadakseen hänen päänahkansa, mutta veren punaama vesi vieräsi alaspäin ja vei vavahtelevan taakkansa mukanaan.

Kaikki tämä tapahtui vähemmän kuin minuutin kuluessa, ja tapaukset seurasivat toisiansa niin pikaa ja aavistamatta, että metsässä käytettyyn taistelutapaan vähemmän tottuneet henkilöt, kuin Opas ja hänen seuralaisensa, olisivat epäilleet mitä nyt oli tekeminen.

"Ei silmänräpäystäkään saa menettää," sanoi Jasper hiljaa mutta painolla, riistäessään irti maahan pistettyjä pensaita. "Tehkää kuin minä, mr. Cap, jos tahdotte pelastaa sisarentyttärenne, ja te, Mabel, laskeutukaa pitkälenne ruuhun pohjalle."

Sanat olivat tuskin lausutut, kun hän tarttui ruuhien laitaan ja veti sitä rantaa pitkin. Lykkäämällä auttoi Cap häntä tässä toimessa, ja molemmat pysyttelivät niin likellä rantaa kuin mahdollista, jott'ei viholliset havaitsisi heitä, sekä kokivat mitä pikemmin ennättää ylempänä olevan niemen toiselle puolen, joka sitten täydellisesti salaisi heidät vihollisten silmistä. Oppaan ruuhi oli maata lähinnä ja joutui sentähden jälkimmäiseksi. Mohikani kiiruhti metsään, sillä hänellä oli toimenä pitää silmällä vihollisia siltä haaralta, ja Nuolenkärki viittasi valkeaihoiselle kumppalilleen, että hän tarttuisi ruuhien laitaan ja seuraisi Jasperin perästä. Tämä kaikki oli silmänräpäyksen työ. Mutta kun Opas ennätti virtaan, joka niemen kärjessä oli kovin, huomasi hän sen painon, jota veti perässään, yht'äkkiä muuttuvan, ja katsoen taakseen, näki hän, että sekä Tuskarora indiani että hänen vaimonsa oli kadonnut. Ajatus, että petos oli tapahtunut, juohtui hänelle mieleen, vaan ei ollut aikaa pysähtyä, sillä metsäläisten valitusporu alempana joessa ilmoitti, että nuoren Irokesin hengetön ruumis oli kulkenut heidän luoksensa. Pyssyn paukaus kuului tämän perästä, ja Opas näki kuinka Jasper, joka nyt oli kiertänyt niemen, seisoi pystyssä ruuhien perässä, ohjasi sitä suoraan joen toiselle puolelle, ja Cap istui kokan puolella vahvoilla aironvetämällä auttaen kepeän ruuhien eteenpäin kulkemista. Silmäys, ajatus ja toimi seurasivat toisiaan nopeasti semmoisen miehen puolelta, joka oli niin tottunut rajataistelun kaikkiin vaiheisiin. Juosten ruuhensa perään työnsi hän sen vahvalla aironlykkäyksellä virtaan ja alkoi soutaa kohtisuoraan joen poikki eräasen paikkaan toisella rannalla, joka oli niin paljon alempana sitä paikkaa, mihin toinen vene ohjasi kulkuansa, että hän omasta tahdosta joutui pilkkutauluksi vihollisten pyssyille, hyvin tietäen että heidän kiihkeä päänahan halunsa valtaisi kaikki muut tunteet.

"Ohjaa tarpeeksi virtaa vastaan, Jasper," huusi tuo kunnon Opas, kiitäessään vettä myöten pitkällä, vakaila, voimakkailla airon vetämällä; "ohjaa tarpeeksi virtaa vastaan ja souda tuon lepikön luokse tuolla toisella rannalla."

Jasper viittasi airolla, merkiksi että oli ymmärtänyt, ja pyssy toisensa perästä laukaistiin nopeasti lähimmäisessä ruuhessa olevaa yksinäistä miestä kohti.

"Niin, tyhjentäkää te vaan pyssynne, pöllöpäät," sanoi Opas, joka alituisen oleksimisen kautta autioissa metsissä oli tottunut puhumaan itsekseen; "tyhjentäkää vaan hätäisesti tähtäen pyssynne ja antakaa minulle aikaa saattaa kyynärä kyynärältä jokea väliimme. En tahdo pilkata teitä, niinkuin joku Delavari tai Mohikani tekisi, sillä minun lahjani ovat valkean miehen eikä indianin lahjat, ja kehuminen taistelussa ei sovi kristitylle sotilaille; mutta

saanenhan tässä ihan yksinäni ollen sanoa, että tuskin olette parempia kuin yhtä lukuinen joukko kaupunkilaisia, jotka ampuvat varpusia puutarhoissa. Tuo oli hyvin ai'ottu," sanoi hän ja nykäsi päätään taaksepäin, kun muuan luoti otti pois kiharan hänen ohimoltaan; "mutta lyijy, joka hairhtuu puolen tuumaa pilkasta, on yhtä hyödytön kuin se, joka ei koskaan lähde pyssynpiipusta."

KAHDEKSAS LUKU.

Opas vaarassa. — Vihollinen peijattu.

Opas oli nyt keskellä jokea ja melkeen suoraan vihollisen kohdalla, mutta toinen ruuhi, jota Capin ja Jasperin vahva käsi kuletti eteenpäin, oli jo ennättänyt melkein toiselle rannalle juuri sen paikan luo, joka sille oli osoitettu. Tuo vanha merimies täytti nyt tehtävänsä miehen tavalla; hän oli nyt oikein omalla pohjallaan, hän piti paljon sisarentyttärestänsä, piti erinäisessä arvossa omaa persoonaansa ja oli jotenkin taitava pyssymies, vaikka hän aivan varmaan oli saanut kokemuksensa kokonaan toisenlaisessa sodassa. Muutama aironvetämä kuletti nyt ruuhen pensaikkoon; Jasper vei Mabelin pikaisesti maalle, ja kaikki kolme olivat ainakin sillä hetkellä turvassa.

Toisin oli Oppaan laita. Hänen rohkea itsensä alttiiksi antaminen oli saattanut hänet vaaralliseen asemaan, joka tuli yhä vaarallisemmaksi sen kautta, että metsässä olleet metsäläiset juuri kun hän oli vihollista lähinnä, syöksivät rantaan ja yhtyivät vedessä seisovien kanssa. Oswego oli tältä kohdalta kaapelinpituuden levyinen, ja koska ruuhi oli keskellä jokea, oli se ainoastaan puolentoista sadan kyynärän päässä pyssyistä, joita myötäänsä laukaistiin soutajaa kohti.

Oppaan tyyneys ja taitavuus oli hänelle hyvänä apuna tässä tukalassa tilassa. Hän tiesi pelastuksensa riippuvan ruuhen alituisessa liikkeessä pitämisestä, ja sillä tavoin että liikunto myötäänsä muutteli, niin että kevyt ruuhi väliin kiiti nuolen nopeudella virtaa alas, väliin pysähtyi yht'äkkiä, kokka kääntyneenä toista rantaa kohden. Onneksi eivät Irokesit voineet vedessä panna pyssyjään latinkiin, ja pensaat, jotka rantaa reunustivat, tekivät vaikeaksi maalta pitää pakenijaa silmällä. Näiden seikkain tähden ja sittenkuin metsäläiset olivat laukaisseet pyssyinsä, oli Oppaan onnistunut lisätä heidän ja hänen välistä matkaa siten, että oli sekä kulkenut jokea alaspäin että likemmäs toista, rantaa, kun uusi vaara yht'äkkiä, vaikk'ei kokonaan odottamatta, ilmaantui niiden metsäläisten tulon kautta, jotka oli jätetty väijyksiin alempana vartioimaan jokea.

Käsittäen asemansa tarjoomat suuret edut, olivat nämä metsäläiset, lukumäärältään kymmenen kappaletta, asettuneet eräsen paikkaan, jossa joki, kuohuen kallioin ja luotoin yli, synnytti kovan kosken. Opas ymmärsi, että jos hän antautuisi tähän soukkaan, vaaralliseen kulkuväylään, niin tulisi hän kulkemaan likeltä sitä paikkaa, johon Irokesit olivat asettuneet; sillä virran voima oli vastustamaton ja kallioiden välissä ei ollut muuta turvallista kulkupaikkaa, jonka vuoksi kuolema tai vankeus tulisi olemaan todennäköinen seuraus tästä yrityksestä. Hän koetti sentähden kaikin mokomin päästä läntiselle rannalle, koska kaikki viholliset olivat itäisellä. Mutta tähän yritykseen ei ihmisen voima näkynyt riittävän, ja vastavirtaa soutaminen olisi hiljentämällä ruuhen kulkua vaan tehnyt sen varmaksi pilkuksi vihollisten luodeille. Tässä pulassa teki Opas tavallisella uljaalla ripeydellään päätöksen, jonka paikalla pani toimeen. Hän ei koettanutkaan päästä tuohon ahtaaseen, kuohuvaan kulkuväylään, vaan ohjasi sen sijaan ruuhensa joen matalimmalle paikalle, hyppäsi siinä veteen pyssyineen pussineen ja alkoi kahlata kiveltä toiselle läntistä rantaa kohti. Ruuhi pyörieli ympäri tuossa kiivaassa koskessa, väliin vierien liukkaiden kivien yli, väliin vettä täynnä, väliin taas tyhjänä, kunnes viimen viskautui rannalle muutaman kyynärän päässä Irokeseista.

Kuitenkaan ei Opas vielä hetikään ollut pelastunut. Ihmetellen hänen reippauttaan ja rohkeuttaan, joita omaisuuksia indianit pitävät suuressa arvossa, olivat he ensi aluksi pysyneet liikkumattomina, mutta koston himo ja tuon kalliin voittomerkin halu sai pian voiton tästä häälyvästä tunteesta ja herätti heidät puutumis-tilasta. Pyssy toisensa perästä laukaistiin ja luodit vinkuivat pakenijan pään ympärillä keskellä veden kohinaa. Hän jatkoi kuitenkin matkaansa, ikäänkuin hän lumouksen kautta olisi tehty luodin tapaamattomaksi, sillä vaikka ne useita kertoja lävistivät hänen karkeat vaatteensa, ei ne kuitenkaan raapaisseetkaan ihoa.

Koska Oppaan täytyi monet kerrat kahlata aina kainaloihin saakka vedessä sekä kantaa pyssyä ja ampumavarojaan korkealla vaahtoavan veden päällä, väsyi hän pian ponnistuksista ja oli iloinen kun sai levähtää erään litteän kiven vieressä, joka kohosi ylös vedenpinnasta. Sen päälle pani hän ruutisarvensa ja kumartui itse sen taakse ollakseen edes joksikaan osaksi suojassa. Länsiranta oli ainoastaan viidenkymmenen jalan päässä siitä, mutta tuo tyyni, tumma vesi, joka siinä välillä viereksi eteenpäin, osoitti selvään että hän voi päästä sen yli ainoastaan uimalla.

Ampuminen lakkasi vähäksi aikaa, ja indianit kokoontuivat ruuhen ympärille ja

valmistautuivat sillä kulkemaan joen yli.

"Opas," kuului ääni länsi rannalla olevasta pensaikosta lähinnä sitä paikkaa, missä puhuteltu oli.

"Mitä tahdotte, Jasper?"

"Olkaa huoleti — ystäviä on lähellä, ja jokainen Mingo, joka pyrkii joen yli, saa kärsiä rohkeudestansa. Eikö olisi paras, että jättäisitte pyssynne kalliolle ja uisitte meidän luoksemme, ennenkuin nuot konnat ennättävät lykätä ruuhen vesille?"

"Oikea metsämies ei koskaan luovu pyssystänsä niin kauan kuin hänellä on ruutia sarvessa tai luoti kukkarossa. Vähän vettä ei haittaa jalkojani; minä näen tuon Nuolenkärki konnan toisten joukossa ja tahtoisin antaa hänelle hyvin ansaitun palkkansa. Ette suinkaan liene tuoneet kersantin tytärtä tänne heidän pyssyjensä kantopiiriin, toivon minä?"

"Hän on suojassa, ainakin tällä hetkellä, vaikka kaikki riippuu siitä, että pidämme joen vihollisten ja itsemme välillä. He tuntevat nyt vähälukuisuutemme, ja jos lähtevät tälle rannalle, niin jättävät he epäilemättä muutamia roistoja toiselle puolen."

"Meidän täytyy estää heidät ylitulemasta tunnin tai kaksi, ja sitten pimeään tultua tehdä parastamme. Enpä usko punanahkain lahjain riittävän joen poikki kulkemiseen kahden sellaisen pyssyn läsnäollessa kuin teidän ja minun ovat. En tahdo kerskata, Jasper, mutta yleisesti tunnettu on pitkin koko rajaa, että Hirvensurma harvoin syrjähtää pilkastaan."

"Teidän taitavuutenne, Opas, tunnustavat kaikki sekä lähellä että kaukana, mutta pyssy tarvitsee lataamisen aikaa; ette myöskään ole maalla sopivan suojan varjossa. Ettekö voisi tulla tälle puolelle pyssyn kastumatta, jos teillä olis meidän ruuhemme?"

"Osaako kotka lentää, Jasper?" vastasi Opas nauraen tavallista hiljaista nauruaan, ja katsoi samassa taaksensa. "Mutta ei olisi viisasta että panisitte itsenne alttiiksi; ne konnat alkavat uudestaan kääntää huomionsa luoteihin ja ruutiin päin."

"Se voi tapahtua ilman semmoista vaaraa. Mr. Cap on mennyt ruuhen tykö ja hän on viskaava oksan veteen tutkiakseen virtaa, joka kulkee niemestä teidän

kiviänne kohti. Kas tuolla se jo tulee; jos se kulkee oikeata suuntaa, pitää teidän nostaa ylös kätenne ja sitten on ruuhi tuleva. Jos ruuhi kulkisi sivutsenne, niin on tuo pyörre tuolla alempana kulettava sen maalle, ja siinä tapauksessa voin minä ottaa sen haltuuni."

Jasperin vielä puhuessa, tuli veden päällä kelluva oksa näkyviin, ja sen mukaan kuin virta koveni yhä lisääntyvällä vauhdilla, kiiti se nopeasti Oppaan ohitse, joka samassa tarttui siihen kiinni ja nosti sen voittomerkiksi ylös. Cap käsitti viittauksen, ja paikalla lykkäsi hän ruuhen virtaan sillä varovaisuudella ja tarkalla kulkusuunnan laskemisella, johonka hän merimiehenä ollessaan oli tottunut. Se kulki samaa suuntaa kuin oksakin, ja minuutin kuluttua oli se Oppaan hallussa.

"Tämä on tehty rajalaisen taitavuudella, Jasper," sanoi nauraen Opas, "mutta teillä on lahjanne, jotka enimmäen kallistuvat veteen, samaten kuin minun metsään päin. Tähtäkööt Mingot nyt tarkasti, sillä luultavasti on tämä viimeinen kerta kuin saavat tilaisuuden ampuu suojatonta miestä."

"Ei niin, lykätkää ruuhi tulemaan viistoon rantaa kohti ja, syöskää itsenne samassa siihen; tarpeetonta on turhanpäite antautua vaaraan."

"Luuletteko voivanne tarttua kiinni ruuheen, kun se pysähtyy?"

"Aivan varmaan, jos annatte sille aika vauhdin."

Opas teki niin, kepeä ruuhi kiiti virran yli, ja Jasper tarttui siihen kiinni, kun se saapui toiselle rannalle. Silmänräpäyksessä oli ruuhi saatu suojaan ja miehet etsineet turvapaikan; ystävät puistivat sitten kättä ikäänkuin eivät kaukaan aikaan olisi tavanneet toisiaan.

"Nyt Jasper, saamme nähdä uskaltaako kukaan Mingo tulla joen yli. Katsoppas vaan, kolme heistä todellakin lähtee ruuhella matkalle. Varmaan he luulevat meidän paenneen, muuten eivät voisi olla niin rohkeita ihan Hirvensurman suussa."

Irokesit näkyivät todellakin aikovan uskaltaa joen yli, arvattavasti siinä luulossa, että Opas ja Jasper, jotka pitäysivät piilossa, olivat paenneet. Tähän pelastuskeinoon olisivatkin useimmat valkea-ihoiset turvautuneet, mutta ne miehet, joiden huostaan Mabel oli uskottu, olivat ylen tottuneet metsissä tavalliseen sodankäynti-tapaan jättääkseen suojelematta mitään paikkaa, joka

todella tarjosi jonkunlaista pelastuksen mahdollisuutta.

Kolme sotilasta oli todellakin ruuhessa; kaksi polvellaan, pyssyt varalla ampumista varten, ja kolmas seiso perässä airoa hoitamassa. He olivat vetäneet ruuhen, ennenkuin laskivat sen vesille, niin kauas kosken niskan yläpuolelle, että se nyt kulki verrattain tyvenessä vedessä ja se, joka hoiti airoa, näytti olevan tottunut soutaja, siitä nopeudesta päättäen, millä vene mennä vilisti tyyntä virrankalvoa myöten.

"Ammunko?" kuiskasi Jasper, innosta vapisten.

"Älä vielä, poikani. Heitä on ainoastaan kolme, ja jos mr. Cap ymmärtää käyttää noita pieniä kapineita, joita hän kantaa vyöllänsä, niin voimme antaa heidän nousta maallekin; sillä tavoin saamme ruuhemme takaisin."

"Mutta Mabel?..."

"Ei pelkoa kersantin tyttärestä. Onhan hän turvassa ontossa puussa, jonka aukon orjantappurapensaat tyystin peittävät. Jos on totta mitä olette sanonut minulle jälkien peittämistavasta, niin voi hän huoletti maata siinä vaikka kokonaisen kuukauden ja nauraa Mingoille."

Samassa kuului kimakka pyssyn laukaus; ruuhen perällä oleva indiani hypähti korkealle ja kaatui sitten airo kädessä veteen. Pieni savupyörre kohosi itärannan pensaikosta ja haihtui pian ilmaan.

"Se on Käärmeen sähinää," huudahti Opas riemuiten. "Minua harmittaa, että hän sekaantui tähän leikkiin, vaan hän ei voinut tuntea asemaamme."

Ruuhi oli tuskin kadottanut soutajansa, niin virta jo alkoi viedä sitä kosken juovaan. Ihan avuttomina katsoa tuijottivat jäljelle jääneet kaksi villiä ympärilleen, mutta he eivät voineet mitenkään vastustaa virran voimaa. Chingachgookille olikin ehkä onneksi se, että useimpien Irokesien huomio oli kokonaan suunnattuna veneessä olevien tilanteeseen, sillä muutoin olisi hänen pakonsa ollut äärimmäisen vaarallinen, ellei täysin mahdoton. Mutta nyt ei yksikään vihollinen liikahtanut muutoin kuin hakeakseen itselleen suojaa; jokainen silmä oli naulittuna kahteen jäljelle jääneeseen seikkailijaan. Vähemmässä ajassa kuin mitä on kulunut näiden tapahtumien kertomiseen, ruuhi pyöri ja keikkui virrassa, ja molemmat villit olivat pitkällään sen pohjalla, sillä tämä oli ainut keino tasapainon säilyttämiseksi. Mutta tämä luonnollinen keino

petti heidät kohta, sillä iskeytyen kiveen kevyt vene pyörähti ympäri ja heitti molemmat soturit virtaan. Vesi on harvoin syvää kosken juovassa, paitsi erityisissä paikoissa, jonne se on uurtanut kanavia; niinpä ei ollut paljonkaan pelkoa hukkumisesta, vaikkakin heidän aseensa olivat menneittä kalua, ja molemmat villit tekivät parhaansa uidakseen ja kahlatakseen tilanteen mukaan ystäviensä rannalle. Itse ruuhi juuttui kiveen kiinni keskellä virtaa, missä se oli toistaiseksi hyödytön kummallekin osapuolelle.

"Nyt on aikamme koittanut, Opas", huudahti Jasper, kun kaksi Irokesia paljastivat suurimman osan itsestään kahlatessaan putouksen matalimmassa kohdassa; "vintiö ylävirtaan päin on minun, sinä voit ottaa alemman."

Niin kiihtynyt oli nuori mies kaiken jännittävän tapahtuman vuoksi, että luoti lähti kivääristä vielä hänen puhuessaan, mutta ilmeisesti osumatta, sillä molemmat pakolaiset heiluttivat käsivarsiaan ylenkatseen merkiksi. Opas ei laukaissut asettaan.

"Ei, ei, Eau-douce", hän vastasi, "minä en hae verta ilman syytä; ja minun luotini on hyvin kääritty ja paikoilleen huolellisesti painettu siltä varalta, että sitä tarvitaan. En pidä Mingoista, mikä onkin oikein, ottaen huomioon, kuinka paljon olen ollut Delavarien kanssa tekemisissä, nämähän ovat heidän luonnollisia verivihollisiaan; mutta en kuitenkaan koskaan paina liipasinta noita paholaisia vastaan, ennenkuin on aivan selvää, että surmaaminen tuottaa jotain todellista hyötyä. Yksikään hirvi ei ole kaatunut käteni kautta turhaan. Elämällä yksin Jumalan kanssa erämaassa voi oppia tuntemaan tuollaisen mielipiteen oikeutuksen. Yksi menetetty elämä riittää tämänhetkisiin tarpeisiimme; sitä paitsi Hirvensurmaa vielä ehkä tarvitaan auttamaan Käärmettä, joka on tehnyt rohkean teon salliessaan noiden vaeltavien paholaisten tietää selvästi, että hän on heidän läheisyydessään. Taivahan vallat, juuri tällä hetkellä yksi niistä vaaniskelee pitkin rantaa, aivankuin joku linnakkeen pojista väijyy kaatuneen puunrungon takana ampuakseen oravaa!"

Kun Opas osoitti sormellaan puhuessaan, Jasperin terävä silmä tavoitti pian kohteen, jota se tarkoitti. Yksi vihollisen nuorista satureista, palaen halusta kunnostautua, oli hiipinyt tovereittensa luota kohti sitä suojapaikkaa, mihin Chingachgook oli kätkeytynyt; ja koska jälkimmäinen harhautui vihollisen näennäisestä rauhallisuudesta ja oli lisäksi keskittynyt joihinkin omiin valmisteluihinsa, oli hän ilmeisesti joutunut Mingon näkökenttään. Tämä oli ilmeistä siitä, että Irokesi valmistautui ampumaan, sillä Chingachgook itse ei

ollut näkyvissä joen läntiseltä rannalta. Kosken juova oli Oswegon mutkassa, ja itäinen rantaviiva muodosti niin laajan kaaren, että Chingachgook oli aivan lähellä vihollista suorassa linjassa, vaikkakin maan puolella väliä oli useita satoja jalkoja; tämän johdosta Opas ja Jasper olivat miltei yhtä etäällä kummastakin osapuolesta. Joen keskimääräinen leveys oli vähän alle 200 kyynärää, joten sama matka oli kahden tarkkailijan ja vaanivan Irokesin välillä.

"Käärmeen täytyy olla jossain tuolla", totesi Opas, joka ei päästänyt nuorta soturia hetkeksikään silmistään, "ja kuitenkin ei hän ole jostain syystä varuillaan päästäessään Mingo paholaisen niin lähelle itseään selvissä verenvuodatuksen aikeissa."

"Katso!" keskeytti Jasper, — tuolla on Delavaren ampuman indianin ruumis! Se on ajautunut kalliolle, ja virta on pakottanut pään ja kasvot veden yläpuolelle."

"Hyvin mahdollista, poika, hyvin mahdollista. Ihmisen luonto ei ole paljoa parempi ajopuun runkoa, kun sen sieraimiin puhallettu henki on lähtenyt. Tuo Irokesi ei enää tee pahaa kenellekään, mutta tämä väijyvä villi on aikeissa ottaa parhaan ja koetelluimman ystäväni skalpin."

Opas keskeytti yht'äkkiä itsensä ja kohotti kiväärinsä, harvinaisen pitkän ase, tähtäsi ihailtavan tarkasti ja laukaisi nopeasti. Irokesi vastaisella rannalla oli juuri tähtäämässä, kun Hirvensurman kuolettava viesti saapui. Hänen kiväärinsä tosin laukesi, mutta piippu oli silloin taivasta kohti, kun taas mies itse syöksyi pusikkoon aivan selvästi haavoittuneena, ehkä kuolettavastikin.

"Vaaniva paholainen aiheutti tuon itse", mutisi Opas ankarasti, samalla kun, pudottaen kiväärin tukin maahan, hän alkoi ladata uudelleen. "Chingachgook ja minä olemme olleet kavereita siitä asti, kun olimme poikasia, ja olemme taistelleet yhdessä useissa verisissä kahakoissa ranskalaisia vastaan. Ei kai tuo typerä viholainen kuvitellut, että seisaisin vieressä toimettona ja katselisin päältä, miten paras ystäväni tuhottaisiin väijytyksessä?"

"Olemme olleet Käärmeelle yhtä suureksi hyödyksi kuin hän oli meille. Nuo kelmit ovat huolissaan, Opas, ja vetäytyvät suojapaikkoihinsa havaittuaan, että pääsemme heihin käsiksi vielä joen ylikin."

"Tuo laukaus ei paljon merkitse, Jasper, ei paljonkaan. Kysy keltä vain 60. rykmentistä ja he voivat kertoa sinulle, mitä Hirvensurma pystyy tekemään ja on tehnyt, kaiken lisäksi vielä silloin, kun luodit lentelivät päämme ympärillä kuin

rakeet myrskysäällä. Ei, ei! tämä ei paljon merkkää, ja ajattelematon väijyjä aiheutti kaiken itse."

"Onko tuo koira vai hirvi, joka ui tätä rantaa kohti?" Opas hätkähti, sillä todellakin jokin hahmo oli ylittämässä jokea yläpuolelta kosken juovaa, jota kohti se kuitenkin hiljaksen siirtyi virtauksen voiman pakottamana. Uudistettu tarkastelu vakuutti molemmat katselijat, että kyseessä oli mies, vieläpä indiani, vaikka niin naamioitunut, ett'ei siitä voinut aluksi olla varma. Pelättiin jotain sotajuontaa, minkä vuoksi muukalaisen liikkeitä tarkkailtiin mitä huolellisimmin.

"Hän työntää jotain edessään uidessaan, ja hänen päänsä muistuttaa ajelehtivia lehtioksia", sanoi Jasper.

"Tuo on indianein konsteja, poika, mutta kristillinen rehellisyys paljastaa heidän juonensa."

Kun mies lähestyi hitaasti, alkoivat tarkkailijat epäillä ensivaikutelmiensa tarkkuutta, ja vasta kun kaksi kolmannesta virran leveydestä oli ylitetty, alkoi totuus heille selvitä.

"Suuri Käärme, kautta partani!" huudahti Opas, vilkaisten kumppaniinsa ja nauraen niin, että kyyneleet tulivat hänen silmiinsä pelkästä ihastuksesta siitä, että sotajuoni oli onnistunut. "Hän on sitonut lehtipuun oksia päähänsä naamioksi, pannut ruutisarven niitten päälle, sitonut kiväärin tuohon tukkipalaseen, jota hän työntää edellään, ja on uinut joen yli ystäviensä luokse. Hyvänen aika! Kuinka monta kertaa olemmekaan tehneet saman tempun verenhimoisten Mingojen nenän edessä Ty-joen kulkuväylillä!"

"Ehk'ei se sittenkään ole Käärme, Opas, en voi nähdä mitään tuttuja piirteitä."

"Piirteitä! Kuka etsii piirteitä indianista? Ei, ei, poika, maalaushan se ratkaisee, eikä kellään muulla kuin Delavarella ole tuollaista maalausta; nuo ovat hänen värinsä, Jasper, samoin kuin veneesi järvellä kantaa Pyhän Yrjön ristiä ja kuin ranskalaiset ripustavat pöytäliinansa lepattamaan tuuleen kaikki kalanruotojen ja hirvipaistin tahrat näkyvissä. Nyt näet silmän, poikaseni, ja se on päällikön silmä. Mutta, Eau-douce, niin hurja kuin se on taistelussa ja niin lasiselta kuin se näyttää lehtien joukossa" — tässä Opas painoi sormensa kevyesti mutta vaikuttavasti kumppalinsa käsivarrelle — "olen nähnyt sen vuodattavan kyyneleitä kuin sadetta. Tuon punanahan alla on sielu ja sydän, sen voit uskoa; tosin ne ovat sielu ja sydän varustettuna erilaisilla lahjoilla kuin meidän."

"Ei kukaan, joka on tuntenut päällikön, voi sitä epäillä."

"Minä *tiedän* sen", vastasi toinen ylpeästi, "sillä minä olen ollut hänen kumppalinsa surussa ja ilossa; toisessa olen huomannut hänen olevan mies, vaikka kuinkakin suuri suru olisi häntä kohdannut, toisessa päällikkö, joka tietää, että hänen heimonsa naiset ovat hempeimmillään kevyessä ilonpidossa. Mutta hiljaa! On liian paljon uudisasutusten ihmisten kaltaista vuodattaa pehmeitä puheita toisen korvaan, ja Käärmeellä on terävät aistit. Hän tietää, että pidän hänestä ja että puhun hänestä hyvää hänen selkänsä takana, mutta Delavarella on vaatimattomuus olemuksensa ytimessä, vaikkakin hän kerskuu kuin syntinen paaluun sidottuna."

Käärme nousi nyt rannalle suoraan kahden kumppalinsa edessä, minkä täsmällisen paikan hän lienee tuntenut ennenkuin jätti itärannan. Noustun vedestä, puisti hän itseään kuin koira ja päästi huuliltaan tuon ystävällisen äänen "hugh!"

"Oliko viisaasti tehty, Chingachgook," sanoi Opas nuhdellen, "oliko viisasta yksinään mennä vakoilemaan tusinoita Mingoja? Tosi on ett'ei Hirvensurma petä milloinkaan, mutta Oswego on leveä, ja tuo metsäläinen nosti tuskin muuta kuin pään ja olkapäät pensaita korkeammalle; harjaantumaton käsi ja tottumaton silmä olisi helposti voinut ampua sivu. Teidän olisi pitänyt ajatella tätä asiaa, päällikkö, teidän olisi pitänyt se tehdä."

"Suuri Käärme on mohikanilainen soturi — hän näkee ainoastaan vihollisensa, kun hän on sotaretkellä, ja hänen esi-isänsä ovat lyöneet Mingot takaapäin, aina siitä saakka kuin vedet alkoivat juosta."

"Minä tunnen lahjanne ja kunnioitan niitä myös. Ei kukaan koskaan ole kuuleva minun valittavan sitä, että punanahka seuraa punanahan luonnetta, mutta varovaisuus sopii sotilaalle yhtä hyvin kuin urhoollisuuskin. Menkää mr. Capin luo ja käskekää hänen tulla tänne. Meillä on aivan vähän keskustelemisen aikaa, ja kuitenkin ovat tuumamme pian toimeenpantavat, sillä kauan ei viivy, ennenkuin nuo Mingot taas yrittävät meille turmiota virittää." Nuorukainen totteli, ja muutaman minuutin kuluttua olivat kaikki neljä kokoontuneet eräälle vihollisilta täydellisesti piilossa olevalle paikalle, jossa he, tarkasti pitäen silmällä niiden liikkeitä, keskustelivat siitä mitä nyt oli tehtävä.

Päivä oli jo päättymäisillään, niin että ainoastaan muutamia minuutia tarvitsi

kulua, kunnes päivänvalo sammuisi ja tavallista synkempi pimeys näytti astuvan sijaan. Aurinko oli jo laskenut, ja hämärä tämän leveysasteen vaiheilla oli pian muuttuva synkäksi yön pimeydeksi. Matkalaisten toiveet perustuivat nyt pääasiallisesti tähän etuisaan seikkaan, vaikka se tuotti vaaroja, koska juuri sama pimeys, joka edistäisi heidän pakenemistaan, samalla yhtähyvin tulisi salaamaan heidän viekkaiden vihollistensa liikkeitä.

"Se hetki on tullut", sanoi Opas, "jolloin meidän tuumamme ovat tyynesti tehtävät, jotta voisimme toimia yksimielisesti ja täydellä käsityksellä tehtävästämme ja lahjoistamme. Tunnin kuluttua ovat nämä metsät niin pimeät kuin pikimustin yö, ja jos milloinkaan tahdomme saapua linnaseen, niin täytyy meidän käyttää hyväksemme tätä etuisaa tilaisuutta. Mitä sanotte te, mr. Cap, sillä vaikka teillä ei ole juuri paljon kokemusta metsätaisteluista ja peräytymisretkistä, niin oikeuttavat ikävuotenne teidät keskustelussa ensimmäisenä puhumaan, kun asiain laita on semmoinen kuin nyt."

"Kaikki mikä meidän on tehtävä on minun ajatukseni mukaan se, että astumme ruuheen, heti kuin tulee niin pimeä, ett'eivät vihollisten vakoojat voi meitä nähdä, ja sitten kiiruhdamme satamaan, niin joutuin kuin tuuli ja virran vienti myöntävät."

"Se on helposti sanottu, vaan ei niin helposti tehty," vastasi Opas. "Me tulemme enemmän alttiiksi vaaralle joella kuin jos kuljemme metsätietä myöten; sitä paitsi on tuolla alhaalla putous, enkä ole laisinkaan vakuutettu, voiko itse Jasperkaan pilkko pimeässä kuletaa veneen eheänä siitä alas. Mitä sanotte, poika, omasta taitavuudestanne ja kyvystänne."

"Minun mielipiteeni on sama kuin mr. Capin mitä ruuhen käyttämiseen tulee; Mabel on liian hento kulkemaan rämetten ja puunjuurien yli semmoisena yönä, kuin nyt näkyy olevan tulossa, ja muutenkin tunnen itseni rohkeammaksi ja varmemmaksi vesillä kuin maalla."

"Rohkea olette aina, poikani, ja jotenkin tarkka silmä on teillä luullakseni myöskin, katsoen siihen että olette oleskellut niin paljon kirkkaassa auringonpaisteessa ja niin vähän metsissä. Vesi ei jätä mitään jälkeä; ruuhi on sekä nopsa että kepeä kulkiessaan myötä virtaa, eikä kersantin tyttären hennot jäsenet tule kärsimään sen liikkeistä. Mutta toiselta puolen ei joella ole mitään muuta suojaa kuin taivaan pilvet; vaarallista on antautua koskeen selvällä päivälläkin ja meillä on hyvä peninkulma vesitietä tästä majoitukselle. Maalla

olevasta jälestä ei myöskään ole niin huokea saada selkoa yön pimeydessä. Epäilen itsekin, Jasper, mitä tietä meidän on päättäminen kulkea."

"Jos Käärme ja minä voisimme uida koskessa olevan toisen ruuhemme luokse ja tuoda sen takaisin, niin katsoisin vesitietä meille varmimmaksi."

"Niin, jos se olisi mahdollista; ja kuitenkin olisi se helposti tehty, niin pian kuin tulee vähän pimeämpi. No niin, kun ajattelen kersantin tytärtä ja hänen lahjojansa, niin luulenpa kuitenkin tätä melkein paraaksi. Jos olisimme ainoastaan miehenpuolia, niin olisi hauska saada olla piilosilla tuolla toisella puolen jokea olevien metsäläisten kanssa. Tahdotteko koettaa hankkia ruuhi tänne, Jasper?"

"Opas, minä tahdon koettaa kaikki, mikä voi edistää Mabelin pelastusta."

"Se on jalo tunne, ja minä arvaan sen olevan luonnossa. Käärme voi auttaa teitä; te riistätte noilta konnilta ainakin yhden keinon, jolla voisivat pahennusta aikaansaada."

YHDEKSÄS LUKU.

Kohtaus koskessa. — Chingachgook vihollisten joukossa. — Pelastus.

Ratkaistuaan tämän tärkeän kysymyksen, valmistautuivat seurueen eri jäsenet tuumaa toimeenpanemaan. Illan varjot laskeusivat nopeasti metsän päälle, ja kun kaikki oli valmiina yritykseen, huomattiin olevan mahdoton eroittaa esineitä toisella rannalla. Aika kiiruhti, sillä voihan indianien viekkaus keksiä senkin seitsemän keinoa näin kapean virran poikki kulkemiseen, jonkatähden Opas rauhattomana odotti saavansa jättää paikan. Samassa kuin Jasper ja hänen seuralaisensa, varustettuina ainoastaan puukoilla ja Delavarin tomahavkillä, astuivat jokeen ja kokivat suurimmalla varovaisuudella salata liikkeitään, toi Opas Mabelin piilopaikasta, ja käskien hänen ja Capin kulkea rantaa pitkin kosken alapuolelle, astui hän itse ruuheen, kulkeakseen samalle paikalle.

Tämä oli helposti tehty. Ruuhi asetettiin rantaa vasten. Mabel ja hänen setänsä astuivat siihen ja asettuivat tavallisille paikolleen; Opas seisoj perässä ja piti pensaasta kiinni estääkseen virtaa heitä poisviemästä. Tämän tehtyä seurasi muutamia minuita kestävä äänetön, jännittävä odotusaika, kun varrottiin toisten rohkean yrityksen päättymistä.

Kun molemmat ruuhen noutoon lähteneet uimalla olivat saapuneet matalampaan paikkaan, alkoivat he, käsitysten kävellen, varovasti kahlata sinnepäin, missä arvelivat ruuhen olevan. Mutta nyt oli jo niin pimeä, että pian huomasivat näön heitä aivan vähän auttavan, ja sentähden täytyi heidän antautua sen vainun johdettaviksi, joka tekee metsästäjälle mahdolliseksi löytää tiensä metsässä, kun aurinko on laskenut, kun ei mitään tähteä ole näkyvissä ja kaikki tuntuu sekasorrolta sille, joka on vähemmän tottunut metsän mutkateihin. Asiain näin ollen antautui Jasper Delavarin ohjattavaksi, joka elämän-laatuunsa nähden erittäin hyvin sopi oppaaksi. Helppo ei suinkaan ollut tällä aikaa päivästä kahlata vaahoavassa elementissä ja sitä paitsi täydellisesti pitää silmällä kaikkia vaarallisia paikkoja, joita oli väistäminen. Pari kertaa muuttivat kuleksijat

suuntaa äkkiarvaamatta tavattuansa syvää vettä, sillä he tiesivät hyvin, että vene oli tarttunut kosken matalimpaan paikkaan. Tämä tieto ainoana opastajana olivat he kahlaileet joessa neljännes tunnin, kuten luulivat, saapumatta hakemaansa esinettä sen lähemmäksi, kuin kahlaamisen alussa olivat olleet. Juuri kuin Delavari oli pysähtymäisillään ilmoittaaksensa seuralaiselleen, että olisi paras kääntyä takaisin rantaan ja valita uusi lähtöpaikka, näki hän ihmisolennon liikkuvan vedessä käsivarren pituuden päässä hänestä. Hän käsitti paikalla että Irokesi oli liikkeessä samaa asiata varten kuin hän itsekin.

"Mingo", kuiskasi hän vieressään seisovan Jasperin korvaan. "Käärme tahtoo näyttää veljelleen, miten on oltava viekkaana".

Nuori merimies huomasi samassa vihollisen hahmon, ja tämä kammottava totuus säpsähytti häntä. Käsittäen välttämättömäksi kaikessa luottaa Delavaripäällikköön, seisahtui hän ystävänsä varovasti mennessä sille suunnalle, johon Irokesi oli kadonnut. Seuraavassa tuokiossa tuli tämä kuitenkin uudelleen heitä vastaan. Vesi pauhasi niin kovasti, ett'ei tarvinnut peljätä kuulemista, ja kääntyen taaksepäin, sanoi Chingachgook:

"Jätä asia Käärmeen älyn nojaan!"

"Uj", huudahti metsäläinen, kun tuli likemmäksi, "ruuhi on löytynyt, mutta minulla ei ollut ketään joka olisi auttanut minua. Tulkaa ottakaamme se luodolta irti".

"Mielellämme", vastasi Käärme, käyttäen samaa murretta kuin puhujakin, "mene edellä; me seuraamme perästä."

Metsäläinen, joka ei voinut eroittaa ääntä ja lausetapaa keskellä kohisevaa koskea, kulki edellä, toiset seurasivat lähellä hänen perässään ja kaikki kolme saapuivat pian ruuhen luo. Irokesi tarttui sen toiseen päähän, Chingachgook keskeen ja Jasper toiseen, koska oli tärkeätä ett'ei vieras keksisi keltanaaman läsnäoloa joka helposti olisi voinut tapahtua, jos hän olisi nähnyt sen vähän vaatteuksen, joka vielä oli nuorukaisen yllä, tahi vaan hänen päänmuotonsa ylipäänsä.

"Nosta", sanoi Irokesi kansansa lyhyellä, päättävällä lausuntotavalla. Vähällä vaivalla nostettiin ruuhi irti kallion laidasta, kallistettiin hetkiseksi syrjälleen, jotta vesi valuisi pois, ja laskettiin sitten varovasti veteen. Kaikki kolme pitivät sitä tanakasti kiinni, ett'ei väkevä virta ryöstäisi sitä heidän käsistään, ja Irokesi,

joka kulki edellä ja siis piti kokasta kiinni, käänsi suuntansa itärantaa kohden, missä tiesi kumppanien häntä odottavan.

Kun Delavari ja Jasper hyvin tiesivät, että täytyi löytyä muitakin Irokeseja virrassa, koska heidän oma ilmestymisensä ei ollut herättänyt minkäänlaista kummastusta hänessä, jonka olivat kohdanneet, niin käsittivät he suurimman varovaisuuden välttämättömäksi. Irokesi, joka kulki edellä, astui verkalleen eteenpäin, vielä pitäen kiinni ruuhesta ja kulettaen perässään vastahakoisia seuralaisiaan. Chingachgook nosti jo kerran tomahavkiaa ja oli upottamaisillaan sen pahaa luulemattoman metsäläisen päähän; mutta koska oli luultava että indianin kuolemanhuuto tahi virran kulettama ruumis herättäisi hälinää, muutti varova päällikkö tuumansa. Seuraavassa tuokiossa katui hän tätä päätöstänsä, sillä kaikki kolme olivat yht'äkkiä neljän tai viiden metsäläisen keskellä, jotka myöskin oli laitettu ruuhaa etsimään.

Tuon tavallisen lyhyen, omituisen, tyytyväisyyttä ilmoittavan huudahtamisen jälkeen, tarttuivat vastatulleet halukkaasti ruuheen. Apu oli odottamaton ja teki vihollisen niin paljoa voimallisemmaksi, että älykäs ja päätteliäs Delavarikin joutui hämilleen ja neuvottomaksi. Irokesit, jotka näyttivät täydellisesti ymmärtävän asiansa, kiiruhtivat neuvottelemaan pysähtymättä omaa rantaansa kohti. Heidän tarkoituksensa oli selvästi tuoda airot, jotka olivat ottaneet huostaansa, ja antaa kolmen tahi neljän sotilaan astua ruuheen pyssyineen ja ruutisarvineen, joiden kastuminen vedessä oli ollut ainoa syy siihen, etteivät jo aikaa sitten yön pimeydessä olleet täten kulkeneet joen yli.

Ystävät ja viholliset, täten yhteen liittyneinä, saapuivat nyt itäiselle virranjuovalle, joka oli niin syvä ettei voitu kahlaamalla mennä sen yli. Tässä syntyi lyhyt viivyke, koska oli välttämätön päättää millä tavalla ruuhi oli yli vietävä.

Pysähtyminen lisäsi Jasperin ilmitulon vaaraa, joka kuitenkin oli niin kekseliäs että viskasi lakkinsa ruuheen. Jos hän olisi ollut nututta ja paidatta, niin olisi hänen ruumiinsa haamu tässä pimeydessä varmaankin vetänyt vähemmän huomiota puoleensa. Hänen asemansa ruuhen perän takana esti myöskin jonkun vähän hänen ilmi joutumistansa koska Irokesit luonnollisesti katselivat ihan toiselle suunnalle. Toisin oli Chingachgookin laita. Hän oli sanan oikeassa merkityksessä verivihollistensa keskellä ja voi tuskin siirtyä tuumaakaan koskematta johonkuhun heistä. Kuitenkin näytti hän ihan tyyneltä, vaikka koko hänen olentonsa oli jännitetty tilaisuuden tullessa joko pakenemaan tahi

antamaan kuolemaniskun.

"Uikoot kaikki nuoret mieheni paitsi kaksi, yksi ruuhen kummassakin päässä, tuolle puolen aseitaan noutamaan", sanoi etevin Irokeseista. "Nämät kaksi viekööt ruuhen virran yli."

Indianit tottelivat käskyä, jättäen Jasperin ruuhen perään, ja sen Irokesin, joka oli ruuhen löytänyt, sen kokan ohjaajaksi. Chingachgook kyykistyi niin syvälle veteen, että kaikki huomaamatta menivät ohitse. Veden loiske, käsien liikkuminen ja heidän huutonsa toisilleen ilmoittivat pian, että nuo neljä viimeksi tullutta jo olivat uimassa. Heti kun Delavari oli varma tästä, nousi hän ylös, asettui entiselle paikallensa ja alkoi luulla, että toimimisen hetki. oli tullut.

Joku itseänsä hillitsemään vähemmän tottunut kuin tämä soturi, olisi nyt varmaankin iskenyt kuoleman iskun, mutta Chingachgook tiesi että useampia Irokesia oli joessa hänen takanansa, ja hän oli siksi harjaantunut ja kokenut sotilas, ett'ei suotta antautunut vaaraan. Hän antoi indianin lykätä ruuhen syvälle ja kaikki kolme alkoivat uida itäistä rantaa kohti. Mutta sen sijaan kuin muka olisi pitänyt lykätä ruuhta poikki virtaan, huomasivat Delavari ja Jasper tuskin olevansa sen kovimman voiman vaikutuksen alaisina ennenkuin alkoivat uida semmoiseen suuntaan, että estivät virtaa kulettamasta ruuhta eteenpäin. Tätä he kumminkaan eivät tehneet yht'äkkiä, vaan varovasti ja vähin erin, jotta Irokesei ensiksi luuli kamppailevansa ainoastaan virtaa vastaan. Näiden vastakkaisten voimain vaikutuksen alaisena kulki ruuhi virtaa alaspäin, ja parin minuutin kuluttua ui se vielä syvemmässä vedessä lähellä koskea. Nyt oivalsi Irokesei kuitenkin, että joku erinomainen seikka esti sen kulkua, ja katsoen taaksensa, huomasi hän paikalla toisten yhdistetyin voimin vastustavan häntä.

Tuo toinen luonto, jonka tottumus synnyttää, sanoi paikalla Irokeseille, että hän oli yksinään vihollisten seassa. Työntäen vettä sivulle päin, syöksi hän yht'äkkiä Chingachgookin päälle ja tarttui hänen kurkkuunsa. Heittäen irti ruuhesta, hyökkäsivät indianit toistensa kimppuun kuin tiikerit. Vaikka taistelivat synkän yön pimeydessä ja elementissä semmoisessa, joka oli kahta vaarallisempi elämästä ja kuolemasta kamppaileville, näyttivät he unhottavan kaikki paitsi molemminpuolisen halunsa päästä, voittajaksi ottelussa.

Jasper oli nyt yksin ruuhen haltiana, ja hänen ensimmäinen ajatuksensa oli uida Delavarin avuksi, mutta ruuhen turvaan saamisen välttämättömyys astui hänen mieleensä kymmenkertaisella voimalla, ja hetkisen kuunneltuaan taistelevain

raskasta hengitystä, koki hän niin pian kuin mahdollista ehtiä läntiselle rannalle, Lyhyen etsimisen perästä onnistui hänen saada selkoa muista seuralaisista ja pani sitten vaatteet päälleen. Muutama sana oli riittävä selittämään minkälaiseen asemaan hän oli jättänyt Delavarin ja millä tavalla ruuhi oli saatu.

Syvä äänettömyys seurasi hänen kertomustansa, ja kaikki kuuntelivat tarkasti, turhaan toivoen saada jotain varmuutta sen taistelun päättymisestä, joka juuri oli tapahtunut tahi jota nyt ehkä paraillaan taisteltiin vedessä. Mitään muuta ei kuulunut kuin tuo lakkaamaton pauhaaminen kohisevasta koskesta, ja viholliset toisella rannalla pitivät edelleen syvää äänettömyyttä.

"Ottakaa tämä airo, Jasper," sanoi Opas vakaasti, vaikka hänen äänensä kuului tavallista kolkommalta, "ja seuratkaa jälestä omalla ruuhellanne. Emme voi huoltaa jäädä tähän kauvemaksi aikaa."

"Mutta Käärme?"

"Hän on oman jumalansa hallussa ja elää tai kuolee luojaan tahdon mukaan. Emme voi tehdä mitään häntä auttaaksemme emmekä antautua kovin suureen vaaraan pysymällä tässä toimettomina kuin naiset, jotka jaarittelevat pienistä vastoinkäymisistään. Tämä pimeys on kallis."

Kova, pitkä, kimakka ulvonta kuului toiselta rannalta ja keskeytti Oppaan puheen.

"Mitä merkitsee tämä melu, mr. Opas? kysyi Cap. "Se kuuluu paremmin helvetin-henkien ulvonnalta kuin ristittyin ihmisten kurkuista lähtevältä ääneltä."

"Ristityitä he eivät ole, eivätkä väitä niitä olevansa tahi toivo niiksi tulla, ja kun kutsutte heitä helvetin hengiksi, olette tuskin antanut heille väärän nimen. Tuo ulvonta on ilohuuto, ja he ovat päästäneet sen voittajina. Käärmeen ruumis, elävänä tai kuolleena, on epäilemättä heidän hallussaan."

"Ja me!" huudahti Jasper, joka tunsu jaloa surua, kun se ajatus, että hän ehkä olisi voinut estää onnettomuuden, jos ei olisi jättänyt kumppaniansa, tunki hänen mieleensä.

"Emme voi auttaa päällikköä, poikani, ja meidän täytyy jättää tämä paikka niin pian kuin mahdollista."

"Koettamatta vapauttaa häntä! ... tietämättä edes onko hän kuolleena tahi elävänä!"

"Jasper on oikeassa," sanoi Mabel vakavasti, vaikka vapisevalla äänellä. "Minä en ole peloissani, setä, ja tahdon jäädä tähän, kunnes saamme tietää, miten käy ystävällemme on käynyt."

"Tuossa tuumassa näyttää olevan järkeä, Opas," virkkoi Cap. "Kunnollinen merimies ei voi luopua kumppalistaan, ja olen iloinen tavatessani näin oikeita mielipiteitä näissä sisävesi-ihmisissä."

"Jaaritukia," jatkoi Opas rauhattomasti, ja lykkäsi puhuessaan ruuhen virtaan. "Te ette ymmärrä mitään ettekä pelkää mitään. Jos pidätte henkeänne arvossa, niin toimittakaa että pääsette majoitukselle, ja jättäkää Delavari luojan haltuun. Metsävuohi, joka kovin usein käypi nuolupaikalla [hiekkainen, kiteytyneestä suolasta rikas maa, jota kaikki kasvia syövät eläimet halukkaasti etsivät.], joutuu viimein metsästäjän pauloihin."

Tämä kohtaaminen oli tavallaan juhlallinen, ja tuo vilkas, jalomielinen Mabel tunsu verensä kiertävän suonissa nopeammin ja poskiansa polttavan, kun ruuhi pistihen väkevään virtaan. Yön pimeys oli hieman vähennyt pilvien hajottua, mutta suuret, tuuheat puut tekivät rannat niin pimeiksi, että ruuhet olivat pikimustassa varjossa, joka suojeli niitä keksimisen vaaralta. Aivan luonnollista kuitenkin oli, että kaikissa vallitsi jonkunlainen epävarmuuden tunne, ja Jasperkin, joka jokaisen omituisen äänen tullessa metsästä alkoi vapista Mabelin tähden, katseli matkalla rauhattomasti ympärilleen. Airoa käytettiin suurimmalla varovaisuudella, sillä vähinkin ääni olisi siinä syvässä äänettömyydessä, joka kaikkialla vallitsi, helposti voinut ilmoittaa valppaille Irokeseille, missä pakolaiset olivat.

Jasper ja Opas olivat päättäneet antaa ruuhten kulkea jonkun aikaa melkeen itsestensä, ja se haudan hiljaisuus, joka vallitsi laajassa, melkeen rajattomassa metsässä, saattoi heidät huomaamaan jokaisen äänen, joka sieltä voi tulla. Kauan olivat he kuitenkin turhaan kuunnelleet, kun Oppaan tarkka korva luuli kuulevansa semmoisen rapsauksen, kuin jos kuiva oksa olisi polkastu poikki. Jokainen, joka on tottunut tähän omituiseen ääneen, tietää kuinka helposti korva äkkää ja eroittaa sen kaikesta muusta rapinasta metsässä.

"Joku kävelee länsi rannalla," sanoi Opas hiljaa Jasperille. "Ovatkohan

Irokesit jo voineet kulkea joen yli aseineen ja ilman ruuhetta?"

"Ehkä se on Delavari. Hänen täytyy tietysti seurata meitä pitkin rantaa saadakseen meistä selkoa. Antakaa minun mennä lähemmäksi rantaa vakoillakseni."

"Tehkää se, poikani, vaan pidelkää airoa sujuvasti älkääkä millään muotoa menkö maalle olematta varma asiastanne."

Kymmenen rauhatonta minuutia seurasi Jasperin ruuhien kadottua, joka luikahti pois niin äänetönnä kuin olisi veteen vajonnut, ennenkuin Mabel voi saada uskoneeksi, että nuorukainen todellakin yksinään oli uskaltanut tuolle retkelle, joka hänestä näytti niin vaaralliselta. Sillä välin jatkoivat muut kulkua alaspäin uskaltamatta hiiskahtaa sanaakaan, ja melkeenpä hengittämättä, niin harras oli kaikkien toivo keksiä vähimmänkään joen rannalta tulevan äänen. Mutta sama juhmallinen, voisi melkeen sanoa jylhä tyyneys vallitsi kuin ennenkin; veden loiskahteleminen vähäpätöisiä vastuksia vastaan, ja puiden humina oli ainoa, mikä häiritsi äänettömyyttä. Mainitun ajan kuluttua kuului taaskin puunoksain hiljainen ratiseminen, ja Opas luuli kuulevansa tukahdutetuita ääniä.

"Minä voin erehtyä," sanoi hän, "sillä usein tulee kuvittelevaan mitä hartaasti toivoo, mutta nuo äänet tuntuivat Delavarin syviltä ääniltä."

"Minä näin jotain veden päällä," kuiskasi Mabel, jonka silmä, Jasperin katomaisen perästä, lakkaamatta tarkasti synkän pimeyden leveää varjoa.

"Ruuhi se on," huudahti Opas iloisesti. "Kaikki lienee hyvin, muuten olisi pojasta jotain kuulunut."

Seuraavassa tuokiossa kulkivat molemmat ruuhet taasen sivukkein, ja Jasperin vartalo erotettiin hänen oman ruuhensa perässä. Kokassa istui toinen henkilö, ja kun nuorukainen hoiti airoa niin, että Opas ja Mabel saivat nähdä toisen kasvot, tunsivat he molemmat Suuren Käärmeen.

"Chingachgook, veljeni," sanoi Opas, ja hänen vapiseva äänensä ilmoitti tunnetten voimaa, "Mohikanien päällikkö, sydämeni on hyvin iloinen. Usein olemme yhdessä kamppailleet, mutta minä pelkäsin ett'ei se enään koskaan tulisi tapahtumaan."

"Uj! Mingot ovat naisia; kolme heidän päänahkaa riippuu vyölläni. He eivät

tiedä, miten voisivat osata Delavarien Suureen Käärmeeseen. Heidän sydämissään ei ole ollenkaan verta ja heidän ajatuksensa ovat paluumatkalla suuren järven yli."

"Oletteko ollut heidän joukossansa päällikkö? Mitenkä kävi sotilaalle, joka oli joessa?"

"Hän on muuttunut kalaksi ja makaa joen pohjassa ankeriasten toverina. Hänen veljensä pankoot hänelle syöttiä koukkuihinsa. Opas, minä olen laskenut vihollisten lukumäärän ja käsitellyt heidän pyssyjänsä."

"Ah, tiesinhän hänen olevan uskalikon!" huudahti Opas englannin kielellä, ensiksi käytettyään delavarinkieltä. "Tuo vallaton ihminen on ollut heidän keskellensä ja tuonut mukanaan meille koko heidän historiansa. Kertokaa, Chingachgook, ja minä ilmoitan sen sitten ystävillemme."

Delavari kertoi nyt vakaalla tavallaan pää-asiallisemmat kohdat seikkailustaan siitä saakka kuin hän viimeksi nähtiin joessa taistelevan vastustajansa kanssa. Tämän kohtalosta hän ei maininnut sen enempää, koska ei ollut tavallista, että sotilas kehui urotöistään silloin kuin antoi niistä selityksen. Heti päästyänsä voitolle tuossa peloittavassa taistelussa, oli hän uinut itäiselle rannalle, noussut varovasti maalle ja hiipinyt pimeyden suojassa Irokesien joukkoon, joutumatta ilmi tai edes epäluulon alaiseksi. Kerta oli häntä kysely, vaan hän oli vastannut olevansa Nuolenkärki, ja sen jälkeen oli hän päässyt kaikista kysymyksistä. Muutamista satunnaisista lauseista kuuli hän että metsäläiset halusta toivoivat saada valtoihinsa Mabelin ja hänen setänsä, jonka arvon suhteen he kuitenkin näkyivät erehtyneen. Hän sai myöskin kyllin tukea sille epäluulolle, että Nuolenkärki oli ilmoittanut heidät vihollisille jostakin syystä, jota nyt ei ollut huokea arvata, koska hän ei vielä ollut saanut palkintoa avustaan.

Opas ilmoitti muille tästä kertomuksesta ainoastaan sen, minkä katsoi riittäväksi poistamaan heidän epäilyksiään, samalla myöskin ilmoittaen, että hän katsoi toimimis-hetken tulleeeksi, koska Irokesit eivät vielä täydelleen olleet tointuneet tappioidensa vaikuttamasta hämmästyksestä.

"Me tulemme tapaamaan heidät kosken luona, sitä en epäile," sanoi hän, "ja siellä tulee kohtaloksemme joko pakoon pääseminen tai heidän käsiinsä joutuminen. Matka linnaan on silloin niin vähäinen, että melkeen olen arvellut astua maalle Mabelin kanssa, saattaa hänet jotakin oikotietä myöten majoitus-

paikkaan ja jättää ruuhet omiin varoihinsa koskeen."

"Se ei koskaan onnistu, Opas," keskeytti häntä Jasper innoissansa.

"Mabel ei ole kyllin väkevä kulkemaan metsien läpi tällaisena yönä.

Antakaa hänen astua minun ruuheeni, ja minä joko menetän henkeni taikka vien hänet terveenä koskea alas, olkoonpa vaan näinkin pimeä."

"En epäile hyvää tahtoanne, poikani, mutta täytyy olla sallimuksen silmä, eikä teidän, ohjaamassa, jos mieli päästä eheänä Oswego-virtaa alas sellaisena yönä kuin tämä on."

"Ja kuka saattaa hänet terveenä majoitus paikalle, jos hän astuu maalle? Eikö yö ole yhtä pimeä maalla kuin vesillä? Vai luuletteko minun vähemmän ymmärtävän ammattiani kuin te omaanne?"

"Rohkeasti puhuttu, poikani, mutta jospa eksyisinkin metsässä — vaikka en usko kenenkään todenmukaisesti voivan sitä sanoa — jos kuitenkin sen tekisin, niin ei siitä olisi sen pahempaa, kuin että meidän täytyisi majoilla yö metsässä, jotavastoin väärä aironvetämä tai ruuhen heilahdus viskaisi teidät ja Mabelin veteen, josta hän arvattavasti ei nousisi hengissä jälleen."

"Minä lykkään päättämisen Mabelin valtaan; olen varma siitä, että hän tuntee itsensä varmemmaksi ruuhessa."

"Minä luotan suuresti teihin molempiin," sanoi kersantin tytär, "enkä epäile, ett'ette tahdo tehdä kaikkia mitä voitte, osoittaaksenne isälleni kuinka suuressa arvossa häntä pidätte; vaan minun täytyy myöntää etten mielelläni tahdo jättää ruuhta, nyt kun olemme varmat siitä, että vihollisia on metsässä. Setäni saa kuitenkin ratkaista tämän kysymyksen minun puolestani."

"Mantere ei minua miellytä," sanoi Cap, "kun selvä tie meritse on edessä. Mabelille ja minulle on viisainta jäädä ruuheen."

"Olisi paras että Mabel vaihtaisi ruuhta," sanoi Jasper. "Minun on kuiva, ja Opaskin myöntänee, että minun silmäni ovat hänen silmiään tarkemmat vesillä."

"Sen teen kernaasti, poikani. Vesi kuuluu teidän lahjoihinne, eikä kukaan kiellä teidän harjaannuttaneen niitä korkeimmilleen. Laskekaa ruuhenne minun ruuheni viereen Jasper, niin jätän teille mitä olette pitävä kalliina aarteena."

Mabel astui toisesta ruuhesta toiseen ja istahti mukaan ottamainsa kapinnetten päälle, jotka tähän asti olivat olleet tämän ruuhen ainoana lastina. Heti kuin tämä oli tapahtunut, erosivat ruuhet vähän toisistansa ja airoja käytettiin, vaikka suurimmalla varovaisuudella. Puheminen lakkasi hiljaksen, ja kun lähestyttiin peloittavaa koskea, tunsivat kaikki hetken tärkeyden. Kaikki riippui perämiesten taitavuudesta, sillä jos jompikumpi ruuhi syöksisi kiveä vastaan, niin se ainakin kaatuisi, jos ei musertuisikaan, ja silloin ei ainoastaan jouduttaisi kaikkiin vaaroihin, joita joessa on tarjona, vaan Mabelin pelastaminen vainoojain kynsistä olisi miltei mahdoton. Suurin varovaisuus oli sentähden tarpeen.

Ruuhten kulkiessa varovasti eteenpäin alkoi kosken pauhina kuulua, ja Cap tarvitsi kaikki voimansa pysyäkseen paikallansa, kun nuo merkitsevät äänet tulivat yhä lähemmäksi keskellä pimeyttä, joka tuskin soi hänelle tilaisuutta nähdä metsittyneen rannan kehäpiirteitä ja lehväkaarrosta päänsä päällä. Hänellä oli vielä tuoreessa muistissa toinen putous, ja hänen kuvitusvoimansa loi nyt tulevan koskenlaskun yhtä vaaralliseksi kuin se oli ollut, josta hän vähän aikaa sitten oli suoriutunut, joten se epäily ja epävarmuus, joka häntä vallitsi, melkoisesti lisäsi vaaran suuruutta. Tässä kohden erehtyi kuitenkin tuo vanha merimies, sillä Oswegon kosket ja putoukset ovat hyvin erilaiset laadultaan ja voimaltaan. Matkalaisillemme oli se vastus, mikä nyt vielä oli voitettavana, vähäpätöinen sen suhteen, minkä jo olivat kestäneet.

"Tuo on siis se paikka, josta olette puhunut," sanoi Mabel Jasperille, kun kosken pauhina selvästi kuului.

"Niin — ja minä pyydän teitä luottamaan minuun — Opas kulkee koskea alas liian likeltä joen keskikohtaa. Hänen tulisi pitäytyä lähempänä itärantaa, mutta nyt ei hän voisi kuulla, jos huuttaisin. Pysykää jäykkänä ruuhessa, Mabel, älkääkä peljätkö."

Seuraavassa tuokiossa oli voimakas virta vienyt heidät koskeen, ja kolmen tai neljän minuutin kuluessa näki enemmän kummastunut kuin pelästynyt Mabel ympärillään ainoastaan valkeita vaahtokinoksia eikä kuullut muuta kuin veden pauhina. Ainakin kaksikymmentä kertaa näytti ruuhi olevan syöksemäisillään jotakin pyörtävää aaltoa vastaan, mutta yhtä usein liukui se ihan vahingoittumattomana sen ylitse, Jasperin voimakkaan käden ohjaamana. Ainoastaan yhden ainoan kerran näytti nuorukainen kadottavan valtansa heikon aluksen yli, joka muutamia silmänräpäyksiä pyöri ihan ympäri, mutta tuskallisella ponnistuksella sai hän sen taas valtoihinsa, ohjasi sen uudestaan

oikeaan kulkuväylään ja sai pian palkinnon kaikesta levottomuudestaan, kun huomasi tyynesti kulkevansa syvää vettä myöten kosken alapuolella.

"Kaikki on voitettu, Mabel," huudahti hän iloisena. "Vaara on ohitse ja nyt voitte toivoa näkeväanne isänne jo tänä yönä."

"Jumalalle kiitos! mutta minä näen jotain vedessä meitä likellä; eikö se ole ystäviemme ruuhi?"

Muutama aironvetämä vei Jasperin osoitetun esineen viereen. Se oli todellakin toinen ruuhi, tyhjänä ja talka ilmassa. Niin pian kuin nuorukainen oli saanut tämän selville, rupesi hän katselemaan eikö uimamiehiä näkyisi, ja suureksi ilokseen huomasi hän pian Capin, joka tuli huilaten virtaa alaspäin, sillä hän oli tahtonut ennen hukkuu kuin mennä maalle metsäläisten sekaan. Hän hilattiin ylös ruuheen, vaikka vaivalla, ja siihen päättyi etsiminen; sillä Jasper oli varma siitä, että Opas kahlas maalle, kernaammin kuin luopui rakkaasta pyssystään, saatikka vesi koskessa oli niin matalaa.

Jälellä oleva matka oli lyhyt, vaikka täytyi kulkea pimeässä ja epävarmuudessa. Vähän ajan kuluttua kuului sekava pauhina, joka väliin tuntui kaukaiselta ukkosen-jylinältä, väliin taas voimallisten vesijoukkojen pauhulta. Jasper selitti seuralaisillensa, että he nyt kuulivat meren kuohuilemisen rantaa vastaan. Mataloita niemekkeitä oli heidän edessään; eräasen niiden välissä olevaan lahteen kulki ruuhi ja törmäsi hiljaan rannalle. Ylimeno, joka sitten seurasi, oli niin lyhyt ja pikainen, että Mabel tuskin tiesi mitä tapahtui. Muutamassa minuutissa oli menty vahtimiesten ohitse, portti aukaistiin, ja kovassa mielenliikutuksessa oleva tyttö syöksi isänsä syliin.

KYMMENES LUKU.

Tuhannen saarta. — Puulinnoitus. Varoitus.

Tämän perästä tapaamme Oppaan, Jasperin, Mabelin ja hänen setänsä seuraamassa erästä komennuskuntaa, joka Mabelin isän, kersantti Dunhamin johtamana oli matkalla eräasen vahtipaikkaan, joka oli yhdessä n.k. Tuhannesta saaresta, likellä Pyh. Lorentson suuta. Linnan komentaja, majuri Dunkan, oli lähettänyt tämän sotalähetysten päästämään pois entisen vahtijoukon ja asettumaan sen sijaan; matka tehtiin Jasper Lännen Myrskypilvi nimisellä aluksella.

Kestettyään hirmuisen myrskyn Ontariolla, saapui Myrskypilvi mainittuun saaristoon, ja Jasperin taitavan käden ohjaamana luikerteli se toisin vuoroin niin soukkain salmien läpi, että salko- ja raakapuut tuskin näyttivät voivan päästä kulkemaan puiden oksiin tarttumatta, toisin vuoroin pieniä lahtia myöten, kadoten sitten taas kallioiden, puiden ja pensasten sekaan. Vesi oli niin kirkasta, ettei laskinluotia tarvittu käyttä, ja Jasper tunsu hyvin kaikki noiden pienten saarten välitse koukertelevat juovat ja salmet. Vihdoin kulki Myrskypilvi luonnon tekemän kalliolaiturin viereen, kiinnitystouvit vietiin maalle ja matkustajat olivat nyt kauan toivotun asemapaikan luona.

Mabel hyppäsi rannalle ilolla, jota hän ei huolinut salata, ja hänen isänsä laski sotamiehensä maalle semmoisella hilpeydellä, josta näkyi kuinka laivassa-olo oli häntä väsyttänyt. Asemapaikka, joksi sotamiehet jokapäiväisessä puheessa kutsuivat vahtipaikkaa, oli todella sopiva herättämään iloisia toiveita niissä, jotka niin kauan olivat olleet salvattuina laivan ahtaisin aloihin.

Ei yksikään saari ollut kovin korkea, vaan kaikki olivat ne kuitenkin siksi korkealla vedenpinnasta, että olivat sekä terveellisiä että turvallisia. Kaikki olivat enemmän tai vähemmän metsittyneitä ja useimmat tähän aikaan peitetty metsällä, johon kirves ei vielä milloinkaan ollut koskenut. Se saari, johon tuo

pieni vahtijoukko oli majoitettu, oli vähäpätöinen, ainoastaan noin viiden- tai kahdeksantoista tynnyrinalan laajuinen; jonkun sattumuksen kautta oli se kenties jo satoja vuosia ennen kertomustamme osaksi kadottanut metsänsä, niin että melkein toinen puoli sitä nyt oli pieni, ruohoa kasvava aukio. Rantoja reunusti pensaat, joita tarkalla huolella oli säilytetty, ikäänkuin varjostimina salaamaan sen sisäpuolella olevia ihmisiä ja esineitä. Näiden sekä muutamain puuryhmäin suojaan oli rakennettu kuusi tai kahdeksan matalaa suojaa komentavan upseerin ja sotamiesten asuinhuoneiksi, tavara-, keitto- ja sairashuoneiksi j.n.e. Nämät huoneet olivat tavalliseen tapaan rakennetut hirsistä, katetut puunkuorilla, ja koska ne olivat seisoneet tyhjinä muutamia kuukausia, olivat ne nyt niin mukavat ja rattosat kuin sellaiset asunnot tavallisesti ovat.

Saaren itäisessä päässä oli soukka, metsäinen niemi, jossa kasvoi niin tiheältä sekaisin kietoutunutta pikku-metsää, että oli melkein mahdoton nähdä sen läpi lehtien vielä puissa ollessa. Lähelle sitä erittäin soukkaa kannasta, joka yhdisti tämän niemen varsinaisen saaren kanssa, oli pieni puulinna rakennettu ja vahvaksi varustettu, jotta voisi kestää väkiryynnäköön. Hirret olivat niin paksut, ett'ei luodit voineet tunkea niiden läpi, neliskulmaisiksi hakatut ja niin sovitettut, ett'ei mikään paikka jäänyt puolustamattomaksi; ikkunat olivat ampumareikiä, ovi paksu ja pieni, ja katto, kuten muutkin rakennuksen osat, oli tehty veistetyistä hirsistä ja sateen estämistä varten peitetty puunkuorilla. Alikerros sisälsi, niinkuin tavallista on, muonavaroja ja aseita; toinen kerros oli tarkoitettu asuin- ja varustushuoneeksi, ja matala lakka oli väliseinillä jaettu kahdeksi tai kolmeksi huoneeksi, joihin voi mahtua lavereita kymmenelle jopa viidelletoistakin miehelle. Kaikki nämä laitokset olivat aivan yksinkertaiset ja halvat, mutta riittivät kuitenkin suojelemaan sotamiehiä äkki-arvaamattoman päällekkarkauksen vaaraa vastaan. Koska koko rakennus oli jotenkin matala, estivät puiden latvat näkemästä sen ylintä osaa, jos näet katselija ei ollut itse tässä saarella. Sen puolelle oli vapaa näköala ampumareijistä, vaikka vähäiset pensaat myöskin sillä suunnalla paikoin enemmän paikoin vähemmän varjostivat puutornin juurta. Se oli rakennettu niin likelle sen kalkkikallion laitaa, joka oli saaren perustana, että voi laskea sangon alas ja nostaa vettä järvestä, jos nimittäin varustusväen täytyi piiritystä kestää. Eri kerrokset pistivät siitä syystä pari jalkaa ulommaksi toisiansa, ja niiden väliä kuljettiin irtonaisia portaita myöten. Tämän lyhyen kertomuksen avulla luulemme nuorten lukijaimme voivan saada johonkinmäärin selvän käsityksen tästä varustuksesta, jolla tulee olemaan tärkeä sija siinä kertomuksessa, johon nyt ryhdymme.

Heti kuin Mabel oli jättänyt jäähyväiset Jasperille, joka paikalla palasi takaisin

saarelta, koska tuuli nyt oli myötäinen, otti hän yhden majan haltuunsa, ja ryhtyi naisellisella aistilla ja taidolla kaikkiin niihin pieniin taloudellisiin valmistuksiin, joita asianhaarat voivat myöntää, ei ainoastaan oman, vaan myöskin isänsä mukavuuden tähden. Turhan vaivan välttämiseksi laitettiin erityinen maja yhteiseksi aterioimishuoneeksi etevimmille komennuskuntalaisille, ja sotamiesten vaimot pitivät huolta ruu'an valmistamisesta ja muista askareista. Kersantin majan, joka oli paras saarella ja sentähden vapautettiin kaikesta talouspuuhinasta, järjesti Mabel semmoisella naisellisella aistilla, että hän oli oikein ylpeä kotinsa päältä.

Muutamia päiviä sen perästä, kuin oli tullut saareen, päätti kersantti Dunham tehdä retken, ryöstääksensä niitä ranskalaisia muonaveneitä, joiden tiedettiin, runsaasti lastattuina myöskin indianilaisilla tavaroilla, matkallansa ranskalaiseen Frontenak nimiseen linnaan tulevan kulkemaan saaren sivu ei kaukana siitä. Melkein koko vahtimiehistö seurasi häntä tälle retkelle, ja saareen jäi vaan korpraali Mac Nab ja kolme miestä, sekä Cap ja luutnantti Muir, joka vapaaehtoisena oli seurannut saarelle ja korkeamman upseeri-arvonsa tautta ei kuulunut kersantin komennon alle. Paitsi Jennieä, erään sotamiehen vaimoa, ja Mabelia, olivat nämät ainoat, jotka oli jätetty saareen. Retkikunta läksi liikkeelle yön hiljaisuudessa, jottei mikään vakoileva silmä sitä huomaisi, sitten kuin se oli jättänyt piilossa olevan asemapaikkansa.

Kun Mabel seuraavana aamuna heräsi, oli jo selvä päivä. Koska hänellä oli hyvä omatunto, oli hänen unensa ollut rauhallinen, ja väsymys oli lisännyt sen sikeyttä. Ei mikään hälinä niiden puolelta, jotka niin aikaisin olivat olleet liikkeellä, ollut häirinnyt hänen lepoansa. Noustuaan ylös ja puettuaan pikaisesti vaatteet päällensä, hengitti hän pian ulkoilmassa aamuhetken suloista tuoksua. Ensi kerran tunsu hän nykyisen olopaikkansa erinomaisen kauneuden ja syvän yksinäisyyden valtaavan mieltänsä.

Majat olivat tyhjät ja hiljaiset, ja puulinnan torninmuotoinen katto kohosi ylemmäs pikkumetsää, jonka suojassa se puoleksi oli. Aurinko valaisi juuri kirkkailla säteillänsä aukeata ruohotasankoa, ja taivaan kirkas, sinertävä laki levisi ylhäällä hänen päänsä päällä. Ei yhtään pilveä näkynyt, ja hän arveli itseksensä, että tätä kaiketi voi katsoa rauhaa ja turvallisuutta ennustavaksi enteeksi.

Kun Mabel näki, että kaikki saarelle jääneet henkilöt olivat aamiaisella, meni hän kenenkään huomaamatta saaren toiseen päähän, jossa hän oli kokonaan

puiden ja pensasten suojassa. Hän pysähtyi järven partaalle sysättyään syrjään muutamia matalalla olevia oksia, ja katseli aaltoin tuskin tuntuva hyökyilemistä, kun ne huuhtoivat rantaa. Se näkyala, joka levisi hänen silmäinsä eteen, oli kaunis ja viehättävä, ja sankarittaremme, jonka silmä oli nopea ja tarkka huomaamaan kaikki luonnon kauneudet, ei suinkaan ollut hidas kääntämään katseitansa miellyttävimpiin näköaloihin. Hän loi silmäilynsä yhdestä näkymöstä toiseen eikä muistanut koskaan ennen nähneensä mitään niin kaunista.

Yht'äkkiä hän säpsähti, sillä hän luuli näkevänsä ihmishaamun pensaikossa, edessään olevan saaren rannalla. Väliä ei ollut puoltatoista sataa kyynärää, ja vaikka hän oli hajalla mielin, silloin kuin haamu vilaukselta näkyi, ei hän kuitenkaan voinut uskoa pettyneensä. Hyvin tietäen, ett'ei hänen sukupuolensa suojelisi häntä kuulalta, jos joku Irokesi huomaisi hänet, vetäysi hän vaistontapaisesti takaisin, koettaen niin paljon kuin mahdollista pitäytyä suojassa lehtien takana. Hetken aikaa odotti hän turhaan saadaksensa uudestaan nähdä tuon ihmishaamun ja aikoi juuri jättää paikkansa ja kiiruhtaa setänsä luokse ilmoittamaan epäluulojaan, kun näki lepänoksaa ojennettavan toisella rannalla olevasta pensaikosta ja viittaavasti liikutettavan edestakaisin. Oksan liikkeet näyttivät osoittavan ystävällisiä tunteita, ja vähin epäiltyään, katkasi hän oksan, kiinnitti sen keppiin pisti sen sitten näkyviin erään aukon läpi ja alkoi heiluttaa sitä, kokien niin paljon kuin mahdollista jälitellä toisen liikkeitä.

Tätä äänetöntä viittomapuhetta jatkettiin kummaltakin puolelta kaksi tai kolme minuuttia, kunnes Mabel huomasi että pensaita toisella rannalla varovasti syrjäytettiin ja ihmisen kasvot kurkistivat esiin. Yksi silmäys oli riittävä ilmoittamaan hänelle, että nämä kasvot olivat punanahan ja päälle päätteeksi naisen kasvot; vielä toinen silmäys vakuutti hänelle, että häntä vastapäätä seisoivat Kesäkuunkaste, Nuolenkärjen vaimo. Heidän matkakumppaleina ollessaan oli Mabelia ihastuttanut se ystävällinen tapa ja teeskentelemätön, kunnioitusta osoittava hellyys, jolla indianilais-nainen oli kohdellut miestänsä. Yhden tai kaksi kertaa sillä matkalla oli Mabel luullut huomaavansa että Tuskarora-indiani osoitti häntä kohtaan harmittavaa suosiota, ja häntä oli kummastuttanut, että vaimo näytti siitä olevan pahoilla mielin. Mutta koska Mabel ystävällisellä kohtelullansa oli yllin kyllin kostanut Kesäkuulle tämän vasten tahtoaan aikaan saamansa mielikarvouden, oli indianitar mieltynyt häneen, ja Mabel oli eronnut hänestä siinä varmassa vakuutuksessa, että kadotti ystävän. Sankarittaremme ei nyt enään epäillyt, vaan astui esiin ja oli iloinen kun näki Kesäkuun luottavaisesti seuraavan esimerkkiä. Nuoret naiset — sillä Kesäkuu oli nuorempi

Mabelia — vaihtoivat nyt julkisesti ystävyysmerkkejä, ja viimeksi mainittu viittasi ystäväänsä tulemaan lähemmäksi, vaikkei hän itsekään tiennyt, kuinka se voisi tapahtua. Mutta Kesäkuu ei ollut hidas näyttämään, että se oli hänelle aivan mahdollista; hän lykkäsi vesille ruuhen, joka oli kätkössä rannalla kasvavassa pensaikossa, ja tusina äänetöntä aironvetämää vei hänet pian tuon soukan salmen poikki. Kun hän oli noussut maalle, tarttui Mabel hänen käteensä ja vei hänet metsikön läpi omaan majaan. Onneksi oli tämä täydellisesti suojattu niiden katseilta, jotka istuivat tulen ääressä, joten molemmat huomaamatta pääsivät sisään.

"Olen iloinen nähdessäni teidät, Kesäkuu," sanoi Mabel suloisella hymyllä ja miellyttävällä äänellään. "Mikä on saattanut teitä tulemaan tänne ja kuinka keksitte saaren?"

"Puhukaa harvaan," sanoi Kesäkuu, hymyillen vastaan, ja likisti Mabelin kättä omain käsiensä väliin, jotka tuskin olivat isommat, vaikka työstä kovettuneet. "Harvempaan — liian sukkelasti."

Mabel kertoi kysymyksen, kokien hillitä intoansa, ja hänen onnistui saada ajatuksensa ymmärretyksi. "Kesäkuu, ystävä," virkkoi indianitar.

"Minä uskon teitä, Kesäkuu, kaikesta sydämestäni uskon teitä, mutta mitä se koskee teidän tannetuloonne?"

"Ystävä tulemas ystävää katsomaan," vastasi Kesäkuu hymyillen.

"Joku muu syy löytynee, Kesäkuu, muuten ette suinkaan olisi antaunut vaaraan ja tullut yksinänne. — Oletteko yksinänne, Kesäkuu?"

"Kesäkuu luonanne — ei kukaan muu. Kesäkuu tulemas yksinään — soutamas ruuhta."

"Minä toivon sen, minä uskon — ei, minä tiedän sen. Te ette voisi pettää minua, Kesäkuu, heittää minut ranskalaisten, Irokesien — Nuolenkärjen valtaan — ettehän tahdo myydä päänahkaani."

Kesäkuu kiersi käsivartensa Mabelin hoikan vyötäreeseen ympärille ja likisti häntä sydäntänsä vastaan niin hellästi ja sydämellisesti, että vedet tunkivat hänen silmiinsä. Tämän teki hän naisen herttaisesti hyväilevällä tavalla, ja sentähden oli tuskin mahdollista, että toinen nuori, tunteellinen nainen ei pitäisi sitä

vilpittömän ystävyysosoituksena. Mabel vastasi syleilyllä, asettui sitten käsivarren pituuden päähän hänestä ja jatkoi kyselemistään, vakaasti katsoen häntä silmiin.

"Jos Kesäkuulla on mitään sanomista ystävälleen, niin puhukoon vapaasti; minun korvani ovat auki."

"Kesäkuu peloissaan, Nuolenkärki tappamas hänet. Hän upottamas tomahavki Kesäkuun päähän."

"Se ei saa tapahtua, hyvä Kesäkuu. Mabel ei koskaan tule kertomaan hänelle käynnistäne. Tahtoisinpa ettette enään lausuisi sanaakaan, jos luulette joutuvanne johonkin vaaraan."

"Puulinna hyvä nukkumapaikka — hyvä olopaikka."

"Tarkoitatteko, Kesäkuu, että pelastaisin henkeni pakenemalla puulinnaan? Varmaankaan ei Nuolenkärki tee teille mitään pahaa sentähden, että olette tämän minulle sanonut. Hän ei voi tahtoa turmiotani, sillä en milloinkaan ole tehnyt hänelle vääryyttä."

"Nuolenkärki ei tahtomas pahaa kauniille keltanaamalle," vastasi Kesäkuu, kääntäen pois kasvonsa, ja vaikka hän puhui indianilaistytön suloisella, vienolla äänellä, laski hän sen nyt niin, että se tuntui synkältä ja pelästyneeltä. "Nuolenkärki rakastamas keltanaama-tyttöä."

Mabel punastui tietämättä minkätähden, ja vaikenen jonkunlaisen arkatuntoisuuden tähden hetkeksi kyselemästä. Mutta välttämätöntä oli saada tietää enemmän, sillä hänen pelkonsa oli herännyt ja hän jatkoi sentähden keskustelua.

"Nuolenkärjellä ei voi olla syytä rakkauteen eikä vihaan minua kohtaan," sanoi hän. "Onko hän teitä lähellä?"

"Mies aina lähellä vaimoa — täällä," vastasi Kesäkuu ja pani käden sydämellensä.

"Oivallinen tyttö! Mutta sanokaa minulle, Kesäkuu, onko minun meneminen puulinnaan tänään — aamulla — nyt heti?"

"Puulinna aivan hyvä naisille. Linna ei saamas päänahkaa."

"Minä pelkään liiankin hyvin ymmärtäväni teitä, Kesäkuu. Tahdotteko tavata isääni?"

"Ei täällä — mennyt pois."

"Sitä ette voi tietää, Kesäkuu; näettehän että saari on sotamiehiä täynnä."

"Ei täynnä — menneet pois..." Kesäkuu nosti ylös neljä sormea. "Niin monta punatakkia täällä."

"Ja Opas — ettekö tahtoisi tavata häntä? Hän voi puhutella teitä irokesin kielellä."

"Hän myöskin poissa — hän pitämäs kielen, ottamas sen mukaansa," sanoi Kesäkuu nauraen.

Hänen lapsellinen naurunsa oli niin viehättävää ja tarttuvaa laadultaan, ett'ei Mabel voinut olla siihen yhtymättä, vaikka olikin säikäyksissä kaikesta, mikä oli tapahtunut.

"Te näytte tietävän tai luulevan tietävänne meistä kaikki, Kesäkuu," sanoi hän. "Oletteko tätä ennen käynyt saarella?"

"Juuri nyt tullut."

"Kuinkas sitten tiedätte sen, mitä sanoitte, olevan totta? Voisivathan isäni, Opas ja Eau-douce olla kuuluvissa, jos huuttaisin heitä."

"Kaikki poissa," sanoi Kesäkuu vakaasti ja hymyili suopeasti.

"Ei, nyt sanotte enemmän kuin varmaan voitte tietää, koska ette ole tutkinut koko saarta."

"Olema hyvä silmät — näkemäs veneen miesten kanssa mennä pois — näkemäs alus Eau-doucen kanssa."

"Siinä tapauksessa olette vakoillut meitä. Luulen kuitenkin, ett'ette ole laskenut jääneiden lukumäärää."

Kesäkuu nauroi, nosti uudestaan neljä sormeaa pystöön, ja osoittaen molempiin peukaloihinsa, sipasi hän sormellansa noita neljää pystössä olevaa sormeaa ja kertoi sanan "punatakkia", jonka tehtyä hän koski peukaloihinsa ja jatkoi: "Suolavesi," "Majoitus-mestari." Tämä kaikki oli ihan oikein, ja Mabel alkoi jo kovin epäillä oliko soveliasta laskea Kesäkuu menemään pois ilman antamatta likempää selitystä. Mutta hänestä oli niin vastenmielistä käyttää tuon ystävällisen tytön luottamusta väärin, että hän tuskin oli ajatellut kutsua setäänsä, ennenkuin jo luopui siitä, katsoen sitä arvoansa alentavaksi ja vilpilliseksi ystäväänsä kohtaan. Hän teki sen sitä kernaammin, koska hän varmaan tiesi että Kesäkuu ei suinkaan antaisi mitään ilmi, vaan päin vastoin turvautuisi itsepintaiseen äänettömyyteen, jos häntä yritettäisiin pakoittaa.

"Luulette siis, Kesäkuu," sanoi Mabel, "että tekisin viisaimmin jos oleksisin puulinnassa?"

"Hyvä paikka naiselle. Linna ei saanut päänahkaa. Hirret paksut."

"Te puhutte varmasti, ikäänkuin olisitte ollut siellä ja mitannut seinät."

Kesäkuu nauroi ja näytti miettiväiseltä, vaan ei puhunut mitään.

"Osaako kukaan muu kuin te tähän saareen? Onko kukaan Irokesi nähnyt meitä?"

Kesäkuun kasvot synkistyivät, ja hän katsoi tarkasti ympärilleen, ikäänkuin olisi peljännyt jonkun kuuntelevan.

"Tuskarora kaikkialla — Oswego, täällä, Frontenak, Mohawk — kaikkialla. Jos hän saamas nähdä Kesäkuun, hän tappamas hänet."

"Mutta me luulimme ett'ei kukaan tiennyt tästä saaresta ja ett'ei meidän tarvinnut täällä pelätä ketään vihollista."

"Paljo silmä, Irokesi."

"Silmät eivät aina auta, Kesäkuu. Tämä paikka on salassa monelta silmältä, ja harvat meistäkin osaavat tänne."

"Eräs mies voi kertoa — kysykää, Jengis puhumas ranskan kieltä."

"Minä ymmärrän ajatuksenne, Kesäkuu. Te tahdotte sanoa minulle, että joku petturi on kertonut kansallenne, missä ja kuinka löytäisivät saaren."

Kesäkuu nauroi, sillä hänen mielestään oli sotapetos pikemmin luettava ansioksi kuin rikokseksi; mutta hän oli ylen uskollinen omaa heimoansa kohtaan sanoakseen enempää kuin asianhaarat vaativat. Hänen tarkoituksensa oli pelastaa Mabel — ei ketään muuta.

"Keltanaama tietämäs nyt," sanoi hän, "varustus hyvä tytölle — ei huolimas miehistä eikä sotilaista."

"Mutta minä huolin niistä paljon, Kesäkuu, sillä yksi heistä on setäni, josta suuresti pidän, ja muut ovat ystäviäni ja kansalaisiani. Minun täytyy kertoa heille mitä on tapahtunut."

"Kesäkuu silloin surmattamas," virkkoi intianilais-tyttö tynesti, vaikka surumielisesti.

"Ei, he eivät saa tietää, että te olette käynyt täällä. Mutta myöskin heidän täytyy olla varoillaan, ja voimmehan kaikki mennä linnaan."

"Nuolenkärki tietämäs — näkemäs kaikki, ja Kesäkuu tulemas puhumaan nuoren keltanaama-ystävän, ei miesten kanssa. Jokainen sotilas pelastamas päänahkansa. Kesäkuu nainen, ei puhumas miesten kanssa."

Mabel sai alakuloiseksi tästä hänen metsäläis-ystävänsä selityksestä, sillä selvää oli nyt, että tämä tiesi, ett'ei hänen tiedonantojaan ilmaistaisi. Toiselta puolen ei hän voinut saada selväksi, mikä vaara voisi uhata Kesäkuuta, jos molempien nuorten naisten keskustelu tulisi tunnetuksi, ja tämä mietiskeleminen teki hänet yhä alakuloisemmaksi ja rauhattomammaksi. Kesäkuu alkoi kerätä niitä pikkukapineita, jotka hän oli pannut pois käsistään majaan tullessansa, ja valmistihe lähtemään pois. Hänen pidättäminen ei voinut tulla kysymykseenkään, ja sankarittaremme oikein ajattelevaan ja hellätuntoiseen luonteesen katsoen oli mahdoton, että hän olisi voinut tyyliä erota intianilais-tytöstä, joka oli pannut kaikki alttiiksi saadakseen palvella ystävänsä.

"Kesäkuu", sanoi hän innokkaasti ja kiersi käsivartensa tuon viehättävän, vaikka sivistymättömän olennon vyötäreeseen ympäri, "olemmehan ystävät. Minun puoleltani teillä ei ole mitään pelkäämistä, sillä ei kukaan saa tietää käynnistänne. Jos voisitte antaa minulle jotain merkkiä juuri ennenkuin vaara

uhkaa — jotain merkkiä, josta voisin havaita, milloin minun on meneminen varustukseen — kuinka minun on varani pitäminen".

Kesäkuu, joka todella oli aikonut lähteä pois, oli kotvan aikaa ääneti, sitten sanoi hän tyynesti:

"Hankkimas Kesäkuulle kyyhkynen."

"Kyyhkynen! Mistä minä sen voin saada?"

"Lähin maja — ota vanha — Kesäkuu menemäs ruuhi tykö."

"Luulen ymmärtäväni teidän tarkoituksenne, mutta eikö olis parempi että seuraisin teitä rannalle, jos sattuisitte kohtaamaan jonkun miehistämme?"

"Menemäs ulos ensin — lukemas miehet — yksi, kaksi, kolme, neljä, viis', kuus'..." Kesäkuu nosti pystöön sormensa ja nauroi — "Kaikki pois tieltä — kaikki paitsi yksi — kutsumas pois hänet — sitten laulamas ja tuomas kyyhkynen".

Mabel hymyili tytön sukkelalle älylle ja lähti seuraamaan hänen osoituksiansa. Ovella hän kuitenkin pysähtyi ja katsoi rukoilevin silmin indianilais-tyttöön päin.

"Enkö saa toivoa että ilmoitatte minulle vähän enemmän, Kesäkuu?" sanoi hän.

"Tietämäs nyt kaikki — varustus hyvä — kyyhky sanomas kaikki — Nuolenkärki tappamas Kesäkuun."

Viimeksi lausutut sanat riittivät, sillä Mabel ei voinut vaatia tarkempia ilmoituksia, kun Kesäkuu selitti, että hänen miehensä kuolemalla rankaisisi tuumainsa ilmoittamisen. Hän sanoi Kesäkuulle jäähyväiset ja poistui. Nopea silmäys näytti hänelle, että kolme henkeä vielä istui tulen ääressä, mutta kaksi, joista toinen Muir, oli poistunut, luultavasti veneen luokse, ja kuudes, hänen setänsä, puuhaili kalanpyydyksiensä kanssa vähän matkan päässä tulesta. Sotamiehen vaimo meni juuri samassa tuokiossa majaansa ja hänen puoleltaan ei siis ollut mitään pelkäämistä. Mabel oli nyt olevinansa ikäänkuin häneltä olisi joutunut jotakin hukkaan, palasi muuanta nuottia hyräillen sen majan luo, josta hän vasta oli tullut, ja kumartuen alas, ikäänkuin ottaakseen jotakin maasta, riensi hän Kesäkuun osoittamaan majaan. Tämä oli rappiutilassa ja viimeksi

vahdissa olleet sotilaat olivat pitäneet sitä muonamakasiinina. Muun muassa oli siinä muutama tusina kyyhkysiä. Ilman suurta vaivaa sai Mabel yhden niistä kiini, ja kätkien sen esiliinansa alle, hiipi hän takaisin majaan ja sitten, kun huomasi sen tyhjäksi, alas rantaan, johon hänen onnistui päästä muiden huomaamatta. Ruuhien luona tapasi hän Kesäkuun, joka otti kyyhkysen, pani sen vasuun, ja kertoen sanat: "puulinna hyvä", lykkäsi hän ruuhien pensaikosta ja sousti soukan salmen yli yhtä äänettömästi kuin tullessakin. Mabel odotti hetken jäähyväis tervehdystä tai ystävyysosoitusta, sitten kuin Kesäkuu oli saapunut toiselle rannalle, mutta turhaan. Kaikissa ympäristöllä olevissa saarissa vallitsi semmoinen äänettömyys ja hiljaisuus, että tuntui kuin ei kukaan koskaan olisi häirinnyt luonnon juhlallista lepoa, eikä Mabel voinut missään keksiä vähintäkään merkkiä, joka osoittaisi sen vaaran läheisyyttä, jota Kesäkuu oli tarkoittanut.

YHDESTOISTA LUKU.

Hyökkäys. — Puulinnan piiritys. — Indianialaista kavaluutta.

Kun Mabel palasi etsimään nais-toveriansa, tuntui hänestä kummalta, että muut olivat niin tyynellä mielin nyt, kun hänessä vallitsi semmoinen tunne, kuin elämän ja kuoleman edesvastaus olisi hänen hartioitaan painamassa. Hän ymmärsi ettei hän sopivalla tavalla voinut pyytää muita olemaan varoillansa, ilmoittamatta heille keskustelua Kesäkuun kanssa, ja hän huomasi, että hänen täytyisi menettelyssään heitä kohtaan noudattaa suurinta varovaisuutta ja tarkkuutta, jota hän ei ennen ollut tottunut tekemään, ei ainakaan näin tärkeissä asianhaaroissa.

Sentähden käski hän sotamiehen vaimon viedä kaikellaisia tarpeita varustukseen ja varoitti häntä mihinkään aikaan päivästä poistumasta kauas siitä. Hän ei selittänyt syytä näihin käskyihin, vaan sanoi ainoastaan että hän kävellessään saarella oli huomannut yhtä ja toista, joka saattoi hänet pelkäämään, että vihollinen tunsu sen aseman paremmin kuin he tähän asti olivat luulleet, ja että ainakin he tekisivät viisaimmin, jos vaaran lähetessä etsisivät turvaa puulinnassa. Vaikea ei ollut herättää tämän sotilasvaimon pelkoa, sillä, vaikka hän oli rohkea skotilainen nainen, oli hän kuitenkin erittäin karkäs kuuntelemaan kaikkea, mikä saattoi hänet yhä enemmän pelkäämään indianien julmuutta. Kun Mabel luuli kylliksi säikäyttäneensä häntä tehdäkseen hänet varovaiseksi, viittasi hän muutamilla sanoilla siihen, ett'ei ole tarpeen antaa sotamiesten tietää että he kumpikin olivat peloissansa. Tämän hän teki välttääkseen kaikkia pulaan saattavia kysymyksiä ja tiedusteluita ja päätti toisella tavalla pakoittaa setäänsä, korpraalia ja sotamiehiä suurempaan varovaisuuteen.

Pahaksi onneksi ei koko brittiläisestä armeijasta olisi voitu löytää sopimattomampaa henkilöä kuin korpraali Mak Nab oli siihen erityiseen toimeen joka hänelle oli uskottu, kun hän oli jätetty komentavaksi päälliköksi saareen kersantti Dunhamin poissa ollessa. Hän oli kyllä päätteliäs ja rivakka, ja tunsu

kaikki sotilaselämän temput ja koukut, ja oli sotaan tottunut, mutta hän oli myöskin ylpeä, itsepäinen kaikessa, mikä kuului hänen ammattinsa ahdasten rajain sisään, erittäin taipuisa katsomaan brittiläistä valtakuntaa kaiken oivallisuuden keskustaksi maailmassa ja Skotlantia itse keskipisteeksi, ainakin kaikelle tämän valtakunnan siveelliselle etevyydelle. Vähemmän käytännöllisen olennon puoleen olisi Mabel tuskin voinut kääntyä, ja kuitenkin täytyi hänen paikalla panna tuumansa toimeen.

"Isäni on jättänyt teille, korpraali, tärkeän päälikkö-toimen", sanoi hän, saatuaan Mak Nabin siirtymään vähän syrjään toisista. "Jos viholliset saisivat saaren haltuunsa, niin joutuisimme sekä me että poissa oleva retkikunta vangeiksi".

"Sitä käsittääkseen ei tarvitse matkustaa Skotlannista tänne", vastasi Mak Nab jyrkästi.

"En epäile ett'ette te, mr Mak Nab, sitä ymmärrä yhtä hyvin kuin minäkin, mutta minä pelkään että te sotilaat — tottuneet kuin olette vaaroihin ja taisteluihin, olette hieman taipuvaiset laiminlyömään muutamia niistä varokeinoista, jotka ovat välttämättömät niin omituisessa asemassa kuin me nyt olemme".

"Sanotaan, ett'ei Skotlanti ole valloitettu maa, nuori nainen; vaan se lienee kaiketi erehdys, koska me, sen lapset, olemme niin uneliaita ja koska niin helposti voidaan karata päällemme, meidän sitä vähääkään aavistamatta".

"Ei, ei, hyvä ystävä; te ymmärrätte minua väärin. Ensiksikin en nyt ollenkaan ajattele Skotlantia, vaan tätä saarta, ja toiseksi en ensinkään epäile teidän valppauttanne, kun luulette sitä tarvittavan. Minä pelkään vaan että löytyy vaara, jonka suhteen teidän rohkeutenne tekee teidät huolimattomaksi".

"Minun rohkeuteni on epäilemättä aivan vähäinen, neiti Dunham, koska se vaan on skottilaisen rohkeutta. Isänne on yankee, ja jos hän olisi täällä joukossamme, niin näkisimme epäilemättä muihin toimiin ryhdyttävän".

"Isälläni on hyvä ajatus teistä, Mak Nab, muuten ei hän olisi uskonut huostaanne saarta ja kaikkia mitä se sisältää, hänen tyttärensä siihen luettuna. Etenkin tiedän hänen luottavan varovaisuuteenne. Hän toivoo etupäässä että puuvarustusta hyvin vartioidaan".

"Jos hän tahtoo suojella viidennenkuudetta rykmentin kunniaa hirsiseinien takana, niin olisi hänen itsensä pitänyt jäädä komentamaan; sillä suoraan sanoen,

skotlantilaisen ei sovi, vastoin luontoa ja mielipiteitänsä, antaa karkoittaa itseään aukealta kentältä, ennenkuin edes on hyökätty hänen kimppuunsa. Miekkamme ovat leveät, ja me seisomme mielellämme vihollisen kanssa jalka jalkaa vastaan. Tämä amerikalainen taistelutapa, joka on tullut niin suureen huutoon, turmelee sen arvon, jota hänen majesteetinsa armeija nauttii, jos ei turmele sen urhoollisuuttakin. Luottakaa vanhan sotilaan sanoihin, joka jo on nähnyt viidennenkuudetta ikävuotensa; ei löydy mitään varmempaa vihollisen kehoittamiskeinoa, kuin se, että näyttää häntä pelkäävänsä, eikä koko tässä indianilaisessa sotatavassa ole mitään vaaraa, jota teidän amerikalaistenne kuvitus ei olisi siihen määrään suurentanut ja liioitellut, että vihdoinkin luulevat näkevänsä metsäläisen joka pensaassa. Me skotlantilaiset tulemme kylmästä maasta emmekä tarvitse tai tahdo suojaa, ja kyllä saatte nähdä, neiti Dunham, että..."

Korporaali hyppäsi korkealle ilmaan, putosi päistikkaa kasvoillensa ja pyörähti sitten selälleen — kaikki tapahtui niin äkkiä, että Mabel tuskin oli kuullut sen pyssyn kimakkaa paukausta, joka lähetti kuulan Mak Nabin ruumiin läpi. Sankarittaremme ei huudahtanut — hän ei edes vapissut, sillä tapaus oli ylen äkillinen, odottamaton ja hirveä sadakseen aikaan mitään sellaista heikkouden merkkiä. Mak Nabissa oli vielä paraiksi sen verran henkeä jälellä, että hän voi käsittää mitä oli tapahtunut. Hänen kasvonsa olivat jo alkaneet vääntyä väärään, niinkuin tavallisesti käypi sille, jonka kuolema äkkiarvaamatta tavoittaa.

"Rientäkää puuvarustukseen niin pian kuin mahdollista", kuiskasi hän Mabelin kumartuessa alas häneen päin.

Sankarittaremme käsitti nyt täydellisesti vaarallisen asemansa sekä ripeän päätöksen tarpeellisuuden. Pikaisella silmäyksellä saatuaan vaakuuden siitä, että ruumis makasi hänen jalkainsa juuressa, pakeni hän puuvarustukseen, joka oli ainoastaan muutaman minuutin matkan päässä. Juuri kuin hän ehti sen luokse, vetäsi sotamiehen vaimo Jennie sen oven kiivaasti kiini ja salpasi sen; sillä sokeassa hämmästyksessään ei hän ajatellut muuta kuin omaa pelastustaan. Viis tai kuus laukausta kuului silleen kuin Mabel huusi sotamiehen vaimoa avaamaan ovea, ja se kauhistus, jota nämät yhä enensivät, esti sisäpuolella olevaa naista kiireesti poisottamasta niitä pönkiä, jotka hän niin nopsasti oli asettanut oven päälle. Tuokion kuluttua tunsikin Mabel kuitenkin oven vastahakoisesti antavan myöten hänen ponnistaessansa, ja hän tunki hoikan ruumiinsa sen raosta sisään heti kuin se oli ennättänyt tarpeeksi levetä. Hänen sydämensä ei nyt enään sykkinyt niin rajusti, ja hän sai jälleen kylmiksi

mielenmalttia voidakseen toimia ajattelevaisesti. Hän ei antanut perään, vaikka Jennie vapisten ponnisteli saadaksensa oven jälleen kiinni, vaan piti sitä päinvastoin auki niin kauan, kunnes oli varma siitä, ett'ei ketään muuta heikäläistä ollut näkyvissä eikä sisään pyrkimässä. Hänen käskynsä ja toimensa muuttuivat nyt tyynemmiksi ja järkevämmiksi. Ainoastaan yksi pönkä pantiin ovelle, ja Jennien käskettiin ottaa sekin pois, jos joku ystävä pyrkisi sisään. Sitten nousi hän tikapuita myöten toiseen kerrokseen, jossa hän ampumareijästä voi tarkastaa saarta, niin pitkälle nimittäin kuin pensaat sallivat. Kehoittaen alaalla olevaa kumppaliansa rauhoittumaan, rupesi hän niin tarkasti kuin suinkin tutkimaan varustuksen ympäristöä.

Ensi aluksi ei Mabel suureksi kummastukseen voinut keksiä yhtään elävää olentoa, — ei ystävää eikä vihollista — koko saarella. Ei näkynyt ranskalaisia eikä Indianeja, vaikka pieni vaalea pilvi, joka kulki tuulen mukana pois, osoitti miltä suunnalta hänen oli niitä etsiminen. Tullessaan sen ampumareijän tykö, josta se paikka näkyi, missä Mak Nabin ruumis oli, hyytyi hänen verensä kauhusta, kun hän näki nuo kolme sotamiestä makaavan kuolleina tämän vieressä. Melun syntyessä olivat nämä miehet hyökänneet yhteiseen yhtymä paikkaan ja melkein samassa silmänräpäyksessä saaneet surmansa tuolta väijyksissä olevalta viholliselta, jota korpraali oli ollut halveksivinaan.

Ei Capia eikä luutnantti Muiria näkynyt. Sykkivällä sydämellä tutki Mabel jokaista aukkoa puiden välissä ja meni ylimmäiseenkin kerrokseen eli lakkaan, josta hänellä oli mitä lavein näköala; vaan kaikki oli turhaa. Hän oli pelännyt saavansa nähdä setänsä ruumiin makaavan ruohikossa, vaan häntä ei näkynyt missään. Kuoleman hiljaisuus vallitsi saarella, ja sotamiesten kuolleet ruumiit tekivät näkymön yhtä kauhistavaksi kuin oudoksi.

"Jumalan tähden", huusi sotamiehen vaimo alaalta, "sanokaa minulle, onko ketään meikäläisistä vielä hengissä. Minusta tuntuu kuin kuulisin huokauksia, jotka heikkonevat heikkonemistaan, ja pelkään että kaikki joutuvat surman omiksi".

Mabel, joka muisti että vaimo oli naimisissa yhden tuolla hengetönnä makaavan sotamiehen kanssa, vapisi ajatellessaan sitä surua ja epätoivoa, johon hän joutuisi, jos yht'äkkiä saisi tiedon miehensä kuolemasta. Huokauksista oli sitä paitsi sangen vähän toiveita, vaikka huokaaja kenties oli hänen setänsä, joka ehkä makasi semmoisessa paikassa, ettei häntä voinut nähdä.

"Meidän täytyy turvautua Jumalaan, Jennie, eikä laiminlyödä mitään puolustuskeinoja, jonka hän armostansa antaa meille. Pitäkää tarkka vaari ovesta älkääkään millään muotoa avatko sitä ilman minun käskytteni".

"Oi, sanokaa, neiti Mabel, näettekö Sandyä missään! Jos vaan voisin antaa hänelle tiedon, että olen turvassa, niin olisi mies raukkani tyynemmällä mielin, oli hän sitten vapaana tai vankina".

Sandy, joka oli Jennien mies, makasi juuri sen ampumareijän kohdalla, jonka luona Mabel seiso.

"Ettehän sano minulle, näettekö Sandyä", kertoi nainen, sillä Mabelin äänettömyys teki hänet rauhattomaksi.

"Muutamia meikäläisistä ovat koolla Mak Nabin ruumiin ympärillä," vastasi hän kättä kättä; sillä hänen mielestään olisi jumalatonta asianhaaraa näin kauhistavina ollessa lausua suora valhe.

"Onko Sandy niiden joukossa?" kysyi nainen semmoisella äänellä, joka karkeutensa ja tuimuutensa tähden kuului turmiota aavistavalta.

"On varmaankin, sillä minä näen kaksi, kolme, neljä — kaikilla rykmentin punanen takki"!

"Sandy", huudahti vaimo raivokkaasti. "Miksi et huoli omasta hengestäsi, Sandy! Tule heti tänne ja pysy vaimosi luona hyvinä ja pahoina hetkinä! Ei nyt enään ole aikaa pitää lukua teidän tuhmasta sotajärjestyksestänne eikä teidän kerskaavista käsitteistänne kunniasta! Sandy, Sandy!"

Mabel kuuli pönkää nostettavan ja oven narsevan saranoillaan. Odotus, emme tahdo sanoa hämmästyks, piti hänet ampumareijän vieressä ja hän näki pian Jennien syöksevän pensaiden läpi sille suunnalle, missä kuolleet olivat. Hän tarvitsi vaan muutamia silmänräpäyksiä sinne ehtiäksensä. Niin äkillinen ja odottamaton oli kohtaaminen ollut, ett'ei hän peljästyksessään näkynyt käsittävän sen täydellistä merkitystä. Hän tarttui miehensä vielä lämpöiseen käteen, ja hänestä näytti kuin salainen hymy olisi rypistänyt hänen huuliansa.

"Miksi tahdot turhanpäiten henkesi menettää, Sandy!" huusi hän nykien häntä käsivarresta. "Indianit surmaavat teidät kaikki, jos ette riennä varustukseen. Nouse ylös, pois täältä, äläkä kuluta hukkaan kalliita hetkiä".

Tuskallisesti ponnistellessaan tempasi nainen kuollutta ruumista niin, että sen pää kääntyi häntä kohden ja kasvot tulivat näkyviin, jolloin pieni kuulun tekemä reikä silmäkulman reunassa ynnä muutama vieressä oleva veripisara selitti hänelle syyn miehensä äänettömyyteen. Kun totuus kauhistuttavassa muodossaan selvisi hänelle, löi hän kätensä yhteen ja päästi kimakan huudon. Tämä huuto, vaikka kimakka, sydäntäsärkevä ja kauhistuttava, oli kuitenkin sulosointuinen verraten siihen ulvontaan, joka seurasi heti sen perästä. Tuo kammottava sotahuuto kohosi saaren pensaikosta, ja noin kaksikymmentä metsäläistä, peloittavan näköisiä sotamaalauksensa ynnä muiden indianilaisen kuvituksen keksimäin laitosten tähden, hyökäsi esiin kiirehtien ottamaan haltuunsa nuo suuressa arvossa pidetyt päänahat. Nuolenkärki oli ensimmäisenä, ja hänen tomahavkinsa musersi tainnoksiin menneen Jennien pääkallon.

Kaikki tämä tapahtui vähemmässä ajassa kuin olemme tarvinneet sitä kertoaksemme, ja Mabel oli nähnyt kaikki tyynni. Hän oli seisonut paikallaan kuin naulattu, katsoa tuijottaen ikäänkuin lumottuna tuota kammottavaa tapahtumaa. Mutta yhtäkkiä muistui hänen mieleensä, että Jennie oli mennessään jättänyt oven auki. Hänen sydämensä sykki valtavasti, sillä tämä turva oli ainoa, joka suojeli häntä varmasta kuolemasta, ja hän juoksi tikapuiden päähän rientääkseen alas ovea salpaamaan. Hän kuuli kuitenkin, ennenkuin oli ehtinyt toiseen kerrokseen, oven narisevan saranoillaan ja luuli olevansa hukassa.

Ajatukset ovat kuitenkin valveella tällaisina hetkinä. Seuraavassa tuokiossa luuletti hän, että setänsä oli tullut varustukseen, ja tahtoi rientää alas viskautuakseen hänen syliinsä; mutta samalla pidätti häntä se ajatus, että tulija voi olla joku indiani, joka nyt pani kiinni ovea saadakseen yksinänsä ryöstöä harjoittaa. Syvä hiljaisuus alaalla ei voinut soveltua Capin rohkeisiin, pikaisiin liikkeisiin, ja näyttikin paremmin viittaavan jotakuta vihollisen petosta. Tämä ajatus piti Mabelia toimetonna, ja enemmän kuin minuutin vallitsi rakennuksessa äänetön hiljaisuus. Sen aikaa seiso i Mabel ylimmäisten tikapuiden juurella, katsoa tuijottaen alakertaan vievää aukkoa kohti ja joka silmänräpäyksessä odotti hän saavansa nähdä metsäläisen kasvojen pistävän siitä esiin. Tämä pelko tuli viimein niin suureksi, että hän katseli piilopaikkaa viivyttääkseen odotettua kohtausta, vaikkapa vaan silmänräpäyksen. Hän kyykistyi kahden tynnyrin väliin ja rukoili sydämellisesti ja hartaasti, että Jumala ottaisi hänet suojelukseensa. Nyt luuli hän kuulevansa hiljaista rapinaa, ikäänkuin joku olisi noussut alisia tikapuita myöten niin suurella varovaisuudella, että se omalla liiallisuudellaan ilmaisi itsensä; sitten seurasi vähäinen natina, johon hän tiesi erään puolapuun olevan syynä, joka oli notkunut hänen oman kepeän painonsa alla. Vielä ei

kuitenkaan näkynyt mitään lattian aukeamassa; vaan hänen kuulonsa, joka oli erittäin paljon herkistynyt siitä mielen-jännityksestä, missä hän oli, ilmoitti hänelle selvästi, että joku oli ainoastaan muutaman tuuman alempana aukkoa. Kohta sen perästä näki hän Indianin pään mustine hiuksineen kohoavan lattian pintaa ylemmäksi, mutta niin verkalleen, että sen liikkuminen oli verrattava kellon minuutiviisarin kulkuun. Sitten tulivat julmat kasvopiirteet ja koko mustanpuhuva muoto näkyviin. Mabelin kauhistus karttui, kun hän luuli näkevänsä nuo mustat, muljottavat silmät ja julmat kasvot; vaan kun koko pää oli kohonnut lattian pinnan yläpuolelle, huomasi hän, tarkkaan katsottuaan, että hänen säikähtänyt kuvituksensa oli luullut Kesäkuun lempeitä, kauniita kasvoja indianilaisen sotilaan kasvoiksi.

Vaikea olisi sanoa kumpi tunsu suurempaa iloa, kun Mabel juoksi keskelle huonetta — sankarittaremmeko, kun huomasi että tullut oli Nuolenkärjen vaimo eikä itse Nuolenkärki — vaiko Kesäkuu, kun näki että hänen neuvoansa oli seurattu ja tapasi varustuksessa sen henkilön, jota hän niin rauhattomasti ja melkein toivotta oli etsinyt. He syleilivät toisiaan, ja tuo teeskentelemätön indianilaisnainen nauroi suloisella, viehättävällä tavallaan, pitäen sillaikaa ystävätänsä käsivarren pituuden päässä itsestänsä ja tutkistellen oliko tämä todellakin läsnä.

"Varustus hyvä", sanoi hän, "ei saa päänahkaa".

"Se on todellakin hyvä, Kesäkuu", vastasi Mabel kauhistuksella ja peitti samassa silmänsä, ikäänkuin päästäkseen näkemästä niitä hirmuisuuksia, joita hän vasta oli nähnyt. "Sanokaa, Jumalan tähden, tiedättekö mihinkä setä raukkani on joutunut? Olen katsellut joka haaralle, vaan en ole huomannut häntä missään".

"Ei täällä varustuksessa?" kysyi Kesäkuu jollakin uteliaisuudella.

"Ei, minä olen ihan yksin täällä, Kesäkuu; se vaimo, joka oli kanssani, syöksi ulos miehensä luokse ja on hengellään maksanut varomattomuutensa".

"Kesäkuu tietää — Kesäkuu näkemäs; hyvin pahasti; Nuolenkärki ei säälimäs ketään vaimoa, ei omaansakaan".

"Oi, Kesäkuu, teidän hengestänne ei ainakaan ole mitään pelkoa".

"Ei tietämäs; Nuolenkärki tappa, jos tietämäs kaikki".

"Jumala suojelkoon teitä, Kesäkuu; niin, hän on sen tekevä hyvyytenne tähden, Sanokaa minulle, mitä on tekeminen ja onko setä raukkani vielä elossa".

"Ei tiedä. Suolavedellä olemas vene; hän ehkä mennä järvelle".

"Vene on vielä rannassa, vaan ei setääni eikä majoitusmestaria näy missään".

"Ei kuolleina — koska Kesäkuu näkemäs sen. Menemäs piiloon — punainen mies menemäs piiloon — ei häpeä keltanaamalle".

"Heidän häpeäänsä en suinkaan pelkää, vaan pelkään ett'eivät ole ennättäneet paeta. Hyökkäykseen oli niin äkkiarvaamaton, Kesäkuu."

"Tuskarora", virkkoi toinen, hymyillen tyytyväisenä miehensä taitavuudesta. "Nuolenkärki suuri sotilas".

"Ja mitä on minun tekeminen, Kesäkuu? Ei viipyne kauan, ennenkuin teidän väkenne hyökkää tätä varustusta vastaan?"

"Varustus hyvä — ei saamas päänahka".

"Mutta he tulevat pian huomaamaan, ett'ei siinä ole mitään varustusväkeä, jos eivät jo tienne sitä. Itse sanoitte minulle saarella olevain miesten lukumäärän, ja epäilemättä olette saanut tietää sen Nuolenkärjeltä".

"Nuolenkärki tietämäs" — sanoi Kesäkuu, ja nosti pystöön kuusi sormea ilmoittaaksensa saareen jätettyin miesten lukumäärän. "Kaikki punaiset miehet tietämäs. Neljä jo hukannut päänahkansa — kahdella olemas ne vielä".

"Älkää puhuko siitä, Kesäkuu; tuo kauhistava ajatus hyyydyttää vereni. Teidän sotilaanne eivät voi tietää, että olen yksinäni varustuksessa, vaan luulevat kenties setäni ja majoitusmestarin olevan täällä, ja sytyttävät luultavasti rakennuksen tuleen ajaakseen heidät ulos. Olen kuullut sanottavan, että tuli on tällaisissa tiloissa vaarallisin vihollinen".

"Ei polttamas varustusta, varustus hyvä — ei saamas päänahkaa, ei polttamas varustusta".

"Ja mistä sen päätätte, Kesäkuu? Minä pelkään kuitenkin että he sytyttävät sen tuleen".

"Varustus märkä — paljo sadetta — hirret kosteat, ei palamas hevillä. Punainen mies tietämäs sen aivan hyvin — sentähden ei polttamas sitä ettei sanoa Jengille, että Irokesia on ollut täällä. Isä tulemas takaisin — ei näkemäs varustus ei löytämäs sitä. Ei, ei, Indiani lopen viisas — ei liikuttamas mitään".

"Minä ymmärrän ajatuksenne, Kesäkuu, ja toivon ennustuksenne käyvän toteen, sillä jos isäni pelastuisi — ehkä hän jo on kuollut tai vankeudessa, Kesäkuu?"

"Ei koskemas isää — ei tietämäs, mihin hän mennyt — vesi ei jättämän jälkiä — punainen mies ei saattamas seurata. Ei polttamas varustus — se olemas hyvä, ei saamas päänahkaa".

"Katsotteko mahdolliseksi että minä voin olla täällä turvassa siksi kuin isäni palaa takaisin?"

"Ei tiedä — tytär tietämäs paraiten, milloin isä tulemas takaisin".

Mabel tuli levottomaksi siitä katseesta joka oli Kesäkuun mustassa silmässä kun hän lausui tämän, sillä hänessä heräsi se epäluulo, että Kesäkuu tahtoi saada selkoa jostakin joka voisi olla eduksi Indianeille, koska he sen avulla ehkä voisivat saada hänen isänsä ja koko retkikunnan surmatuksi. Hän oli jo antamaisillaan karttavan vastauksen, kun raju ryntäys ovea vastaan äkkiä veti koko hänen huomionsa uhkaavan vaaran puoleen.

"He tulevat", huudahti hän. "Kenties, Kesäkuu, on siellä setäni ja majoitusmestari. En voi tällaisena hetkenä estää Muiriakaan sisälle pääsemästä."

"Miks'ei katsomas ulos — monta ampumareikää — aiotut sitä varten."

Mabel seurasi viittausta, nosti varovasti pienen puupalasen yhdestä niistä ampumareikiä, joita oli toisen kerroksen ulkonevassa osassa ja silmäsi alas oveen päin. Hänen hämmästyksensä ja kalpeutensa ilmoitti toiselle, että metsäläisiä oli alhaalla oven takana.

"Punasia miehiä," sanoi Kesäkuu ja nosti varoittavasti sormeansa.

"Neljä. He ovat kauhistuttavia sotamaalauksineen ja verisine voittosaaliineen. Nuolenkärki on niiden joukossa".

Kesäkuu oli sillä välin mennyt huoneen nurkkaan, jossa muutamia kivääriä oli varalla, ja oli jo tempaissut yhden niistä, kun hänen miehensä nimi pidätti häntä. Se tapahtui kuitenkin vaan silmänräpäykseksi sillä hän meni paikalla ampumareijän luo ja oli jo pistämässä ulos kiväärin piippua, kun luonnollinen inhon tunne saatti Mabelin tarttumaan hänen käteensä.

"Ei, ei, Kesäkuu", sanoi hän, "ei omaa miestäni kohti, vaikkapa henkeni menisikin".

"Ei tekemäs Nuolenkärjelle pahaa", sanoi Kesäkuu kammon värähdyksellä; "ei tekemäs punaselle miehelle ollenkaan pahaa. Ei ampumas heitä — ainoastaan peloittamas".

Mabel ymmärsi nyt Kesäkuun tarkoituksen eikä enää koettanut häntä estää. Indianitar pisti pyssynpiipun reijästä ulos, ja varta vasten saatettuaan sen verran kolinaa aikaan, että metsäläisten huomio kääntyi sinne päin, vetäsi hän liipasinta. Tuskin oli pyssy lau'ennut, kun Mabel jo nuhteli häntä.

"Sanoittehan, ett'ei tarkoituksenne ollut ampua; olette ehkä haavoittanut miehenne".

"Kaikki juoksemas pois ennenkuin minä ampua", vastasi Kesäkuu nauraen, ja katsoessaan toisesta reijästä tarkastaakseen metsäläisten liikkeitä, nauroi hän vielä herttaisemmin. "Katsokaa, etsinyt piilopaikan — kaikki sotilaat. Luulemas

Suolaveden ja Majoitusmestarin täällä — varomas nyt itseänsä".

He tutkivat nyt saarta useammista reijistä niin tarkkaan kuin voivat ja näkivät että metsäläiset, jotka olivat ottaneet haltuunsa englantilaisten tavarat ja ryöstäneet majat, rupesivat valmistamaan pitoja. Enimmät varat olivat varustuksessa, vaan Indianit olivat kuitenkin saaneet niin suuren voittosaaliin että voivat katsoa itsensä palkituiksi, etenkin koska hyökkäys ei ollut tuottanut heille mitään tappiota. Muutamat heistä olivat jo vieneet pois kuolleet ruumiit, ja voitettujen aseet oli koottu yhteen läjään lähelle sitä paikkaa, missä pidot aiottiin pitää. Kaikki enemmän silmäänpistävät esineet saarella olivat jätetyt paikoilleen, koska metsäläiset tahtoivat äkkiarvaamatta päästä karkaamaan kersantin kimppuun hänen takaisin palatessaan. Indianien tarkoituksena ei näkynyt olevan paikalla ryhtyä ahdistamaan varustusta, vaan kaikki osoitti pikemmin, kuten Kesäkuu arveli, että he aikoivat pitää sitä piiritystilassa, kunnes kersantin joukko oli palannut, koska muutoin hyökkäyksen jälet voisivat varoittaa niin kokenutta ja taitavaa miestä kuin Opas oli. Veneen olivat he kuitenkin ottaneet haltuunsa ja vieneet pensaikkoon siihen paikkaan, mihin olivat kätkeneet omatkin ruuhensa.

Nyt seurasi pitkät ja synkät tunnit. Päivä tuntui kuukauden pituiselta; ne hetket, jolloin Mabel rukoili, olivat ainoat, jotka tuntuivat helpommilta. Usein turvautui hän tähän lohdutuskeinoon, ja aina tunsu hän mielensä siitä vahvistuvan, sielunsa rauhoittuvan ja luottamuksensa lisääntyvän. Hän ymmärsi Kesäkuun arvelun ja katsoi hyvin todenmukaiseksi, että varustus jätettäisiin rauhaan toistaiseksi. Jonkun likellä olevan vaaran pelko oli sentähden vähennyt, mutta tulevaisuus antoi aivan vähän syytä mihinkään toiveisiin, ja hänestä alkoi vankeuteen joutumisen ajatus jo tuntua helpommalta.

Selvän päivän aikana oli sankarittaremme asema jotenkin huolettava, mutta kun illan varjot hiljalleen laskeusivat saarelle, kävi se melkein kammottavaksi. Metsäläiset olivat nyt joutuneet ihan raivoihinsa, saatuaan käsiinsä kaikki englantilaisten viinan, ja heidän huutonsa ja menettelynsä oli semmoista kuin pahain henkien riivaamain ihmisten menetteleminen. Heidän ranskalainen päällikkönsä — sillä heitä näkyi komentavan euroopalainen mies — koki turhaan hillitä heidän vallattomuuttaan, ja hän vetäytyi nyt — viisaasti kyllä — pois erääsen likellä olevaan saareen, jossa hän odotti seuraavan päivän valkenemista. Ennen poismenoansa, oli hänen onnistunut oman henkensä uhalla sammuttaa ja riistää metsäläisiltä keinot sen uudesta virittämiseen. Tämän hän oli tehnyt sentähden, ett'eivät Indianit voisi sytyttää varustusta, jonka säilyttäminen oli välttämätön hänen tulevien tuumiensa edistymiselle.

Aamupuoleen taukosi tuo hurja meteli, ja kuoleman hiljaisuus vallitsi koko saarella. Mabel ja Kesäkuu olivat siihen asti olleet niin peloissansa, etteivät voineet ajatella lepoa, mutta nyt sai indianitar edellisen houkutelluksi asettumaan eräälle sotamiesten olkivuoteelle, jossa hän pian vaipui rauhalliseen uneen. Kesäkuu heittäysi hänen viereensä, eikä aikaakaan ennekuin hänkin oli unen helmoissa.

Kun Mabel heräsi, virtailivat auringonsäteet ampumareijistä, sillä päivä oli jo kulunut jokseenkin pitkälle. Kesäkuu nukkui vielä, vaan heräsi heti toisen liikkeistä ja molemmat ryhtyivät nyt tarkastamaan mitä heidän ympärillään tapahtui.

Mutta vaikka silmäilivät ulos jok'ainoasta ampumareijästä, eivät he koko saarella voineet keksiä merkkiäkään muista elävistä olennoista kuin he itse. Kytevä tuli tuprusi siinä kohti, missä Mak Nab ja hänen kumppalinsa olivat keittäneet, ikäänkuin savu olisi aiottu syötiksi jollekulle poissa olevalle; majain ympäristöllä oli kaikki pantu entiseen järjestykseen. Ehdottomasti säpsähti Mabel kun hänen silmänsä tapasivat ihmisryhmän, jossa oli kolme sotamiestä, huolettomina istuen ruohokentällä, ikäänkuin olisivat välinpitämättömästi keskustelleet toistensa kanssa; mutta hänen verensä hyytyi, kun hän uudestaan katsoen tunsu surmattuina sotamiesten verettömät kasvot ja lasinkarvaiset silmät. Ruumiit olivat niin likellä varustusta, ett'ei hän niitä ensi silmäyksellä huomannut, ja niiden asennossa ja ryhdissä oli jotain ilvehtivää irstaisuutta, sillä niiden kangistuneet jäsenet oli väännetty erilaisiin aseisiin, jotta näyttäisi ikäänkuin kuuluisivat elävään ruumiiseen. Mutta vaikka nämät esineet näyttivät kauhistuttavilta niille, jotka olivat kyllin likellä huomatakseen kammottavan vastakohdan niiden teeskennellyn ja todellisen laadun välillä, olivat ne kuitenkin järjestetyt niin taitavasti, että äkkinäinen katsoja olisi sadan kyynärän päästä erehtynyt. Tyystin tarkasteltuaan saaren rantoja, osoitti Kesäkuu neljättä sotamiestä, joka istui jalat riippuen veden päällä, selkä nojassa puuta vasten ja ongenvapa kädessä. Kaljut nahattomat päät oli peitetty lakeilla, ja kaikki veren merkit oli tarkkaan pyyhitty kasvoista. Mabel tunsu pahoin vointia tätä nähdessään. Hän vaipui eräälle penkille ja peitti kasvojansa esiliinalla muutamia minuutia, kunnes Kesäkuun hiljainen huudahtaminen jälleen kutsui hänet ampumareijän luo. Indianitar osoitti Jennien kuollutta ruumista, joka näytti seisovan erään majan ovella, nojaten eteenpäin, ikäänkuin katsellakseen sotamiehiä, myssynnauhat liehuen tuulessa ja luuta kädessä. Väli oli niin pitkä ett'ei selvään voinut eroittaa kasvojenpiirteitä, mutta Mabel luuli huomaavansa että alaleuka oli painettu alas, ikäänkuin vääntämään suuta kammottavaan

hymyyn.

"Kesäkuu, Kesäkuu", huudahti hän, "tämä on kauheampaa kuin mitä teidän kansanne kavaluudesta ja petoksista koskaan olen kuullut puhuttavan tai pitänyt mahdollisena."

"Tuskarora hyvin viekas", vastasi Kesäkuu semmoisella äänellä, joka osoitti, että hän pikemmin hyväksyi kuin paheksui kuolleiden ruumisten tällä tavalla käyttämistä. "Ei teke sotamiehelle vahinkoa nyt — olemas Irokeseille hyödyksi — ottanut päänahat ensin — nyt käyttämäs ruumiita — sitten polttamas ne."

Mabel ei voinut tukehuttaa inhon tunnetta; mutta siitä ei Kesäkuu piitannut mitään, vaan alkoi valmistaa yksinkertaista aamiaista näyttääkseen kuinka vähän hän piti väliä muiden tunteista, joiden suhteen hänen omat tapansa olivat opettaneet hänet välinpitämättömäksi. Mabel söi vaan vähäisen, Kesäkuu sitä vastoin niinkuin ei mitään olisi tapahtunut. Tämän perästä oli heillä kyllin aikaa ajattelemiseen ja saaren tyystimpään tarkastamiseen. Vaikka sankaritartamme poltti kuumeentapainen halu saada myötäänsä olla jonkun reijän luona, ei hän kumminkaan voinut siinä kauan kestää, vaan poistui inholla, mutta ainoastaan hetkeksi, sillä lehtien kahina tai tuulen humina puissa veti hänet jälleen siihen. Oli todellakin kammottavan juhlallinen katsella tuota autiota saarta, jossa asui kuolleita elävien haamussa, ja tämä vaikuttiakin Mabeliin melkein samalla tavalla, kuin jos hän olisi katsellut pahain henkien huvituksia.

Koko päivänä ei näkynyt yhtään Indiania eikä ranskalaista, ja yö laskeutui tuon kamalan, mutta äänettömän naamiokentän päälle sillä tasaisella, muuttumattomalla eteenpäin menolla joka on omituista luonnonlaeille, jotka eivät pidä väliä niistä vähäpätöisistä näyttelijöistä ja näyttelyistä, jotka tunkeilevat ja kilpailevat keskenänsä täällä maan päällä. Tämä yö oli rauhallisempi kuin edellinen, ja Mabel nukkui turvallisemmin, sillä hän oli nyt vakuutettu siitä että hänen omaa kohtaloansa ei ratkaistaisi, ennenkuin hänen isänsä oli palannut. Seuraavana päivänä odotettiin häntä kuitenkin takaisin ja kun sankarittaremmme heräsi, riensi hän heti kohta ampumareikäin luokse tutkimaan ilman laatua ja saaren oloja. Ruohokentällä oli vielä tuo kamala ihmisryhmä; kalastaja istui vielä kumartuneena veteen päin ja näytti pitävän tarkkaa huolta toimestansa; Jennien vääristetyt kasvot tirkistivät edelleen majan ovelta. Mutta ilma oli muuttunut. Raitis etelätuuli puhalsi, ja vaikka ilma vielä oli leuto, näytti myrsky olevan tulossa.

KAHDESTOISTA LUKU.

Oppaan tulo. — Hyökkäys puuvarustusta vastaan. — Vihollisten torjuminen.

Vaivaloisesti ja vitkaan kuluivat päivän hetket, tuottamatta mitään muutosta, ja Mabelin saamatta mitään päätöstä toimeen. Päivä oli jo ehtoopuolella. Kesäkuu oli alakerroksessa heidän kohtalaisen ateriansa valmistamisen puuhassa, Mabel taas oli noussut katolle joka oli varustettu luukulla, jonka kautta pääsi vapaasti kulkemaan. Vaan ei hän tästäkään korkeasta paikasta voinut keksiä mitään mainittavaa, eikä hän uskaltanut kovin kauan olla näkyvissä koska hän hyvin tiesi, että jonkun metsäläisen hillitsemättömät himot helposti voisivat saattaa hänet lähettämään luodin hänen päänsä läpi.

Aurinko oli laskenut eikä odotetuista veneistä vielä oltu mitään vihiä saatu. Mabel oli uudelleen noussut katolle silmäilläkseen saarta vielä kerran, sillä hän toivoi retkikunnan vihdoinkin hämärässä palaavan. Jos tämä tapahtui, niin ei ainakaan Indianien paulat tulisi niin turmiota tuottaviksi kuin muutoin, ja hän saisi ehkä tilaisuutta tulen avulla antaa selvemmän merkin, kuin mitä muuten olisi voinut. Tarkoin tutkittuaan taivaanrannetta, oli hän jo poislähtemässä, kuin hänen huomionsa kiintyi johonkin, josta hän aluksi ei ollut niin tarkkaa lukua pitänyt. Saaret olivat niin likekkäin, jotta kuusi tai kahdeksan eri kanavaa eli niiden välistä salmea näkyi yhtähaavaa, ja eräässä enimmäen piilossa olevassa oli ruuhi, joka melkeen kokonaan oli rannan pensasten suojassa. Epäilemättä oli siinä joku ihmis olento. Käsittäen ett'ei hänen ilmoitusmerkkinsä voinut vahingoittaa, jos tämä oli vihollinen, mutta päinvastoin voisi olla hyödyksi, jos siellä oli ystävä, heilutti hän hartaasti pientä lippua, varoen kumminkin samalla ett'ei saarella olijat sitä huomaisi.

Kahdeksaan jopa kymmeneenkin eri toviin oli Mabel turhaan heiluttanut lippua ja alkoi jo epäillä, huomattiinko sitä, kun merkkiin vastattiin airoa heiluttamalla, ja mies näytti itseään sen verran, että hän tunsikin Chingacbookin. Siellä oli siis ainakin yksi ystävä ja päälle päätteeksi semmoinen, joka hänen vakuutuksensa mukaan sekä tahtoi että voi auttaa.

Tästä hetkestä elpyi hänen uskalluksensa ja luottamuksensa. Mohikani oli nähnyt hänet, hän tiesi siis hänen olevan saarella; heti kylliksi pimeän tultua ryhtyisi hän epäilemättä tarpeellisiin toimiin hänen pelastamistaan varten. Hänen noudattamansa suuri varovaisuus osoitti että hän tiesi vihollisen olevan mailla, ja

Mabel luotti täydellisesti hänen sukkeluuteensa ja taitoonsa. Pahinna esteenä oli nyt Kesäkuu, sillä Mabel oli nähnyt niin selviä todistuksia hänen uskollisuudestaan kansalaisiansa kohtaan, vaikka hän tosin oli osoittanut hyväntahtoisuutta Mabelille, että hän ei voinut uskoa hänen taipuvan laskemaan vihollista Indiania varustukseen. Mabel teki ja hylkäsi mielessään tunnin kuluessa ainakin tusinan ehdoitusta tämän asian suhteen.

Ensiksikin ei hän oikein käsittänyt, kuinka saisi tietää, milloin Chingachgook oli oven takana, johon hän luuli hänen piakkoin saapuvan, ja toiseksi ei hän myöskään tiennyt, miten päästäisi hänet sisään herättämättä valppaan Kesäkuun epäluuloa. Mutta aika kiirehti, sillä Mohikani voi tulla ja mennä matkoihinsa, jos hän ei ollut valmis ottamaan häntä vastaan. Aivan välttämätöntä oli ryhtyä johonkin, vaikkapa vähemmänkin viisaasen toimeen sillä Delavari uskaltaisi liian paljon, jos viipyisi pitemmän aikaa saarella. Uudestaan tutkittuansa useita tuumia, joita oli ajatellut, meni Mabel seurakumppalinsa luokse ja sanoi niin tyynesti kuin voi:

"Minä olen levoton Kesäkuu; olisi hyvä, jos menisitte katolle taaskin tarkastamaan saarta, jotta olisimme varmat, ettei meitä vastaan ole mitään tekeillä. Te käsitätte kansalaistenne tarkoitukset paljoa paremmin kuin minä."

"Kesäkuu menemäs, Lemmenkukka toivomas, mutta tietämäs aivan hyvin että Indianit nukkumas; odottamas isää. Sotilaat syömäs, juomas, nukkumas aina kun ei taistele tai ole sotajälellä; silloin eipäs milloinkaan nukku, syö, juo — ei koskaan olemas väsyksissä. Sotilaat nukkumas nyt."

"Suokoon Jumala että niin olisi, mutta menkää, Kesäkuu kulta, ylös ja katsokaa tarkkaan ympärillenne. Vaara voi olla tarjona silloin kuin vähimmin sitä odotamme. Sill'aikaa kuin te olette katolla, tahdon minä kuunnella ovella, ja täten voimme yht'aikaa vartioida ylhäällä ja alhaalla."

Vaikka Kesäkuu katsoi tätä joutavaksi varovaisuudeksi, koska hän oli varma siitä, ett'ei kukaan voinut päästä varustukseen, jos ei saanut sisäpuolelta apua, eikä todellinen vaara voinut ulkoa uhata heidän sitä jo ennen huomaamatta, luki hän tämän ehdoituksen Mabelin tietämättömyyden ja levottomuuden syyksi, ja koska se oli tuotu esiin niin suoraan, hyväksyi hän sen mitään luulematta. Sankarittaremmen voi siis, Kesäkuun noustessa katolle, esteettä mennä ulko-oven luokse.

Kesäkuu ei voinut huomata mitään katolta, mutta mahdoton on kertoa Mabelin mielenliikutusta, kun hän luuli kuulevansa ovea hiljaa ja varovasti sysäistävän. Peläten ett'ei kaikki ollut niinkuin hän toivoi ja innoissaan antamaan Chingachgookille tietoa lähellä olostansa, alkoi hän laulaa hiljaiselle ja vapisevalla äänellä. Niin syvä oli äänettömyys tällä hetkellä, että hänen äänensä vapisevat sävelet kuuluivat aina katolle saakka, ja paikalla alkoi Kesäkuu astua alas. Heti sen perästä kuului hiljainen kolkutus ovelle. Mabelilla oli kova hätä; ei tuokiotakaan saanut mennä hukkaan. Toivo näytti olevan pelkoa vahvempi, sillä vapisevin käsin alkoi hän nostaa salpoja pois. Kesäkuun mokkasiniin hipsutus kuului yläkerrasta, kun ensimmäinen pönkä oli poisotettu; toinen kirposi juuri kun Indianitar oli alimmaisten tikapuiden keskipaikoilla.

"Mitä te tekemäs," huudahti Kesäkuu kiivaasti. "Juoksemas pois — mieletön — jättämäs varustuksen? Varustus hyvä."

Molemmat tarttuivat viimeiseen pönkään, ja se olisi noussut koukuiltaan, ell'ei kiivas sysäys ulkoa olisi painanut sitä kiinni. Lyhyt taistelu seurasi nyt molempien nuorten naisten välillä, joista ei kumpikaan halunnut ryhtyä väkivaltaisuuksiin. Kesäkuu olisi luultavasti voittanut, ell'ei toinen voimallisempi ryntäys olisi viskannut salpaa irti, jolloin ovi aukesi. Miehen haamu näkyi tulevan sisään ja molemmat naiset syöksivät pelästyneinä tikapuita ylös.

Muukalainen salpasi oven ja tyystin tutkittuaan alaalla olevan huoneen nousi hän varovasti ylöspäin tikapuita myöten. Pimeän tullen oli Kesäkuu sulkenut ampumareijät yläkerrassa ja virittänyt tulen kyntteliin. Sen tumman valon valaisemina seisoivat molemmat naiset, odottaen saadakseen nähdä muukalaisen, joka, kuten kuului, varovasti kapusi tikapuita ylös. Vaikea olisi sanoa kumpiko heistä enemmän hämmästyi, kun tunsivat sen, joka nyt nousi luukusta sisään, Oppaaksi.

"Jumalalle olkoon kiitos," huudahti Mabel, joka paikalla huomasi että varustusta tämän miehen puolustamana olisi mahdoton valloittaa. "Oi, Opas kuinka on isäni laita?"

"Kersantti voi hyvin, ainakin vielä, ja on ollut voittoa, vaikk'ei kukaan voi sanoa mitenkä tämä päättyy. Eikö tuo ole Nuolenkärjen vaimo, joka piileilee tuolla nurkassa?"

"Älkää puhutelko häntä pahasti, Opas; minun on häntä kiittäminen hengestäni, nykysestä turvastani. Kertokaa minulle mitenkä on käynyt isäni johtamalle retkikunnalle, miksi te olette täällä, niin minä sitten kerron kaikki ne kauhistavat seikat, jotka ovat täällä saarella tapahtuneet."

"Siihen ei tarvita monta sanaa, Mabel, sillä se, joka on tottunut Indianien pirullisiin koukkuihin, ei tarvitse pitkiä selityksiä. Retkikunnalle onnistui kaikki mitä olimme toivoneet, sillä Käärme oli väijymässä ja toi meille kaikki tiedot, joita vaan voimme toivoa. Me hyökkäsimme äkkiarvaamatta kolmen veneen kimppuun, ajoimme ranskalaiset pakoon, otimme veneet haltuumme ja upotimme ne käskyn mukaan erään salmen syvimpään paikkaan; Ylä-Kanadan metsäläiset taitavat tänä talvena tehdä huonot kaupat tavaroillansa. Heti kuin kersantti huomasi retkensä onnistuneen, laittoi hän minut ja Käärmeen edeltäpäin ilmoittamaan teille kuinka kaikki oli käynyt, ja seurasi itse perästä molempien hitaammin kulkevien venetten kanssa, jotka eivät voi ehtiä tänne ennen kuin varhain huomisaamuna. Minä erosin Chingachgookista edellä puolenpäivän, sovittuamme että hän kulkisi toista ja minä toista salmea myöten tarkastaaksemme oliko tie vapaa. Sen perästä en ole häntä nähnyt."

Mabel kertoi nyt, kuinka hän oli havainnut Mohikanin ja kuinka oli luullut hänen tulevan varustukseen.

"Ei, ei hän tule. Oikea vakooja ei koskaan mene muurien tai hirsiseinien taakse, jos vaan mahdollisesti voipi olla ulkoilmassa ja löytää hyödyllistä tointa. En minäkään olisi tullut, jos en olisi kersantille luvannut lohduttaa teitä ja pitää huolta turvallisuudestanne. Oi, raskaalla mielellä tutkin edellä puoltapäivää saarta, ja katkera oli se hetki, jolloin luulin teidän olevan kuolletten joukossa."

"Mikä onnellinen sattumus varoitti teitä eteenne katsomatta soutamasta saareen ja joutumasta vihollisten käsiin?"

"Semmoinen sattumus, jota luoja käyttää kun opettaa koiran löytämään metsävuohen jälet ja vuohen pakenemaan koiraa. Ei, ei, nuo metkut ja pirulliset juonet kuolleilla ruumiilla voivat pettää sotamiehiä ja kuninkaan upseeria vaan niitä viritetään turhaan semmoisia miehiä vasten, jotka ovat viettäneet elämänsä metsissä. Minä tulin salmea myöten ihan tuon teeskennellyn kalastajan eteen, ja vaikka nuo matelevat koirat ovat asettaneet tuon miesraukan jotenkin taitavasti, ei hänen asemansa kumminkaan ole niin luonnollinen että voisi pettää harjaantuneen silmän. Emme koskaan sokeasti lähesty vahtipaikkaa, ja minä

olen väijynyt erään linnoituksen ulkopuolella kokonaisen yön, sentähden että vahtimiehiä ja niiden kävelytapaa oli muutettu. Ei Käärmettä eikä minua voida pettää näillä törkeillä laitoksilla, jotka luultavasti olivatkin laitettut Skotilaisia varten, jotka kyllä voivat olla viekkaita muutamissa kohden, vaan eivät suinkaan ole noitia, kun indianilainen petos on kysymyksessä."

"Luuletteko isäni ja hänen miestensä tarttuvan tähän paulaan?" kysyi Mabel äkisti.

"Enpä luule jos vaan voin sitä estää, Mabel. Te tiedätte että Käärmekin on väijymässä, joten siis on kahdenkertainen syy toivoa että meidän onnistuu varoittaa häntä vaaralta, vaikka ei suinkaan ole varma, mitä salmea myöten hän tulee."

"Emmekö voi ottaa teidän ruuhtanne ja mennä häntä vastaan?"

"Siihen en tahdo kehoittaa. Minä en tiedä minkä salmen kautta kersantti tulee ja niitä on ainakin kaksikymmentä. Voitte olla vakuutettu siitä että Käärme luikertelee kaikkein niiden läpi. Ei, ei, minun neuvoni on että pysymme täällä. Varustuksen hirret ovat vielä tuoreet; Indianit eivät voi helposti sytyttää niitä tuleen, ja jos se ei onnistu, niin voin aivan hyvin puolustaa rakennusta vaikka kokonaista heimokuntaa vastaan. Koko heidän kansakuntansa ei voi ajaa minua pois tästä varustuksesta, niin kauvan kuin ei tarvitse tulta peljätä. Kersantti on asettunut johonkuhun saareen eikä tule ennenkuin huomisaamuna. Jos jäämme tänne, niin voimme ajoissa varoittaa heitä esim. ampumalla muutamia laukauksia, ja jos hän päättää hyökätä metsäläisten kimppuun, jonka hänen kaltaisensa mies luultavasti tekeekin, niin on varustuksen meidän hallussa oleminen suuresta arvosta. Ei, ei, neuvoni on että jäämme tänne, jos tahdomme auttaa kersanttia, vaikka meidän kyllä olisi helppo paeta."

"Jääkäämme siis tänne, Opas. Minä olen valmis tekemään mitä hyvänsä isäni pelastamiseksi."

"Niin, tämä on luonnon ääni. Minä olen iloinen, kun kuulen teidän niin lausuvan, Mabel, sillä minä tahdon mielelläni antaa kersantille hyvää tukea. Niinkuin asiat nyt ovat, on hän itse saavuttanut mainetta, ja jos hänelle onnistuisi ajaa pois nuo heittiöt ja, poltettuaan majat ja puuvarustuksen, tehdä kunniallinen paluumatka, niin muistaisi eversti epäilemättä palkita häntä ansion mukaan".

"Mutta miten aiotte menetellä Kesäkuun suhteen?"

"Sitä asiaa olen vähän ajatellut. Meidän ei ole hyvä ummistaa silmiämme ja antaa hänen pitää silmänsä auki tällä puolen varustuksen ovea. Jos salpaamme hänet yläkerrokseen ja otamme tikapuut pois, niin on hän ainakin vankimme."

"Minä en voi sillä tavalla kohdella ihmistä, joka on pelastanut henkeni. Parempi olisi antaa hänen mennä, sillä minä luulen hänen liian paljon pitävän minusta tahtoakseen minua vahingoittaa."

"Ette tunne tätä sukukuntaa, Mabel; te ette tunne sitä. Tosi on, ett'ei hän ole täysiverinen Mingo, mutta hän oleksii niiden konnien parissa ja on tietysti tottunut heidän petoksiinsa. Mitä se on?"

"On ikäänkuin kuuluisi aironloisketta, joku vene kulkee salmessa."

Opas sulki alakertaan vievän luukun estääkseen Kesäkuuta pakenemasta, sammutti kynttelin ja riensi erään ampumareijän ääreen. Mabel, joka seurasi perästä, katseli tuskallisella uteliaisuudella hänen olkapäänsä yli. Tämä kaikki tapahtui minuutin tai parin kuluessa, ja ennenkuin tarkastajan silmä oli saanut esineet epävarmasti huomatuksi, oli kaksi venettä laskenut maalle tavalliseen valkamaan noin viidenkahdeksatta kyynärän päässä varustuksesta. Pimeys esti enempää näkemästä, ja Opas kuiskasi Mabelille, että vastatulleet voivat yhtähyvin olla vihollisia kuin ystäviä; sillä hän ei luullut kersantin niin pian tulevan. Useita miehiä näkyi astuvan veneistä, ja sitten seurasi kolme reipasta englantilaista eläköön huutoa, jonkatähden ei enään ollut epäilemistä mitä miehiä ne olivat. Opas juoksi luukun viereen, nosti sen pois aukosta; riensi tikapuita alas ja alkoi nostaa pönkiä ovelta semmoisella kiireellä, joka todisti että hän piti tätä hetkeä erittäin tärkeänä. Mabel oli seurannut perästä, ja oli hänelle pikemmin esteenä kuin apuna. Ainoastaan yksi pönkä oli nostettu pois, kun kova kiväärin-laukaisu kuului. Molemmat seisoivat äänettöminä ja odottavina, kun Indianien sotahuuto yht'äkkiä kajahti ylt'ympäri pensaikosta. Ovi oli nyt auki, ja Opas sekä Mabel syöksivät ulos. Kaikki ihmis-äännet olivat vaienneet. Kuunneltuaan hiukan aikaa luuli Opas kuitenkin kuulevansa muutamia tukahdutettuja huokauksia veneiltä päin, mutta tuuli oli niin kova ja lehtien kahina sekaantui niin tuulen huminaan, ett'ei hän ollut varma oliko kuullut oikeen. Mutta Mabel, jota tunteet viehättivät, syöksi hänen sivu rientääkseen venetten luokse. "Se ei käy laatuun, Mabel", sanoi Opas hiljaisella mutta totisella äänellä ja tarttui hänen käsivarteensa "se ei millään mokomin käy päinsä. Varma kuolema olisi siitä seurauksena eikä kukaan sentään tulisi autetuksi. Meidän täytyy palata takaisin varustukseen."

"Isäni, minun armas, murhattu isä parkani," huudahti Mabel kiivaasti, vaikka hän tälläkin vaikealla hetkellä totutun tavan mukaan puhui hyvin hiljaa. Antakaa minun mennä isäni luo Opas.

"Ei, sitä ette saa tehdä, Mabel. Mutta kummallista on, kun ei kukaan virka mitään — ei kukaan vastaa ammuntaan veneistä. Entäs minä, joka olen jättänyt Hirvensurman varustukseen! Mutta mitäpä pyssyllä tekisikään, kun ei yhtään ihmistä ole näkyvissä?"

Samassa keksi Oppaan terävä silmä, joka kaiken aikaa oli tutkien katsellut ympärilleen, viiden tai kuuden mustan, ryömivän olennon haamut, jotka koettivat varkein hiipiä hänen ohitsensa, epäilemättä katkaistakseen paluumatkan varustukseen. Temmaten Mabelin kiinni ja ottaen hänet kainaloonsa, aivan kuin hän olisi ollut pieni lapsi, pani jäntevä metsämies kaikki voimansa liikkeelle ja pääsi onneksi varustukseen, vaikka takaa-ajajain astunta kuului ihan hänen takaansa. Laskettuaan taakkansa maahan, sulki hän oven ja oli jo pannut yhden pönkän sijoilleen, kun ryntäys puisevaa sulkua vastaan oli nostaa sen saranoiltaan. Toisten pönkän paneminen paikoilleen oli vaan silmänräpäyksen työ.

Mabel meni nyt yläkertaan, mutta Opas jäi alas vahtimaan. Sankarittaremmen oli nyt siinä tilassa, jolloin ruumis nähtävästi liikkuu sielun siitä tietämättä. Koneellisesti sytytti hän kyntteliä, kuten Opas oli käskennyt, ja palasi sen kanssa alas, missä tämä odotti häntä. Opas rupesi nyt tarkasti tutkimaan varustusta, saadakseen varmaan nähdä oliko kukaan vihollinen siihen piiloutunut, kulki peräkkäin kaikkien huonekerrosten läpi ja tuli nyt varmaan vakuutetuksi, ett'ei koko rakennuksessa ollut muita eläviä olennoita kuin Mabel ja hän itse; sillä Kesäkuu oli paennut. Hän palasi sen jälkeen Mabelin luo, joka oli jäänyt paraimpaan huoneeseen, pani kynttelin pois kädestään ja tarkasteli Hirvensurman sankkia, ennenkuin rupesi istumaan.

"Pahimmat pelkomme ovat käyneet toteen," sanoi Mabel, josta nuo niin tiheästi perätysten seuranneet, mieltä liikuttavat tapaukset viimeisinä kymmenenä minuutina tuntuivat kokonaisen ihmiselämän pituisilta sielun tuskilta. "Isäni ja koko hänen joukkokuntansa ovat surmatut tai vankina."

"Sitä emme tiedä — huomispäivä on antava meille tiedon kaikesta. Minä en usko asiain niin päättyneen; siinä tapauksessa olisimme kuulleet noiden kuljeskelevain Mingoin voitostansa ulvovan varustuksen ympärillä."

"Ääneti! Ihan varmaan kuulin huokauksen."

"Turhaa luuloa, Mabel; kun mieli on säikäyksissä, erittäinkin naisten mieli, niin kuvittelee ihminen useinkin paljon, jossa ei ole pontta eikä perää. Olen tuntenut niitäkin, jotka uskovat unia ja..."

"Ei, en ole erehtynyt — tuolla alhaalla on varmaankin joku, joka kärsii."

Oppaan täytyi myöntää, että Mabelin herkät aistimet eivät olleetkaan häntä pettäneet. Hän neuvoi häntä kuitenkin hillitsemään tunteitansa ja huomautti, että metsäläiset totutun tapansa mukaan turvaantuivat kaikenlaisiin keinotemppuihin päästäkseen tarkoitustensa perille, ja ettei mikään ollut todenmukaisempaa, kuin että huokaukset olivat teeskenneltyjä, ja tarkoittivat varustuksessa olijain viekottelemista ulos tulemaan tai ainakin ovea aukaisemaan.

"Ei, ei, sanoi Mabel kiiresti; "näissä äänissä ei ole mitään teeskenneltyä, ja ne ovat ruumiin- ell'ei sieluntuskain vaikuttamia. Ne ovat kauhistavan luonnollisia."

"Olkoon niin, pian saamme tietää onko se ystävä vaiko ei. Asettakaa kyntteli syrjään, Mabel; minä puhuttelen häntä ampumareijästä. Kuka on siellä alhaalla? Onko siellä ketään, joka kärsii? Jos se on ystävä, niin puhukoon rohkeasti ja olkoon varma että autamme häntä."

"Opas," vastasi ääni, jonka sekä Mabel että se, jota se puhutteli tunsivat kersantin ääneksi; "sanokaa minulle kaikella muotoa, mihinkä tyttäreni on joutunut."

"Isäni, täällä olen — terveenä, turvassa. Oi jos voisin sanoa teistä samaa!"

Kiitollisuuden huudahduksen, joka seurasi näitä sanoja, kuulivat kumpikin selvästi, mutta siihen sekaantui tuskan huokaus. "Pahimmat aavistukseni ovat toteutuneet," sanoi Mabel jonkunlaisella tuskallisella tyyneydellä. "Opas, isäni on saatava varustukseen, vaikka antautuisimme mihin vaaraan hyvänsä."

"Se on luonnon ääni ja Jumalan laki, mutta olkaa huoleti Mabel — koettakaa olla tyyneinä."

"Olen kyllä, Opas, olen kyllä; en koskaan elämässäni ole ollut tyyneämpänä, maltillisempänä kuin nyt. Mutta muistakaa, kuinka tärkeä jokainen silmänräpäys on; tehkäämme kaikin mokomin viipymättä tehtävämme."

Opas meni heti alas ja rupesi nostamaan pois pönkiä tavallisella varovaisuudellaan; mutta kun hän antoi oven hitaasti kääntyä saranoillaan, tunsi hän sitä vasten painettavan, jonkatähden hän oli vähällä sulkea sen jälleen. Silmäiltyään vähäpätöisestä raosta, aukasi hän sen kuitenkin kokonaan, jolloin osa kersantti Dunhamin ruumista, joka nojasi sitä vasten, kaatui huoneeseen. Silmänräpäyksessä veti Opas sen kokonaan sisään ja sulki oven jälleen. Tämän tehtyä ei häntä mikään estänyt kääntämästä kaikkea huomiotansa sairaan puoleen.

Tämän tuskallisen kohtauksen aikana osoitti Mabel tuota yliluonnollista voimaa, jota nainen kovissa oloissa joskus voipi osoittaa. Hän otti kynttelin, kostutti isänsä huulia vedellä ja auttoi Opasta tämän laatiessa olkialustaa sairaan ruumista ja patjaa hänen päätänsä varten. Kaikki tämä toimitettiin mitään hiiskumatta, eikä Mabel vuodattanut kyyneltäkään, ennekuin kuuli isänsä mutisevan siunauksen hänen hellästä huolenpidostaan. Koko aikana oli hän vaan arvaamalla laskenut minkälainen hänen isänsä tila oli. Opas oli pitänyt enemmän lukua kersantin haavasta ja hankkinut varman selon siitä, että luoti oli mennyt hänen ruumiinsa läpi. Hän tunsi hyvin tällaisten haavain laadun ja huomasi että parantumisen toiveita oli vähän, tuskin ollenkaan.

Kersantin silmät eivät olleet herenneet seuraamasta hänen tyttärensä liikkeitä aina siitä asti kuin kyntteli oli sytytetty palamaan. Hän katseli myöskin tarkasti ovea ollakseen varma sen lujuudesta, hän makasi näet alikerrassa olevassa huoneessa, koska olisi ollut mahdotonta muuttaa häntä ylikertaan. Tämän perästä silmäili hän taas Mabelin kasvoja, sillä kun elonkipinä sammuu, saa hellyys vallan, ja me rupeamme pitämään suurimmassa arvossa sitä, jonka tunnemme piakkoin ainiaksi menettävämme.

"Jumalalle kiitos, lapseni! Sinuun ei ainakaan heidän kuolettavat luotinsa ole sattuneet", sanoi hän ilman nähtävää tuskaa. "Opas, kertokaa minulle nyt koko tämän surullisen tapauksen juoksu".

"Tiedätte Kersantti, missä Käärme ja minä erkanimme teistä, enkä tarvinne mainita mitä sitä ennen tapahtui", lausui Opas. "Nyt on myöhäistä katua sitä mikä on tapahtunut, mutta minä luulen että tätä ei koskaan olisi tapahtunut jos olisin jäänyt luoksenne. Olkaat muut yhtä hyviä oppaita, sitä en epäilekään; mutta luonto jakaa yhtähyvin erilaila lahjojansa ja toisten täytyy olla toisia paremmat. Minä arvaan, että Gilbert parka joka jäi minun sijaani, on saanut kärsiä erehdyksestään".

"Hän kaatui minun viereeni", vastasi kersantti hiljaisella, surullisella äänellä.
"Me olemme todella kaikki saaneet kärsiä erehdyksemme tähden".

"No niin, Käärme ja minä erosimme toisistamme noin puolentoista peninkulman päässä alempana joella, sillä me katsoimme viisaimmaksi, ettemme ilman tavallista varovaisuutta lähestyisi ystäviemmeäkään leiriä. Kuinka Chingachgookin on käynyt, sitä en voi sanoa; Mabel kertoo minulle kuitenkin, ett'ei hän ole kaukana, ja epäilemätöntä on, että rehellinen Delavari toimittaa tehtävänsä, vaikk'ei nyt olekaan meidän näkyvissä. Huomatkaa mitä sanon, Kersantti; ennenkuin kaikki on päättynyt ilmestyy hän lähistöömme jonakin tärkeänä hetkenä ja tavalla semmoisella, joka tulee olemaan hänelle kunniaksi. No niin, tultuani saaren lähistöön, en nähnyt mitään savua, ja siitä syystä päätin olla varoillani; sillä minä tiesin että teidän sotamiehillänne ei ole kyllin älyä salaamaan tätä merkkiä, vaikka heitä on varoitettu sen vaarallisuudesta. Tämä teki minut varovaisemmaksi, kunnes silmäni tapasivat valepuvussa olevan kalastajan, niinkuin vasta kerroin Mabelille, ja silloin olivat kaikki heidän pirulliset juonensa yhtä selvinä mielessäni, kuin jos olisin lukenut ne kartasta. Minun ei tarvinne sanoa teille, Kersantti, että ensin kaikesta ajattelin Mabelia ja että minä, kun huomasin hänen olevan varustuksessa, ohjasin matkani tänne elämään tai kuolemaan hänen seurassansa."

Isä katsoi lempeästi tyttärensä puoleen ja ojensi kätensä. Mabel tarttui siihen, suuteli sitä suutelemistaan, laskehe polvilleen hänen viereensä ja itki niinkuin sydän olisi tahtonut pakahtua.

"Mabel", sanoi hän vakavalla äänellä, "Jumalan tahdon täytyy tapahtua. Turhaa olisi meidän koettaa pettää toisiamme; minun aikani on tullut, ja minua lohduttaa se, että kuolen sotamiehenä. Eversti on arvosteleva minua oikein, sillä hyvä ystävämmme Opas on sanova hänelle mitä on tapahtunut ja millä tavalla kaikki on käynyt".

Tuokion äänettömyyden perästä kertoi kersantti katkonaisin lausein mitä oli tapahtunut sen jälkeen kuin hän oli eronnut Oppaasta ja Delavarista. Tuuli oli käynyt myötäisemmäksi, ja hän oli, päinvastoin ensimmäistä tuumaa, päättänyt lähteä saarelta ja jatkaa matkaa ennättääkseen jo samana yönä vahtipaikalle. Heidän lähestymistään ei olisi huomattu ja onnettomuus olisi osaksi voitu välttää, ell'eivät olisi tarttuneet luotoon lähellä olevan saaren kärjessä, jolloin epäilemättä se kolina, joka syntyi kun miehistö astui veneistä, veti vihollisten huomion sinnepäin, ja he voivat siis ajoissa valmistautua heitä vastaanottamaan.

Vähintäkään vaaraa aavistamatta olivat he nousseet maalle ja jättäneet aseensa veneisiin, koska ensiksi tahtoivat saada reppunsa ja muut tarvekapineensa korjuusen. Heitä oli ammuttu niin likeltä, että laukausten vaikutus, vaikka oli pimeä, oli ollut kauhea. Kaikki olivat kaatuneet, vaikka kaksi tai kolme heti oli noussut ylös ja paennut. Kersantti oli kaatunut muiden joukkoon; vaikka pahoin haavoitettuna, oli hän kuullut Mabelin äänen, kun tämä syöksi varustuksesta, ja isänrakkaus oli pakoittanut hänen panemaan kaikki voimansa liikkeelle kontatakseen varustuksen ovelle, jonka nojaan hän oli noussut seisomaan, niinkuin olemme maininnut.

Tämän mutkattoman selityksen perästä oli kersantti niin uuvuksissa, jotta tarvitsi lepoa, ja hänen seurueensa oli ääneti, ettei häiritsisi häntä. Opas käytti tätä tilaisuutta tarkastaakseen ympäristöä ampumareijistä ja katolta sekä tutkiakseen kiväärien laatua, joita varustuksessa oli noin tusinan paikoille. Mabel sitä vastoin ei hetkeksikään poistunut isänsä vierestä, ja kun hän hänen hengityksestään luuli että hän nukkui, laski hän polvillensa ja rukoili hartaasti ja sydämellisesti.

Juhlallinen ja äänetön oli se puoli tuntia, joka täten kului. Ainoastaan Oppaan liikkuminen kuului ylhäältä sekä silloin tällöin pyssyn ponnen kolaus, kun hän laski sen laattiaan; sillä hän tarkasti kiväärejä, saadaksensa varmaan tietää oliko ne pantu kunnollisesti latinkiin ja oliko sankissa ruutia. Sairaankäykset olivat muuten ainoat äänet, joita kuului. Mabel halusi saada puhutella isäänsä, jonka hän niin pian oli kadottava, vaan ei hän kuitenkaan tahtonut häiritä hänen lepoansa. Ottaessaan huomionsa vähimmänsä muutoksen sairaan hengityksessä, kuuli hän varovasti kolkutettavan ovea. Luullen sen olevan Chingachgookin, nousi hän ylös, nosti pois kaksi pönkää ja tarttuen kolmanteen, kysyi hän kuka se oli. Vastaus lausuttiin enon äänellä, joka pyysi heti paikalla päästä sisään. Silmänräpäystäkään epäilemättä aukaisi hän oven ja päästi Capin sisään. Tuskin oli hän astunut kynnyksen yli, ennenkuin Mabel taas kiiruhti sulkemaan ovea, joka häneltä tottumuksen mukaan jo kävi sangen sukkelaasti.

Kun tuo voimakas merimies sai tiedon lankonsa tilasta, oli hän vähällä ruveta itkemään. Oman tulonsa hän selitti kertomalla, että metsäläiset olivat ottaneet hänet vangiksi ja vahtineet häntä huolettomasti, sillä he luulivat, että hän ja hänen vankeus-kumppalinsa majoitusmestari nukkui niiden väkeväin juomain vaikutuksesta, joilla heitä oli kestitetty siinä tarkoituksessa että sitte eivät olisi haittana odotetun taistelun aikana. Muir oli jäänyt nukkumaan, ainakin oli hän ollut nukkuvinansa, mutta Cap oli taistelun melskeen aikana juossut pensaikkoon, löytänyt Oppaan ruuhan ja sillä oli hänen onnistunut hiipiä

varustuksen luo, johon hän oli lähtenyt ainoastaan siinä ystävällisessä aikeessa, että koettaisi vesitse paeta sisarentyttärensä kanssa. Tuskin tarvinnee mainita että hän muutti tuumansa, kun sai tiedon kersantin tilasta ja nykyisen pakopaikkansa turvallisuudesta.

"Jos pahimmin kävisi, Opas", sanoi hän tälle, joka sill'aikaa oli tullut alas heidän luoksensa, "niin täytyy meidän antautua, ja se on oikeuttava meille säveliään kohtelun. Meidän täytyy kunniamme tähden miehinä kestää jonkun aikaa ja itsemme tähden haalia lippu ales oikealla ajalla, tinkiäksemme itsellemme jotenkin kohtuulliset ehdot. Minä tahdoin Muiria niin tekemään, kun jouduimme noiden kuleksivain konnien vangeiksi — he todella ansaitsevat sen nimityksen, sillä viheliäisempiä maankulkijoita ei löydy maailmassa."

"Vai niin, te olette nyt tullut tuntemaan heidän luonteensa," keskeytti Opas, joka aina oli yhtä valmis alentamaan Mingoja kuin ylistämään ystäviänsä Delavareja. "Jos olisitte joutuneet Delavarien käsiin, niin olisitte kaiketi huomannut eroituksen".

"No, minusta näyttävät he samanverosilta — konnia sekä edessä että takana; siitä kuitenkin aina eroitan ystävänne Käärmeen, joka, katsoen siihen että hän on indiani, on täydellinen gentlemanni. [Gentlemanniksi kutsuvat englantilaiset kaikkia tosi-sivistyneitä.] Mutta kun metsäläiset hyökkäsivät päällemme ja surmasivat soturi Mak Nabin ja hänen miehensä, ikäänkuin ne olisivat olleet kaniineja, pakenimme minä ja Muir eräasen luolista, joita tässä saarella löytyy kosolta kallioiden lomissa — oikeita, kuten luutnantti sanoo, veden tekemiä — ja siellä olimme ahtaalla kuin kaksi vesitynnyriä laivan köölihuoneessa, kunnes antauduimme ruoan puutteessa. Kaiketi voipi sanoa elossa pysymisen perustuvan ravintoon. Minä pyysin majoitusmestaria alkamaan sovinnon hieromisen; sillä vielä olisimme voineet pysyä pari tuntia luolassa, vaikkapa se olikin huono turvapaikka; vaan hän ei sitä tahtonut tehdä, syystä että ne konnat rikkoisivat lupaukset ja sopimuksen, jos joku heistä tulisi haavoitetuksi, ja sentähden ei maksanut vaivaa vaatia heiltä mitään lupausta. Minä myönnyin antaumaan kahdesta syystä: edellä kaikkea sentähden, että voitiin sanoa meidän jo laskeneen lippumme, sillä laivan luukusta alas meneminen on yhtä kuin laivasta luopuminen, ja toiseksi sentähden, että vihollisinamme olivat myöskin vatsamme, jotka tekivät julmempia hyökkäyksiä kuin laivankannella oleva vihollinen."

"Eno" sanoi Mabel surullisesti ja rukoilevalla äänellä, "isä poloiseni on pahoin

haavoitettu."

"Niin hän on, tyttöseni; minä istun hänen viereensä ja lohduttelen häntä vointini mukaan. Ovatko pöngät oikein sijoillaan? Se on hyvä tietää, sillä siinä tapauksessa pysyy mieli tyynempänä ja rauhallisempana."

"Meillä ei, minun luullakseni, ole mitään muuta pelättävää, kuin tämä kohtalon kova isku".

"Hyvä siis, Magnet, mene tuonne ylös ja koeta hieman rauhoittaa mieltäsi. Mitä, Opas, onko lakassa jotain, koska tulette hyökäten tikapuita alas kuin Indiani päänahan perästä."

Opas, joka hiljan oli mennyt toiseen kertaan ja nyt tuli kiireesti takaisin, nosti pystyyn sormensa vaitiolon merkiksi, viittasi Capille että hän seuraisi häntä sinne ylös ja Mabelille että hän asettuisi kersantin viereen.

"Meidän täytyy olla sekä varovaiset että rohkeat," sanoi hän hiljaa. "Nuo matelijat ajattelevat todenperästä sytyttää varustuksen tuleen, sillä he huomaavat ett'ei heillä enää ole minkäänlaista etua sen sijoilleen jättämisestä. Minä kuulen Nuolenkärki roiston äänen heidän joukostaan; hän kehoittaa heitä panemaan roistovehkeensä jo tänä yönä toimeen. Olkaamme varoillamme ja toimessa myöskin, Suolavesi. Onneksi löytyy varustuksessa neljä tai viisi ennen täytettyä tynnyriä, ja näistä on hyötyä piirityksen aikana. Ell'en erehdy tulee meillä olemaan hyötyä siitäkin, että tuo rehellinen Käärme on vapaana."

Oppaan kehoituksesta meni Cap katolle ollaksensa valmiina ottamaan vastaan ensi hyökkäystä. Vaikka hän riensi niin pikaa kuin mahdollista, näki hän vihollisen kuitenkin jo alkaneen työnsä, ja kokonaista kymmenen palavaa nuolta oli tarttunut kattohirsiin. Ilma kaikui metsäläisten ulvonnasta ja sotahuudoista, joita seurasi kiivas ampuminen; luodit naksahelivat hirsiiä vastaan, ilmoittaen että taistelu täydellä todella oli alkanut.

Nämät äänet eivät kuitenkaan säikäyttäneet Opasta eikä Capia, ja Mabel oli ylen murheissaan tunteaksensa levottomuutta. Cap osoitti erinomaista karskiutta. Hän kunnioitti suuresti metsäläisiä sekä maavesiä, mutta edellisiä pelkäsi hän paremmin sentähden, että varoi niiden nylkevän päänahkansa ja kiusaavan häntä, kuin jonkun miehuuttoman kuolemanpelon takia, ja koska hän nyt oli huoneen, jospa kohta ei laivan kannella ja tiesi, ett'ei hänen tarvinnut pelätä vihollisten kumottavan laivaa, liikkui hän niin pelottomasti ja vallattomasti, että Opas olisi

ollut ensimmäinen häntä moittimaan, jos olisi nähnyt miten hän menetteli. Sen sijaan kuin olisi pitänyt suojata ruumistaan kuten tapana oli Indianien kanssa taistellessa, näyttäytyi hän jokapaikassa katolla, kaataen vettä oikealle ja vasemmalle niin tyynesti ja vakavasti, että se paljon vivahti vallattomuuteen. Hänen ruumiinsa näytti luodin pystymättömältä, sillä vaikka kuulat vinkuivat hänen ympärillensä ja useista kohti puhkasivat hänen vaatteensa, ei hänen ihoonsa tullut narmuakaan. Kerran pani tuo vanha merimies vesisangon pois kädestään, otti hattunsa, heilutti sitä ilmassa ja päästi kolmenkertaisen eläköönhuudon. Tämä omituinen teko pelasti luultavasti hänen henkensä, sillä samassa silmänräpäyksessä lakkasivat indianit häntä ampumasta sekä tähtäämästä palavia nuoliaan kattoa kohti, koska heissä kaikissa syntyi se luulo, ett'ei Suolavesi ollut täysijärkinen, ja järjen puutteessa olevaa vastaan eivät indianit koskaan nostaneet kättänsä.

Oppaan käytös oli kokonaan toisellainen. Hän teki kaikki mitä tarkimmasti miettien, joka oli seuraus pitkästä kokemuksesta ja ajattelemiseen tottumisesta. Ensimmäisten kymmenen minuutin kuluessa ryntäyksen aljettua ei hän nostanut pyssynpontta maasta, paitsi kun itse muutti paikkaa, sillä hän tiesi aivan hyvin, että vihollisten luodit mitään toimittamatta tuhlautuivat varustuksen vahvoja seiniä vastaan. Ei siis ollut minkäänlaista syytä pelätä ryntääjien ampumista, jos vaan ei joku luoti sattumalta pujahtaisi jostakusta ampumareiästä sisään. Mutta kun hän kuuli mokkasineilla varustettuun jalkain astuntaa ja kuivien oksien rusketta rakennuksen vieressä, ymmärsi hän, että aiottiin virittää tuli ihan seinän viereen. Hän kutsui Capin alas katolta, jossa ei enään ollut mitään vaaraa, ja käski hänen pitää vesitynnyreitä varalla erään uhatun paikan päällä olevan aukon vieressä.

Vähemmän kokenut soturi kuin meidän sankarimme olisi rientänyt estämään myöskin tätä vihollisen vaarallista yritystä ja olisi ehkä liika aikaiseen käyttänyt niitä apukeinoja, joita hänellä oli tarjona; mutta niin ei Opas tehnyt. Hänen tarkoituksensa ei ainoastaan ollut sammuttaa tuli, jota hän aivan vähän pelkäsi, mutta myöskin antaa viholliselle muistutus, joka tekisi hänet varovammaksi loppuyön aikana. Voittaakseen jälkimmäisen tarkoituksensa täytyi hänen odottaa, kunnes tuli oli siksi valoisa, että hän voi tarkasti tähdätä, jolloin hän tiesi että ampumataitonsa ei joutuisi kovin kovaan koetukseen. Irokesit saivat sentähden häiritsemättä koota kuivia oksia, latoa niitä seinää vasten, sytyttää risuko'ot ja vetäytyä piilopaikkoihinsa takaisin. Opas ei antanut Capin tehdä muuta, kuin kantaa vesitynnyri osoitetun ampumareiän viereen ja pitää sitä sopivaksi hetkeksi valmiina. Tämä hetki ei kuitenkaan hänen ajatuksensa mukaan saanut

tulla ennenkuin tuli oli valaissut pensaat ylt'ympäri varustusta ja hänen nopea, tarkka silmänsä keksinyt kolme tai neljä ryömivää metsäläistä, jotka katselivat tulen yltymistä semmoisten miesten kylmällä välinpitämättömyydellä, jotka ovat tottuneet tyynenä katselemaan ihmisten kärsimisiä.

"Oletteko valmis, ystävä Cap?" kysyi hän. "Kuumuus alkaa tunkea raoista sisään, ja vaikk'eivät nämät tuoreet hirret ole niin helpot syttymään kuin pahasisuisen miehen mieli, niin voivat ne kuitenkin syttyä tuleen, jos niitä ylen määrin ärsytetään. Oletteko valmis tynnyrinenne? Varokaa että se on oikein suunniteltu ja ett'ei vettä turhaan läiky pois."

"Kaikki selvänä," vastasi Cap tavallisella merimiehen lauseella.

"Odottakaa siis merkkiä. Ei koskaan pidä olla malttamaton tärkeinä hetkinä eikä tyhmänrohkea taistelussa. Odottakaa käskyä."

Näitä määräyksiä tehdessään valmistelihe myöskin Opas puolestansa, sillä hän huomasi toimimisajan tulleen. Hirvensurma nostettiin, suunnitettiin huolellisesti ja laukaistiin. Tähän kului ainoastaan puoli minuutia, ja kun pyssy oli taasen otettu pois aukosta, pani ampuja silmänsä siihen.

"Yhtä matelijaa vähemmän," mutisi hän itsekseen. "Minä olen ennen nähnyt tuon kuleksijan ja tiedän että hän aina on ollut tunnoton peto. Hyvä, hyvä; mies teki lahjainsa mukaan ja on saanut palkkansakin niiden mukaan. Yksi heistä vielä, ja olkoon siinä kyllä täksi yöksi. Päiväntultua saamme kyllä kuumempaa päivätyötä."

Sill'aikaa oli toinen pyssy pantu aukkoon; se laukesi ja vielä yksi metsäläinen kaatui. Tämän enempää ei todellakaan tarvittu, sillä metsäläisillä ei ollut halua odottaa kolmatta tervehdystä samasta kädestä, jonka tähden koko joukko, joka oli ryömiskellyt pensaikossa eikä voinut tietää, kuka heistä oli altis seuraavalle luodille, hyppäsi ylös piilostaan ja koki pelastua pakenemalla eri haaroille.

"Kaatakaa nyt, mr. Cap," sanoi Opas. "Minä olen pannut merkkini kahteen noista kurjista roistoista, tänä yönä ei suinkaan enään tulla tulta virittämään."

"Antaa mennä! huusi Cap ja tyhjensi tynnyrin semmoisella tarkkuudella, että tuli kerrassaan sammui.

Tämä teki taistelusta lopun, ja järeillä oleva osa yötä kului tynnosti. Opas ja Cap

vahtivat vuoronperään, vaan ei kummankaan voinut sanoa sinä yönä nukkuneen. Ja todellakin näytti uni tuskin olevan heille tarpeen, sillä molemmat olivat tottuneet valvomaan, ja aikoja oli ollut, jolloin ainakin edellinen näytti tuntevan nälän ja janon vaatimuksia yhtä vähän kuin väsymystäkään.

KOLMASTOISTA LUKU.

Ystäviä tulee. — Vihollisten täytyy tehdä pakko-sovinto.

Kun päivä valkeni, menivät Opas ja Cap taas katolle uudestaan tarkastamaan saarta. Ylt'ympäri tätä varustuksen osaa kulki matala rintasuojia, joka tarjosi takana seisoville jotenkin hyvää turvaa, samalla kuin he sen takana voivat vaaratta suunnittaa ja laukoa pyssyjänsä. Viisaasti käyttämällä tätä vähäpätöistä puolustuskeinoa — vähäpätöinen korkeutensa puolesta, mutta kuitenkin riittävä, kosk'ei heidän tarvinnut seistä suorana — oli molemmilla vakoojillamme aivan hyvä näköala yli koko saaren, paitsi pensaikkoa, sekä useimpien salmien, joita myöten saareen voitiin kulkea.

Vilpas etelätuuli puhalsi vielä, ja monin paikoin näytti järven vesi sinertävältä ja kiivastuneelta, vaikka tuulella tuskin oli voimaa ajella sitä vaahtoamaan. Tuo pieni saari oli muodoltaan soikea ja sen suurin pituus oli idästä länteen. Pysymällä niissä salmissa, jotka eroittivat tämän saaren muista saarista, olisi laiva voinut tuulen avulla pyyhkäistä sen molempia pääsivuja ihan likeltä ja myötäänsä pysyä laitatulessa. Cap teki nämä muistutukset, ja selitti ne tarkemmin seurakumppanilleen; sillä molemmat toivoivat nyt avun tuloa Oswegosta. Tällä hetkellä, kun he rauhattomasti katselivat järvelle päin, hypähti Cap.

"Purje hohoi!" huudahti hän äkkiä iloisella, reippaalla tavallaan.

Opas kääntyi pikaisesti viitattuun suuntaan, ja siellä näkyi todellakin se esine, joka oli saanut vanhan merimiehen huudahtamaan. Korkealta paikaltaan voivat he nähdä muutamien ympärillä olevien matalain saarten yli, ja erään aluksen purjeet näkyivät sen pikkumetsän läpi, joka reunusti erään lounaasen päin heistä olevan saaren rantaa.

Vieras alus oli pienten purjeiden alla, niinkuin merimiehillä on tapana sanoa,

mutta tuuli oli niin kova, että purjeiden valkeat haamut näyttivät lentävän pensasten välisien aukkojen ohitse hyvän juoksijan vauhdilla.

"Se ei voi olla Jasper", sanoi Opas, pettyneenä toivossaan; sillä tuota nopeasti sivukulkevaa esinettä ei hän tuntenut ystävänsä alukseksi. "Ei, ei, poika ei ole voinut niin pian ennättää tänne, ja tuo on joku alus, jonka ranskalaiset ovat lähettäneet auttamaan ystäviänsä, noita kirottuja Mingoja."

"Tällä kertaa erehdytte, ystävä Opas, jos ette koskaan ennen ole sitä tehnyt," sanoi Cap semmoisella äänellä, joka, huolimatta heidän vaarallisesta asemastaan, osoitti itseluottamuksen ei ollenkaan lannistuneen. "Järvivettä tai merivettä, tuo on Myrskypilven emäpurjeen ylimmäinen reuna, sillä se on leikattu tavallista vähemmän kaarevaksi, ja sitä paitsi voitte nähdä, että kahveli on kiskoilla vahvistettu — aivan hyvin tehty, sen myönnän, mutta kiskoilla varustettu."

"Minun täytyy myöntää, ett'en tuosta kaikesta näe mitään," vastasi Opas, joka ymmärsi Capin merikieltä yhtä vähän kuin kreikkaa.

"Ettekö näe! No se minua todella kummastuttaa, sillä minä luulin *teidän* silmänne voivan nähdä kaikki. Minusta ei mikään ole selvempää kuin tuo kaarroitus ja kiskoilla lujittaminen, ja minun täytyy tunnustaa, rehellinen ystäväni, että jos olisin teidän vaatteissanne, niin pelkäisin näköni rupeavan huononemaan."

"Jos Jasper todella tulee, niin haihtuu minusta pelko melkein kokonaan. Me voimme puolustaa varustusta kahdeksan tai kymmenen tuntia vaikka koko Mingokansaa vastaan, ja jos Eau-douce tulee suojelemaan paluumatkaamme, niin en ole epäilyksissä mistään. Suokoon Jumala, ett'ei poika kulkisi rantaa pitkin eikä joutuisi väijyvän vihollisen pauloihin, niinkuin kersantille kävi."

Ahdistus ja epä tieto esti heitä antamasta mitään merkkiä. Eikä ollutkaan helppo käsittää, kuinka se olisi voinut tapahtua, sillä Myrskypilvi tuli kohisten tuulen puolella saarta olevaa salmea myöten semmoista vauhtia, joka tuskin soi merkin annolle aikaa. Ei myöskään näkynyt kannella ketään, jolle olisi merkin antanut; peränsinkin näytti jätetyn omiin varoihinsa, vaikka suunta oli yhtä tarkka, kuin kulku nopea.

Cap seiso i vaipuneena äänettömään ihailemiseen, kun näki niin tavattoman ilmiön. Mutta kun Myrskypilvi tuli likemmäs, huomasi hänen harjaantunut silmänsä, että peräsi ntä liikutettiin taljoilla, vaikk'ei perämiestä näkynyt. Koska

aluksen partaat olivat jotenkin korkeat, selvisi salaisuus pian; varmaan voi jo päättää, että laivaväki oli kätkeytynyt niiden taakse ollakseen suojassa vihollisen ampumiselta. Koska tämä todisti aluksessa ei olevan muuta voimaa kuin heikko laivaväki, kuunteli Opas seurakumppalinsa selitystä pudistaen epäilevästi päätänsä.

"Tämä osoittaa, ett'ei Käärme ole ennättänyt Oswegoon ja ett'ei meillä ole odotettavana mitään apua leiristä," sanoi hän. "Meidän kolmen mr. Cap, täytyy siis kestää miehuullinen taistelu: teidän on merimiehenä ylläpitäminen yhteyttä aluksen kanssa, Jasper, joka on sisävesissä purjehtinut, tietää mitä hänen on vesillä ollessa tekeminen, ja minulla lienee myöskin lahjoja, jotka voivat kilpailla kenen Mingon kanssa hyvänsä, olinpa minä sitte muutoin vaikka minkälainen. Minä sanon, meidän täytyy kestää miehuullinen taistelu Mabelin pelastuksen eteen."

"Sen tahdomme tehdä," vastasi Cap sydämellisesti; sillä hän alkoi saada parempia toiveita päänahkansa turvallisuudesta, nyt kun päivä oli jälleen valjennut. "Tuo Jasper on varovainen nuorukainen, sillä hän pysytteleksen aukealla ja näkyy päättäneen ottaa selkoa millä kannalla asiat saarella ovat, ennenkuin ohjaa maalle."

"Arvasinhan sen ... arvasinhan sen," huudahti Opas riemuiten. "Käärmeen ruuhi on tuolla aluksen kannella, ja päällikkö on astunut laivaan ja epäilemättä antanut todenmukaisen kertomuksen asemastamme; sillä päinvastoin Mingoa kertoo Delavari tapauksen oikein taikka on hän vaiti."

Juuri tällä hetkellä oli näkymä niin omituinen, että se ansaitsee erityistä kertomista, jonka kautta myöskin nuoret lukijamme voivat muodostaa itselleen tarkemman käsityksen siitä kuvasta, jota nyt ryhdymme heille esittämään.

Tuuli puhalsi vielä kovasti; useat pienemmät puut notkistivat latvojaan, ikäänkuin olisivat olleet valmiit kumartumaan maahan asti, ja tuulen vinkuminen oksien välissä kuului kaukana pyöriväin ratasten kuminalta.

Ilma oli täynnä lehtiä, jotka tällä myöhäisellä vuodenajalla karisivat oksistaan ja kuin lintulaumat lentelivät saaresta saareen. Tähän katsomatta vallitsi kaikkialla kuoleman hiljaisuus. Että metsäläiset vielä olivat saarella, voi päättää siitä, että heidän ruuhensa olivat sotamiesten veneiden luona siinä pienessä lahdekkeessa, jota käytettiin satamana. Tämä oli kuitenkin ainoa merkki heidän siellä olostaan.

Vaikka alus, jonka äkkinäinen takaisintulo oli ihan odottamaton, ilmestymisellään hämmästytti heitä, oli kuitenkin heidän tottumuksensa noudattamaan varovaisuutta sotajällellä ollessansa niin yleinen ja juurtunut, että jokainen heistä, samassa silmänräpäyksessä kuin melu nostettiin, etsi itsellensä piilopaikan samalla vainulla ja älyllä, kuin kettu etsii luolansa. Samanlainen hiljaisuus vallitsi varustuksessa, sillä vaikka Opas ja Cap pitivät salmea tarkalla silmällä, pysyivät he kuitenkin huolellisesti piilossa. Se seikka, että Myrskypilvessä ei näyttänyt olevan yhtään elävää olentoa, oli vielä kummallisempi.

Alus riensi kuitenkin tasaista ja nopeata vauhtia eteenpäin. Se pysyi keskellä salmea, väliin kumartuen tuulenpuuskien alle, väliin nousten jälleen ylös, mutta myötäänsä kooten vaahtoavaa vettä keulansa eteen. Vaikka ainoastaan muutamia purjeita oli levällään, oli sen nopeus suuri, ja tuskin kymmentä minuuttia kului siitä, jolloin sen purjeet siintivät esiin puiden oksien läpi, siihen hetkeen asti, kuin se saapui varustuksen kohdalle. Cap ja Opas kumartuivat eteenpäin, kun alus tuli lähelle heidän pakopaikkaansa, koska halusivat saada tarkemmin katsella sen kantta, ja molempien suureksi iloksi juoksi Jasper samassa sen partaalle ja kohotti kolme voimakasta eläköönhuutoa. Vaarasta huolimatta nousi Cap ylös ja vastasi tervehdykseen yhtä monella eläköönhuudolla. Onneksi pelasti hänet vihollisten varovaisuus, sillä he pysyivät vielä aloillansa eikä yhtään pyssyä laukaistu. Opas puolestaan piti lukua ainoastaan siitä, mikä oli hyödyllistä, ja huoli viis' kohtauksen dramallisesta osasta. Samassa kuin hän näki ystävänsä Jasperin, huusi hän hänelle valtavalla äänellä:

"Auttakaa meitä, poikani, ja voitto on meidän. Laittakaa hauliparvi tuonne pensaikkoon, niin sillä ajatte heidät ylös kuin peltokanalauman."

Osan näistä sanoista kuuli Jasper, mutta ensin osa kulki pois tuulen siivissä. Myrskypilvi riensi sill'aikaa sivu, ja seuraavassa tuokiossa estivät ne puut alusta näkemästä, jotka osaksi ympäröivät varustusta.

Kahden levottoman minuutin kuluttua näkyi purjeet taas; Jasper oli kääntänyt ja mennyt toisella laidalla saaren suojaan. Tuuli oli niin vilpas, että helposti voi tehdä tämän liikkeen, ja alus, virta suojasivulla, jatkoi kulkuansa semmoisella tavalla, joka osoitti, että se jälleen voi kohota tuulenpuolelle saarta. Koko tämä liikunta toimitettiin mitä huokeimmalla tavalla liikauttamatta ainoatakaan purjenuoraa, yhtäkään purjetta muuttamatta; peräsin yksin määräsi tuon oivallisen laivan liikkeen. Tarkoituksena näytti olevan seudun tutkiminen.

Sittenkuin alus oli kulkenut koko saaren ympäri ja jälleen saapunut siihen salmeen, jonka kautta se oli tullut, käännettiin peräsin ja laiva kävi tuuleen.

"Tuolla hän tulee takaisin," huudahti Cap tyytyväisenä, kun Myrskypilvi tällä hetkellä otti vauhtia; "nyt saanemme nähdä mitä poika aikoo tehdä. Hän ei voi antaa laivan yhäti kuleksia edestakaisin noita salmia pitkin, kuin tyttö, joka tepastelee vastakkaistanssissa."

Myrskypilvi laski nyt niin paljon, että varustuksessa olevat katselijat pelkäsivät Jasperin ohjaavan maalle, ja metsäläiset piilopaikoissaan tirkistivät laivaa samallaisilla ilontunteilla, kuin mitä väijyvä tiikeri luultavasti tuntee nähdessään uhrinsa pahaan aavistamatta lähenevän luolaansa. Mutta Jasperilla ei ollut se tarkoitus. Hyvin tuntien sekä rannan että veden syvyyden ylt'ympäri saarta, tiesi hän Myrskypilven voivan ilman vaaraa mennä ihan rantaan saakka, ja hän laski rohkeasti niin likelle sitä, jotta hän kulkiessaan tuon pienen poukaman yli riuhtasi sotamiesten veneet irti kiinnitysnuorista ja vei ne mukaansa aluksen perässä salmellepäin. Koska kaikki ruuhet olivat niihin kiinnitetyt, menettivät metsäläiset tämän rohkean ja onnistuneen kepposen kautta kaikki keinot päästä saarelta muuten kuin uimalla, ja he näyttivätkin paikalla ymmärtäneen asian tärkeyden. He nousivat yht'äkkiä seisalleen, ulvoivat niin että ilma tärisi ja ampuivat laukaiseman, joka ei vahingoittanut ketään. Heidän seisoessaan paljastettuina, laukaisi kaksi heidän vihollisistaan pyssynsä — toinen varustuksen katolta, ja yksi Irokesi, pää puhki ammuttuna, kaatui kuoliaaksi maahan, toinen Myrskypilvestä, mutta huonommalla seurauksella, sillä Käärme, joka ei ollut niin tarkkakätinen kuin Opas, teki yhden indianin vaan raajarikoksi koko elämän ajaksi. Myrskypilven miehistö kajahutti eläköönhuudon ja metsäläiset katosivat kaikki samassa silmänräpäyksessä, ikäänkuin olisivat vajonneet maan alle.

"Se oli Käärmeen ääni," sanoi Opas, kun toinen pyssy laukesi. "Minä tunnen hänen pyssynsä pamauksen yhtä hyvin kuin Hirvensurmankin. Se on hyvä pyssy, vaan ei tapa varmasti. No, no, kun Chingachgook ja Jasper ovat järvellä ja me molemmat varustuksessa, ystävä Cap, niin olisipa kovin kova, jos emme opettaisi noille kirotuille Mingoille kuinka säännöllistä taistelua on taisteltava."

Täll'aikaa oli Myrskypilvi yhä liikkeessä. Heti kuin Jasper ehti saaren päähän, päästi hän irti veneet, jotka kulkivat tuulen ajamina kunnes tarttuivat karille eräässä niemessä viidentoistasadan kyynärän päässä suojan puolella saarta. Sen jälkeen kääntyi hän ja kulki virtaa ylöspäin toiseen salmeen. Varustuksen katolta

voitiin nyt nähdä, että Myrskypilven kannella jotain puuhattiin, ja juuri kun alus ennätti sen paikan kohdalle, jossa useimmat metsäläiset makasivat, paljastettiin pieni tykki, joka oli laivan ainoa aseellinen varustus, ja parvi susihaulia lentää suhahti pensaikkoon. Peltopyy-parvi ei olisi ennättänyt lähteä lentoon pikaisemmasti, kuin nämä odottamattomat rautarakeet ajoivat Irokesit pois kätköpaikasta. Uusia piilopaikkoja löydettiin kuitenkin pian, ja molemmin puolin näytettiin valmistautuvan jatkamaan taistelua toisessa muodossa. Mutta Kesäkuun ilmestyminen, joka kantoi valkeata lippua ja jota ranskalainen upseeri sekä Muir seurasi, keskeytti kaikki tuumat ja antoi aiheita sovinnon-hieromiseen.

Tämä tapahtui puuvarustuksen edustalla ja niin lähellä sitä, että Oppaan varma luoti voi milloin hyvänsä sattua niihin, jotka keskustelivat. Jasper laski aluksensa ankkuriin varustuksen edustalle, ja tykkikin suunnitettiin keskustelijoita kohti, niin ett'ei piiritettyin eikä heidän ystäviensä tarvinnut pelätä kun astuivat esiin. Chingachgook yksin jäi suojapaikkaansa, jonka hän kuitenkin teki pikemmin tottumuksesta kuin epäluulosta.

"Opas, te olette voittaneet," huusi majoitusmestari, "ja kapteeni Sanglier on itse tullut rauhasta keskustelemaan. Te ette kieltäne urhoolliselta viholliselta kunniallista paluumatkaa, hänen rehellisesti taisteltuansa teidän kanssanne ja vointinsa mukaan saatettuansa kuninkaallensa ja maallensa kunniata. Minut on valtuutettu vihollisten puolesta tarjoamaan saaresta luopumista, vankien vaihtamista ja otettuun päänahkain takaisin antamista. Kuormaston ja tykistön puutteessa voi tuskin muuta vaatia."

Koska keskustelun, sekä tuulen että pitkän välin tautta, välttämättömästi täytyi tapahtua kovalla äänellä, kuului joka sana sekä varustukseen että alukseen.

"Mitä te Jasper, sanotte tästä?" huusi Opas. "Te kuulette ehdot — annammeko noiden maankulkiain mennä vai panemmeko heihin merkit, kuten uudistalolaiset lampaisiinsa, vast'edes tunteaksemme heidät helpommin?"

"Miten on Mabel Dunhamille käynyt?" kysyi nuorukainen niin uhkaavalla katseella, että varustuksessa olevatkin sen huomasivat. "Jos hiuskarvaakaan hänen päässänsä on liikutettu, niin tulee koko Irokesi-heimo sen kalliisti maksamaan."

"Hän on terveenä tuolla alhaalla, ja hoitaa kuolevata isäänsä, niinkuin hänen suvullensa sopii. Meidän ei ole kantaminen mitään vihaa kersantin

onnettomuuden tähden, sillä hän haavoitettiin rehellisessä taistelussa, ja mitä Mabeliin tulee..."

"Niin on hän tässä," keskeytti tyttö, joka oli noussut katolle, kun näki mihinpäin asiat kallistuivat. "Niin, hän on tässä ja anoo, pyhän uskomme ja sen Jumalan nimessä, jota kaikki tunnustamme ja palvelemme, ett'ei mitään verenvuodatusta enää tapahtuisi. Verta on jo kyllin vuotanut, ja jos nuo miehet tahtovat mennä tiehensä rauhassa, niin älkää heitä pidättäkö. Onneton isäni lähenee loppuansa, ja parasta olisi, jos hän saisi vetää viimeisen hengenvetonsa rauhassa maailman kanssa. Ranskalaiset ja indianit, menkää, menkää; me emme enään ole teidän vihollisianne emmekä tahdo tehdä kellekään teistä mitään pahaa."

"Lorua, Magnet," lisäsi Cap, "tuo kuuluu ehkä hurskaalta tai runolliselta, mutta järjestelmältä se ei kuulu. Vihollinen on tuossa paikassa valmis antautumaan. Jasper on laskenut ankkuriin kylki tännepäin ja on epäilemättä valmis astumaan maalle milloin hyvänsä; Oppaan silmä ja käsi ovat tarkat kuin kompassin-neula, ja me tulemme saamaan palkintorahoja ja lunnaita vangeistamme ja kunniaa kaupantekiäisiksi, jos te ette puoleen tuntiin tähän sekaannu."

"Hyvä," sanoi Opas, "minä kallistun Mabelin mielipiteeseen. Verta on kyllin vuodatettu tarkoituksemme saavuttamiseksi ja kuninkaan palvelemiseksi, ja mitä tuollaiseen kunniaan tulee, niin sopii se paremmin nuorille vänrikeille ja nahkapojille, kuin vanhoille, ymmärtäville, kristityille miehille. Oikeutta harjoittamalla me saavutamme kunniaa, mutta väärä on häpeä, ja minun mielestäni on väärin surmata Mingoakaan voittamatta siitä mitään etua, mutta päinvastoin on oikein aina totella järjen ääntä. Siis, luutnantti Muir, antakaa meidän tietää, mitä Ranskalaisilla ja indianeilla on sanomista."

Lyhyen keskustelun perästä kokoontuivat kaikki indianit aseettomina sadan viidenkymmenen kyynärän päähän varustuksesta sekä ampumamatkan päähän Myrskypilvestä. Opas meni tämän perästä alas ja ilmoitti millä ehdoilla vihollisen oli luopuminen saaresta. Kaikkiin seikkoihin katsoen olivat nämä ehdot jotenkin edulliset kummallekin puolueelle. Indianien täytyi luopua aseistaan, jopa puukoistaan ja tomahavkeistaankin; sillä varovaisuutta täytyi noudattaa, koska heidän lukumääränsä vielä oli neljää vertaa suurempi kuin toisten. Ranskalainen upseeri, h:ra Sanglier, joksi häntä tavallisesti kutsuttiin ja itsekin tahtoi kutsuttavan, pani tätä vastaan, koska se tulisi mustentamaan hänen päällikkyyttänsä enemmän kuin mikään muu kohta tässä hänen yrityksessään; mutta Opas, joka oli nähnyt pari indianein matkaan-saattamaa verenvuodatusta

ja tiesi kuinka vähän voipi luottaa metsäläisen lupauksiin, kun ne sotivat hänen etujansa vastaan, oli jäykkä tässä kohden. Toinen ehto oli melkein yhtä tärkeä. Kapteeni Sanglier velvoitettiin luopumaan kaikista vangeista, joita oli pidetty tarkalla silmällä samassa luolassa, mihin Cap ja Muir olivat paenneet. Kun nämä miehet tuotiin esiin, huomattiin että neljä oli ihan terveinä — he olivat heittäytyneet maahan pelastaakseen henkensä, joka oli tavallinen kepponen tänkaltaisessa sodassa, — ja muista oli kaksi niin vähän haavoittunut, että olivat kelvolliset sotapalvelukseen. Kun näillä oli kiväärit mukana, tunsivat Opas itsensä paljon rauhoittuvan, koska puolustusvoimat täten olivat lisääntyneet, ja koottuansa kaikki metsäläisten aseet yhteen kokoon puuvarustukseen, käski hän sotamiesten mennä sisään ja asetti säännöllisen vahdin oven eteen. Muita sotamiehiä ei ollut elossa, sillä ne, jotka olivat pahasti haavoittuneet, oli metsäläiset paikalla surmanneet saadakseen haltuunsa nuoot ikävöidyt päänahat.

Heti kuin Jasper oli saanut tiedon rauhan ehtoin vahvistamisesta eikä hänen läsnäoloansa enää välttämättömästi tarvittu, nosti hän ankkurin, ja ohjaten kulkunsa sitä nientä kohti, johon veneet olivat tarttuneet, otti hän ne jälleen peräänsä ja palasi saareen. Kaikkien metsäläisten käskettiin nyt astua ruuhiinsa, ja toisen kerran vei Jasper ne mukanaan järvelle ja päästi ne irti noin puolen peninkulman päässä saaresta.

Tähän päättyy kertomus puulinnan piirityksestä. Kersantti Dunham, joka seuraavana päivänä kuoli haavoihinsa, haudattiin saarelle, ja kaikki muut vei Jasper heti sen jälkeen Oswego-joen varrella olevaan linnaan, jossa Mabel puolen vuoden kuluttua vietti häänsä tämän ravakkaan merimiehen kanssa.

NELJÄSTOISTA LUKU.

Uudisasukkaat. — Riidanalainen metsävuohi. — Ampumakilpailu joulukalkkunasta.

Monta vuotta on kulunut viimeksi kerrottuin tapausten jälkeen, ja me tapaamme nyt Natty Bumpon seitsemänkymmenvuotiaana ukkona asumassa Otsego järven rannalla; metsästys on hänellä yhä vieläkin elinkeinona, ja tyytymättömänä näkee hän viljelyksen lähenevän hänen metsästysalojaan erämaissa. Järven rannalle on kohonnut kylä; uudisasukkaan kirveenkalke taajenee taajenemistaan, isoja kaskimaita aukenee kukkulain rinteille ja metsänotusten lukumäärä on jo harvenemassa. Uudisasukasten kesken kutsutaan nyt Natty Bumpoa pukinnahkaisten housuinsa tähden Nahkasukaksi; mutta hänen vanha indianilainen ystävänsä, Suuri Käärme, kutsuu häntä vieläkin Haukansilmäksi. Chingachgook, heimokuntansa viimeinen jäännös, asuu yhdessä vanhan metsästäjän kanssa; mutta tuon vanhan sotilaan sotakirves lepää käyttämätönnä, eikä hänen pyssynsäkään enään voi hankkia hänelle samaa varmaa toimeentuloa kuin ennen; entisen päällikön täytyy nyt hankkia itselleen elatusta luutia ja vakkoja tekemällä. Mutta jospa tämä askaroiminen onkin halpaa ja vähäpätöistä, niin ei hänen henkensä kumminkaan ole menettänyt elävyyttänsä. Hän murehtii heimokuntansa sammunutta suuruutta ja kuolee viimein jalon, kummallisen sankarikuoleman. Hän on kääntynyt kristinuskoon ja kasteessa saanut nimen John.

Muutamana selkeänä, kylmänä joulukuunpäivänä vuonna 1793, liki auringonlaskun-aikaa kulki 2 hevosen vetämä reki verkalleen muuanta järven läheisyydessä olevata mäkirinnettä ylöspäin. Päivä oli vuodenaikaan katsoen ollut kaunis, ja ainoastaan muutamia harvoja pilviä, joidenka väriä näytti kohottavan maata peittäivistä lumikinoksista heijastava valo, liikkui puhtaan siniseltä siintävällä taivaanlaella. Tie kiertelihe muutaman jyrkkäyksen syrjää myöten, ja sen tukena oli toisella puolen jo monta vuotta sitten hirsistä tehty

alusta, kun sitä vastoin mäen kylkeä tien toiselta puolen oli kaivettu sen verran että siihen oli saatu senaikuisille matkustajille kylliksi leveä tie sopimaan. Mutta hirret, tue ja kaikki, mikä ei kohonnut joitakuita jalkoja ylemmäksi maanpintaa, makasi lumen alle hautautuneena. Yksi ainoa ura, tuskin kyllin leveä reen jalaksille, osoitti parin jalan paksuisella lumella peitetyn maantien suuntaa. Ilma välkkyi ja kimelti, kuin olisi ollut lukemattomia kiiltoliuksia täynnä, ja ne kauniit, ruskeat hevoset, jotka vetivät rekeä, olivat osaksi kuuravaipalla peitetyt. Henkäykset tulivat savuna niiden sieraimista, ja kaikki ylt'ympäri, samoin kuin itse matkueen asukin viittasi siihen, että talvi oli kylmä täällä vuoristossa.

Hevosten silat — niillä alkaaksemme — olivat tehdyt mustasta rasvanahasta, aivan toista kuin nyky-ajan loistava kiiltoahka, sekä koristetut suunnattomilla messinkilevyillä ja soljilla, jotka kimeltivät kullankarvaisina laskevan auringon säteissä, missä nämät viisto suuntaa pääsivät esiin puiden oksain välistä. Korkein paattain päältä, jotka olivat koristetut messinki-nastoilla ja alustetut saralla ja siten myöskin oivallisia peittoja hevosille, kohosi neljä korkeata nelikulmaista nappulaa, joidenka välitse lujat ohjat kulkivat hevosten suitsista ajurin käsiin, joka oli noin kahdenkymmenen vuoden paikoilla oleva neekeri. Hänen kasvonsa, jotka luonto oli värittänyt kiiltomustiksi, olivat nyt pakkaisesta rypistyneet, ja hänen suuria, kiiltäviä silmiänsä kostutti samasta syystä syntynyt neste; kuitenkin kuvastivat hänen kasvonsa suopeata hymyä, nyt kun hän ajatteli kotoa, joulupalkeata ja joululeikkejä.

Reki oli yksi noita suuria, mukavia, vanhanaikuisia ajoneuvoja, johon olisi sopinut koko perhekunta, mutta jossa nyt istui vaan kaksi matkustajaa paitsi ajuri. Isoja puhvelinnahkoja oli levitetty reen istuimelle ja pohjalle sekä huolellisesti kääritty matkamiesten jalkain ympärille, joista toinen oli keski-ikäinen mies ja toinen nuori, äskettäin täysikasvuiseksi varttunut neito. Mies oli kookas, mutta ne varokeinot, joita hän oli pitänyt suojellakseen itseänsä pakkaista vastaan, vaikuttivat että ainoastaan pieni osa hänen vartalostaan oli näkyvissä. Iso päällysnuttu, runsaasti vuoritettu ja metsänahoilla reunustettu, peitti koko hänen ruumiinsa paitsi päätä, jossa oli majavannahkainen lakki, varustettu sahviini reunuksilla ja hellällä olevilla korvaläpäkkeillä, jotka nyt oli laskettu korvien päälle ja sidottu kiinni leuvan alta solmussa olevilla mustilla nauhoilla. Nuori neito oli aivan näkymättömissä niiden monenmoisten eri vaateparsien sisässä, jotka hänen ympärilleen oli kääritty. Turkinreunuksia ja silkkiä pisti esiin suuren, paksulla villavuorilla varustetun viitan alta, jonka muoto ja suuruus selvästi osoitti että se oli miehenpuolta varten tehty.

Sekä isä että tytär — sillä tällaisessa sukulaisuudessa olivat molemmat matkustajat toisiinsa — olivat vajonneet siksi syviin ajatuksiin, ettei kumpikaan keskeyttänyt sitä äänettömyyttä, jota reen hiljainen eteenpäin kulkeminen vaan hiukan tahi ei ollenkaan häirinnyt. Sillä mäellä, jota pitkin he kulkivat, kasvoi petäjiä, jotka viiden, kuuden kymmenen jalan korkuiselle maasta olivat aivan oksattomia ja joiden oksainen latvapuoli usein kohosi vielä yhtä korkealle taivasta kohti. Puiden välitse voivat matkustajat katsella ympärilleen joka haaralle, kunnes näköpiiriä rajoitti joku loitolla oleva ylänne tahi joku vuorenselkä toisella puolen sitä laaksoa, mitä kohti he kulkivat. Nuo tummat puunrungot kohosivat puhtaasta, valkeasta lumesta kuin säännöllisesti veistetyt pylväät, kunnes ne, vasta mainittuun korkeuteen päästyänsä, oikoivat joka suunnalle vaakasuoria oksiansa, joiden harvat, aina viheriät havulehvät saattoivat aikaan surullisen vastakohdan laaksossa vallitsevaa luontoa vastaan. Matkustajiin ei tuuli tuntunut, mutta nämät hongat huojuttelivat juhlallisesti latvojansa, joista kuului surullinen, valittava humina, täydelleen sointuva yhteen koko muun luonnontilan kanssa.

Reki oli kulkenut vähän matkaa eteenpäin tasaista tietä myöten, kun metsästä kaikui äänekäs, jatkuva ulvonta, joka tuon korkean metsäkaton alla kuului kuin useamman koiraparin haukunta. Kun tämä ääni sattui matkustajan korviin, unohti hän kaiken muun ja huusi innoissaan neekerille:

"Seisota, Aggy, se on vanha Hektor; sen äänen tuntisin vaikka kymmenen tuhannen joukosta. Nahkasukka on tänä kauniina päivänä laskenut koiransa vuoristoon, ja ne ovat löytäneet otuksen, niinkuin kuulette. Tuolla on metsävuohen jälkiä muutaman syllän päässä meistä, ja nyt, Bessy, jos uskallat kuulla pyssynlaukauksen, niin saat oivallisen kiljunpaistin joulupäivän puolispöytään."

Neekeri pysäytti hevoset, paleltumaisillaan oleva naama leveästi irvillänsä, ja rupesi huiskimaan käsiänsä saadakseen veren jälleen liikkeelle sormissansa, samassa kuin hänen isäntänsä hyppäsi pystyyn, viskasi päällystakin päältänsä ja astui reestä lumikinokselle, joka kantoi häntä myötäämättä muuta kuin tuuman, kaksi. Lumensekaista vettä oli näet satanut muutamia päiviä sitten ja siitä jäätynyt kuori oli jäänyt sen lumen alle, joka sittemmin puhtaana valkovaippana oli laskeutunut päällepäin.

Muutamassa silmänräpäyksessä oli matkustaja laatikko- ja vakkasjoukon alta ottanut käsille kaksipiippuisen pyssyn ja vedettyään pois paksut kintaansa, tutki

hän nyt, sisäpuolelta karvaiset nahkasormikkaat käsineinä, pyssyynsä vänkkiruutia. Juuri kun hän aikoi astua muutamia askeleita eteenpäin, kuului metsästä se hiljainen rapina, joka syntyy eläimen juoksusta lumihangessa, ja heti sen perästä juoksi komea metsäkauris tien poikki ei kaukana hänestä. Otus ilmestyi äkkiarvaamatta ja sen juoksu oli tavattoman nopeata, mutta matkustajamme näytti olevan liiaksi tottunut metsästäjä joutuakseen siitä hämillensä. Heti kun otus tuli näkyviin, tähtäsi hän tarkalla silmällä ja ampui vakavalla kädellä; mutta elukka jatkoi juoksuansa, kuten näytti, haavoittumattakaan. Paikalla laukesi pyssyn toinenkin piippu, vaan yhtä vähällä vaikutuksella.

Kaikki tämä tapahtui niin pikaisesti, että nuori neito, joka huomaamattansa oli iloissaan metsäkauriin pelastumisesta, kun se nuolen vauhtia kiiti tien poikki, joutui oikein hämilleen. Ja ennenkuin ennätti toipua hämmästyksestään, kuului hänen korviinsa lyhyt, kimakka ääni, erilainen kuin hänen isänsä pyssyn täyteläinen pamaus, vaan kuitenkin kyllin selvä, jotta sen voi tuntea pyssyn paukukseksi. Samassa hyppäsi kauris korkealle ilmaan, ja heti sen perästä kuului vielä toinen samanlainen pamaus, ja kauris lankesi maahan heittäen kunnan kuperkeikan lumihangessa. Näkymättömässä oleva metsästäjä päästi kovan huudahduksen juuri kuin ilon-osoitteeksi tarkemman ampumataitonsa johdosta, ja heti sen perästä astui esiin kaksi miestä, jotka olivat seisonet kahden petäjän takana odottamassa koirain ajaman otuksen tuloa.

"Oh, Natty, jos olisin tiennyt teidän seisovan luodinkantamissa, niin enpä olisikaan ampunut", sanoi matkustaja menen sille paikalle, mihin kauris oli kaatunut, ja häntä seurasi tyytyväisenä neekeri hevosten ja kuorman kanssa. "Mutta vanhan Hektorin haukunta oli niin innostuttavaa, etten malttanut olla alallani, vaikka melkein luulen ampuneeni hukkaan."

"Niin, niin, tuomari," vastasi metsästäjä salatulla naurulla ja sillä tyytyväisellä katsannolla, joka osoittaa tietoa oman taidon etevämmyydestä; "te poltatte ruutinne ainoastaan lämmitelläksenne vähän tänä kylmänä iltana. Luulitteko tuolla talospyssyllä voivanne hillitä täysikasvuista metsäkaurista, kun Hektor ja Hurta olivat aivan sen kintuissa? Löytyy viljalta fasaaneja soissa, ja metsikanoja lentelee asuntonne nurkkien takana, niitä voitte ampua kuinka paljon hyvänsä tuolla leikkikalulla, vaan jos haluatte metsäkauriin- tahi karhunpaistia, tuomari, niin silloin täytyy teidän ottaa käsille se pitkä kiväärinne, johon pannaan talilippu luodin ympärille, muutoin luulisin teidän tuhlaavan enemmän ruutia kuin täytätte vatsoja."

Lopetettuaan puheensa, avasi hän taas suunsa nauraakseen jonkunlaista sisällistä naurua.

"Pyssyni hajottaa hyvästi, Natty, ja on tappanut metsäkauriin ennenkin," vastasi suopealla hymyllä se, jota Natty oli kutsunut tuomariksi ja jonka nimi oli Marmaduke Temple. "Toinen piippu oli ladattu susihaulilla ja toinen paljailla lintuhaulilla. Tässä näemme että kauriisen on käynyt kaksi luotia, toinen on mennyt kaulan, toinen suoraan sydämen läpi. Voihan olla, että se on saanut toisen luodin minulta."

"Olkoonpa sen tappanut kuka hyvänsä, niin on se kaiketi syötävä", sanoi metsästäjä vetäen suuren puukon vyöllä riippuvasta tupestansa ja leikaten elukan kurkun poikki. "Jospa onkin kaksi luodinreikää elukassa, niin olispa hauska tietää eikö sitä kohti lauaistu kaksi kivääriä? Ja sitä paitsi — kuka on koskaan nähnyt pyöreän luodin tekevän näin kulmikasta reikää, kuin tämä kaulassa oleva on? Teidän itsenne, tuomari, täytyy tunnustaa, että kauris kaatui viime laukauksella, jonka ampui tarkempi ja nuorempi käsi, kuin sekä teidän että minun on. Kyllähän minä voin elää ilman tätä otustakin, vaan en mielelläni luovu oikeuksistani vapaassa maassa."

"Ei, Natty," vastasi tuomari yhtä sävyisästi kuin ennenkin, "minä taistelen vaan kunnian päältä. Muutamia dollarsia maksan mielelläni elukasta, vaan mikä palkitsee sen kunnian, jonka olisin voittanut kantamalla kauriin häntää lakissani? Ajatelkaa vaan, Natty, kuinka ilkkuisin tuolle irvihampaalle, Dick Jones'ille, joka jo tänä talvena on ampunut seitsemän kertaa hukkaan ja saanut ainoastaan yhden teeren ja muutamia harmaita oravia!"

"Niin, metsänriista on ruvennut vähenemään, sittenkuin alotitte noita perkauksia ja parannuksianne," virkkoi vanha metsämies jonkunlaisella ylenkatseellisella nöyryydellä. "On ollut aikoja, jolloin minä oman töllini ovelta olen ampunut kolmetoista metsäkaurista, vasikoista puhumattakaan, — ja jos joku halusi karhunpaistia, niin tarvitsi hänen vaan maata väijymässä jonakuna kuutamayönä ja ampua karhu töllin seinän reiästä; eikä hänen tarvinnut pelätä nukkuvansa liian pitkään, sillä susien ulvonta kyllä piti hänen silmänsä auki. Tässä on vanha Hektor," jatkoi hän, ystävällisesti taputellen isoa musta- ja keltatäpläistä koiraa, joka yhdessä ennen mainitun nartun kanssa vastikään oli tullut heidän luoksensa, "katsokaas kuinka sudet purivat sitä kaulaan sinä yönä, jona minä paistoin muutamia kaurispaistia takassani; se koira on luotettavampi kuin moni kristitty ihminen, sillä se ei koskaan unohda ystäväänsä ja rakastaa sitä kättä, josta se

saapi ruokansa."

Vanhan metsästäjän koko ryhdissä oli jotakin erinomaista, joka veti puoleensa nuoren tytön huomion, niin että hän siitä hetkestä asti, kuin ukko tuli näkyviin, hartaasti ja uteliaasti oli silmäillyt sekä hänen muotoansa että vaatteustansa. Hän oli pitkä ja niin laiha, että näytti enemmänkin kuin kuuden jalan mittaiselta, joka kumminkin oli hänen todellinen pituutensa. Päässänsä, jota punanen, suorrukkeinen tukka niukasti peitti, piti hän ketunnahkaista lakkia. Jonkunlainen takki, tehty muokatuista metsävuohen nahoista, joihin karva oli jätetty kiinni, oli villaisella vyöllä vyötetty kiinni hänen hoikan vartalonsa ympärille. Jalassa oli hänellä metsäkauriin-nahkaiset mokkasiinit, jotka Indianien tavan mukaan olivat koristetut piikkisian piikeillä, ja hänen sääriensä ympärille oli kääritty samasta aineesta valmistetut säärykset, kuin mistä mokkasiinitkin olivat. Nämät säärykset, jotka polvien yläpuolella oli sidottu kiinni hänen kuluneisiin hirvennahkahousuihinsa, olivat antaneet uudisasukkaille aiheen kutsua häntä lisänimellä Nahkasukka. Hänen vasemman olkapäänsä yli oli vedetty hirvennahkainen vyö, josta riippui suunnaton häränsarvi, niin ohueksi koverrettu, että sen läpi kuului sisältönä oleva ruuti. Isompaan päähän oli sovitettu taitavasti ja lujasti puupohja, toinen pää oli suljettu tiiviisti pienellä tulpalla. Nahkapussi riippui hänen edessään, josta hän otti edellisen puheensa päätyttyä pienen mittakupin ja täytti sen tarkasti ruudilla, alkoi ladata uudelleen kivääriä, joka tukin levätessä lumella hänen edessään ylettyi melkein hänen ketunnahkaiseen lakkiinsa asti.

Matkustaja oli tällä välin tutkinut tarkasti haavoja ja, kiinnittämättä huomiota metsästäjän huonotuulisuuden ilmauksiin, huudahti:

"Mieluusti hankkisin, Natty, oikeuden kunniaan tästä kaadosta, ja eittämättä, jos osuma kaulassa on minun, riittää se; sydämeen sattunut laukaus oli tarpeeton, Nahkasukka, kutsukaamme sitä vaikkapa varmistuslaukaukseksi."

"Te voitte kutsua sitä miksi vain haluatte, tuomari", sanoi metsästäjä, heittäen kiväärinsä vasemman olkapäänsä yli ja napsauttaen auki housuissaan olevan messinkikotelon, ottaen siitä pienen palan rasvattua nahkaa ja käärien siihen pienen pallon, survaisten ne voimallisesti ruutiin, missä hän jatkoi niiden vatvomista puhuessaan. "On paljon helpompaa keksiä nimiä kuin ampua metsäkauris loikasta, mutta eläin sai kyllä loppunsa nuoremasta kädestä kuin teidän tai minun, kuten sanoin jo aikaisemmin."

"Mitä sanottekaan ystäväiseni", huudahti matkaaaja, kääntyen leppoisasti Nattyn kumppalin puoleen, "heittäisimmekö kunniasta tällä dollarilla, ja saatte pitää hopean, jos häviätte; mitä sanotte, ystäväiseni?"

"Että minä tapoin kauriin", vastasi nuori mies hieman ylpeillen ja nojaten toiseen pitkään kivääriin, samankaltaiseen kuin Nattyn.

"Tässä on tosiaankin kaksi yhtä vastaan", vastasi tuomari hymyillen, "minut on äänestetty vähemmistöön, kuten sanomme oikeudessa. Tuossa on Aggy, hän ei voi orjana äänestää, ja Bessy on alaikäinen — niinpä minun täytyy tyytyä siihen, mitä voin saada. Mutta lähetättehän minulle lihat; ja pahus vieköön, jos en tee kauriin kuolemasta kunnon tarinaa."

"Noiden lihojen myymisestä en minä voi päättää", sanoi Nahkasukka, omaksuen hieman kumppalinsa ylimielisyyttä, "olen puolestani nähnyt eläinten juoksentelevan päiviä kaulaan ammuttuina, enkä minä kuulu niihin, joka ryövää mieheltä hänen oikeudenmukaisen osuutensa."

"Te pidätte sitkeästi kiinni oikeuksistanne tänä kylmänä iltana, Natty", vastasi tuomari lannistumattoman hyväntuulisesti, "mutta mitä sanotte, nuori mies, onko kolme dollaria riittävä maksu kauriista?"

"Jospa ensiksi ratkaisisimme kysymyksen oikeudesta molempien tyydytykseksi", sanoi nuorukainen lujasti mutta kunnioittavasti, sellaisella ääntämisellä ja kielellä, että se oli huomattavasti hänen ulkonäköään korkeammalla tasolla, "kuinka monella luodilla lataisitte aseenne?"

"Viidellä, herra", sanoi tuomari hieman hämmentyneenä toisen käytöksestä, "eivätkö ne riitä tällaisen kauriin kaatamiseen?"

"Yksikin riittäisi, mutta", sanoi nuorukainen ja siirtyi sen puun luokse, jonka takaa hän oli ilmestynyt, "kuten tiedätte, herra, ammutte tähän suuntaan — neljä luotia on osunut tähän puuhun."

Tuomari tarkasteli männyn kuoressa olevia tuoreita jälkiä, ja sanoi päätään pudistaen naurusuin:

"Te todistelette asiaa itseänne vastaan, nuori asianajajani; missä on viides?"

"Tässä", vastasi nuorukainen, heittäen syrjään yllään olevan karkean päällystakin

ja paljastaen reijän alusvaatteissaan, joiden läpi tihkui suuria veripisaroita.

"Hyvä Jumala!" huudahti tuomari kauhistuneena, "olenko minä tässä kiistellyt tyhjästä kunniasta ja lähimmäiseni on kärsinyt käsieni jäljistä valitustakaan päästämättä? Mutta kiirehtikää — nopeasti — istuutukaa rekeeni — kylään on vain maili, siellä voimme saada kirurgin apua — kaikki tapahtukoon minun kustannuksellani, ja sinä saat asua luonani, kunnes haavasi on parantunut, niin, vaikka pysyvästi sen jälkeen."

"Kiitän teitä hyvästä aikeestanne, mutta minun on kieltäydyttävä tarjouksestanne. Minulla on ystävä, joka olisi huolissaan, jos kuulisi, että olen haavoittunut ja poissa hänen luotaan. Haava on vaaraton, eikä luoti ole osunut luuhun; mutta uskoisin, herra, että myönnätte nyt minulle oikeuden lihoihin."

"Myöntäisinkö sen!" toisti kiihtynyt tuomari, "annan täten sinulle oikeuden ampua kauriita tai karhua tai mitä ikinä haluat metsissäni ikuisiksi ajoiksi. Nahkasukka on ainut mies lisäksi, jolle olen antanut samat oikeudet, ja on tuleva aika, jolloin ne ovat arvossaan. Mutta minä ostan kauriisi — kas tässä, tämä seteli korvatkoon sinulle meidän molempien laukaukset."

Vanha metsästäjä suoristi pitkän vartalonsa ylpeyttä osoittavaan asentoon tämän vuoropuhelun aikana, mutta hän odotti, kunnes toinen oli lopettanut puheensa.

"Elossa on vielä sellaisia ihmisiä, jotka sanovat, että Nathaniel Bumpon oikeus metsästää näillä kukkuloilla on vanhempaa perua kuin Marmaduke Templen oikeus kieltää tämä", sanoi hän. "Mutta jos laki määrää siitä ollenkaan, vaikka kuka on koskaan kuullut laista, joka kieltäisi metsästäjää tappamasta kaurista mielensä mukaan — mutta jos laki määrää siitä ollenkaan, sen tulisi kieltää kaikilta talospyssyn käyttö. Ampuja ei koskaan tiedä, minne hänen luotinsa lentää, kun hän painaa noiden epävarmojen tuliaseiden liipasinta."

Kuuntelematta Natyn itsekseen puhumista kumarti nuorukainen, kun hänelle tarjottiin pankinseteliä, ja vastasi:

"Anteeksi, herra, vaan minä tarvitsen otuksen."

"Mutta voittehan tällä setelillä ostaa monta metsäkaurista, ottakaa se vastaan — minä pyydän... Se on sadan dollersin arvoinen," lisäsi hän hiljentäen ääntänsä.

Tuokion vaan näytti nuorukainen olevan epäilyksissään, mutta sen perästä

hylkäsi hän taas ylpeästi tarjoomuksen, ja samassa nousi, juuri kuin hän olisi itseksensä hävennyt osoittamaansa heikkoutta, puna semmoinen hänen poskilleen, joka näkyi pakkaisen vaikuttaman punankin alta.

Tämän haastelemisen kestäessä oli nuori neito noussut seisalleen reessä, ja huolimatta pakkasesta heitti hän niskaansa päähineen, joka oli peittänyt hänen kasvonsa.

"Ette varmaankaan, nuori mies, — herra..." oikasi hän äkkiä, "tahdo saattaa isääni siihen tukalaan tilaan, että hänen täytyisi ajatella jättäneensä tähän erämaahan ihmisen, jonka hän omalla kädellään on haavoittanut. Minä pyydän teitä lähtemään meidän mukaamme ja antamaan lääkärin hoitaa haavaanne."

Emme tiedä koveniko nyt haavan kipu vai oliko tuon kauniin puhujan äänessä tai menettelyssä joku vastustamaton vetotovoima; vaan nuorukaisen jäykkä kopeus väheni huomattavasti, kun näin vedottiin hänen tunteisinsa, ja hän oli nähtävästi kahdella päällä: ei hän kernaasti olisi suostunut lähtemään matkaan, vaan ei myöskään mielellään hylännyt neitosen pyyntöä. Tuomari seurasi uteliaasti tämän, nuorukaisen tunteiden kesken syntyneen taistelun kehittymistä, ja ystävällisesti tarttuen hänen käteensä, vei hän hänet reen viereen ja vaati häntä siihen istumaan.

"Tohtoria ei ole Templetonia lähempänä," virkkoi hän, "ja Natyn tölli on puolen peninkulman päässä sieltä. Lähtekää kanssamme, nuori ystäväni, ja antakaa tohtorin katsella olkapäättänne."

Sillä välin seisoj Nahkasukka pitkän pyssynsä nojassa, pää vähän sivullepäin käännettynä ja näytti vaipuneen syviin mietteisin. Mutta kylliksi mietittyään asiata ja saatuaan epäilykset poistetuiksi, lausui hän:

"Parasta luulen olevan seurata mukana, poika, sillä jos luoti on tunkenut vähän syvemmälle, niin on käteni jo liiaksi vanha voidakseen tarkasti leikata ihmisen lihaa, niinkuin ennen muinoin. Noin kolmekymmentä vuotta sitten, kun olin vanhassa sodassa sir Williamin kanssa, kävelin yksinäni kymmenen, kaksitoista peninkulmaa jylhää erämaata, luoti reidessäni, ja leikkasin sen sitten pois linkkuveitselläni. Vanha John indiani muistaa aivan hyvin sen ajan. Minä tapasin hänet muutamain Delawarelaisten kanssa ajamassa takaa muuanta Irokesiä, joka oli ottanut viisi päänahkaa Schoharien luona. Mutta minäpä annoin punanahalle merkin, jota vakuutan hänen kantavan kuolinpäiväänsä asti. Otin näette tarkalle

silmälle hänen takapuolensa — suokoon lady anteeksi että sanon näin — juuri kuin hän hyppäsi ylös piilopaikastaan ja istutin hänen alastomaan pylyyysnä kolme susihaulia niin likelle toisiansa, että olisi voinut peittää kaikki tyyni yhdellä lantilla."

Nyt ojensi Natty pitkän kaulansa suoraksi ja oikoi ruumistansa; kun hän avasi suunsa, josta näkyi yksi ainoa keltanen hammas, niin näytti kuin hänen silmänsä, kasvonsa ja koko ruumiinsa olisi vapisseet naurusta, vaikk'ei kuulunut muuta ääntä, kuin jonkunlainen suhina hänen vetäessä ilmaa keuhkoihinsa.

"Oneidajärven poikki kulkiessani oli luodinvalimeni joutunut hukkaan," jatkoi hän, "ja sentähden täytyi minun, niin hyvin kuin voin, tulla toimeen susihaulilla, mutta pyssyni oli hyvä eikä hajoittanut niinkuin tuo teidän kaksipiippuinen pyssyrämänne, tuomari, jonka läheisyyteen näemmä ei ole hyvä metsällä ollessa joutua."

Se anteeksi-pyyntö, minkä Natty nuoren naisen herkkätuntoisuuden tähden teki, oli tarpeeton; sillä hänen puhuessansa oli neitonen siksi ahkerasti isänsä apuna siirtämässä tieltä pois muutamia matkatavaroita, ettei hänellä ollut aikaa kuunnella Nahkasukan puhetta. Voimatta enään vastustaa molempain matkustajain ystävällistä kiihkeyttä, myöntyi nuorukainen viimeinkin istumaan rekeen. Ammuttu metsäkauris sidottiin kiinni reen taustaan, ja itse istuttuaan rekeen, kehoitti tuomari Nattyn tekemään samoin.

"En, en," vastasi vanhus, puistaen päätänsä, "minulla on toimitettavaa kotona tänä jouluaattona — ajakaa te matkaanne pojan kanssa ja antakaa tohtorinne katsoa hänen olkapäätänsä. Kun hän vaan tahtoo leikata pois luodin, niin on minulla ruohoja, jotka parantavat haavoja pikemmin kuin kaikki hänen ulkomaalta tuodut laastarinsa."

Hän kääntyi toisaannepäin ja oli juuri pois lähtemäisillään, kun yht'äkkiä muisti jotakin.

"Jos näette John indianin siellä alhaalla järven rannalla," sanoi hän, "niin teette viisaimmin, jos otatte hänen mukaanne ja annatte hänen auttaa tohtoria; sillä vaikka hän on niin vanha, on hän kumminkin merkillinen haavain ja mustelmain hoitaja, ja aivan varmaan tulee hän luutimensa puhdistamaan teidän tulisijojanne jouluksi."

"Odottakaa," huudahti nuorukainen, tarttuen neekeriä käsivarteen, kun tämä

aikoi panna hevoset liikkeelle; "Natty, teidän ei tarvitse puhua mitään vahingostani eikä sanoa minne lähden; heti kuin luoti on poisotettu, palaan jo tänä iltana takaisin, tuoden muassani neljänneksen metsäaurista joulupäivällispaistiksi."

Hänen puheensa keskeytti metsästäjä, kohottaen yhtä sormeaa vaitiolon merkiksi, ja hiipi sitten hiljaa tiensyrjälle, silmät tarkasti tuijottaen muutaman lähellä olevan petäjän oksia kohti. Saatuaan sopivan aseman, pysähtyi hän, jännitti hanan, astui toisella jalallansa pitkän askeleen taaksepäin, oikasi vasemman kätensä pyssynpiippua myöten niin pitkälle kuin ulottui ja alkoi verkalleen kohottaa tuliputkeansa suoraan puunrungon suuntaa ylöspäin. Matkustajat seurasivat silmillään pyssyn liikuntaa ja huomasivat pian sen esineen, johonka Natty tahtoi satuttaa luotinsa. pienellä kuivuneella oksalla, joka noin seitsemänkymmentä jalkaa maasta ja ihan tuoretten oksain alla pisti suoraan ulos puunrungosta, istui pyy. Koirain haukunta sekä ihmisten puheleminen lähellä sitä puuta, missä lintu istui, oli peloittanut sitä, niin että se oli väistynyt ihan puunrunkoon kiinni, ja istui siinä pää ja kaula kuroitettuna suoraan ylöspäin melkein yhteen linjaan jalkain kanssa. Saatuaan pyssynsä tarkasti tähdätyksi lintua kohti, nykäsi Natty liipasinta, ja pyy putosi korkeasta asemastaan semmoista vauhtia, että hautaantui lumeen.

"Siivolla, vanha veijari," huudahti Nahkasukka ja nosti uhaten laastukkia Hektoria kohti, joka tahtoi syöstä puun juurelle; "siivolla, sanon minä."

Koira totteli, ja Natty jatkoi kiireesti, mutta suurimmalla huolella pyssynsä latinkiin panemista. Tämän tehtyään, nosti hän linnun lumesta, ja näyttäen matkustajille, että siltä oli pää poissa, huudahti hän:

"Täss'on maukas herkkupala vanhalle miehelle joulupuoliseksi — älä huoli otuksesta, poika, ja muista John indiani; hänen ruohonsa ovat parempia kuin kaikki ulkomaan sapuskat. Katsokaa, tuomari," jatkoi hän uudestaan nostaen lintua, "luuletteko että sileäsisustainen pyssy olisi tipahuttanut tämän alas tuolta nappulalta saattamatta höyhentäkään epäjärjestykseen?"

Samassa nauraa suhautti vanhus tuota omituista nauruansa, joka niin paljon vivahti voittoriemuun, iloisuuteen ja pilaan, ja puistaen päätänsä kääntyi hän pois, heitti pyssyn olalleen ja kävellä notkutti lyhvin, terävin askelin metsään päin. Joka liikkeellä painui hänen vartalonsa joitakuuta tuumia kokoon, kun polvet vääntyivät sisäänpäin; mutta kun reki pääsi muutamaan tienpolvekkeeseen

ja nuorukainen vilkaisi taaksensa vanhaan metsästäjään päin, oli tämä jo katoamaisillaan puunrunkojen suojaan, ja koirat kulkivat hiljaisina hänen perässänään, silloin tällöin haistaen metsäkauriin jälkiä, joita vainu nyt näytti ilmoittavan niille arvottomiksi. Vielä yhden tienpolvekkeen sivu kun oli kuljettu, oli Nahkasukka kadonnut matkustajain nähtävistä.

Joulukalkkunain ampuminen on vanha mielihuvitus, jota uudisasukkaat harvoin ja tuskin koskaan päästävät "muodista pois." Se soveltui hyvin yhteen niiden miesten jokapäiväisten tointen kanssa, jotka usein laskivat kirveen tai viikatteen käsistään, tarttuaksensa pyssyyn, kun metsäkauris kiiti eteenpäin niiden puiden välissä, joita he olivat kaatamassa, tahi karhu tuli heidän niityillensä vainuamaan uudisasutuksen hajua tai viisain silmin katselemaan anastajain edistys-puuhia.

Ne tapaukset, joita nyt ryhdymme kertomaan, tapahtuivat pari päivää myöhemmin kuin vasta kerrottu kohtaaminen metsässä. Muuan vapaa neekeri oli kilpa-ammuntaa varten hankkinut koko joukon lintuja, hyvin sopivia kiusaamaan herkkusuun ruokahalua, ja sovitettuja ikänsä ja säätynsä puolesta erilaisten kilpa-ampujain varallisuuden ja ampumataidon mukaan. Hän oli tarjonnut nuoremmille ja vähemmän vaateliolle ampujille erinäisiä, huonompia lintuja, ja muutamia kertoja oli jo ammuttakin, suureksi hyödyksi tuon mustan lintuin isännän rahakukkarolle. Ampumasäännöt olivat hyvin mutkattomat ja ampujille yleensä tutut. Lintu sidottiin nuoranpätkällä kiinni kannon juurelle, joka oli veistetty sileäksi siltä puolen, missä ampujat seisoivat, jotta siten löytyisi pilkku, johon katsoen jokaisen ampumataitoa voitiin tutkia. Ampumamatka oli sääntöjen puolitoista sataa kyynärää; puoli kyynärää enemmän tai vähemmän olisi katsottu toisen tai toisen puolen oikeuksien sortamiseksi. Neekeri määräsi mielensä mukaan kullekin linnulle hinnan sekä millä tavoin siihen oli osattava; mutta nämä määräykset tehtyään, oli hänen, niiden järkähtämättömien oikeudenkäsitteiden mukaan, jotka maassa vallitsivat, pakko antaa kenen tahansa, ken vaan ilmoitti itsensä, ottaa osaa ammuntaan.

Joukossa oli noin pari, kolme kymmentä nuorta miestä, melkein kaikki pyssyillä varustetut, sekä kaikki kylän poikaset. Nämä pikku nulikat, jotka olivat vaateetut karheisin mutta lämpimiin vaatteisin, seisoivat etevimpäin pyssymiesten ympärillä, kuunnellen niiden kerskaavia kertomuksia ennen hyvästi sattuneista laukauksista ja jo mielissään kuvitellen sitä päivää, jolloin he itse pääsisivät osallisiksi näihin kilpaharjoituksiin. Muiden joukossa, jotka olivat tulleet katsomaan tätä leikkiä, oli myöskin neiti Elisahet Temple, tuomarin tytär, ja hänen serkkunsa Richard Jones, tämän piirikunnan ylituomari.

Etevin puhuja oli Billy Kirby. Tämä nuori mies, joka silloin kuin hän huoli tehdä työtä, piti elinkeinonansa metsän perkkäämistä tai puunhakkaamista urakalla, oli roteva kasvultaan, ja hänen ulkomuodostaan voi päätätä hänen luonnonlaatunsa. Hän oli rähisevä, kerskaava ja huoleton mies. jonka hyvänsävyiset silmät todistivat aivan toista kuin raaka, röyhkeä puhetapa. Hänen ja Nahkasukan välillä oli kauan aikaa sitten vallinnut kateellinen kilpailu toisen tai toisen ampumataidon etevämmyydestä. Huolimatta Natyn pitemmästä harjoituksesta, oli yleinen ajatus se, että Billyn vakainen käsi ja sukkela silmä teki hänet Nahkasukan vertaiseksi. Heidän kilpailunsa oli tähän saakka supistunut paljaasen kerskailemiseen ja eri metsästysretkien onnistumisen vertaamiseen; mutta tämä oli ensi kerta, jolloin heillä oli tilaisuus astua toistensa kanssa suorastaan kilpailemaan. Pitkään olivat Billy ja lintujen omistaja keskenänsä kiistää jaaritelleet parhaan linnun hinnasta, ennenkuin Natty seuralaisinensa saapui paikalle. Nyt oli kuitenkin sovittu niin, että yksi riksi oli maksettava jokaisesta laukauksesta; tämä oli korkein hinta, mikä koskaan oli vaadittu, ja riippui siitä, että neekeri tahtoi, niin paljon kuin mahdollista, turvata itseään ammunassa tapahtuvata vahinkoa vastaan. Kalkkuna oli jo sidottu kantoon kiinni, eikä koko linnusta, jonka ruumis oli lumen suojassa, näkynyt muuta kuin punanen pää ja pitkä kaula. Jos joku luoti, joka ensin oli käynyt lumeen, haavoitti lintua, niin katsottiin sen vieläkin olevan entisen omistajansa oma, mutta jos luoti liikautti höyhentäkään sen näkyvissä olevissa osissa, niin tuli lintu onnellisen ampujan omaksi.

Nämä ehdot kuulutti neekeri kovalla äänellä ja istahti sitten hangelle niin likelle rakasta lintuansa, että jokseenkin selvä vaara oli tarjona; juuri samassa saapui Elisabet serkkuinensa paikalle. Tämän odottamattoman vierastentulon tähden vaikenivat kokkapuheet ja kiistasanat jokseenkin; mutta tuokion äänettömyyden perästä, ja kun nuoren naisen utelias tarkkaavaisuus ja ystävällinen hymy oli huomattu, alkoivat kaikki jälleen menetellä yhtä teeskentelemättömästi ja vapaasti kuin ennenkin, vaikka tosin hänen läsnäolonsa tähden noudatettiin vähän enemmän säädyllisyyttä.

"Pois tieltä, poikanalikat," huudahti puunhakkaaja asettuen ampujia varten määrätyle paikalle, "menkää pois tieltä, vunukat, muuten ammun teitä. Nyt, Brom, voit jättää jäähyväiset tuolle kalkkunallesi."

"Odottakaa," huudahti se nuori metsästäjä, jonka jo ennen olemme tavanneet Natyn seurassa ja jonka nimi oli Oliver Edwards. "Odottakaa hiukan; minä tahdon myöskin koettaa onneani. Tässä on riksini, Brom; nythän minullakin on

oikeus ampua yhden laukauksen."

"Se on teillä kyllä," virkkoi Billy, "mutta jos minä vähän pölyytän tuon syömäriin höyheniä, niin miten käy teidän ampumisellenne silloin? Onko teidän nahkataskussanne niin paljon rahaa, että pystytte maksamaan laukauksesta, jota ette koskaan saa lau'aista?"

"Liikuttaako se teitä, herra, kuinka paljon rahaa minulla on? Tässä on riksini, Brom, ja minä vaadin ampuma-oikeutta."

"Älkää olko hurja, poikaseni," vastasi toinen, aivan tyynesti kiinnittäen pyssyinsä piitä. "Teidän sanotaan nykyään haavoittuneen vasempaan olkapäähän, ja jos se on tosi, niin tulee Bromin antaa teidän ampua puolesta hinnasta. Sillä pitää olla vakaa käsi, joka tahtoo osata tuohon lintuun, sen vakuutan, vaikka antaisinkin teille tilaisuuden koettaa onneanne, jota kumminkaan en aio tehdä."

"Älkää kerskatko, Billy Kirby," sanoi Natty, laskien pyssyinsä perän maahan ja nojaten sen suuta vastaan. "Te ette kuitenkaan saa ampua muuta kuin yhden laukauksen lintua kohti, sillä jos poika ampuu sivu, mikä ei olisi kumma, koska hänen käsivartensa on niin kankea ja kipeä, niin tulee hänen perästänsä hyvä pyssy ja tarkka silmä. Voipihan olla, etten nyt enään ammu yhtä hyvästi kuin ennen, mutta puolitoista sataa kyynärää on vaan lyhyt matka pitkälle pyssylle."

"Mitenkä, vanha Nahkasukka; oletteko te ulkona näin aamusella?" sanoi hänen kilpailiansa melkein ivaten. "Hyvä, selvä peli on kuin kallis kivi. Mutta minulla on ampumavuoro ennenkuin teillä, vanha toveri; nyt joko jää kurkku kuivaksi tai saadaan hyvä päivällinen."

Neekerin kasvoinjuonteissa kuvautui ei ainoastaan kaikki se levottomuus, joka syntyi mahdollisesta rahanvoitosta tai tappiosta, vaan myöskin se virkeä jännitys, johon kaikki kilpailun tähden olivat joutuneet, vaikka kyllä toiveet sen päättymisen suhteen olivat erilaiset. Billy Kirbyn verkalleen ja vakaisesti nostaissa pyssyänsä huusi hän:

"Selvä peli, Billy Kirby, — älkää siirty eteenpäin — pitäkää neekeri parka kans' selvä peli — ole varallas', syömäri puista päätäs', pöllöpää — etkö näe että hän osoittaa pyssyllä sinua kohti?"

Nämä huudot, joiden varsinainen tarkoitus oli hämmentää ampujan huomiota, olivat ihan hyödyttömät. Billyn vakavuutta ei ollutkaan niin helppo saada

horjumaan ja hän tähtäsi suurimmalla tarkkuudella. Kuoleman hiljaisuus vallitsi hetkisen aikaa, ja sitten pamahti pyssy. Kalkkunan pää näytti heilahtavan sivulle päin, ja lintu levitti siipensä ikäänkuin lentoon lähteäksensä, vaan sitten asettui se taas paikallensa lumelle ja katseli levottomasti ympärilleen. Sen vertaan aikaa, kuin hengenvetoon kuluu, ei kuulunut ääntäkään. Tämän äänettömyyden lopetti neekeri, joka rupesi tuimasti nauramaan, niin että koko ruumis tutisi, ja vieräi sitten ihastuksensa ylimmällä ollessa edes takaisin lumessa.

"Hyvin tehty, kalkkuna!" huusi hän hypäten ylös ja ollen teivivinä lintua. "Minä pyysin sitä olemaan varoillansa, ja te näette, että se totteli. Antaa tänne riksi lisää, Billy, niin saa tekin ampua vielä kerran."

"Ei, vuoro on minun," sanoi Edwards; te olette jo saanut minun maksuni. Menkää pois tieltä ja antakaa minun koettaa onneani."

"Se on vaan suotta menetettyä teidän rahanne, poika," sanoi Nahkasukka. "Kalkkunan pää ja kaula on kovin vaikea pilkku harjaantumattomalle kädelle ja hermottomalle olkapäälle. Kätenne vapisee, ja te näytte olevan kovin kiihkeä. Ampumahaavat heikontavat ruumista, ja minun ymmärryksen mukaan ette tule ampumaan niin hyvin kuin tavallisesti. Mutta jos teidän kuitenkin pitää laukaista latinki, niin tehkää se pian, ennenkuin tähtäminen tulee mahdottomaksi vapisemisen tähden."

"Selvä peli," huusi neekeri uudestaan — "pitäkää neekeriparka kans' selvä peli. Mikä oikeus on Natty Bumpolla antaa nuori mies neuvoa? Antaa hänen ampua — pois tieltä."

Edwards ampui hyvin äkkiä; mutta kalkkuna ei liikahtanutkaan, ja kun ne, jotka menivät katsomaan mihin luoti oli sattunut, palasivat takaisin, selittivät he, ettei hän ollut osannut kantoonsa.

Bromin ilo, joka tämän toisen harhalaukauksen perästä pääsi ilmi, vaikkei niin hurmaavana kuin äsken, katosi samassa kuin Natty astui ampumasijalle. Hänen kasvoihinsa nousi isot ruskeat pilkut, jotka kauheasti rumensivat hänen luonnollista ebenholtsin karvaista ihoansa, samassa kuin hänen summattomat huulensa verkalleen pusertuivat yhteen noiden molempain valkosen valkean hammasrivien päälle, jotka tähän saakka olivat kiiltäneet hänen kasvoissansa kuin kivihiileen liitetyt helmet. Hänen sieraimensa, jotka kaikissa elämänvaiheissa olivat kasvojen enimmänsä silmäänpistävä osa, laajenivat

levälleen, kunnes kokonaan peittivät kasvojen keskikohdan korvasta korvaan, ja huomaamattansa painoi hän ruskeat, luiset kätensä syvälle lumeen, hetken levottomuuden tähden unhoittaen syntyperäisen kammonsa kylmää vastaan.

Sill'aikana kuin nämä pelon merkit näyttäytyivät kalkkunan mustassa isännässä, oli se, joka saatti aikaan tämän äärettömän levottomuuden, niin tyyni ja levollinen, kuin hänellä ei olisi ollut ainoatakaan katsojaa ympärillään.

"Minä olin hollantilaisissa uudistaloissa Schoharien luona juuri ennen viime sodan syttymistä," sanoi Natty, huolellisesti kirvoittaen nahkasiteitä pyssyynsä lukon ympäriltä; "siellä pitivät nuoret miehet kilpa-ammuntaa, ja siihen otin minä osaa, ja minä luulen sinä päivänä avanneeni monen hollantilaisen silmät, sillä minä voitin ruutisarven, kolme tankoa lyijyä ja naulan niin hyvää ruutia, kuin koskaan on sankissa poltettu. Kuinka he noituivat saksankielellään! He puhuivat muutamasta päihtyneestä hollantilaisesta, joka sanoi tappavansa minut, ennenkuin ennättäisin tänne järvelle takaisin. Mutta jos hän olisi heittänyt pyssyn olallensa pahassa aikeessa, niin olisi Jumala rangaissut häntä siitä, ja jos ei Jumala olisikaan sitä ennen tehnyt ja hän olisi ampunut sivu, niin tunnen miehen, joka olisi antanut hänelle takaisin yhtä hyvästä kädestä, ja ehkäpä vähän paremmastakin, jos ampumataito myöskin saisi tulla lukuun."

Nyt oli metsästäjä valmis; hän astui oikean jalkansa taaksepäin ja ojentaen vasempaa kättänsä pitkin pyssyn piippua, kohotti hän sitä lintua kohti. Joka silmä kiiti salaman nopeana ampujasta lintuun, mutta kun odotettiin pyssyn laukauksen kuuluvan, niin kuuluikin vaan piin lipsaus rautaa vasten.

"Linkkaus — linkkaus," huusi neekeri, hyppäsi ylös kuin vimattu ja asettui linnun eteen. "Linkkaus on sama kuin laukaus — Natty Bumpon pyssy on pettänyt — Natty on ampunut kalkkunan sivu."

"Natty Bumpo osaa neekeriin, jos ette mene pois edestä, Brom," sanoi vanha metsästäjä suuttuneena. "Se sotii kaikkea oikeutta ja kohtuutta vastaan, että linkkausta pidetään laukauksen vertaisena, koska toinen ei ole muuta kuin piin lipsaus rautaa vastaan, toinen sitä vastoin saapi aikaan sekä tulta että kuolemaa. Menkää siis pois tieltä, poikaseni, ja antakaa minun näyttää Billy Kirbylle miten joulukalkkuna on ammuttava."

"Pitää neekeri parka kanssa selvä peli," huusi Brom, joka järkähtämättä seiso samassa paikassa. "Jokainen tietää, että linkkaus on sama kuin laukaus. Antaa

massa Jones — antaa lady päättää."

"Niin on," virkkoi Billy; "semmoinen on ampumalaki tässä osassa maata, Nahkasukka. Jos tahdotte ampua vielä kerran, niin on teidän maksaminen uudestaan. Minäpä luulen itse tahtovani vielä kerran koettaa onneani; kas tässä riksini, Brom, — tuleva laukaus on minun."

"Kyllä kai tosiaankin luulisi, että te, Billy Kirby, tunnette täkäläiset ampumalait paremmin kuin minä," vastasi Natty. "Te tulitte tänne uudisasukasten kanssa häränpiiska kourassa, mutta minä tulin tänne mokkasiinit jalassa ja hyvä pyssy olalla, paljon ennen vanhaa sotaa. Kumpikahan silloin tuntenee nämä lait paremmin? Minä vakuutan, ettei kukaan voi saada minua uskomaan, että linkkaus olisi sama kuin kunnollinen laukaus."

"Antaa massa Jones ratkaista," sanoi neekeri, "hän tietämäs kaikki."

Tämä vetoaminen Richardin tietoon oli siksi mielitelevä, ettei sitä sopinut jättää siksensä. Hän astui sentähden muutaman askeleen eteenpäin siitä paikasta, mihin Elisabeth häveliäästi oli pysähtynyt, ja julisti seuraavan päätöksen kaikella sillä arvokkaisuudella, jota itse asia sekä hänen oma virka-arvonsa vaati:

"Näyttää olevan joku eriäväisyys mielipiteissä siitä, onko Nathanael Bumpolla oikeus ampua Abraham Frebornin kalkkunaa ilman sanotun Nathanaelin maksamatta vielä riksiä tästä oikeudesta."

Tämä seikka oli jo itsestään niin selvä, ettei sitä voinut kieltää, ja kun ylituomari oli pitänyt lyhven väliajan, antaakseen kuulijainsa niin sanoaksemme sulattaa tämän hänen edellytyksensä, jatkoi hän:

"Näyttää olevan paikallansa, että minä ratkaisen tämän eripuraisuuden, koska velvollisuuteni on pitää voimassa rauhaa tässä maanääressä eikä antaa miesten, vaaralliset aseet kädessä, ilman mitään silmälläpitoa kiistellä keskenänsä. No niin, kaksintaisteluissa, joissa kumpikin riitaveli ampuu, on tavallisesti sääntönä, että linkkausta pidetään laukauksena, ja jos tämä laki on voimassa silloin, kuin kummallakin riitaveljellä on oikeus uudestaan ampua toistansa, niin näyttää minusta mahdottomalta, että voisi saada koko päivän seistä ja linkuttaa pyssyänsä yhtä kalkkunaa kohti. Minulla on sentähden se ajatus, että Nathanael Bumpo on menettänyt ampuma-oikeutensa, ja että hänen tulee suorittaa uusi maksu, ennenkuin saa takaisin oikeutensa."

Kun niin korkeassa arvossa oleva mies lausui tämän tuomion ja teki sen näin juhlallisesti, niin saatti se kaiken jupinan vaikenemaan; sillä kaikki läsnäolijat olivat ruvenneet kiivaasti puolustamaan toista tai toista puolta. Ainoa, joka ei vaiennut, oli Nahkasukka.

"Minä luulen, että neiti Elisabethin ajatusta myöskin on kysyttävä," sanoi hän. "Olen tuntenut naisia, jotka ovat antaneet hyvin hyviä neuvoja, kun indianit ovat olleet aivan pyörällä päästä. Jos hän sanoo minun täytyvän tapata, niin annan perään."

"Silloin tuomitsen, että olette tapannut tällä kertaa," lausui neiti Temple; "mutta maksakaa veres maksu ja koettakaa onneanne vielä kerran, jos nimittäin Brom ei tahdo myydä minulle lintuansa dollarsista. Sen maksan, pelastaakseni lintuparan hengen."

Tämä ehdotus näytti hyvin vähän miellyttävän ympärillä seisojia, eikä neekerikään tahtonut luopua kilpailun huvista, vaikka menettäisikin kalkkunansa. Kun Billy kuitenkin valmistelihe ampumaan vielä kerran, vetäytyi Natty takaisin huomattavasti tyytymättömänä ja puoleksi ääneensä jupisten itseksensä:

"Täällä järven rannalla ei kertaakaan ole myyty hyvää piipalasta, aina siitä ajasta saakka, jolloin indianilaiset kauppiaat kävivät täällä kauppamatkoilla, ja jos kulkisi tasangoillepäin kukkulain välitse, hakeakseen piitä, niin voipi panna veikalle kymmenen yhtä vastaan, että aura on peittänyt kaikki tyyni. Minä uskon tosiaankin, että juuri kun otukset rupeavat vähenemään ja tarvitsisi hyvät ampuvarat, jotta voisi hankkia itselleen elämän tarpeet, että silloin käy kaikki vastoinpäin, ihan kuin syntien rangaistukseksi. Mutta minä vaihdan piitä, sillä Billy Kirby ei pysty tuommoiseen pilkkuun osaamaan, sen tiedän."

Billy näytti nyt täydellisesti käsittävän, että hänen ampujamaineensa kokonaan riippui tästä laukauksesta, ja sen vuoksi hän ei laimiinlyönyt mitään, joka voi edistää hänen onnistumistaan. Hän nosti sentähden ylös pyssynsä ja tähtäsi kerran toisensa perästä, aivan kuin epäillen itseksensä, ampuisiko vai ei. Ei kukaan, ei edes Bromkaan hiiskunut mitään näiden huomattavain liiketten kestäessä, ennenkuin Billy laukasi pyssynsä samalla menestyksellä kuin äskenkin. Silloin kajahteli neekerin huudot pitkin metsää ja kaiku uudisti niitä, niin että kuului kuin kokonainen indianilauma olisi kohottanut sotahuutonsa. Hän nauroi ja heitti päätänsä milloin sinne, milloin tänne, kunnes hän kokonaan

uupui; hän tanssia tepasteli lumihangessa niin kauvan kuin jaksoi — sanalla sanoen, hän osoitti sitä hillitsemätöntä ja tulista iloa, joka on omituista hänen ajattelemattomalle sukukunnallensa.

Billy oli pannut parastansa ja huono menestys harmitti häntä nyt sitä enemmän. Hän tutki lintua tarkkaa tarkemmasti, ja väitti useampia kertoja, että joitakuita höyheniä oli mennyt epäjärjestykseen; mutta yleinen mieli oli häntä vastaan, ja katsojat olivat mieluisat kuuntelemaan neekerin tuon tuostakin uudistuvaa huutoa: "pitää selvä peli neekeriparka kans'!"

Huomattuaan mahdottomaksi saada mitään vaatimusta linnun suhteen toteutumaan, kääntyi Billy tulistuneena neekeriin päin, lausuen:

"Pidä suus kiinni, sen varis! Voipiko kukaan osata kalkkunan päähän puolentoista sadan kyynärän päästä? Minä olin se, joka koetin. Teidän ei tarvitse nostaa semmoista melua kuin kaatuva puu. Näyttäkää minulle, ken sen voipi tehdä."

"Katsokaa tänne, Billy Kirby," sanoi Nahkasukka. "Käsketään heitä pois luodin tieltä, niin tahdon näyttää teille miehen, joka ennen ampui kauniita laukauksia, kun indianit ja muut pedot kovasti ahdistivat häntä."

Vaikka Natty Bumpo varmaakin satoja kertoja oli laukaissut pyssyinsä tärkeämmissäkin olosuhteissa, kun pilkkuna oli vihollisia tai otuksia, ei hän kumminkaan koskaan ollut pitänyt osaamista niin tärkeänä kuin nyt. Kolme eri kertaa kohotti hän pyssyänsä, ensimmäisen kerran saadaksensa tähtäimen tarkalle, toisen laskeaksensa välin pituutta, ja kolmannen sentähden, että kalkkuna, ikäänkuin pelästyneenä nyt vallitsevasta kuoleman hiljaisuudesta, levottomasti käänsi päätänsä katsoakseen vihollisiinsa päin. Neljännellä kerralla laukesi pyssy. Savu, paukaus ja silmänräpäyksen hämmästys esti useimpia katsojia heti huomaamasta laukauksen vaikutusta; vaan kun Elisabeth näki vanhan metsästäjän laskevan pyssynperän maahan ja panevan suunsa tavalliseen kuulumattomaan nauruun, tiesi hän samassa, että luoti oli sattunut. Pojat säntäsivät kannon tykö ja nostivat ilmaan kuolleen kalkkunan, jonka pää oli mäsäksi ammuttu.

"Tuokaa lintu tänne ja pankaa se naisen jalkain juureen," sanoi Nahkasukka. "Minä olin hänen asianajajansa tässä leikissä, ja lintu on hänen omansa."

"Ja hyvänä asianajajana olette esiintynyt," vastasi Elisabeth, "niinkin hyvänä,

että te, Richard serkkuni, tekisitte viisaasti, jos muistaisitte hänen omaisuuksiaan."

Hän vaikenä ja hänen iloiset kasvonsa muuttuivat totisemman näköisiksi. Punastuen kääntyi hän Nahkasukan vieressä seisovan nuoren metsästäjän puoleen ja lisäsi sillä viehättävällä suloisuudella, joka oli hänelle omituista:

"Ainoastaan sen vuoksi tulen tänne, että saisin omin silmin nähdä Natyn kuuluisata ampujataitoa. Tahdotteko te, sir, ottaa tämän linnun pieneksi rauhanmerkiksi ja korvaukseksi siitä haavasta, joka esti teitä itseänne sitä voittamasta."

Mahdoton on kertoa niitä tunteita ja mielenliikutuksia, joita tämän tarjoomuksen johdosta valtasivat nuorukaisen. Se erinomainen kohteliaisuus ja hienotunteisuus, jota neitonen osoitti, näytti määräävän hänen menettelynsä, samalla kuin kova sisällinen vastenmielisyys tahtoi vaikuttaa päinvastoin. Sanaakaan hiiskumatta kumarsi hän ja nosti neitosen jalkain juuressa olevan linnun maasta.

VIIDESTOISTA LUKU.

Kyyhkysjahti. — Kohtaus järvellä. — Pelastus pantterin kynsistä.

Tästä alkaen aina huhtikuun loppuun saakka oli ilma lakkaamatta kovin epävakaista. Toisena päivänä näytti kevään lauhkeat tuulet lentävän laaksoa pitkin ja yhdessä elähyttävän auringon kanssa salaa koettavan herättää uupuneen kasvullisuuden eloon; toisena taas vinkui kipeä pohjatuuli järven yli ja teki kaikki vastaheränneet toiveet mitättömiksi. Lumi katosi kumminkin viimein, ja vihanta nisun-oras siinti kaikkialla esiin mustien, hiiltynetten kantojen välistä, jotka edellisenä vuotena olivat kantaneet metsän uljaimpia puita. Sahroja oli liikkeessä jok'ajalla, missä näitä hyödyllisiä kapineita voi käyttää, ja sokerinvalmistus-paikkain savu ei enää näkynyt kohoavan vaahteristosta. Järvi oli menettänyt koko tuon omituisen jääkenttä-kauneutensa, vaan musta ja kolkko vaippa peitti sitä vieläkin, sillä virran puute oli pidättänyt sen pinnalla hauraan kohvanteen, joka kuitenkin, veden lioittamana, tuskin pysyi koossa. Pieni aukko oli tähän jäähän syntynyt ja järven alapäässä hiljaksen levinnyt, ja ne vilppaat etelätuulet, jotka nyt puhaltivat laaksoa pitkin, saattivat veden kovempaan liikkeeseen. Pieniä laineita alkoi läikkyä jäänlaitaa vastaan ja ajaa jääkenttää etemmäksi pohjoiseen päin. Yhä yltyi tuulen voima ja aaltojen suuruus, kunnes muutaman tunnin itsepintaisen vastarinnan perästä koko jääkenttä joutui kelluvaan liikkeeseen ja ajelehti näkymättömiin semmoista vauhtia, joka oli yhtä kummallinen kuin koko se näkö-alan muutos, jonka tämä kauvan viipyneen talven vihdoinkin katoaminen sai aikaan.

Eräänä aamuna heräsi Elisabeth pääskysten iloisesta viserryksestä, ne kuin lentelivät akkunain päälle niitä varten asetettujen pienten laatikkoin ympärillä, ja samassa kuului hänen serkkunsa Richard huutavan häntä äänellä semmoisella, joka oli yhtä iloinen, kuin itse kesää ennustavat merkit.

"Herätkää jo, kaunis serkkuni! Kalalokit liitelevät jo järven päällä ja ilma vilisee kyyhkysistä. Voitte seistä koko tunnin odottamassa, ennenkuin tulee sen verran

lomaa niiden väliin, että voitte vilahdukseltakaan nähdä aurinkoa. Herätkää jo, unikeot; me odotamme teitä eineelle, ja sitten lähdetään ulos kyyhkysiä ampumaan."

Sitten joitakuita päiviä takaperin oleskeli Elisabethin vieraana eräs hänen ystävänsä, nimeltä Louise Grand, ja tämä sai nyt yhdessä tuomarin tyttären kanssa kantaa tuota sangen vähän imartelevaa unikeon nimeä. Niin elvyttävää ehdoitusta ei kuitenkaan voinut jättää onkeen ottamatta, ja muutamia minuutia myöhemmin astui neiti Temple ystävineen vierashuoneeseen. Salin ovet olivat auki, ja kirkkaan kevätaamun lepposia, sulotuoksuisia henkäyksiä kulki läpi huoneen, jota niin kauvan oli lämmittänyt tekemällä tehty lämmin. Herrat, jotka kaikki olivat pukeutuneet metsästyspukuun, odottivat kärsimättöminä einettä. Hra Jones meni tuontuostakin etelänpuoleisen oven luokse ja huudahti:

"Katsokaa, Betsy serkku, katsokaa Marmaduke; etelän kyyhkysparvet ovat lähteneet liikkeelle. Ne taajenevat taajenemistaan joka hetki. Täällä on parvi, jonka loppua ei kukaan voi nähdä. Joutukaa, Betsy, minun tekee mieleni laskea pippuria niiden sekaan."

Tätä samaa näytti sekä Marmaduke että nuori Edwards, joka tätä nykyä oli melkein jokapäiväinen vieras tuomarin talossa, yhtä innokkaasti haluavan; sillä kyyhkyslaumat houkuttelivat tosiaankin metsästäjää puoleensa, eikä naisetkaan enään eineen syötyä koettaneet viivytellä metsästäjiä.

Niinkuin ilma oli täynnä kyyhkysiä, niin vilisi koko kylä miehiä, vaimoja ja lapsia. Kaikellaisia ampuma-aseita, alkaen ranskalaisesta lintupyssystä, kolmea kyynärää pitkin piippuineen, aina tavalliseen ratsastajan pistooliin asti näkyi sekä miesten että poikain käsissä, jota paitsi useat viimeksi mainituista olivat varustaneet itsensä saksanpähkinän vesoista tehdyillä jousilla nuolineen tahi vanhoja jousia jälittelevillä puisevilla kaarilla.

Kaiken tämän kylässä häilyvän liikkeen näkeminen pelätti kyyhkysiä, niin että ne vetäytyivät vuorien puoleen, joiden laitoja ja juuria pitkin ne lentivät tiheissä joukoissa, jotka vetivät huomiota puoleensa sekä nopeain liikettensä että suunnattoman paljoutensa tähden.

Olemme jo maininneet, että suoraan sen luisun rinteen poikki, joka ulottuu vuorenharjanteesta Susqvehannan rantaan asti, kulki maantie, jonka kummallekin puolelle jo kauvan aikaa sitten oli avattu monta tynnyrinalaa laajat

perkkiömaat. Sinne tänne näihin kaskimaihin, ylemmäksi jylhään vuorten rinteille sekä pitkin sitä vaarallista tietä, joka kulki niiden vierua myöten, asettuivat ampujat mihin kukin halusi, ja ennen pitkää alkoi hätyytys.

Metsästäjään joukossa näkyi myöskin Nahkasukan pitkä, laiha vartalo, kun hän kulki aukon poikki, pyssy kainalossa ja koirat likellä perässään. Nämä vainusivat silloin tällöin noita kuolleita tai haavoitettuja lintuja, joita alkoi tipahdella tiheistä parvista maahan, ja hiipivät sitten isäntänsä jalkain väliin, ikäänkuin olisivat olleet yhtä mieltä hänen kanssaan tästä julmasta, metsästäjälle kelvottomasta teurastamisesta.

Pyssyn pamauksia kuului nyt tiheään toinen toisensa perästä, ja oikein ryhmässä ammuttiin aukkopaikoista, kun tavallista tiheämpiä lintuparvia kiiti perkkiömaiden yli, saattaen ilman niin pimeäksi kuin mustimmat pilvet. Sieltä täältä vuorella olevista lehdettömistä pensaista tuprahti myöskin pyssyn vaalea savu ilmaan, kun surmaava lyijy sinkosi pelästyneitä kyyhkysparkoja kohti, jotka joka laukauksella kohosivat monta jalkaa korkeammalle ilmaan, turhaan koettaen väistää auttamatonta perikatoa. Nuolia ja kaikenlaisia heittoaseita viskattiin keskelle parvia, ja niin suunnattoman paljo oli lintuja ja niin alhaalla lentivät ne, että ne, jotka olivat vuoren rinteillä, käyttivät pitkiä kankiakin aseina, joilla hosuivat lintuja maahan.

Koko tällä aikaa oli hra Jones, joka ylönkatsoi seuralaistensa käyttämiä tavallisia hävitysneuvoja, täydessä toimessa tavallista enemmän surmaavan hyökkäyksen aikaansaamista varten. Niiden vanhemmilta sotaretkiltä jääneiden kalujen joukossa, joita vielä joskus tavataan eri paikoissa länsipuolella Newyorkia, oli Templetonissa löydetty pieni kanuuna eli tykki. Valkoihoisten luultiin jättäneen sen jälkeensä joskus karatessaan indianien alueelle, jolloin joko heidän oma etunsa tahi joku pakoittava seikka oli saattanut heitä jättämään kululle niin haitallisen kapineen metsään. Tämä pienoinen kanuuna oli puhdistettu ruosteesta ja varustettu rataslavetilla, joten se oli saatettu käytettävään kuntoon. Sitä olikin kaikissa juhlatiloissa uutterasti käytetty, niin että sankkiläpi oli melkein yhtä iso kuin kanuunan suukin; mutta Richardin lavealle ulottuvat aatteet olivat saattaneet hänet miettimään, mitä tuhoa tällainen kapine vaikuttaisi kyyhkysparvissa. Kanuuna kuljetettiin sentähden hevosella semmoiselle aukeimelle paikalle, jota pidettiin patterin asettamiseen sopivimpana; vahva ruutilatinki kaadettiin sen sisään, ja päälle pantiin muutamia kahmalollisia isoja haulia.

Tämä hävityskone houkutteli luoksensa kaikki joutilaat katsojat, enimmäksi osaksi poikia, jotka nyt täyttivät ilman ilohuudoillansa. Kanuuna tähdättiin taivasta kohti, ja pitäen tulisella hiilellä varustettua pihtiä kädesssä, asettui Richard kannon päähän maltillisesti odottamaan siksi taajaa lintuparvea, että sitä kohti ansaitsisi ampua.

Niin äärettömän paljon oli kyyhkysia, että räiskivä pyssyntuli, luotien suhina ja poikain huudot eivät vaikuttaneet muuta kuin sen, että pieniä parvia erosi tuosta lukemattomasta emäjoukosta, joka jatkoi lentoansa halki laaksoa, ikäänkuin koko siivillä varustettu sukukunta olisi kokoontunut yhteen, tunkeakseen tämän vuorensolan läpi. Ei kukaan huolinut koota saalista, jota niin runsaassa määrin virui pitkin tannerta, että maa oli täydellisesti peitossa näiden räpisteleväin uhrien alla.

Nahkasukka katseli kaikkea tätä ääneti mutta harmissaan; hän hillitsi kuitenkin tyytymättömyyttään, kunnes näki kanuunan.

"Tämä on seurauksena maan antamisesta uudisasukasten haltuun," virkkoi hän. "Täällä olen minä jo neljäkymmentä vuotta nähnyt kyyhkysten lentävän laakson läpi, eikä kukaan ole ajatellut häiritä eikä vahingoittaa niitä, ennenkuin te alatitte perkkäämiseenne ja kasken-kaatonne. Minua miellytti nähdä niiden tulevan metsiin, sillä ne olivat ikäänkuin toverina siellä, eivätkä ne koskaan tehneet kellekään pahaa, kun ovat yhtä vähän vahingollisia kuin tarhakäärme. Mutta nyt muuttuu mieleni murheiseksi kuullessani pelonalaisten lintuparkain lentää suhajavan ilmassa; sillä silloin tiedän kaikkien kylän poikasten kiirehtivän niitä hätyyttämään. Niin on, Jumala ei voi kärsiä luomiansa eläviä suotta hävitettävän, ja kyyhkysset kai viimein saavat oikeutta nekin, niinkuin muutkin."

Metsästäjain joukossa oli myöskin Billy Kirby, joka myötäänsä latasi ja ampui tähtäämättä ilmaan vanhalla musketilla sekä huusi ja kirkui, kun uhrin putosivat hänen ympärilleen ja päälle. Hän kuuli Natyn puheen eikä ollut hidas vastamaan.

"Mitä se on, vanha Nahkasukka!" huudahti hän. "Vielä siinä purajatte muutaman kyyhkysen tappamisen tähden! Jos teidän olisi täytynyt kylvää nisunne kaksi kolme kertaa, niinkuin minun, niin ette suinkaan olisi niin herkkätuntoinen niitä kohtaan. Hei pojat! kuolkoot kyyhkysset! Tämä on aina parempaa työtä kuin kalkkunan päätä ja kaulaa kohti ampuminen, vanha toveri!"

"Niin vain, saattaa kenties kyllä olla parempata teille, Billy Kirby," vastasi vanha metsämies harmissaan, "samoin kuin kaikille muillekin, jotka eivät ymmärrä painaa luotia pyssynpiippuun tahi ajaa sitä jälleen ulos tarkalla kädellä; mutta tuo on kerrassaan kunnotonta, tuo tuolla lailla joukkoon ampuminen, eikä sitä teekään kukaan, joka osaa yksinäiseen lintuun. Jos joku haluaa kyyhkysen-paistia, niin ovat ne eläimet, niinkuin muutkin, luodut syötäviksi eikä hävitettäviksi, ja väärin on tappaa kaksikymmentä saadakseen yhden ruoaksi. Jos minä tarvitsen kyyhkysen, niin menen metsään ja katson itselleni semmoisen, joka näyttää sopivalta; sen ammun alas oksalta koskematta toisten höyheniinkään, vaikka niitä olisi sata yhdessä puussa. Mutta sitä ette te, Billy Kirby, pystyisi tekemään. Siihen ette pystyisi, ette, vaikka kuinka koettaisitte."

"Mitä puhutte?" huusi Billy. "Teistä on tullut oikea suunpieksäjä, sittenkuin ammutte kalkkunan; mutta kun puhutte niin paljon yksinäisen linnun ampumisesta, niin katsokaa tänne — nyt paukahtaa tuota kyyhkystä kohti, joka tulee ikäänkuin kutsuttuna."

Niin monelta eri haaralta paukkuvat laukaukset olivat eroittaneet yhden kyyhkysen siitä joukosta, johon se oli kuulunut, ja pelästyneenä lakkaamattomista pamauksista lähenei se nyt sitä paikkaa, missä kiistelijät seisoivat, heittäen itseänsä toisen vuoron toiselle, toisen toiselle puolelle ja samassa nuolen nopeana kiitäen ilman halki ja siivillään saaden aikaan melkein luodinsuhinan tapaisen äänen. Onnettomuudekseen ei Billy kaikkine kehuineen saanutkaan pyssyänsä tähdetyksi lintua kohti, ennenkuin oli liian myöhä ampua, ja juuri silloin kuin kyyhkynen oli aivan suoraan hänen päänsä päällä, laukasi hän pyssynsä, mutta ilman muuta vaikutusta, kuin että joudutti linnun lentoa.

Billyn pöyhkeillä oli Natty ottanut pyssyn käteensä ja hiukkasen odotettuaan, kunnes pelästynyt lintu pääsi vaakasuoraan linjaan hänen silmistänsä ja ennätti laskeutua alas järveen päin, oikasi hän äkkiä pyssynsä ja ampui. Lieneekö ollut onnen kauppa vai taito tahi kenties oikeimmin molemmat yhdessä, vaan seuraus oli erinomainen; kyyhkynen heitti kuppuraa ilmassa ja putosi siipi runneltuna järveen. Pyssyn lauetessa syöksivät molemmat koirat pois, ja hetkisen perästä palasi Hurtta takaisin vielä elossa oleva lintu suussa.

Huhu Nahkasukan urotyöstä leveni salaman nopeana ympäri kenttää ja useita metsästäjiä kokoontui hänen ympärilleen hankkimaan varmaa tietoa asiasta.

"Kuinka", kysyi Edwards, joka oli yksi niitä, "oletteko todellakin luodilla

ampunut poikki lentävän kyyhkysen siiven, Natty?"

"Enkö sitten ennen ole ampunut kaakkureita, jotka sukeltavat veteen nähdessänsä sankkiruudin palavan? Paljon parempi on ampua ainoastaan mitä tarvitsee, tuhlaamatta ruutia ja lyijyä, kuin tuolla häpeällisellä tavalla laukoa pyssyjä Jumalan luomia eläviä kohti. Minä lähdin ulos hankkiakseni itselleni linnun, ja te tiedätte, hra Edwards, mihin sitä tarvitsen; nyt olen saanut sen ja palaan taas kotiini, sillä minua ei huvita tämän hävittävän teurastamisen katseleminen, jota te toimitatte ihan kuin ei pieninkin elävä olisi luotu hyödyksi eikä hävitettäväksi".

"Sinä puhut hyvästi, Nahkasukka" huudahti Marmaduke, "ja minusta tuntuu jo olevan aika tehdä loppu tästä hävitystyöstä".

"Tehkää loppu perkkauksistanne, tuomari. Eivätkö metsätkin, samoin kuin kyyhkys, ole Jumalan luomia; käyttäkää niitä hyödyksenne, vaan älkää hävittäkö. Eikö metsät ole olemassa, jotta eläimet ja linnut asuisivat niissä? Ja kun ihminen tarvitsee elävään lihaa, nahkaa tai höyheniä, niin menköön niitä sieltä hakemaan. Vaan nyt menen kotiin saaliineni, sillä en tahtoisi koskea ainoankaan noista eläinraukoista, jotka makaavat maassa ja katsovat minuun niin ajattelevaisesti, aivan kuin tarvitsisivat vaan kielen voidakseen lausua ajatuksensa".

Tämän sanottuaan heitti Nahkasukka pyssyn olallensa ja käveli koirat perässään kentän poikki, tarkasti varoen itseään polkasemasta yhtään haavoitettua, maassa makaavata lintua. Pian oli hän ehtinyt rannalla olevaan metsikköön ja katosi toisten näkyvistä.

Jospa Natyn hellätuntoisuus olikin tehnyt syvän vaikutuksen tuomariin, niin oli se aivan turha Richardin suhteen. Hän käytti lukuisan metsästäjäjoukon koolla-oloa ehdoitellakseen mitenkä pantaisiin toimeen erinomaisen tehokas verenvuodatus. Kaikki ampuma-aseilla varustetut läsnäolijat asetettiin linjaan hänen kanuunansa kummallekin puolelle, ja heidän oli häneltä odottaminen laukaisemisen merkkiä.

Joitakuita miljoonia kyyhkysiä arveltiin tämän aamupäivän kuluessa jo kulkeneen Templetonin laakson läpi, vaan ei vielä oltu nähty läheskään semmoista linnunpaljoutta, kuin siinä parvessa oli, mikä juuri nyt oli lähenemässä. Se ulottui vuoresta vuoreen yhtenä ainoana taajana pilvenä, ja

turhaan kääntyi silmät etelässä olevia kukkuloita kohti nähdäkseen sen loppupäätä. Tämän elävän pilven edellimäinen rivi oli melkein aivan suora, ainoastaan siellä täällä vähän polveileva, niin säännöllistä ja tasaista oli lintujen lento. Sen lähetessä unohti Marmadukekin Nahkasukan nuhtelevan puheen ja oikasi pyssyinsä lintulaumaa kohti.

"Tulta!" huudahti Richard ja pani tulihiilen kanuunan sankkilävelle.

Vaan koska melkein toinen puoli ruutia tuli ulos tämän kautta, laukesi koko pyssyrivi ennenkuin kanuuna. Tämä pyssyjen surmantulta tuiskiva tervehdys saatti ensimmäisen linturivin kohoamaan ylöspäin, mutta samassa syöksi sen takana oleva lukematon parvi sen sijaan, joten kanuunan edessä, savupilven syösteessä sen suusta, oli ääretön linnunpaljous. Paukaus kaikui vuorten rinteitä pitkin ja vaiken i vihdo i kaukana pohjoisessa, kuin etäisen ukkosen jyrinä, ja samassa näytti koko tuo säikähtynyt kyyhkysparvi tuokioksi hämmentyneen selviämättömään sekasotkuun. Levottomina lentelivät linnut sinne tänne, toinen kerros toistaan korkeammalla, paljon ylempänä korkeimpain honkain latvoja, eivätkä uskaltaneet lähestyä tuota vaarallista paikkaa. Yht'äkkiä kääntihe muutamat johtajista lentämään laakson poikki kylää kohti, ja ne monet sadatuhannet, jotka olivat niitä jalempänä, seurasivat perässä, jättäen itäpuolen tannerta vainojainsa ja kaatuneiden toveriensa haltuun.

"Voitto meillä!" huusi Richard. "Me olemme karkoittaneet vihollisen pois tappelukentältä."

"Ei niin, Dick," virkkoi Marmaduke; "tappelutanner on höyhenillä peitetty, ja samoin kuin Nahkasukka, en minäkään missään näe muuta kuin silmiä, kun nuo eläväparat tuskallisesti vääntävät päitään huomatakseen meidän liikkeitämme. Enemmät puolet kaatuneista on vielä elossa, ja luullakseni on jo aika lopettaa tämä metsästys, jos sitä sopii siksi kutsua."

"Mutta onhan tämä ruhtinaallinen metsästys," huudahti ylituomari. "Muutamia tuhansia sinitakkia makaa maassa, joten jokainen kylän vanha akka voipi saada patansa täyteen, kun vaan tahtoo."

"Kyllä kai, meidän on onnistunut pelättää linnut pois tältä puolen laaksoa, ja verenvuodatus loppuu nyt itsestänsä. Kuulkaapa nyt, pojat: minä annan teille kuusi penceä sadalta paljaista päistä; viekää ne joutuin tuonne kylään, niin maksan heti kohta."

Tällä lupauksella oli se seuraus, jota sillä oli tarkoitettukin; sillä kaikki poikaset kiiruhtivat vääntämään haavoitettuihin lintujen niskoja nurin. Tuomari palasi kotiinsa semmoisilla tunteilla, jonkalaisia moni on tuntenut ylimmällä olleen innon lauhduttua, huomatessaan että ilo on ostettu toisten kärsimyksillä. Saalis pantiin hevoskuormiin, ja tämän suuren metsästysretken perästä ammuttiin kyyhkysiä vuoden jälellä olevan osan kuluessa ainoastaan tarpeen mukaan. Richard kehui kuitenkin monta vuotta kanuunan laukauksen vaikutusta.

Otsego-järvessä oli monta hyväksi ahvenluodoksi tunnettua paikkaa. Erään tammöisen luona onkimassa istui muutamana päivänä Nahkasukka ja John indiani toisessa ja Oliver Edwards toisessa veneessä.

"Kas kuinka järvi on kaunis ja rasvatyyni!" sanoi Edwards hetkisen vaitiolon perästä. "Oletteko koskaan ennen nähnyt sitä niin tyynenä kuin nyt, Natty?"

"Minä olen tuntenut Otsegon jo neljäkymmentä vuotta ja voin vakuuttaa ettei selvempää ja parempaa kalavettä ole koko maassa," vastasi Nahkasukka. "Niin, niin; minulla oli kerran tämä seutu omaa tarvettani varten, ja se aika oli iloista aikaa. Metsänriistaa oli niin kosolta kuin toivoa voi, eikä kukaan tehnyt haittaa täällä, jos ei pidä lukua yhdestä ja toisesta delawarelaisesta metsästysmatkueesta, joka kulki vuorien poikki tai jostakusta yksinäisestä Irokesi-veijarista."

"Mutta," sanoi Edwards antaen silmäystensä kulkea pitkin rantoja ja vuorten rinteitä, missä kultaisia tähtiä kantavat kasket tekivät metsän iloisen ja vilppaan näköiseksi; "lieneepä näiden vuorten poikki ja näitä rantoja pitkin kuljeskeleminen sentään ollut surullista huvia, kun ei ollut yhtään elävää sielua, jonka kanssa olisi saanut puhella tai väitellä."

"Enkö ole sanonut, että oli hauska! Kun lehti rupesi peittämään puita ja jäät lähtivät järvestä, oli tässä oikea paratiisi. Minä olen kulkenut metsissä kolmekuudetta vuotta ja kotini on ollut niissä enemmän kuin neljäkymmentä vuotta, mutta ainoastaan yhden paikan voin sanoa nähneeni, josta pidin enemmän kuin tästä; senkin tein vaan näköalan eikä metsästyksen ja kalastamisen tähden."

"Missä oli se?" kysyi Edwards.

"Catskills-vuorien puolella. Usein kävin minä siellä, ampumassa susia ja karhuja; kerran olin luvannut hankkia topatun panterin, ja sentähden kävin siellä jokseenkin usein. Siellä on eräs paikka ylhäällä vuoren laidalla, jonne minun oli

tapa kiivetä, kun tahdoin katsella maailman hyörinää, ja siellä sai tosiaankin täyden korvauksen siitä, että nahka kiivetessä oli naarmoittunut ja jalkineet repaleiksi menneet. Tunnette kaikei Catskills-vuoret, sillä tietysti näitte ne kulkiessanne virtaa ylöspäin Yorkista; ne ovat siniset kuin selkeä taivas, ja pilvet kokoontuvat niiden huippujen päälle, niinkuin savu tupruaa indiani-päällikön pään päällä kalmatulen palaessa. Siellä on Korkeatöyry ja Pyöreähuippu, jotka kohoavat kaikkia muita ylemmäksi, niinkuin isä ja äiti lastensa joukossa. Mutta se paikka, jota tarkoitan, on ihan likellä virtaa, siinä missä yksi kallionlaita ulottuu muita ulommaksi ja laskeksen kohtisuoraan alas, hyvinkin tuhat jalkaa."

"No, mitäs sieltä näette?"

"Luonnon," vastasi Natty laskien ongenvavan pään veteen ja pyöräyttäen kättänsä piirin muotoon ilmassa; "koko luonnon, poika. Minä olin siellä ylhäällä silloin kuin Vaughan poltti Sopus'en viime sodan aikana, ja sinne näin Ylämaasta purjehtivat laivat yhtä selvään kuin nyt näen tuon kalkki-laivan tuolla virralla, vaikka ne olivat ainaki kahtakymmentä vertaa etäämpänä. Voi nähdä hyvinkin kymmenen peninkulmaa ylöspäin virtaa myöten, joka luikerteli eteenpäin kuin nauha, vaikka sen kummankin rannan väliä oli täysi peninkulma. Minä näin Hampshiren kunnaat ja kaikki mitä Jumala on luonut tai ihmiskäsi aikaansaanut, niin pitkälle kuin silmä kantoi — ja te tiedätte minun joutuneen huutoon indianien kesken tarkasta näöstäni —. Sen vuoren huipulta olen usein nähnyt sen paikan, missä Albany nyt on, ja mitä Sopus'een tulee, niin näytti savu sinä päivänä, jona kuninkaalliset sotajoukot polttivat tämän kaupunkin, olevan niin likellä, että luulin kuulevani naisten voivotuksen ja hätähuudot."

"Mahtoi kaikei kiipeämisen vaiva tulla palkituksi, kun sai nauttia semmoista näköalaa."

"Kyllä tuli, minä suljen sen paikan kaikkien suosioon, jotka voivat nauttia jotakin olostu tuhat kyynärää korkealla maasta, kun sieltä saavat nähdä ihmisasunnoita ja rakennuksia syvällä alhaalla jalkainsa alla, nähdä virtoja, jotka näyttävät nauhanpätkiltä, ja korkeita vuoria, sieltä tuskin korkeamman näköisiä kuin heinäsuovat. Ensin kun rupesin asumaan metsissä, tuntui mieleni välistä haikealta ja oli ikävä; silloin menin tavallisesti Catskills-vuorille ja oleskelin muutamia päiviä tuolla Korkeatöyryllä silmäilläkseni ihmisten töitä. Nyt on jo monta vuotta siitä, kuin semmoiset tunteet syntyivät rinnassani, ja liian vanhaksi olen jo tullut kiivetäkseni ryhmyisille kallioille. Mutta tuskin puolen peninkulmaa samasta kalliontöyrästä on eräs paikka, josta viime aikoina rupesin

pitämään enemmän, kuin tuosta vuoresta, sillä se paikka on enemmän metsittyä ja luonnollinen.

"Ja missä se on?" kysyi Edwards, jonka uteliaisuutta vanhan metsästäjän koruton kertomus piti elävästi vireillä.

"Se on eräs putous vuoristossa, missä kahden pienen, toistansa likellä olevan järven vesi juoksee yli laitainsa ja raivaa itselleen tien kallioiden ylitse alas laaksoon. Tämä virta on korkeintaan niin iso, että se voisi panna myllyn pyörimään, jos jotakin niin tarpeetonta tarvittaisiin metsissä. Mutta se käsi, joka loi tämän putouksen, ei koskaan ole rakentanut myllyä. Vesi kulkee koukerrellen ja mutkistellen kallio-möhkäleiden välitse, alussa niin verkalleen ja hitaasti, että harjuslohi voipi siinä uida, mutta sitten hyppien ja säntäten ihan kuin eläin, joka aikoo tehdä pitkän hyppäyksen, kunnes se saapuu eräasen paikkaan, missä vuoret halkeavat kuin pukinkynsi, jättäen syvän koverruksen veden alas syöstäväksi. Ensimmäinen putous on liki kahta sataa jalkaa korkea, ja vesi on alas saapuessaan lumihöytäleiden näköistä; sen perästä kokoutuu se taas uudeksi putoukseksi, ja juostuaan ainakin viisikymmentä kyynärää eteenpäin sileätä kalliota myöten, syöksee se taas jyrkkäystä alaspäin sata jalkaa tai niin, heittäytyen penkereestä penkereeseen, ensin yhtäänne, sitten toisaanne päin ja koettaen päästä alas tasangolle, joka viimein onnistuukin."

"Minä en koskaan ennen ole kuullut puhuttavan siitä paikasta!" huudahti Edwards. "Sitä ei ole mainittu missään kirjassa."

"En koskaan elämässäni ole kirjaa lukenut, ja kuinka tietäisi se, joka on elänyt kaikki päivänsä kaupungeissa ja kouluissa, mitään metsäin ihmeistä? Ei, ei, tuo pieni virta on hyppinyt ja leikkinyt vuorten keskellä aina siitä kuin Hän loi maailman, eikä tusinakaan valkeita ihmisiä koskaan ole sitä nähnyt. Vuori ulottuu muurin kaltaisena puoliympyränä putouksen ympäri ja pistää pengerryksenä ulos ainakin viisikymmentä jalkaa, niin että kun minä istuin ensimmäisen putouksen juurella ja koirat juoksentelivat alhaalla olevissa rotkoissa, niin ne eivät näyttäneet kaniineja suuremmilta. Minun mielestäni on tämä kauniimmin tehty kaikista paikoista, mitä vielä olen metsissä nähnyt, eikä kukaan, joka ei koko elämänsänsä ole vaeltanut niissä, tiedä kuinka paljon kaunista Jumala on niihin luonut."

"Mihinkä joutuu tämä virta? Minnepäin juoksee se? Juokseeko se Delavare-jokeen?"

"Ei, se on pisara vanhaa Hudsonia, ja hauska sillä on ja iloinen se on, ennenkuin se tulee alas vuorten rinteiltä. Monta, tuntia olen istunut ulkonevalla kallionlaidalla katsellen ohitseni kiitäviä vesikuplia ja ajatellen kuinka kauvan viipyynee ennenkuin tämä vesi, joka näytti määrätyn ainoastaan erämaan varalle, tulee kantamaan laivaa ja sekautumaan suolaisen meriveden kanssa. Tämä paikka on juuri sopiva herättämään ihmisessä juhlallisia tunteita. Voipi katsoa kohdastaan alas laaksoon, joka on Korkeatöyryn itäpuolella ja jossa leviää eteemme tuhansia tynnyrinaloja metsää, joka lehdenlähde-aikana näyttää kuin tuhat ei ihmisen, vaan Jumalan käden maalaamata sadekaarta".

"Te tullette tosiaankin kaunopuheliaaksi, Nahkasukka!" huudahti Edwards.

"Kuinka niin" kysyi Natty.

"Tuon näköalan muisto lämmittää vertanne, vanhus. Kuinka monta vuotta on siitä, kuin viimein kävitte siellä?"

Natty ei vastannut. Kallistuen alas vedenkalvoa kohti istui hän hetkisen pidättäen henkeänsä ja tarkasti kuunnellen jotakin kaukaista ääntä.

"Jos en omin käsin ja uusilla nahkahihnoilla olisi sitonut kiinni koiriani," sanoi

hän viimein, kohottaen päätänsä, "niin vannoisin raamatun päällä, että kuulin Hektor-vanhuksen äänen vuorten välistä."

"Se on mahdoton," vastasi Edwards, "ei ole tuntia sitten kuin näin sen koiijissaan."

Myöskin vanha John rupesi nyt huomaamaan äänet; mutta vaikka Edwards istui vaieten ja tarkasti kuunnellen, ei hän voinut kuulla muuta kuin lehmäin ammomisen lännenpuoleisilta kukkuloilta. Hän katsahti molempiin vanhuksiin — Natty istui käsi torvena korvan juuressa, Mohikani kumarruksissa eteenpäin, käsi nostettuna kasvojen tasalle ja etusormi pystössä ikäänkuin vaitioloa velvoittamassa. Edwardsin oli mahdoton olla nauramatta heidän herkälle kuvitusvoimallensa, joka saatti heidät kuulemaan semmoista, mikä ei ollut mahdollista.

"Naurakaa mitä nauratte," sanoi Nahkasukka, "koirat ovat irrallaan ja ajavat metsäkaurista, siitä olen aivan varma. Antaisinpä majavannahan, jos ei niin olisi. Metsänriista on laihaa tänä aikana, ja nuo tuhmat elukat juoksevat suotta lihan pois ruumiistaan. Ettekö nytkään kuule koirain ääntä?"

Edwards säpsähti, kun haukunta, joka siihen asti oli ollut kuulumatonta välillä olevain vuorenkukkulain takia, yht'äkkiä kajahti kovana ja selvänä järven rannalla. Kumman nopeasti läheni haukunta, ja silmaillessään järven rannikkoa pitkin huomasi hän ei kaukana heistä olevain pensasten liikkuvan, ja tuossa tuokiossa syöksi kaunis metsäkauris järveen. Samassa tunkivat Hektor ja Hurtta täyttä ääntä haukkuen pensasten läpi ja syöksivät myöskin järveen, syvältä halkoen sen aaltoja rinnallansa.

"Tiesinhän sen — tiesinhän sen!" huudahti Natty, metsäkauriin ja koirain tultua näkyviin. "Ne ovat vainunneet kaurista ja se oli liikaa eläinparoille. Mutta täytyy vieroittaa ne tuommoisista koukuista, muutoin on minulla niistä paljaita vastuksia. Hoi! — maalle, pedot — maalle, — tokko tottelette? Mene matkoihisi, vanha Hektor, muuten muokkaan nahkasi laastukillani, kun saan sinut käsiini."

Koirat tunsivat isäntänsä äänen, ja ensin uituaan kappaleen matkaa viistoon, ikäänkuin eivät kernaasti luopuisi otusta ajamasta, vaan eivät myöskään uskaltaisi jatkaa ajoa, tottelivat ne viimein ja palasivat maalle, missä täyttivät ilman ulvonnallaan.

Sillä välin oli pelästynyt metsäkauris uinut puolitiehen venetten ja rannan välille, ennenkuin se kauhistukseen huomasi tämän uuden vaaran. Mutta kuullessaan Natyn äänen kääntyi se suoraan takaisin ja näytti melkein päättäneen koirain uhalla uida rantaan takaisin. Sen paluumatka estyi kuitenkin, ja käännettyään vielä kerran ui se viisto-suuntaan järven keskikohtaa kohden, aikoen astua maalle sen länsirannalla. Kun se, kuono korkealla ilmassa ja vesi kuohuen kaulan edessä, hämmästyttävän nopeasti kiiti kalastajain sivu, rupesi Nahkasukka levottomana liikahtelemaan sinne tänne istuimellansa.

"Se on muhkea eläin," sanoi hän. "Kuinka kauniit sarvet ... niihinhan voisi ripustaa kaikki vaatteensa. Annapas kun katson... Heinäkuu on viimeinen kuukausi, ja lihasta täytyy jo ruveta tulemaan hyvä."

Puhuissansa oli hän vainuntapaisesti sitonut airon sen niiniköyden päähän, mikä heillä oli ankkurinvitjana, ja heittäin tämän ankkurinmerkin veteen huusi hän:

"Vene liikkeelle, John — anna mennä! Hulluhan eläin on, kun saattaa ihmisen tämmöiseen kiusaukseen."

Mohikani irroitti veneen Edwardsin ruuhesta, ja muutamilla aironvetämillä pani hän tuon keveän purren kiitämään nuolen nopeana vettä myöten.

Hirvi ui nyt noin sata kyynärää takaa-ajajistansa, syvältä halaisten vettä ja joka henkäyksellä korskuen pelosta ja voimainponnistuksista, samalla kuin vene näytti lehden kevyisenä hyppivän pitkin aaltoja, kohoten ja laskien omain hyökylainettensa vaikutuksesta. Nahkasukka nosti ylös pyssynsä ja kaatoi verestä ruutia sankki-pannuun, vaan oli kahdella päällä, tappaisiko uhrinsa vai ei.

"Ammunko vai enkö, John?" kysyi hän. "Ei ole oikein käyttää tätä etua tuota järjetöntä elävää vastaan. En saata sitä tehdä; se on mennyt veteen luontoansa noudattaen, joka on se järki, minkä luoja on antanut eläimille, ja minä tahdon antaa sen koettaa uima-onneansa. Souda eläimen perässä, John, ja pidä varasi, jos se kääntyy; ei ole vaikea saavuttaa sitä, mutta se käänteleksen kuin käärme".

Indiani nauroi ystävänsä oikulle, vaan sousti venettä yhä eteenpäin enemmän soutotaitonsa kuin voimansa vaikuttamalla vauhdilla. Puhellessaan käyttivät nyt molemmat vanhukset delawarelaisten kieltä.

"Uj," huudahti mohikani; "hirvi kääntää päätänsä tännepäin. Ota keihäs

saapuville, Haukansilmä." Metsästäjä totteli käskyä ja valmistihe laskemaan vä'illä varustetun keihään eläimen kaulaan.

"Souda enemmän vasemmalle, John," huusi hän; "enemmän vasemmalle — yksi aironveto lisää, niin ulotun sitä heittämään."

Puhuessaan nosti hän keihästä ja lennätti sen kuin nuolen hirveä kohti. Mutta samassa kääntyi tämä ja keihäänkärki hiipasi sen sarvia, vajoten sitten pitkine varsineen järveen.

"Lykkää takaisin," huudahti Natty veneen kulkiessa sen paikan yli, missä keihäs oli uponnut veteen — "pysyttele nyt yhdessä kohti, John."

Keihäs pisti taas pian ylös vedestä, ja kun Natty oli saanut sen kiinni, käänsi indiani veneen ympäri ja alkoi ajamisen uudelleen. Hirvi oli sill'aikaa päässyt koko joukon etenemään, ja Edwards sai siis aikaa päästä paikalle. "Hei," huusi hän, jahdista elpyneenä; "pitäkää häntä varalla, kun hän kääntyy — laskekaa enemmän oikealle kädelle, Mohikani, enemmän oikealle, niin saan hänen kiinni. Minä viskaan köyden sen sarviin."

Vanhan sotilaan mustat silmät kääntyivät tuimasti välkkyen sinne tänne, yhtä nopeina ja säihkyvinä kuin pelästyneen elävänkin, ja se tylsä horrostila, mihin hänen vanha ruumiinsa vasta näytti vaipuneen, muuttui nyt arvaamattomaksi liikkuvaisuudeksi. Vene heilahteli ja kääntyi kuin pore vesipyörteessä, aina sen mukaan kuin hirvi teki jonkun uuden mutkan, ja kun ajo kerran kulki vähän matkaa aivan suoraa suuntaa, kiiti pieni vene niin nopeasti eteenpäin, että hirven täytyi koettaa pelastaa itsensä uuden, odottamattoman käänteen kautta.

Kun nämä ympäri pyörivät liikkeet, jotka tapahtuivat hyvin pienellä alalla, monta kertaa uudistuivat, saattoi Edwards pysyttäitä likellä seuralaisiansa. Enemmän kuin kaksikymmentä kertaa kiitivät takaa-ajajat ja ajettava hänen sivutsensa, kuitenkin siksi loitolla, ettei hän ulottunut airollansa, ja viimein katsoi hän menettelevänsä viisaimmin, kun pysyi yhdessä kohden ja siinä odotti sopivata tilaisuutta saadakseen ottaa tehokasta osaa jahtiin.

Eikä hänen tarvinnutkaan kauvan odottaa, sillä tuskin oli hän tehnyt tämän päätöksen ja noussut seisalleen veneessä, kun jo näki hirven tulevan rohkeasti häntä kohti, selvästi aikoen kiiruhtaa eräasen niemeen, joka oli jonkun matkan päässä rannalla vielä ulvovista ja haukkuvista koirista. Edwards solmesi veneen kiinnitysköyden pään suopungiksi ja viskasi sen voimansa takaa hirveä kohti,

jonka sarviin se kietoutuikin.

Kotvasen heilui hänen veneensä kovasti, mutta samassa kulki toinen vene sen sivu, ja kumartuen veteen viilsi Natty veitsellään kaulan poikki elukalta, jonka veri pani veden laajalta punertamaan. Sitä vähäistä aikaa, minkä elukan kuolemankamppaus kesti, käyttivät metsästäjät viedäkseen veneensä yhteen ja sitoaksensa ne perätysten. Nahkasukka veti sitten kuolleen hirven vedestä veneen pohjalle. Kädellään koetellen eläimen kylkiä, kohotti hän sen päätä ja nauraa suhisti omituista nauruansa..

"Tämä lämmittää ihmisen verta, John vanhus," sanoi hän. "En ole tappanut hirveä vedessä moneen pitkään päivään. Tämä on oivallinen otus, ja kyllä tunnen sen, joka pitää enemmän hirvenpaistista kuin kaikista tämän maan uudisperkkiöistä."

Indiania oli kauvan painanut vanhuuden kuorma ja kenties myös hänen heimonsa onnettomuudet, vaan tämä hauska ja virkistävä otuksenajo sai nyt päivän-välähdyksen leimahtamaan hänen mustista kasvoistansa, joita hymy ei kaukaan aikaan ollut elähyttänyt. Selvästi näkyi, että vanhuksella oli nautintoa jahdista enemmän sentähden, että se saattoi hänen nuoruutensa urotyöt vereksinä muistiin, kuin siksi, että se tuotti hänelle jotakin etua. Tavattomasta voimainponnistuksesta vielä vapisevalla kädellä kosketti hän hiljaa elukan ruumista, hymyili nyökäten päätään mieltymyksen osoitukseksi ja huudahti kansakuntansa tavalliseen tapaan äänenpainolla:

"Hyvä!"

Tämän järvellä tapahtuessa oli Elisabeth Temple ja hänen ystävänsä Louise Grant lähteneet kävelemään vuorille päin, ottaen matkaansa vanhan, uskollisen, tavattoman suuren koiran, jonka nimi oli Uljas.

Se tie, jota myöten he kulkivat, vei ylös vuoren harjanteelle, missä he kääntyivät pois valmiilta uralta ja jatkoivat kävelyään metsän korkeain, tuuheiden puiden varjossa. Päivä oli lämmin, ja tytöt kulkivat yhä etemmäksi metsään, koska sen vilpeys miellytti heitä, se kun vaikutti ihan päinvastoin kuin tuo kiusallinen kuumuus, joka oli rasittanut heitä vuorelle noustessa. Puhe-aineena oli pienet matkalla olleet näköalat ja tapahtumat, ja joka soleva honka, joka pensas ja kukka vaikutti jonkun ihailemisen osoituksen.

Näin jatkoivat he kulkuansa pitkin vuorenjyrkänteen reunaa, väliin silmäillen

Otsego-järvelle päin, väliin pysähtyen kuuntelemaan ratasten kolinaa ja vasarain pauketta laaksossa, kun Elisabeth yht'äkkiä säpsähti ja pysähtyi.

"Kuule!" sanoi hän. "Lapsen itkua täällä ylhäällä vuorenselänteellä! Onko täällä joku uudistalo lähistössä? vai onkohan joku pienokainen eksynyt vanhemmistansa?"

"Sehän tapahtuu usein," vastasi Louise. "Seuratkaamme ääntä; kenties on se jonkun nälkään kuolemaisillaan olevan kulkijan ääni."

Tämän luulon houkutuksesta kulkivat tytöt ripein askelin sitä hiljaista, valittavaa ääntä kohti, joka kuului metsän sisästä. Useita kertoja oli vilkas Elisabeth huudahtamaisillaan, että hän näki tuon vaikeroivan olennon, kun Louise tarttui häntä käsivarteen, osoitti taaksensa ja huudahti:

"Mutta katso toki koiraa".

Uljas oli ollut heidän toverinansa aina siitä asti, kuin sen nuori haltijatar kutsui sen ulos kopistaan. Sen vanhuus oli aikaa sitten tehnyt sen kankeaksi ja jäykäksi, ja aina kun nuoret tytöt seisahtuivat katselemaan jotakin kaunista näköalaa, pani se maata heitä lähelle ja odotti heidän liikkeelle lähtöänsä, silmät ummessa ja koko olennessa semmoinen tylsyys, joka ei ollenkaan sopinut suojelijana-olijalle. Mutta nyt kun Elisabeth, säikähtyneenä ystävänsä huudosta, kääntyi taaksepäin, näki hän koiran terävästi katselevan jotakin etäistä esinettä, pää maahan painettuna ja korvat pystössä joko pelosta tai kiukusta; luultavasti viimeksi mainitusta syystä, sillä se rupesti synkällä äänellä murisemaan ja näytti hampaitansa tavalla semmoisella, josta sen emäntä olisi pelästynyt, ellei niin tarkoin olisi tuntenut sen hyviä puolia.

"Siivolla Uljas", sanoi hän. "Mitä sinä näet?"

Hänen äänestänsä yltyi koiran vimma, eikä suinkaan lauhtunut. Se meni tyttöin edelle ja istahti Elisabethin jalkain juurelle, muristen vielä äreämmästi kuin ennen ja välistä ilmoittaen vihaansa muutamilla haukauksilla.

"Mitä se näkee?" sanoi Elisabeth. "Se on varmaankin joku eläin."

Kun ei saanut vastausta seurakumppaniltaan, kääntyi hän ja näki Louisen seisovan kalman kalpeana ja viittaavan ylöspäin ruumista puistuttavalla liikkeellä. Elisabethin nopea silmä kääntyi viitattuun suuntaan, ja paikalla

huomasi hän heitä silmänräpäyksen kuolemalla uhkaavan naaraspanntterin hirveän naaman ja kiiluvat silmät.

"Paetkaamme," huudahti hän tarttuen Louisen käsivarteen.

Vaan heikon tytön voima katosi kuin sulaava lumi, ja hän vaipui tainnoksissa maahan. Elisabethin mieleen ei hetkeksikään tullut se ajatus, että tämmöisessä tilassa jättäisi toverinsa, ja hän heittihe polvillensa tainnuksissa olevan Louisen viereen, vainumaisella nopeudella riistäen auki semmoiset osat hänen vaatteuksestansa, jotka voivat häiritä hengitystä, ja samassa puhuttelemalla kiihoittain koiraa, heidän ainoata puolustajaansa.

"Miehuutta, Uljas," huusi hän, vaikka jotenkin vapisevalla äänellä; "pidä puolesi, hyvä Uljaani."

Keskikasvuinen pantterinpoika, jota tähän asti ei ollut näkynyt, juoksi nyt maahan muutamasta pienestä puusta, joka oli alempana sitä, missä emä istui. Tuo pieni pahasisuinen elukka läheni koiraa matkien emänsä liikunnoita ja ääniä, mutta osoittaen kummallista kissanpojan leikillisyyden ja petoeläimen raivon sekoitusta. Seisoen takajaloilla repi se etukäpäälillänsä kuorta puusta ja menetteli kuin leikkisä kissa; sen perästä alkoi se huiskia kylkiä hännällänsä, murista, kynsiä maata ja näyttää kaikkia niitä pahan sisun merkkiä, jotka saattavat emän niin kammottavaksi.

Koko tämän aikaa seisoj Uljas rohkeana ja pelkäämätönnä paikallansa, lyhyt häntä ilmassa, ruumis taaksepäin kyömällä ja tarkasti pitäen silmällä sekä emän että pojan liikkeitä. Joka kerralla, kuin viimeksi mainittu hyppäsi, läheni se koiraa, ja kaikkien kolmen elävän murina yltyi yltymistään, kunnes poikanen, hypättyään vähän liian reippaasti, putosi ihan koiran eteen.

Hurjaa melua ja paiskelua kesti nyt hiukan aikaa, mutta loppui siten, että Uljas viskasi vihollisensa puuta vastaan semmoisella voimalla, että se heti paikalla heitti henkensä.

Elisabeth katseli tätä lyhyttä taistelua ja oli juuri iloisena koiran voitosta, kun näki emäpanntterin syöksevän paria kymmentä kyynärää pitkällä hyppäyksellä puun oksalta koiran päälle. Ei kukaan voi sanoilla kuvailla sitä raivokasta taistelua, joka nyt syntyi kuivuneiden lehtien peittämällä tantereella. Elisabeth istui vielä polvillansa Louisen ruumiin päälle kumarruksissa; hänen silmänsä olivat kiintyneet eläviin niin tuskallisella ja kuitenkin jäntevällä katseella, että

hän melkein unohti taistelun päättymisen koskevan häntä itseäänkin. Niin nopeat ja vilkkaat olivat pantterin liikkeet, että sen ruumis näytti lakkaamatta häilyvän ilmassa, mutta jäykästi otti koira jokaista vihollisen hyökkäystä vastaan. Kun pantteri syöksi kiinni koiran kylkiin, jotka aina olivat sen hyökkäyksen esineenä, puisti vanha Uljas, vaikka pedon kynsien repimänä ja monesta haavasta vuotavalla verellä tahrattuna, vihollisen päältään kuin höyhenen.

Nousten pystöön takajaloillensa heittäytyi se yhä uudestaan taisteluun, suu selki selällään ja silmät vihan vimmastaa sähköyvinä. Mutta ikä ja toimeton elämä vaikutti, että tuo jalo koira ei voinut kauan kestää semmoista taistelua. Kaikissa muissa suhteissa, paitsi mitä uskallukseen tulee, oli se vaan haamu siitä, mitä se ennen oli ollut. Tavallista korkeampi hyppäys saattoi pantterin koiran selkään, niin että tämä ei saanut vihollisestaan kiinni, ja vaikka pantteri pysyi siinä vaan silmänräpäyksen, koska Uljas tuskallisella voimainponnistuksella viskasi sen pois, näki Elisabeth kuitenkin, että koiran kaulapanta, joka äsken oli välkkynyt kirkkaana, nyt oli vereen tahraantunut, ja heti sen perästä vaipui koira hengentoroksissa maahan. Pantteri, jonka kylkeen Uljas oli purrut hampaansa kiinni, ei voinut päästä irti sen kovasta koppauksesta, ennenkuin tuon uskollisen elävän henki kovilla ruumiin vavahduksilla kokonaan sammui.

Elisabeth oli nyt kokonaan pedon vallassa. Jumalan kuvan katseessa sanotaan olevan jotakin, joka vapistuksella täyttää luonnon alemmat olennot, ja näyttipä melkein siltä, kuin joku tällainen ihmeellinen voima tällä kertaa olisi hetkeksi poistanut uhkaavan puuskauksen. Pedon ja polvillaan olevan tytön silmät kohtasivat toisiansa, kun pantteri painoi päätänsä alas tutkiakseen kuollutta vihollistansa ja sitten haisteli kuollutta poikaansa. Tästä toisesta tarkastelusta nousi se silmät tulta tuiskivina, hännällä hurjasti piesten kylkiänsä ja kynnet siirrollansa hyvinkin tuuman ulkona leveistä käpelistä.

Elisabeth ei tahtonut eikä voinut liikahtakaan. Kädet ristissä rukoili hän, mutta silmät katsoa tuijottivat kauheata vihollista; hänen poskensa olivat valkeat kuin marmori ja huulet puoleksi avoillaan kauhusta. Nyt kun päättävä hetki näytti tulleen ja Elisabethin kasvot kuvastivat hurskasta alttiiksi-antamusta, kuului hänen korvaansa takaapäin lehtien rapina,

"Vaiti, vaiti," lausui hiljainen ääni; "kumartukaa enemmän alaspäin; teidän hattunne estää elävän pään näkymästä."

Enemmän väsymyksestä kuin tätä arvaamatonta käskyä totellen antoi Elisabeth

päänsä painua rintaa vastaan. Samassa kuuli hän pyssyn pamauksen, luodin suhinan ja raivokkaan vongunnan, jonka pantteri päästi, samassa kuin se vieri edes takaisin maassa, puri itseänsä ja katkoi pirstaleiksi kaikki oksat ja puut, jotka vaan sai käsiinsä. Heti juoksi Nahkasukka esiin ja asettui hänen eteensä, kovasti huutaen:

"Tule tänne, Hektor, tule tänne, vanha hupsu; elukka on sitkeähenkinen ja voipi hypätä jälleen neljälle jalalle."

Natty seisoj pelkäämätönnä tyttöjen edessä, huolimatta haavoittuneen pantterin rajusta rimpuilemisesta ja uhkaavista liikkeistä, joista näkyi että sen raivo alkoi uudistua. Saatuaan pyssynsä latinkiin, läheni hän raivokasta eläintä, ja pannen pyssynsuun ihan sen päätä likelle, sammutti hän vereksellä laukauksella sen viimeisenkin elonkipinän.

Kun tuo kauhea vihollinen oli tapettu, tuntui Elisabethista aivan kuin olisi noussut kuolleista. Hänen henkensä pontevuus oli tosin siksi luja, ettei hänen mielensä lannistunut vaaran aikana, ja mitä välittömämmästi pelko vaikutti mieleen, sitä enemmän taisteli hän voittaakseen sen. Vaan hän oli kuitenkin nainen. Jos hän tässä surmanhädässä olisi ollut omassa vallassaan, niin olisi hän luultavasti käyttänyt kaikki avunsa omaksi pelastukseksi; mutta hengetön ystävä vastuksena ei hän voinut pakenemista ajatellakaan. Vaikka vihollisen näkö oli kauhistuttava, ei hän kuitenkaan ollut kertaakaan luonut silmiänsä maahan, ja kauan aikaa jälkeenkin päin, kun hänen ajatuksensa eivät voineet olla muistelematta tätä hirmuista tapausta, säpsähti hän unissansakin, milloin hänen vilkas kuvitusvoimansa toi näkyviin petoeläimen kaikki liikkeet.

Me jätämme lukijan itsensä kuviteltavaksi Louisen tainnoksista heräämisen ja nuorten tyttöin kiitollisuuden-osoitteet. Edellinen saatiin aikaan raittiilla vedellä, jonka Nahkasukka lakissansa nouti yhdestä vuorella olevista lukuisista lähteistä, ja kiitokset lausuttiin kaikella sillä hartaudella, minkä Elisabethilta voi odottaa. Natty otti ne vastaan osoittaen teeskentelemätöntä arkatuntoisuutta ja kainoutta Elisabethin nykyistä liikutettua mielentilaa kohtaan, mutta muutoin niin välinpitämättömästi, että selvään näkyi kuinka vähän arvoa hän pani koko avunannollensa.

"No no, antakaa sitten niin olla, koska niin tahdotte," lausui hän. "Puhukaamme siitä asiasta toisella kertaa. Aivan varmaan pidätte hra Oliveria parempana seuraajana kuin tämmöistä vanhaa metsästäjää kuin minä olen. Tulkaa, tulkaa;

menkäämme tielle; te olette jo olleet kylliksi säikäyksissä, jotta halusta toivotte olevanne jälleen kotona niin pian kuin mahdollista."

Tämä lausuttiin heidän kävellessään metsässä niin nopeasti kuin Louisen voimattomuus salli. Kun oli päästy maantielle, jättivät tytöt jäähyväiset seuralaisellensa, ja sanoivat voivansa kahden kulkea lopun matkaa. He tunsivat mielensä rohkaistuksi nähdessänsä kylän, joka niinkuin taulu aukeni heidän eteensä selvine järvineen ja kauniine virtoineen, joka koukerteli valkeilla savupiipuilla varustettuina uljasten rakennusten edessä.

Meidän ei tarvitse kertoa niiden tunnetten laatua, joiden täytyi saada valtaa kahden nuoren, järkevän, hyvästi kasvatetun tytön rinnassa, kun he niin odottamatta olivat pelastuneet ihan silminnähävästä hengenvaarasta. Ei meidän myöskään tarvitse sanoa kuinka hartaasti kiitolliset he sydämensä pohjasta olivat Sitä kohtaan, joka oli antanut heille elämän ja armollisesti suojellut sitä; kuinka usein he likistivät toistensa käsiä, kun pelastumisen varmuus parantavana lääkkeenä vuoti heidän mieliinsä aina kuin ajattelivat vasta ohimennyttä vaaraa.

Nahkasukka seisoj paikallansa ja katseli poistuvia tyttöjä, kunnes he muutamassa tienpolvekkeessa katosivat hänen näkyvistänsä. Silloin kutsui hän koiriansa ja palasi takaisin metsään.

"Niin kyllä," sanoi hän palatessaan takaisin tapetun elävän tykö; "olihan se hirveä näkö niin nuorille olennoille — vanhatkin naiset olisivat voineet pelästyä niin likeltä nähdessään emäpanterin tapettuine poikineen. Hyvä olisi tietää enköhän ennen olisi tappanut petoa, jos olisin tähdännyt sen silmään enkä otsaan? Vaan ne ovat sitkeähenkisiä eläviä, ja laukaukseni oli hyvä, katsoen siihen, että voin nähdä vaan pedon pään sekä hännän korkeimmalla olevan osan."

KUUDESTOISTA LUKU.

Metsänpalo. — Chingachgookin kuolema. — Pelastus kauhistavasta tilasta. — Nahkasukan elämänvaiheet.

Kaskimaat, uudistalot, uusi kansa ja uudet lait — kaikki nämät olivat saattaneet vanhalle Natty paralle sangen monta vastusta. Hirven surmaaminen Otsegossa tapahtui heinäkuussa, ja eräs laki oli hiljan vahvistettu, jossa kiellettiin metsävuohia tappamasta ennen elokuuta. Natty joka enemmän kuin viisikymmentä vuotta sitten oli tottunut metsäelämän vapauteen ja itsenäisyyteen, ei oikein voinut kärsiä uutta järjestystä, ja kovaksi onneksi päättivät muutamat kylän miehet, jotka suurimmalla halulla etsivät riitaa jokaisen kanssa, vetää hänet oikeuteen. Vanha metsästäjä haastettiin lakitupaan, ja koska yksi onnettomuus aina seuraa toista, antoi hän viekotella itsensä tekemään vastarintaa poliiseja vastaan ja pahensi siten asiaansa. Lain palvelijoita vastaan asettuminen on paha erehdys, vaan sitä ei Natty ymmärtänyt. Tuomari Templen täytyi vasten tahtoansa pitää tutkinto asiasta, ja vanha rehellinen Nahkasukka tuomittiin muutaman päivän vankeuteen. Mutta hänen ystävänsä pitivät hänestä huolta; hän vapautettiin vankeudesta ja vietiin kaikessa salaisuudessa pois vuorille. Neiti Temple, jonka hän oli pelastanut pantterin kitaan joutumasta, ei unhoittanut häntä ja lupasi tavata häntä sovitulla paikalla vuoristossa antaakseen hänelle vähän ruutia ja sanoakseen hyvästi, ennenkuin Natty lähti kulkemaan kauemmas länteenpäin, noihin kirveen koskemattomiin, synkkiin metsiin, joissa, kuten hän itse lausui, "hän ei eksyisi uudisasutusten sekaan."

Neiti Temple kulki vuorten poikki vievää tietä myöten koska hän varoi ehdottoman viipymisensä estävän häntä määrätyllä ajalla saapumasta yhtymäpaikalle. Väliin pysähtyi hän kuitenkin, sekä hengähtääkseen, että myöskin pikkumetsän aukkopaikoista silmäilläkseen laakson tarjoomaa kaunista näköalaa. Pitkällinen pouta oli kuitenkin muuttanut sen rehoittavan vihreyden

ruskeannäköiseksi, ja vaikka kaikki muuten oli kuten ainakin, niin puuttui kuvasta kumminkin kevään vilkas, iloinen värinloiste. Myöskin taivas näytti saaneen yhtä kuivan ja surullisen muodon kuin maa, sillä aurinkoa peitti pilvi, joka näytti hienolta savulta ilman tippaakaan kosteutta. Sinistä taivaslakia tuskin näkyi, vaikka siellä täällä pilkoitti esiin heikko seijastus, jonka läpi voi nähdä pilviryhmiä vierielevän yhteen taivanranteella, ikäänkuin luonto olisi tahtonut koota vesivarojansa tullakseen ihmisen avuksi. Ilmakin, jota Elisabeth hengitti, oli kuumaa ja kuivaa, ja kun hän saapui siihen paikkaan missä hänen oli tieltä poikkeaminen, tuntui se hänestä oikein tukahduttavalta. Mutta siitä huolimatta riensi hän tehtävänsä täyttämään, ajatellen ainoastaan sitä alakuloisuutta ja avuttomuutta, mihin hän saattaisi vanhan metsästäjän, jos pettäisi hänen toiveensa.

Sen kukkulan huipulla, jota tuomari Temple kutsui katseluvuoreksi, oli pieni ala raivattu aukeimeksi, jotta siitä paremmin voisi katsella kylää ja laaksoa. Tässä paikassa olivat Elisabeth ja vanha metsästäjä päättäneet tavata toisensa, ja tänne riensi hän nyt, niin pikaa kuin tuo jyrkkä, vaivaloinen metsätie salli.

Lukemattomat olivat ne kallionloukareet, kaatuneet puut ja varisseet oksat, joitten välitse ja yli hänen täytyi kulkea; mutta hänen päätteliäsyytensä voitti kaikki esteet, ja hänen kellonsa ilmoitti että hän oli saapunut yhtymäpaikalle joitakuuta minuutia ennen määrättyä aikaa.

Hän istahti muutaman kannon päähän ja katseli tutkistellen ympärilleen, vaan ei voinut missään keksiä vanhaa ystäväänsä. Silloin nousi hän jälleen ylös ja kulki ympäri kasken ulkoreunaa, tutkien kaikkia paikkoja, missä luuli Natyn varovaisuuden vuoksi mahdollisesti voivan olla piilossa. Hänen hakemisensa oli kuitenkin turhaa, ja uuvutettuaan voimiansa ja ajatuksiansa Natyn olopaikkaa tutkimalla, uskalsi hän kohottaa äänensä tässä autiossa paikassa.

"Natty, Nahkasukka, vanhus!" huusi hän kovalla äänellä, kääntyen joka haaralle.

Ei kuitenkaan kuulunut mitään vastausta, paitsi hänen oman äänensä kaiku synkässä metsässä.

Näin huutaen lähestyi Elisabeth vuoren reunaa yhä lähemmäksi, kunnes kuuli alhaaltapäin heikon äänen, joka tuntui ikäänkuin kättä olisi pidetty suun edessä ja samassa kiivaasti hengitetty. Täydellisesti vakuutettuna, että Nahkasukka, joka odotti häntä, oli tällä merkillä tahtonut ilmoittaa hänelle olopaikkansa, astui Elisabeth ainakin sata jalkaa alaspäin, kunnes saapui pienelle luonnontekemälle

penkerelle, jossa kasvoi vähemmän taajalta kallion lomista ylös pistäviä puita. Hän oli mennyt penkereen reunalle ja katsellessaan alas äkkijyrkkään syvyyteen, kuuli hän kuivien lehtien kahinaa, joka sai hänet katsomaan syrjään. Elisabeth hämmästyi tosin siitä, mikä nyt sattui hänen silmäänsä, mutta rohkasi heti mieltänsä ja meni uskaliaasti ja jollakulla uteliaisuudella paikalle.

Kaatuneen tammen päällä istui Mohikani, mustankellertävät kasvot käännetty Elisabethiin päin ja tuliset silmät jäykästi tuijottaen hänen kasvoihinsa; hän näytti niin julmalta että vähemmän rohkea nainen olisi häntä kovasti pelästynyt. Hänen vaippansa oli pudonnut olkapäiltä laskoksiin hänen ympärilleen, siten jättäen hänen rintansa, kätensä ja isoimman osan ruumista paljaaksi. Washingtonin kunniaraha loisti hänen rinnassansa, ja Elisabeth tiesi aivan hyvin, että hän ainoastaan suurissa juhlatiloissa kantoi tätä kunnianmerkkiä. Mutta vanhan päällikön koko ulkomuoto oli tavallista enemmän koristettu ja muutamissa suhteissa kammoa herättävä. Pitkä, musta tukka oli koottu päälle eikä, niinkuin tavallisesti, peittänyt hänen korkeata otsaansa ja ankan teräviä silmiään. Suurissa, korvalehtiin leikatuissa rei'issä oli hopeakoristuksia, lasihelmiä ja piikkisian hakaroita kirjavassa, aistittomassa sotkoksessa, indianien tavan mukaan. Iso möhkäle samaa laatua riippui nenärustosta alas huulia ja leukaa vasten. Punasia viivoja risteili ryppyisessä otsassa ja kulki siitä alas poskien yli, oikun tai tottumuksen osoittaman mallin mukaan. Koko hänen ruumiinsa oli samalla tavalla maalattu ja kuvaili indianilaista sotilasta, joka on varustautunut tavallista tärkeämpään toimeen.

"John, kuinka on laitanne, John kulta?" sanoi Elisabeth ja meni häntä lähemmäs. "Teitä ei ole kaukaan aikaan nähty kylässä. Te lupasitte minulle pajuvasun, ja minulla on ollut kaunis paita valmissa teille jo koko kuukauden aikaa".

Indiani katsoi häneen yhtenänsä kotvan aikaa vastaamatta; sitte puisti hän päätänsä, ja surumielisyys kuvautui hänen kasvoihinsa.

"Johnin käsi ei enään voi tehdä vasuja," sanoi hän hiljaisilla kurkkuaänillänsä; "hän ei tarvitse paitaa."

"Mutta jos hän tarvitsee, niin hän tietää mistä voipi semmoisen saada. Niin juuri, John vanhus, minusta tuntuu kuin teillä olisi luonnollinen oikeus vaatia meiltä kaikkea mitä haluatte."

"Tytär," sanoi indiani, "kuule — kuuskertaa kymmenen kuumaa kesää on

kulunut siitä kuin John oli nuori — solakka kuin mänty, suora kuin Haukansilmän pyssystä lähtenyt luoti, väkevä kuin puhveli, ketterä kuin vuorikissa. Jos hänen heimonsa tahtoi ajaa Mingoja takaa vuosikausia, niin löysi Chingachgookin silmä heidän mokkasineinsä jälet. Jos miehet pitivät pitoja ja iloiten laskivat vihollistensa päänahkojen lukua, niin riippuivat useimmat hänen keppissänsä. Jos naiset kirkuivat, kun ei heillä ollut ruokaa lapsillensa, niin oli hän ensimmäinen menemään metsälle. Hänen luotinsa oli metsävuolta nopeampi. Tytär, silloin löi Chingachgook sotakirveensä puihin; tämän hän teki ilmoittaakseen niille, jotka olivat hitaita ja vähemmän nopeita, missä löytäisivät hänen sekä Mingot — mutta hän ei tehnyt vasuja."

"Ne ajat ovat menneet, vanha soturi; sen jälkeen on kansanne kadonnut, ja vihollisten takaa-ajamisen sijaan olette oppinut pelkäämään Jumalata ja elämään rauhassa ja sovussa."

"Tytär, suuri Henki antoi teidän isällenne valkean, ja minun isälleni punasen ihon, mutta hän laski verta kummankin sydämeen. Nuorena on ihminen vilkas ja lämmin; vanhaksi jouduttuaan on hän jäykkä ja kylmä. Onko mitään eroitusta ihon alla? Ei, Johnilla oli kerran vaimo. Hän oli äiti näin monelle pojalle — hän nosti kolme sormeaa — ja hänellä oli tyttäriä, jotka olisivat tehneet nuoret Delavarit onnellisiksi. Hän oli hyvä, ja mitä minä käskin, sen hän teki. Teillä on toiset tavat, mutta luuletteko, ett'ei John rakastanut nuoruutensa morsianta — lastensa äitiä?"

"Ja mihinkä on joutunut perheenne, John, vaimonne, lapsenne?" kysyi Elisabeth, liikutettuna indianin surullisesta äänestä.

"Missä on jää, joka peitti suuren lähteen? Se on sulannut ja haihtunut veden kanssa. John on elänyt, kunnes koko hänen kansansa on mennyt henkien maahan, mutta hänen aikansa on tullut ja hän on valmis."

Mohikani nojasi päänsä alas vaipan suojaan ja istui äänetönnä. Elisabet ei tiennyt mitä sanoisi. Hän tahtoi kääntää vanhan soturin ajatukset pois näistä surullisista muistoista, mutta vanhuksen suru ja mielen-lujuus oli niin arvokasta, ett'ei hän voinut pakoittaa itseään paikalla katkaisemaan äänettömyyttä. Viimen jatkoi hän kuitenkin taas puhetta, kysyen:

"Missä on Nahkasukka, John? Tämän ruutitötterön olen pyynnöstä tuonut hänelle; mutta en näe häntä missään. Tahdotteko ottaa sen ja antaa sen hänelle?"

Indiani kohotti päätänsä verkalleen ja tarkasti vakavin katsein lahjaa, jota neitonen piti kädessään.

"Se on minun kansani suuri vihollinen," sanoi hän. "Kuinka olisivat valkeaihot ilman sitä voineet karkoittaa Delavareja? Suuri Henki opetti esi-isiänne, tytär, tekemään ruutia ja pyssyjä, jotta voisivat karkoittaa indianit pois maasta. Kohta ei ole yhtään punanahkaa maassa. Kun John menee pois, jättää viimeinen nämä vuoret ja koko hänen sukunsa on kuollut."

Vanha soturi kumartui eteenpäin, nojasi kyynäspäät polviansa vastaan ja näytti jäähyväisiksi silmäilevän laaksoa joka siinti esiin sumusen ilman läpi, joka paksuni paksunemistaan savusta, niin että Elisabeth ainoastaan suurella vaivalla voi hengittää. Mohikanin surulliset silmäykset saivat vähitellen tuon julman näön, jonka luullaan merkitsevän profeetallista innostusta, ja hän jatkoi:

"Mutta hän on menevä siihen maahan, jossa hän tapaa esi-isänsä. Otuksia kuuluu siellä olevan niin paljon kuin kaloja järvissä. Siellä ei kukaan vaimo huuda ruokaa; ei kukaan Mingo voi tulla sinne. Metsästys on oleva lapsia varten, ja kaikki rehelliset punaset miehet elävät siellä veljinä yhdessä."

"John," huudahti Elisabeth, "se ei kumminkaan ole kristittyin taivas. Te lankeatte nyt esi-isäinne taikauskoon."

"Isät, pojat, kaikki poissa — kaikki, kaikki," sanoi Mohikani juhlallisesti. "Katso, tytär, jatkoi hän ja käänti silmänsä pohjoista kohti, "niin pitkälle kuin nuoret silmäsi kantavat, oli tämä maa..."

Tällä hetkellä vyöryi äärettömiä savupilviä heidän ylitsensä ja peittivät heiltä näköalan. Hämmästyneenä säpsähti Elisabeth ja katsellessaan vuoren huipulle päin, näki hän, että samanlainen savupilvi oli levinnyt senkin päälle, ja kuuli myrskyn huminan kaltaista ääntä metsästä.

"Mitä tämä merkitsee, John?" sanoi hän. "Me olemme savun suussa ja tunnemme polttavaa kuumuutta ikäänkuin olisimme uunissa."

Ennenkuin John ennätti vastata, kuului tuskallinen ääni huutavan metsässä:

"John, missä olette, vanha Mohikani? Metsä palaa, teillä on vain muutamia minuita henkenne pelastamiseen."

Päällikkö pani kätensä suuta vasten ja sama ääni, joka oli herättänyt Elisabethin huomiota, kuului taas; samassa kuului nopea astuminen kuivaa risukkoa myöten, ja heti sen perästä tuli Edwards juosten paikalle, kauhistus kuvattuna kasvoissansa.

"Olisipa ollut todella surullista jos täten olisin kadottanut teidät, vanha ystäväni," sanoi hän ja hengitti syvään. "Ylös ja pian tästä pois — ehkä jo on myöhäistä; liekit kiehtovat ympäri tuolla alhaalla olevan kallion huippua, ja jos emme voi päästä sen ohitse, niin ei meillä ole muuta pelastuskeinoja, kuin tätä jyrkkäystä alas syökseminen. Pian täältä, jättäkää pois tylsyytenne, John, sillä nyt on jokainen silmänräpäys tärkeä."

Mohikani viittasi Elisabethiin päin joka Edwardsin äänen kuultuaan oli vaarasta huolimatta vetäytynyt erään ulkonevan kallioreunan taakse.

"Pelastakaa hänet," sanoi hän hilpeästi; "antakaa Johnin jäädä tähän ja kuolla."

"Hänet? ketä tarkoitatte?" huudahti Edwards ja kääntyi äkisti osoitettuun suuntaan; mutta kun hän näki Elisabethin kasvot, jotka ilmoittivat sekä pelästystä että mielihahaa siitä, että Edwards kohtasi hänet täällä, tuli hän niin kovin liikutetuksi, ett'ei hetkeen voinut virkkoa sanaakaan.

"Neiti Temple," huudahti hän viimein. "Te täällä! Onko siis tällainen kuolema teille aiottu?"

"Ei, ei — ei kuolemaa kellekään meistä, toivon minä, vastasi hän niin tyynesti kuin voi. "Vielä ei meitä vaivaa tuli vaan ainoastaan savu. Koettakaamme päästä pakoon."

"Tarttukaa käsivarteeni," sanoi Edwards. "Jollakulla suunnalla täytyy olla aukko, jonka kautta voimme päästä kulkemaan. Uskallatteko koettaa?"

"Kyllä, ihan varmaan kuvittelette vaaraa ylen suureksi, h:ra Edwards. Vieköö minut täältä samaa tietä kuin tulitte."

"Sen tahdon tehdä — sen tahdon," huudahti hän melkein raivoissansa. "Ei ole vielä mitään vaaraa! Ei ollenkaan — olen turhaan säikäyttänyt teitä."

"Mutta pitääkö meidän jättää indiani — — voimmeko jättää hänet tänne kuolemaan, niinkuin hän sanoo?"

Tuskallinen liikutus kuvautui nuorukaisen kasvoissa kun hän pysähtyi ja heitti viipyvän silmäyksen Mohikaniin, sitten veti hän Elisabethin puoleksi väkisin mukaansa, ja jatkoi nopein askelin matkaa sille suuntaa, josta oli tullutkin.

"Älkää huoliko hänestä," sanoi hän tuolla äänen karkeudella, joka ilmoittaa tuskallista tyyneyttä. "Hän tuntee metsät ja on tottunut tällaisiin tapauksiin; hän voi paeta vuorta ylöspäin tai huoletti jäädä paikallensa."

"Ettepä äsken niin luulleet, h:ra Edwards. Älkää jättäkö häntä tuonlaisen kuoleman uhriksi!" huudahti Elisabeth ja katsoi seuraajaansa, ikäänkuin olisi luullut hänen ei olevan täydessä järjessään.

"Indiani palaisi! Kuka on koskaan kuullut, että indiani on kuollut sillä tavalla? Indiani ei voi palaa — se luulo on naurettava. Rientäkää, rientäkää, neiti Temple, muutoin tulee savu vaivaamaan teitä."

"Edwards, teidän muotonne, teidän katseenne peloittaa minua! Älkää salatko vaaraa minulta; onko se suurempi kuin näyttää? Minä olen kylliksi voimallinen kuulemaan pahintakin".

"Jos ehdimme tuon kallion huipulle ennekuin tuli, niin olemme pelastuneet. Paetkaa — henkenne on vaarassa."

Se paikka, jossa Elisabeth tapasi indianin, oli, kuten jo olemme sanoneet, jonkunlainen tasamaa eli penger, ja sen eturinne oli sekä korkea että jyrkkä. Muodoltaan se oli melkein luonnollinen kaari, jonka päät yhtyivät tantereeseen vähemmän jyrkissä vietoksissa. Edwards oli tullut erästä vietosta myöten ylös, ja samalle suunnalle veti hän nyt Elisabethia epäilyksissä olijan voimalla ja kiireellä.

Äärettömiä valkeita savupilviä oli kokoontunut vuoren huipulle ja salannut raivoisan tulen lähenemistä; mutta ratiseminen ja ruske veti Elisabethin huomion savupilven reunaan päin, ja siellä hän jo näki tanssivien liekkien pistävän esiin savusta, väliin liehuen korkealla ilmassa, väliin kumartuen alas maata vasten ja sytyttäen jokaisen risun ja heinäkorren, jonka päälle ne hengähtivät. Tämä näkö pakotti heitä kaksinkertaisiin ponnistuksiin; mutta pahaksi onneksi oli heidän tiellänsä joukko vanhoja, kuivuneita puunlatvoja, ja juuri kuin molemmat luulivat olevansa pelastetut, tuli tulikuuma tuulen puuska ja vei halkeimen liekin eräasen kuivaan mäntyyn, joka heti syttyi, ja kun he tulivat paikalle, kohtasi heitä äärettömän suuren liekin humina ikäänkuin uuni olisi hohkunut heidän

edessään. He vetäytyivät kuumuuden tähden takaisin vuoren reunalle, hämmästyneinä katsellen liekkiä, jotka nopeasti levisivät vuorta pitkin ja muuttivat sen tulimereksi. Elisabethin, jolla oli keveät, ohkoset vaatteet, oli vaarallinen lähestyä tuota raivoisaa elementtiä, ja sama kevyt puku, joka muutoin teki hänen vartalonsa niin sieväksi ja viehättäväksi, näytti nyt muuttuneen perikadon välikappaleeksi.

Kylän asukkaat, jotka hakivat tarpeelliset hirret ja polttopuut näiltä vuorilta, ottivat tavallisesti ainoastaan tyvipuolet jättäen latvat ja oksat paikalle mätänemään. Kukkulaa peittivät sentähden suureksi osaksi nämä helposti palavat aineet, jotka, oltuaan kaksi kuukautta auringon paisteessa, syttyivät vähimmästäkin säkeneestä tuleen. Näyttipä useissa paikoin kuin ei mitään yhteyttä tulen ja näiden polttoainekokojen välillä olisi ollutkaan, sillä liekki heittihe toisesta toiseen niin keveästi ja pikaa että se tuskin näytti niihin koskevankaan.

Tämä oli yhtä kaunis kuin kauhistava näkö, ja sekä Elisabeth että Edwards seisoivat ja katseli hävityksen etenemistä oudoilla kauhun ja uteliaisuuden sekaisilla tunteilla. Mutta Edwards kirvotti itsensä pian tästä uneksumisesta ryhtyäkseen uusiin ponnistuksiin, ja vetäen seuralaistansa mukanaan, riensi hän savujoukon reunalle ja seurasi sitä pitkin, usein savupilven peitossa, turhaan etsien vapaata pääsyä pois tulensaarroksesta. Tällä tavalla kulkivat he puolipiirissä ihan ympäri penkereen yläpuolta, kunnes he, saapuessaan jyrkkäyksen reunalle vastaisella puolella, tulivat siihen kauhistavaan vakuutukseen, että tuli oli heidät täydellisesti salpannut. Niin kauan kuin yksi ainoakaan tie vuorta ylös- tai alaspäin oli tutkimatta, oli hiljainen toivo ylläpitänyt heidän rohkeuttansa; mutta kun jokainen tie nyt näytti suljetulta, kauhistui Elisabeth lähestyvää kohtaloa yhtä kovasti kuin hän siihen asti oli halveksinut vaaraa.

"Tämä vuori on määrätty minun perikadokseni", sanoi hän pikemmin kuiskuttaen kuin ääneensä. "Tämä on tuleva haudaksemme".

"Älkää toki niin sanoko, neiti Temple; vielä voimme toivoa", vastasi Edwards lohduttaen, vaikka hänen kauhistuneet, pelkäävät silmäyksensä puhuivat sanoja vastaan. "Palatkaamme takaisin kallion huipulle; siellä on, siellä täytyy olla joku paikka, jota myöten voimme mennä alas".

"Viekkää minut sinne!" huudahti Elisabeth. "Älkäämme jättäkö mitään pelastuksen keinoa koettamatta".

Hän ei odottanut vastausta, vaan kääntyi heti ja palasi samaa tietä takaisin jyrkkäyksen reunalle, ja tukahduttaen itkuansa mutisi hän: "Isäni, onneton, toivoton isäni!"

Tuossa tuokiossa oli Edwards hänen vieressään, ja kirvelevin silmin tutki hän jokaista kallionhalkeemaa löytääkseen jos mahdollista jotakin pakotietä. Mutta sileä, tasainen kallio tarjosi tuskin yhtään jalansijaa, sitä vähemmän minkäänlaisia portaan muotoisia ulkonemia, jotka olivat välttämättömän tarpeelliset, jos mieli päästä laskeutumaan sata jalkaa alaspäin. Edwards huomasi pian, että myöskin tämä toivo oli turha, ja kuumeentapaisella tuskalla, joka yhäti kiihoitti häntä toimeen, alkoi hän miettiä uutta pelastustuumaa.

"Muuta keinoa meillä ei nyt enää ole", sanoi hän synkällä äänellä, "kuin koettaa hinata itsemme kalliota alas. Jos Natty olisi täällä tai jos indianin voisi herättää tuosta tylsyydestä, niin voisivat he kekseliäisyydellään ja monivuotisen kokemuksensa avulla helposti keksiä keinon sen toimeenpanemiseen; mutta tällä hetkellä olen minä lapsi kaikessa, paitsi uskaliaisuudessa ja rohkeudessa. Mistä saan apukeinoja? Vaatteeni ovat niin hienot ja niitä on niin vähäisen — mutta Mohikanin vaippa! Meidän täytyy koettaa — mikä hyvänsä on parempi kuin nähdä teidän sortuvan tällaisen kuoleman kautta".

"Ja mihinkä joudutte sitten te?" sanoi Elisabeth. "Joko te tai John joudutte minun pelastukseni uhriksi".

Edwards ei kuullut hänen sanojaan, sillä hän seisoj jo Mohikanin vieressä, joka antoi vaippansa mitään kysymättä, istuen entisessä asemassaan indianilaisella arvoisuudella ja tyyneydellä, vaikka hänen oma tilansa oli vaarallisempi kuin toisten. Vaippa leikattiin siekaleiksi, jotka solmittiin yhteen; Edwardsin liinanuttu ja Elisabethin muslinihuivi käytettiin myöskin samaan tarpeeseen, ja täten tehty köysi viskattiin sähkön nopeudella kallionreunalta alas; yhteensidotut liuskat ylettyivät kuitenkin tuskin puolitiehen.

"Ei ylety, ei ylety", huudahti Elisabeth; "minulla ei enää ole mitään toivoa. Tuli lähenee verkalleen mutta vakaasti. Katsokaa, se nielee tantereenkin edessään!"

Jos liekit tällä kohdalla vuorta olisivat kiitäneet eteenpäin ainoastaan puoleksi niin nopeasti, kuin ne muilla paikoin viskautuivat toisesta esineestä toiseen, niin olisi surullinen kertomuksemme pian päättynyt; sillä ne olisivat siinä tapauksessa jo aikaa sitten nielleet nuo uhriraukat, jotka kärsivät

kaksinkertaisesti odottaessaan lähenevää kohtaloansa. Mutta paikan omituinen asema salli Elisabethille ja hänen seurakumppalillensa sen viivykkeen, jota he käyttivät tehdäkseen jo mainitsemamme pelastuskokeen.

Kalliota peittävä ohut maakamara ravitsi ainoastaan muutamia kuihtuneita heinänkorsia, ja useimmat kallion lomiin juurittuneet puut olivat jo lakastuneet edellisen kesän kovan kuumuuden vaikutuksesta. Niissä jotka vielä elivät varjoelämää, oli ainoastaan muutamia kuivia, lakastuneita lehtiä, mutta muut olivat vaan männyn-, tammen- ja vaahterin haahmuja. Tuli ei mistään olisi voinut saada parempaa virikettä, kuin näistä jos liekit vaan olisivat niihin päässeet; mutta maassa ei ollut lehtiä eikä oksia, jotka olisivat voineet jonkinmoisena juovana johdattaa hävittävää elementtiä vuoren muihin osiin. Tähän tuli lisäksi se, että yksi niitä suuria lähteitä, joista tämä maa on niin rikasta kumpuili ylempänä vierteellä, ja hitaasti vierittyään tasaista kalliota pitkin, kostutti vuoren sammalpeitettä jatkaessaan matkaansa järveen päin salaisia, maanalaisia juovia myöten, eikä rajusti syösten kalliolta kalliolle. Sade-aikana nousi se väliin siellä täällä pienenä purona näkyviin, jopa paisui reunojensakin yli; mutta kuivina kesinä voi sen olemassa olon huomata ainoastaan siitä, että muutamien paikoin kasvoi rehoittavia kasvia ja raitista sammalta, jotka osoittivat veden läheisyyttä. Kun tuli ehti tämän sulun eteen, täytyi sen pysähtyä, kunnes kuumuus tuli niin kovaksi että se voitti kosteuden, ihan kuin sotajoukko, joka malttamaton odottaa ampuvan patterin vaikutusta, joka raivaa tietä surmalle ja hävitykselle.

Perikadon hetki näkyi nyt olevan läsnä, sillä lähteen kihisevä vesi näytti jo haihtuneen, ja sammalet käpristyivät kokoon tulisen kuumuuden vaikutuksesta, joka levisi tuon pienen kosteikon yli, samalla kuin kaarnapalaset alkoivat erota puista ja tippua maahan. Ilma vavahteli kuumuudesta, ja Elisabethin kiihtyneelle kuvitusvoimalle, kun hän seisoi syvyyden partaalla ja katsoi tuon mahtavan vihollisen lähenemistä, tuntui kuin jokainen puu, jokainen kasvi hänen läheisyydessänsä olisi ollut tuleen syttymäisillään. Oli hetkiä, jolloin mustia savupilviä vyöryi pienen penkereen päälle, ja koska silmä silloin ei voinut nähdä mitään, auttoivat muut aistit näkymön kamaluuden lisääntymistä. Liekkien humina, hurjan elementin tohina, putoovien oksien ruske ja kaatuvain puiden jytkäykset jotka väliin tuntuivat kaukaisen ukkosen jyrähdyksiltä — kaikki tämä säikäytti yhä enemmän noita onnettomia uhria. Edwards oli kuitenkin kaikista enimmän kauhistunut. Elisabeth, joka oli luopunut kaikesta pelastumisen toivosta, oli pian saavuttanut tuon nöyrän tyyneyden, jolla hänen sukupuolensa jaloimmat henkilöt tavallisesti kohtaavat välttämättömiä onnettomuuksia, ja

Mohikani taas, joka oli paljon lähempänä vaaraa, istui paikallaan jäykällä päättäväisyydellä, kuten indianilainen soturi ainakin. Vanhan päällikön katseet, jotka melkein kaiken aikaa tähystivät kaukaisia vuoria, kääntyivät pari kertaa nuorten puoleen, jotka näkyivät olevan tuomitut niin aikaiseen kuolemaan, ja silloin välähti sääliväisyyden merkki yht'äkkiä hänen kasvoina juonteisin; mutta heti sen perästä muuttuivat ne taas yhtä jäykiksi ja liikkumattomiksi kuin ennen, ikäänkuin jo olisivat katselleet tulevaisuuden pimeään yöhön. Melkeen koko ajan oli hän hiljaisella äänellä laulanut jonkunlaista delavarilaista kuolinvirttä noilla syvillä, oudoilla kurkku-äänillä, jotka ovat niin omituiset hänen kansallensa.

"Tämmöisinä hetkinä, h:ra Edwards, katoaa kaikki erilaisuus ihmisten välillä," kuiskutti Elisabeth. "Houkutelkaa Johnia muuttamaan lähemmäksi meitä; kuolkaamme yhdessä."

"Kuolla!" huusi nuorukainen. "Ei, ei, vielä täytyy olla toivossa, te ette voi, te ette saa kuolla."

"Millä tavalla voimme sitten pelastua?" kysyi Elisabeth, viitaten tuleen päin taivaallista tyyneyttä ilmoittavalla katseella. "Liekki tulee jo kostean rajan yli, se lähenee hitaasti mutta varmaan. Katsokaa, johan tuo puu tuolla on syttynyt tuleen!"

Hän puhui, surkeata kyllä ihan totta. Kuumuus oli jo aikaa sitten voittanut veden vähäpätöisen vastustusvoiman, ja tuli tuprusi nyt eteenpäin puolikuivaa sammalikkoo myöten; yhden kuivan männyn sytytti tuleen halkein liekki, joka tuulen viemänä löihe sen rungon ympärille. Sen vaikutus oli pikainen ja hämmästyttävä. Liekit hyppelivät kuivaa runkoa pitkin, kuin salama sähköjohdatinta myöten, ja heti sen perästä kohosi tulipatsas ilmaan. Tuli levisi puusta puuhun; se kaatunut puu, jonka päällä Mohikani istui, syttyi tuleen ja peittyi savuun ja liekkeihin. Kuitenkin istui indiani paikallaan. Kun hänen ruumiinsa oli verhotta, lienee hänen tuskansa olleet hirmuiset, mutta hän kohtasi niitä jäykällä uhallä. Elisabeth kääntyi pois tätä näkemästä ja katsoi alas laaksoon päin. Kuumuus synnytti kiivaita tuulenpuuskia, ja juuri tällä hetkellä kohosi se savuvaippa, joka oli kokonaan peittänyt laakson, ja kaunis kylä tuolla alhaalla tuli selvästi näkyviin.

"Oi isäni, isäni," huudahti Elisabeth. "Ah tästä — tästä olisi minut voitu säästää — vaan minä nöyristyn mahtavamman tahdon alle."

Hänet keskeytti ihmisäänen vinhat huudot.

"Tyttö, missä olette, tyttö? Ilahuttakaa vanhan miehen sydäntä, jos vielä olette elossa."

"Kuulkaa!" sanoi Elisabeth. "Se on Nahkasukka — hän etsii minua."

"Se on Natty," huudahti Edwards; "vielä voimme tulla pelastetuiksi."

Suuri, kaarenmuotoinen liekki välähti tällä hetkellä näkyviin metsässä riehuvan tulenkin läpi, ja sitten seurasi lyhyt, kimakka pamaus.

"Se oli ruutitötterö," kuului sama ääni huutavan, tullen yhä lähemmäksi. "Se oli ruuti, ja tuo rakas lapsi on joutunut perikatoon."

Seuraavassa tunkiossa hyökäsi Natty lähteen kuumain höyryn läpi penkereelle, avopäin, tukka palaneena juureen asti, paita nokisena ja monin paikoin rikkipalaneena sekä kasvot tavallista punaisempina kovan kuumuden vaikutuksesta.

"Olenko siis löytänyt teidät!" huudahti vanha metsästäjä tullessaan savusta esiin. "Jumalalle olkoon kiitos, että olen löytänyt teidät — mutta seuratkaa minua, meillä ei ole aikaa juttelemiseen.

"Minun vaatteeni!" sanoi Elisabeth. "Olisi vaarallista lähestyä tulta ne päällensä."

"Minä olen kyllä ajatellut teidän helposti syttyvää vaatteustanne," sanoi Natty ja levitti jonkunlaisen nahkaviitan, jota oli kantanut käsivarrellaan, sekä kääri sen Elisabethin ympärille, niin että se peitti hänet melkein kokonaan; "seuratkaa minua nyt — tässä on meidän kaikkien elämä ja kuolema kysymyksessä."

"Mutta John — mihinkä John joutuu?" kysyi Edwards kiivaasti. "Voimmeko jättää vanhaa sotilasta tänne kuolemaan?"

Natyn silmät kääntyivät siihen suuntaan mihin Edwards viittasi, ja hän huomasi indianin, joka vielä istui entisellä paikallaan, vaikka maa paloi hänen jalkainsa alla. Metsästäjä meni heti hänen luokseen ja huudahti delavarin kielellä:

"Ylös ja pois täältä, Chingachgook! Aiotteko jäädä tänne ja palaa kuin Mingo

surmapatsaan vieressä? Kristityt papit lienevät antaneet teille parempia opetuksia, toivon minä. Jumala armahtakoon! ruuti on räjähtänyt hänen jalkainsa välissä, ja selkänahka on palanut. Tahdotteko lähteä, kysyn minä?"

"Miksikä Mohikani lähtisi?" vastasi indiani synkästi. "Hän on elänyt kotkan päiviä, mutta hänen silmänsä alkavat tummeta. Hän tarkastaa laaksoa, vesiä, metsästysmaita — mutta hän ei näe yhtään Delavaria. Kaikilla on valkea iho. Esi-isäni huutavat minulle kaukaisilta mäiltä: tule: Vaimoni, nuoret sotilaani, heimoni huutaa: tule! Suuri Henki sanoo: tule! Ei antakaa Mohikanin kuolla."

"Mutta te unhoitatte ystävänne!" sanoi Edwards.

"Ei maksa vaivaa houkutella indiania, joka on päättänyt kuolla," keskeytti häntä Natty, ja tarttui Mohikaniin sekä pyöräytti erinomaisella kätevyydellä selkäänsä päällikön, joka ei tehnyt mitään vastarintaa.

Natty viittasi sitten toisille, ja, ei ainoastaan vuosiensa vaan myöskin sen taakan uhalla, jota kantoi, käveli hän ripeästi heidän edellään samaan suuntaan, mistä oli tullut. Juuri kun he jättivät penkereen kaatui muuan kuiva puu, joka jo kauan oli horjunut, kumoon juuri siihen paikkaan, missä he vasta olivat seisoneet, ja nosti ilmaan tulisen poropilven.

Tällainen tapaus joudutti tietysti niiden askeleita, jotka kulkivat Nahkasukan perässä.

"Kävelkää pehmeätä maaperää myöten," huusi hän heille, kun olivat paksun savun keskessä, jossa eivät voineet nähdä paljo mitään. "Pysykää valkeammassa savussa; kiertäkää nahka tiiviisti hänen ympärilleen, poika."

Totellen metsästäjän käskyä, seurasivat he lähellä hänen perässänsä, ja vaikka pitkin lähdejuonteen mutkauksia kulkeva kapea polku luikerteli palavien puunrunkoin ja oksien välitse, niin kulkivat he kuitenkin koko matkan vahingoittumatta. Ainoastaan se, joka on kauan tottunut metsissä elämään, voi löytää tiensä tällaisen savun läpi, joka melkeen kokonaan esti sekä hengittämisen että näkemisen; mutta kokenut Natty vei heidät eräasen kallioiden väliseen aukkopaiskkaan jonka kautta he ilman suurta vaivaa pääsivät erälle toiselle pengerrykselle ja huomasivat yht'äkkiä olevansa jokseenkin puhtaassa ilmassa.

Niitä tunteita jotka valtaisivat Edwards'in ja Elisabethin mielen heidän

saavuttuansa tähän paikkaan, on helpompi ajatella kuin kertoa. Ei kukaan näyttänyt kuitenkaan riemuitsevan enemmän kuin heidän opastajansa, joka, vielä kantaen Mohikania selässään, kääntyi ja, nauraen totutulla tavallaan, sanoi:

"Minä tiesin että tuo ruuti oli Ranskalaisen ruutia, poika; se leimahti kerrassaan tuleen jota vastoin teidän karkea ruutinne olisi kihissyt ja kähissyt hyvinkin kokonaisen minuutin. Irokeseilla ei ollut parasta lajia ruutia, silloin kuin olin sodassa Kanadan heimokuntia vastaan sir Williamin johdon alla. Olenko milloinkaan kertonut siitä kahakasta, joka..."

"Säästäkää herran tähden kertomuksenne, Natty, kunnes olemme täydessä turvassa," keskeytti häntä Edwards. "Mihinkä meidän nyt on mentävä?"

"Hm ... tuonne vuorelle, jos ette huoli jäädä tähän."

"Olemmeko täydessä turvassa siellä? Eikö tuli voi päästä sinne?"

"No eikö teillä sitten ole silmiä?" vastasi Natty semmoisen miehen tyyneydellä, joka on tottunut sellaiseen vaaraan, mistä vastikään oli päästy. "Jos olisitte viipyneet tuolla vielä kymmenenkään minuutia, niin olisitte molemmat jo kuoliaaksi palaneina, mutta tähän voimme jäädä niin kauaksi kuin tahdomme, eikä mikään tuli voi teitä saavuttaa, ennenkuin kivet muuttuvat yhtä helposti palaviksi kuin puut."

Saatuaan tämän vakuutuksen, joka silminnähtävästi oli luotettava, menivät he vähän matkaa eteenpäin, ja Natty laski taakkansa maahan, asettaen Indianin istumaan selkä kallionlohkareta vasten. Elisabeth vaipui maahan ja peitti kasvot käsiinsä, sydän ristiriitaisten tunnetten vallassa.

"Jättäkää minut, jättäkää minut," sanoi hän Edwardsille. "Minä tunnen itseni niin liikutetuksi etten voi puhua. Lähinnä Jumalaa on minun teitä kiittäminen tästä ihmeellisestä pelastuksesta."

Edwards poistui hänen pyynnöstänsä ja meni Natyn luokse, joka piti hellää huolta Mohikanista. Kun heidän silmäyksensä sattuivat toisiinsa, sanoi vanha metsästäjä surullisesti:

"Hänen aikansa on tullut, poika; minä näen sen hänen silmistänsä. Kun indiani katsoo noin jäykästi eteensä, ajattelee hän ainoasti menoa suloisille metsästyksmaille, niinkuin he sanovat, ja mitä ne itsepintaiset veitikat kerran

päättävät, sen he myös aivan varmaan tekevät."

Indiani käänsi aaveen-näköiset kasvonsa Natyn puoleen ja kiinitti mustat silmänsä vakavasti häneen. Vitkallisesti käänsi hän sitten päänsä laaksoon päin ja alkoi omalla kielellään laulaa tuolla syvällä kurkku-äänellä, jota niin usein olemme maininneet, kohottaen äänensä laulun kestäessä kunnes se kaikui kovana ja täytenä, vaikka kohta ei sointuvana.

"Mieleni tekee, mieleni tekee — hurskas-mielisten maahan tekee mieleni. Ei yksikään Delavari kammo viimeistä hetkeään, ei kukaan Mohikani pelkää kuolemaa; Suuri Henki kutsuu, ja hän menee. Isääni olen kunnioittanut, äitiäni olen rakastanut, heimolleni olen ollut uskollinen. Mingot olen tappanut — olen tappanut Mingot, ja suuri Henki kutsuu poikaansa. Minä tulen, minä tulen, hurskasmielisten maahan tulen minä."

"Mitä sanoo hän, Nahkasukka?" kysyi Edwards.

Natty ei vastannut, sillä samassa nosti Indiani taas päätänsä ja jatkoi hiljaisella, selvällä äänellä:

"Voiko kukaan sanoa Mingojen nähneen Mohikanin selkää? Onko kukaan vihollinen, jonka kanssa hän on taistellut, nähnyt huomispäivää? Lauloiko kukaan Mingo, jota hän ajoi takaa, koskaan riemu-laulua? Onko Mohikani koskaan valehdellut? Ei, sillä totuus oli elävä hänessä ja ainoastaan se puhui hänen kauttansa. Nuoruudessaan oli hän sotilas, ja hänen moksasiininsa jättivät veripilkkuja jälkeensä. Vanhana oli hän viisas, ja hänen sanansa neuvottelunuotion ääressä eivät hävinneet tuulen mukana."

"Nyt on hän onnellinen," jupisi Nahkasukka, "minä näen sen hänen silmistänsä, ja sitä en ole voinut sanoa hänestä siitä saakka, kuin Delavarit läksivät jokensa lähdehaaroilta ja kulkivat länttä kohti. Oi, siitä on pitkät, pitkät ajat, ja monta surun päivää olemme molemmat yhdessä sitten kokeneet."

"Haukansilmä!" sanoi indiani yht'äkkiä viimeisen elonkipinän voimalla.
"Haukansilmä, kuunnelkaa veljenne kuolemaa."

"Minä kuulen, John," vastasi metsästäjä englannin kielellä, syvästi liikutettuna, ja siirtyi häntä lähemmäksi. "Me olemme olleet veljiä paremmassakin kuin indianilaisessa tarkoituksessa. Mitä toivotte minulta, Chingachgook?"

"Haukansilmä, minun esi-isäni kutsuvat minua suloisille metsästysmaille. Tie on auki ja päällikön silmät nuorentuvat. Minä näen — mutta en näe yhtään valkeaa miestä; siellä ei näy muita kuin hurskasmielisiä, urhollisia indiania. Hyvästi, Haukansilmä — te menette valkeain miesten taivaasen, mutta minä menen isäini luokse. Käskekää panna Mohikanin jousi, tomahavki, piippu ja Wampumi hänen hautaansa, sillä hänen lähteissään on yö, kuten silloin kuin sotilas lähtee sotajällelle, eikä hän voi pysähtyä niitä etsiäksensä."

Hän vaikenä, sillä itse elementitkin näyttivät yhdistyvän, murtaakseen kaiken inhimillisen vastustusvoiman. Sill'aikaa kuin nyt kerrotut seikat tapahtuivat, olivat mustat pilvet taivaalla lakkaamatta lisääntyneet ja suureenneet, ja se kolkko hiljaisuus, joka nyt vallitsi ilmassa, ilmoitti äkillistä lämpö määrän muutosta. Pitkän vuoren vierteitä yhä raivoovia leikkiä ei epävakaiset tuulen-puuskat enää viskanneet sinne tänne, vaan ne kohosivat korkealle ilmaan taivasta kohti. Raivokkaan elementin hävitys-työssäkin näytti vallitsevan jokin tyyneys, ikäänkuin se olisi aavistanut, että sen hävittävää voimaa vahvempi käsi pian oli estävä sen etenemistä. Savupatsaat, jotka kohosivat laakson päälle, alkoivat nousta yhä korkeammalle ja sitten yht'äkkiä kadota, ja kirkkaita salamoita leimahteli läntisten vuorten päälle kokoontuneiden pilviryhmien välissä. Muuanta salamaa, joka levitti liekkuvaa loistoa ympärilleen, valaisten koko taivaanranteen, seurasi ankara ukkosenjyrinä, joka vierä kallioiden välisiä alangoita pitkin ja tuntui tärisyttävän maan sisimpiä perustuksia. Mohikani oikasi ruumistansa, ikäänkuin totellakseen annettua lähdön merkkiä, ja ojensi kuihtuneen kätensä länteen päin. Hänen ruskeat kasvonsa loistivat ilosta, joka kumminkin, niinkuin kaikki muutkin tunnonmerkit, vähitellen katosi; jäntereet kangistuivat muuttuessaan lepotilaan, hiljainen vavahteleminen näkyi tuokion aikaa hänen huultensa ympärillä, käsi vaipui vitkaan alas kylkeä vasten kankeana ja liikkumaton, ja siinä istui nyt päällikkö hengetönnä, selkä nojassa kalliota vasten, lasittavat silmät avoinna ja vielä tuijottaen kaukaisiin vuoriin päin, ikäänkuin tuo tyhjäksi jätetty pölymaja olisi tahtonut viitata sitä suuntaa mihin sen hengen oli kiittäminen, joka hiljan oli asunut siinä ja sitä elähyttänyt.

Natty tarttui ystävänsä kylmään käteen ja katseli kauan ja miettiväisesti hänen kasvojansa, sanaakaan virkkaamatta.

"Nyt on kaikki loppunut," sanoi hän viimein surullisesti. "Hänet on tuomitseva hurskas tuomari eikä uusien oikkujen ja aikain mukaan tehdyt lait. Ihmisen täytyy odottaa viimeistä hetkeänsä Jumalan tahdon mukaan, mutta minun täytyy kuitenkin tunnustaa että alan kyllästyä elämään. Tuskin löytyy enään puutakaan,

jota tuntisin, eikä ole helppo saada nähdä yksiäkään kasvoja, joita opin tuntemaan nuoruuteni päivinä."

Suuria vesipisaroita alkoi nyt putoilla ja pian vuoti vettä virtanaan tulikuumalle kalliolle. Indianin ruumis vietiin pikaa erääsen kallionlomaan ja koirat seurasivat perässä ulvoen hiljaisella valittavalla äänellä, joka ilmoitti sitä surua, jota ne tunsivat vanhan, rakkaan ystävän kadottamisesta.

Elisabeth löysi kyllin suojaa alassyöksevää sadetta vastaan erään ulkonevan kallionsyrjän alla. Mutta paljoa ennenkuin sade oli lakannut kuului alhaalta ääniä, jotka huusivat hänen nimeänsä, ja kohta sen perästä näkyi joukko ihmisiä jotka lähenivät kalliota ja, koetellen tuhkäläjiä, raivasivat tietä vielä savuavien puiden ja kantoin välitse... Muutamia minuutta sen jälkeen lepäsi Elisabeth isänsä sylissä, jonka iloa, niinkuin hän itse luuli ainiaksi kadonneen lapsensa löytämisestä nuoret lukiamme itse kuvailkoot.

* * * * *

Jonkun aikaa Chingachgookin kuoleman perästä ilmoitti Nahkasukka päättäneensä lähteä kauemmaksi länteen päin. Sekä Elisabeth että Edwards koki houkutella häntä luopumaan tästä päätöksestä, mutta turhaan.

"Minä olen väsynyt elämään täällä näillä kaskimailla", sanoi hän, "missä hakkuu kaikuu korviini auringon noususta sen laskuun saakka. Minua haluttaa päästä metsiin".

"Metsiin!" kertoi Elisabeth. "Ettekö siis kutsu näitä äärettömiä puita kasvavia aloja metsiksi?"

"Oi, lapseni, nämä eivät ole minkään arvoisia sille, joka on tottunut erämaihin. Metsiksi! Kyllä kaiketi! Minä en kutsu semmoisia paikkoja metsäksi, missä joka askeleella tapaa uudisasutuksia ja perkkauksia".

"Nimet eivät merkitse mitään", sanoi Edwards. "Neljäkymmenen vuoden tottumusta ei yhden päivän päätös muuta. Minä tunnen teidät liian hyvin, Natty, sen enempää kiusatakseni teitä houkutuskokeilla, mutta ehkä suotte minun rakennuttaa teille majan jollekulle noista kaukaisista vuorista, jossa väliin voisimme käydä teitä tervehtimässä ja katsomassa ett'ei teiltä mitään puutu".

"Olkaa huoleti Nahkasukan suhteen, lapset; Jumala on pitävä huolen hänen

päivistään ja antava hänelle autuaan lopun. Minä tiedän teidän tarkoittavan parastani, vaan tiemme eivät sovi yhteen. Minä rakastan metsiä, te ihmisten kasvoja. Minä syön silloin kuin minulla on nälkä, juon kuin janottaa, mutta teillä on määrättyt tunnit ja säännöt — niin, te raskautatte koiratkin liialla ruu'alla sulasta hyväntahtoisuudesta, vaikka niiden pitää olla laihoja ajaakseen hyvästi ja juostakseen kepeästi. Vähinkin luojan luoduista olennoista on määrätty jotakuta tarkoitusta varten, ja minä olen luotu erämaita varten. — Jos pidätte minusta, niin antakaa minun mennä mihin sieluni halajaa".

"Suokaa minun kuitenkin vielä kerran pyytää teitä jäämään", sanoi Elisabeth. "Älkää jättäkö minua tuskalliseen levottomuuteen sen miehen tähden, joka kaksi kertaa on pelastanut minut kuoleman kourista ja niin uskollisesti palvellut niitä, joita minä rakastan. Jääkää minun, ell'ette jää itsenne tähden. Lakkaamatta tulen minä muutoin näkemään teidät noissa kammottavissa unissa, jotka vielä häiritsevät lepoani; minä tulen näkemään teidät yksinäisyydessä, perin köyhänä, kuolevana niiden petoeläinten keskellä, joita olette tappanut. Minun kuvitukseni on luuleva kaikkien kärsimysten, joita tauti, puute ja yksinäisyys tuottavat, vaivaavan teitä. Jääkää meidän luoksemme, vanha mies, ell'ette itsenne, niin ainakin meidän tähtemme".

"Semmoiset ajatukset ja pahat unet eivät suinkaan tule kauan vaivaamaan viatonta ihmistä", sanoi metsästäjä juhlallisella äänellä. "Ne tulevat Jumalan avulla pian haihtumaan, ja jos pantterit vielä kuvittelevat unissanne, niin se ei tapahdu minun tähteni, vaan sentähden, että muistaisitte Hänen voimaansa, joka johti minut teitä pelastamaan. Luottakaa Jumalaan; asukoon aina teidän sydämessänne se Jumala, joka on yhtä hyvin uudisasutuksissa kuin erämaillakin. Siunatkoon hän teitä ja kaikkea, mikä teille rakasta on, tästä hetkestä aina siihen suureen päivään saakka, jolloin valkeaihoiset tulevat kohtaamaan puna-nahkoja tuomiolla ja jolloin oikeuden, eikä väkivallan voima on oleva lakina".

Elisabeth kohotti päätänsä ja tarjosi ukolle poskensa, jota tämä, ottaen lakin päästään, kunnioituksella suuteli. Vanhus puristi vapisevin, mutta voimakkain käsin Edwardsin kättä sanaakaan virkkaamatta. Sitten valmistihe hän lähtemään, veti vyönsä kireemmälle vyötäreensä ympärille, mutta niin hitaasti, että hyvin huomasi kuinka vaikea eronhetki oli. Muutaman kerran koetti hän puhua, mutta hänen oli mahdoton saada sanaa suustaan.

Viimein heitti hän pyssyn olalleen ja huusi koiriaan, niin että vuoret kaikuivat.

"Tännepäin — hoi, koirat; pois täältä! Helläksi menevät jalkanne, ennen kuin ennätämme matkamme perille".

Koirat kavahtivat ylös, ja ikäänkuin olisivat aavistaneet isäntänsä tarkoituksia, seurasivat ne hänen perässään riippuvin päin ja surullisin katsein.

"Hän on poissa!" sanoi Edwards. He näkivät vanhan metsästäjän pysähtyvän metsän-reunassa ja kotvan aikaa katsovan taaksensa. Kun hänen ja heidän silmäykset sattuivat toisiinsa, pyyhkäsi hän äkkiä kädellä silmiänsä, viittasi jäähyväiset, kutsui koiriansa ja katosi puiden väliin.

Tämä oli viimeinen kerta, jolloin he näkivät Nahkasukan. Hän oli mennyt auringon laskua kohti — ensimmäisiä siitä suuresta joukosta, joka on raivannut tien Pohjoisamerikalaisten valtain tähdillä koristetulle lipulle aina Suureen Valtamereen saakka.

End of the Project Gutenberg EBook of Kuvauksia metsäelämästä sivistyksen äärimmäisellä rajalla, by James Fenimore Cooper

*** END OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK KUVAUKSIA
METSÄELÄMÄSTÄ ***

***** This file should be named 19176-8.txt or 19176-8.zip ***** This and all associated files of various formats will be found in:
<http://www.gutenberg.org/1/9/1/7/19176/>

Produced by Tapio Riikonen

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from public domain print editions means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying

copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg-tm electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG-tm concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for the eBooks, unless you receive specific permission. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the rules is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. They may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING with public domain eBooks. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

***** START: FULL LICENSE *****

**THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE PLEASE READ THIS BEFORE YOU
DISTRIBUTE OR USE THIS WORK**

To protect the Project Gutenberg-tm mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg-tm License (available with this file or online at <http://gutenberg.org/license>).

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg-tm electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg-tm electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg-tm electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg-tm electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg-tm electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg-tm electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg-tm electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg-

tm electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is in the public domain in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg-tm mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg-tm works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg-tm name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg-tm License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg-tm work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country outside the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg-tm License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg-tm work (any work on which the phrase "Project Gutenberg" appears, or with which the phrase "Project Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

1.E.2. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is derived from the public domain (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are

redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg-tm trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg-tm License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg-tm License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg-tm.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg-tm License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg-tm work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg-tm web site (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg-tm License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg-tm works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg-tm electronic works provided that

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg-tm works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."

- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg-tm License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg-tm works.

- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.

- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg-tm works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg-tm electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from both the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and Michael Hart, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread public domain works in creating the Project Gutenberg-tm collection. Despite these efforts, Project Gutenberg-tm electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property

infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg-tm electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. **YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH F3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.**

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS' WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum

disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg-tm electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg-tm electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg-tm work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg-tm work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg-tm

Project Gutenberg-tm is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need, is critical to reaching Project Gutenberg-tm's goals and ensuring that the Project Gutenberg-tm collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg-tm and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation web page at <http://www.pgla.org>.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Its 501(c)(3) letter is

posted at <http://pglaf.org/fundraising>. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's principal office is located at 4557 Melan Dr. S. Fairbanks, AK, 99712., but its volunteers and employees are scattered throughout numerous locations. Its business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887, email business@pglaf.org. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's web site and official page at <http://pglaf.org>

For additional contact information:

Dr. Gregory B. Newby
Chief Executive and Director
gbnewby@pglaf.org

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg-tm depends upon and cannot survive without wide spread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit <http://pglaf.org>

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg Web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit:
<http://pglaf.org/donate>

Section 5. General Information About Project Gutenberg-tm electronic works.

Professor Michael S. Hart is the originator of the Project Gutenberg-tm concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For thirty years, he produced and distributed Project Gutenberg-tm eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg-tm eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as Public Domain in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our Web site which has the main PG search facility:

<http://www.gutenberg.org>

This Web site includes information about Project Gutenberg-tm, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.